

C6

.V1766a

INSTITUTE
OF
ISLAMIC
STUDIES

*

45153

McGILL

UNIVERSITY

Ambasud. e. Casipin

"Vali Allah, Shah

1
3170

ذی القعدة فی فضل اللہ یونین بر من لیسنا

الحمد للہ المتواضع کتاب میں حالات، کرامات، ملفوظات
 و حکایات، بیعتوں، حضرت شاہ عبدالرحیم صاحب قدس سرہ
 کی مکتوبات، حاکمات، والد ماجد و غیرہ کو حضرت مولانا شاہ ولی اللہ صاحب
 مودت دہلوی و ذکر انبیاء و اوصیاء شاہ صاحب موصوف و دیگر بزرگان دین کی عجیب کریمین
 اساتذہ کی سب سے قیمتی کتاب ہے۔

العقائد
 ۱۸۶۹

مصنف حضرت فانی الدربانی باللہ کرامت مصطفیٰ و پیغمبر مولا محمد و
 صلواتی رحمۃ اللہ علیہ پیغمبر نام و محبت مالا کلام برائے خاندان مسولین
 ہائے دنیا و آخرت خادم العلماء و الفقراء سید تمیز الدین احمد عثمانی
 کو اس کتاب حضرت مولانا شاہ رفیع الدین صاحب مودت دہلوی نے

مطبع دارالکتاب و مطبعہ دارالافتاء
 دارالکتاب دارالافتاء دارالکتاب دارالافتاء

اطلاع اس کتاب کی خبر کوئی ڈیپٹی ہو چکی ہے کوئی صاحب بیعت عزت تحریری نسخہ کے قصد طبع نہ فرما
 اور وہ فارسی اور عربی کی ہو تو قسم کی کتابوں میں اس کا پتہ
 انظار بک ایجنسی - لکھنؤ

فہرست رسائل قلمی تصنیف جلال محمدی حضرت مولانا محمد رضا
شاہ ولی اللہ صاحب محبت دہلوی جو زیر تجویز طبع ہیں *

تفسیرات المیہ بدو بارغہ لمعات ہجرات مکاتیب علی
تصنیف سنی در رد و ناقض انتباہ فی اسنوا حدیث رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم
نیر کثیر - قول اہلی فی آثار الولی *

تاویل الاحادیث مترجم زیر طبع - ایک مرتبہ نہایت صحت کے ساتھ چند
قلمی نسخوں سے چھ کر کے اور مولانا مولوی محمد حسن صاحب مدظلہ
ماتو تو ہی کی نظر سے گذران کر اور ترجمہ سیر نو درست بلکہ سارا ترجمہ معاویہ
بیل کے موافق کر کے چھپوانی ضروری ہے پس جو صاحب تانی ہوں
بہت جلد اسکی درخواستیں و دکان اسلامیہ معلق مطبع احمدی و علی تری

فہرست رسائل قلمی من تصنیف حضرت مخدومی مولانا شاہ
عبد الغفریہ صاحب قدس سرہ الغفریہ *

المنطق *
ملازم مسلم منطق *
مکی *
تزیین القباس فی فضائل *
الرحمن از تصنیف الدراجیہ
ابوی *

فہرست رسائل صحیح از تصنیف مولانا محمد رضا شاہ اجل اللہ صاحب
براون خور و حضرت آیت اللہ مخدومی مولوی شاہ ولی اللہ صاحب محبت دہلوی

موجز القنون ترجمہ فارسی موجز تکمیلہ نوبانی مختصر ہوا یہ
مطرح ہوا یہ کتاب نادار اور جو شاہ صاحب نے اس میں یکساں لکھا ہے کہ ہر ایک شریف سے
ایک ایک سکہ کی تائید میں دو دو تین تین آٹھیں لائے ہیں اور تمام سکہ حدیث
شرف کر کے دکھائے ہیں کی صفحہ آخر تک شہادت ہے جو پندرہ فرمائش ہے
چھپوانی صاحبوں کو کہ فریادی منظور ہو مصلحتی کو تیرے ہونے کو

شاہ ولی

المحققین قدوة العالمین

حضرت مولانا شاہ رفیع الدین صاحب

اہل اسلام کیلئے سچی بہرہ رومی و فیضان نشینی تہ نظر رکھ کر وہ کام یہ

جو کہ ایک اہلی درجہ کا متقدماہی قوم اپنی پیاری قوم کے لئے نہایت زور
کے ساتھ کیا کرتا ہے۔ اس میں عجیب عجیب مضامین نہایت سخن خوبی
کے ساتھ قلمبند فرما کر ۹ رسالوں پر منقسم فرمایا ہے۔ چنانچہ اس چھوٹے
سے رسالوں میں ۹ رسالہ اصل تھا۔ شرح چہل کاف۔ جو آبات
سوالات آنا و شر۔ مکتوب جواب شاہ غلام علی صاحب۔ مذکور
بزرگان۔ رسالہ بعیت۔ حملہ العرش۔ اذان نماز۔ فوائد نماز۔
دیگر و مرقوم ہیں اور حق تو یہ ہے کہ حسن نظمی ایک دیکھنے سے متاثر
ہے۔ ناظرین اس در شاہ وار کو جلد خرید فرما کر تبرکاً اپنے پاس کریں۔
قیمت صرف ۳ روپے

فیوض الحرمین - مہضفہ حضرت مولانا شاہ ولی اللہ صاحب بعبارت
عربی مع ترجمہ اردو۔ اس کتاب میں شاہ صاحب نے وہ مسائل لکھے
ہیں۔ جو اراج پاک حضرت صلی اللہ علیہ وسلم سے صل کی ہیں قیمت ۳
روپے شرح خرب البحر - مہضفہ ایضاً فارسی۔ اردو۔ اس دعا کی شاہ
صاحب نے بڑے بسط سے شرح کی جو آج تک کیچڑ میں تو کیا بلکہ سننے
میں بھی نہیں آئی۔ طریقہ زکوٰۃ کا اور ہر فقرہ کے پڑھنے کے ہر مطلب کے
واسطے جدی جدی ترکیب اور قصاصم اور اتمام کے پڑھنے کی نہایت
اور انکی وجہ بیان کی جو۔ عالموں کی جان جو قیمت ۳ روپے
بستان الحدیث مہضفہ شاہ عبدالغفریہ صاحب فارسی ۶ روپے

المشتمل سید علی الدین صاحب مالک مطبع احمدی در دکان اسلامیہ ہلی *

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على خير خلقه محمد وآله وصحبه اجمعين أما بعد يا بل صيرت مخفى نيت كه
 بحكم كليات الشناخ خبث من جنود الله اقول واحال مشاغل صوفيه كه حاوى رامت دستنماست اندو باسح علوم
 ظاهر و باطن مقدمات را التلوق در تغيب ميدهد منتهيان را دستور زمينان مى باشد بخصيص اولاد و اخوان را در استماع
 تاثر آبار و اجاز فائده هر چه تا تر مترقب است زير كه بسا است كه ستمدى راعق غيرت بجنابند و اين غيرت او است
 بر ساند اينمنه رابصورتش تنبه سازد و اين نيه تصور در توبه و انابه نشايد باين لحاظ فقير حقير ولى الله اعلم
 و الحقه سلف الصالحين خواست كه شمه از فوائد و الذبر گوار خود قدوة العارفين زبدة الواصلين صاحب الكرامات

و اللغات الجليدة سيدنا و مولانا الشيخ محمد باقر رحمه الله عنه و ارضاه از غرائب واقعات و حكايات و نوادر اسرافات
 و تصرفات كه حضرت ايشان و شيوخ ايشان واقع شده و آداب طريقت و دقائق حقيقت كه اراضى صدور اين
 كرام از حساب الهام قبول فرموده اند و هدايت ساكنين را بيارى از اين مقولات در مجالس صحبت يا زواياى خلوت
 بر زبان گوهر نشان حضرت ايشان ميگذشتند و ذهن كاتب حروف ضبط و احاطه آنها كذا نمى كرده در قيد كتابت
 آرد و نيز مجمع و تاليف بندي از معارف عمى مقدر خود و پيشواى اهل ذوق و وجود و امام ارباب معرفت و شهود و
 عقد عارفين انسان عيين كائين الفرد بالله الصمد سيدنا و مولانا الشيخ ابو الرضا محمد قدس سره الامجد كه نزد يك پايين
 فقير نقل صحيح ثابت شده پرواز و بعد فرغ از اين دو مقصود هم بندي از احوال بزرگان كه ايس فقير بطلاقه قرابت يا

تلمذ ایشان واقع است بیان نماید باشد که اهل زبان عموماً اهل این خاندان خصوصاً متفق شوند و کتابت و
 رید عوت صالحه یاد نمایند و جعلت کتاب علی ثلثة اقسام و سميته **بانفاس العارفين** و جعلت كل مقصده
 من المقصدين الاولين رسالته علا حدة و كذلك فصل من المقصود الثالث فمن شاء فليجمع ممن يشاء
 فليفرق **ع** وللمناس فيما يعشقون مذاهب و سالت الله ان ينفع به عباده الصالحين انتم
 بحسب حسي الله ونعم الوكيل لا حول ولا قوة الا بالله العلي العظيم

قسم اول در انفاس نفسيه واقعات غريبه وتصرفات عجيبه خباب كرامت كتاب
قدوة العارفين زبدة الواصلين سنيها ومولانا الشيخ عبدالرحيم رضي الله عنه وارضاه
بِسْمِ يَدِ عَبْدِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي نور قلوب العارفين بلطائف الواردات والتجليات وملاء صدق وهدى نور افلاكهم ونور
 المعارف من دقائق الاسماء والصفات واعطاهم ما لا عين رأت ولا اذن سمعت ولا خطر على قلب احد
 سوى اولئك الاحرار الثقات فلحاطت بهم من بين ايديهم ومن خلفهم ومن فوقهم ومن تحتهم انواع
 الانوار وصنوف البركات ونطقت السنتم بما اضاها على العالمين طريق السلوك والوصول من خواص
 الحكمة والاسرار ونوادير الانفاس والكلمات وظهر على ايديهم ما ميزهم من سائر البشر في انواع الخوارق و
 ففائس الآيات والكرامات فسبحان من يهب ما يشاء لمن يشاء لا مانع مما نريد الا لشيء ارادة فناء له الخ
 وله التجليات واشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له واشهد ان محمداً عبده ورسوله شهادة بين
 عليها حيايه واللمعات صلى الله عليه وعلى اله واصحابه نجوم الهدى بقيادة النبي ما ادمت الارض
 والسموات اما بعد سيكريد فيرولي **ولي الله** عن غيب كنه خبر است از اقوال واحوال وولعقات وتصرفات
 حضرت والذير كوار قدوة العارفين زبدة الواصلين صاحب الكرامات الجزئية والمقامات الجليلة سيدنا ومولانا
 الشيخ **عبدالرحيم** قدس الله سره الغرزي وسميته **بهورق** الولاية حسينا الله ونعم الوكيل ولا حول ولا قوة
 الا بالله العلي العظيم

مباذی حال حضرت ایشان من غیر مودند مراد مبارز حال نبرابر شیخ رفیع الدین الفیض پیرا

آنجا میفرم و بقبر ایشان تنویر بشیوم بسای بود که غیبت دست وادی و از احساس خرو برد مغزول شد میفرمودند
 که شیخ رفیع الدین در او آخر ایام حیات روزی آناف بیست و پنج گردید و در اوقات خود قسمت نمودند هر کسی را
 از اولاد حسب حال او میدادند چون نوبت خردترین اولاد ایشان و آن والده حضرت ایشان بود رسید چند جزوه
 فوائد طریقت و اولاد و شجره پیران غایت نمودند زوجه شیخ گفت که وی فروض نیست اسباب تزویج او با است
 و او ندانید این اجزا فرمودند این اجزا را از بزرگان ما میراث رسیده است - این صبیبه از فرزند خواهد بود و حتی میراث
 معنوی ما اینجا او را خواهد داد و اما اسباب تزویج خدا تعالی آسان خواهد کرد و ما را هم این کازیت بعد مدت مدیده
 چون متولد شد و بهوشیا گشتم خدا تعالی در دل جده مانداخت که آن اجزا را داد و با آنها متعلق گشتم بعد از آن گم
 گشتم اگر چه لفظ بشارت مشترک بود لیکن انتفاع تفویض ^{در این امر} کرد که خدمت مخدومی اخوی شیخ ابو الرضا
 و آن ایام ذوق این کار داشتند و برادر عبد حکیم هنوز متولد نشده بود میفرمودند حال من شیخ عبد الحی ^{علیه السلام}
 معرض از دنیا و بر جاده اسلاف خود بودند در تربیت اولاد خود بسیار سعی میکردند و ایشان تاشیخته شدند و به
 ملاحظه این معنی فرمود می بودند تا آنکه روزی ^{بزرگوار} مراد دیدند که با حضرت در سارا فرود آورده بزرگوار گزاشته بودم و
 پر عایت اسباب و سایر سنن و فضو میکردم نهایت احتیاج در ایشان ظاهر شد و حمد خدا تعالی گفتند و گفتند که چون علم
 تاثیر تربیت در اولاد خود دیدم ترسیدم که تیر اسلاف از عقب ما منقطع گردد و حال معلوم شد که حال آن سرور
 خاندان بالوده است ^{بزرگوار} در اولاد پس نیست چه باک در انتخاب و تقری هست کتاب الحروف میگوید اسلاف
 آنست که قرنه بعد قرنه حال نسبت طریقه چینی می بودند و غالباً تقدم بشارت میداد و تا خروین قصه
 طولی دارد میفرمودند که نه ساله یا ده ساله بودم که غریبی از سلسله نقشبندی خواجده باشم نام از بخارا آمدند و در
 محله ما سائل شدند و نسبت من انعامانی فرمودند - بجزا گفتند درودی میدانم - هر که آن را خواند متول گردد
 خاطر من در آن وقت از جمیع تعلقات منقطع بود گفتم خدا تعالی مرا بواسطه والد من قدر ضروری میسراند و یکا احتیاج
 ندارم سکوت گردند بعد چند روز دیگر باز فرمودند ما را دعای رسیده است اگر بر چند دم دم کنم خیرم اودع گردد
 گفتم خدا تعالی از این مرض محفوظ داشته و اگر مجذومی را خواصم دیدید بخت گری دلالت خواهد کرد و خاموش
 ماندند بعد چند روز فرمودند که غرض از درود و دعا میدکرون شما بود که متعلقه عالی دارید معلوم شد نهایت

سبب
 دراز
 انکار
 متور
 کوه

عالی همت ایستقصو و اصلی است که ستم از اشغال صوفیه پیش گیر یکفتم بالراس و امین پس مثل اشکات تلقین
 کرد یعنی اسم ذات پرست بر روی تخمه یا کاغذی باید نوشت تا بسبب کثرت تلاوت در تخمه جاگردد این مثل
 اختیار گردد برین غالب آمد در آن ایام شرح عقاید و مائشیه خیالی می خواندم خواستم که مائشیه ملا عبد الحکیم بنو سیم
 یک جزو و کما پیش اسم ذات می نوشتم و شعور نداشتم میفرمودند تخمنا و از ده ساله یا سی و ده ساله بودم که
 حضرت زکریا علی نبیا و علیه الصلوٰه و السلام را در واقع دیدم ذکر اسم ذات تلقین فرمودند بسبب قوه نبویه
 نقش شریف ایشان تاثیر تمام کرد در آن سن با وجود اشغال تحصیل علم و فطرت تو خیر بزرگ چنان ظهوری آمد که از
 طالبان قوی الطلب دیده نشد بعد از آن شیخ عبد الغفر شریقاقدس سره خواب دیدم میفرمایند ای فرزند دست
 ارادت کنی مده تا آنکه حضرت خواجه را قبول فرمایند بعد از آن اختیار بدست است این واقع را بخدمت خواجه
 خرد و ذکر کردم و تعبیر فرمودم بجز شما هیچکس از معارف این شهر خوابه لقب نیست فرموده تعبیر واقع شماست
 که سالیعت خواجه کائنات علیه افضل الصلوٰه و امین التحیات میسر آید و منزله این فقیر از آن کمتر است که شیخ عبد الغفر
 بخواجه تعبیر کنند این فقیر احم چنین محفوظ است و بعضی یاران بجای شیخ عبد الغفر خواجه نقشبند ذکر کنند
 و الله اعلم بالحقه میفرمودند بعد از آن منتظر این معنی می بودم و بدرود بسیار مشغولی داشتم شی درود می
 خواندم قوی شبیه بنور قمر ظاهر شده حال آنکه شب قمر نبرد آهسته آهسته بر روی زمین منبسط شدن گرفت بعد از آن
 بر سر برین جسد من آمد تا وقتیکه فرود تر از سر من بود ذوق و شوق هر چه تا مدت در آن شریقی بر سر من آمد میوش
 شد مظاهر وجود من منقود شد و الله اعلم که والد من علیه الصلوٰه و امین التحیات دنیا قند و ازین معنی اضطراب قوی بر انبیا
 مستولی شد پس درین غیبت آسمانی بعد آسمان طری میگردم تا فوق آنها رسیدم و ملازمت سید الانام علیه الصلوٰه
 و السلام حاصل شد بیعت قبول فرمودند نفی و اثبات تلقین کردند بعد از آن انفاقت شد بعد چند روز بخواجه
 خرد التماس کردم که آنچه موعود بود حصول انجامید حال اصلاح کار من نیست فرمودند کسی در ظاهر هم بیعت باید
 کرد فتمت خواهم که بشما بیعت کنم فرمودند من شمارا بسیار دوست میدارم من خواهم که بیعت شما من باشد گفتیم
 صحیح فهمیده ام که دوستی سبب عدم قبول بیعت چگونه باشد فرمودند عرض آنست که بعضی امور منوعه میگویم
 و در اتباع سنت قدری تساهل دارم مبادا قدم شما بواسطه متابعت بیعت از جاوه شرع بجنبید لیکن در صحبت

عقیدت

از فیض هیچ دریغ نخواهد بود گفتم پس بفرمایند متوسل شوم فرمودند اگر کسی از خلفای شیخ آدم نبوری قدس سره
 باشد مناسب تر است که ایشان در شرع و ترک دنیا و تهذیب نفس قوی و از نیک و دیگران را این نسبت گفتم در جواب
 ماسید عبد الله از خلفاء ایشان اقامت ما نزد فرمودند مقنن اندزد و دایانشان باید پیوست بخدمت ایشان آدم -
 با وجود آنکه بطریق اخلاص و محول بر ایشان غالب بود و اول مرتبه بیعت قبول نمودند بعد از آن بخدمت خود پیوستند
 عبد الله هر دو میفرستیدم و از ایشان فیض صحبت میگیرم منصرف فرمودند شغل اسم ذات که از حضرت زکریا علیه السلام
 یافته بودم غالب بود و از وی بسیار لذت می یافتم و نفی و اثبات نمی توانستم کرد و اگر میکردم لذت نمی یافتم ازین
 بیخه خجالت تمام داشتم پس عبد الله قدس سره التماس علاج این امر کرد و من نیز نوبت متوجه شدیم بجای نرسید فرمودند
 چیزی که بسبب انفاس طیبه اینها علیهم السلام مستقر یافته باشد مانع توایم تغیر دادن بخدمت خانمیت علیه الصلوٰه و السلام
 متوجه بشوید علاج این از بهمان جا خواهد بود بدانجناب التجار و من شغل نفی و اثبات غالب آمد و برین بسیار اسان
 شد بوی که در آن سن در یکم دو وقت باره گفتم و هیچ طالب را ندانم بجناب کوشش نموده ام با وجود آنکه
 من تحصیل و سایر موانع +

و که حضرت حافظ سید عبد الله قدس سره

میفرمودند حضرت سید عبد الله در اصل از قریه کبیری که در ناحیه باره است بودند و الدایانشان آنجا وطن گرفته
 بودند و صفرن و الدین بلخشان وقت یافتند و ایشان را احمد را وقت داعیه خدا طلبه پیدا شد حاجت بطلب لیا
 می گشتند تا در نواحی پنجاب بزرگی رسیدند که در قرآزه بطولی داشت و در مسجد که بصحر بود روزگار میگذرانید
 و از احتیاط مردم و آمد و شد ایشان فراغت یافته بنهایت توکل متصف بود در خدمت وی ماندند و طلب ایبو
 راه کردند این عزیز فرمود که تقیین و ارشاد شما بغیر من منوط است که بوی خواهید رسید انشاء الله تعالی لیکن
 حفظ از من بگیرید ایشان در جهان با دیده تدمی ماندند و قرآن از برگرفتند و از برکت صحبت آن عزیز آواب تجرید
 ترک دنیا و اقرار از غوائل نفس و شیطان ماند و وقت که میفرمودند روزی آن بزرگ و حضرت سید خرد
 قرآن دوری کردند که مردم شبک سبزه پوشش فوج فوج خطاب گشتند و رئیس ایشان نزد یک سجد ایستاد و قراة
 آن قاری را استماع فرمود و گفت باریک الله اودیت حق القرآن و در صحبت فرمود عادت آل غیرت را بود

و از حافظ عبد الله قدس سره
 بجز این نوبت

برکت در غم از کلمات حق قرآن که
 از این است

که در وقت تلاوت چشمان را می خوابانید و به هیچ چیز التفات نمیکرد و چون سوره را با خرسانید از سید عبداللہ پرسید
 که ایشان چه کسای بودند که انہمیت ایشان مل من می لرزد یا بسبب حرمت قرآن برخواستند سید گفتند مردم
 چنان چنان بودند چون رئیس ایشان رسید تو استم که نشسته انہم برخواستند و تعظیم ایشان کردم ہمہ درین سخن بودیم کہ
 مردی دیگر بہ ہاں وضع آمد گفت کہ حضرت پیغمبر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم دوش در مجمع اصحاب نشسته بودم و صفت
 حافظہ کہ درین باویہ ساکن است میفرمودند می گفتند علی الصباح دیر خواہم دید و قرارت او استماع خواہم کرد
 آمدہ بودند یانہ و اگر آمدہ بودند بجای رفتند این ہر دو عزیز چوں این حرف شنیدند بینیا و شمالا دویدند و ہیچ اثری
 ندیدند رحمہما اللہ تعالیٰ انک حرف است کہ فرمودند بجای واقفہ در تہاوی خوش در آن باویہ محسوس میداشتند
مے فرمودند چوں از خط قرآن فرغ است و آں غریزہ خست کرد کہ بر دید و ہر جا کہ صاحب ولایت
 باشد در خدمت و سہی بلینہ مندول کنید ایشان سیر میکرد تا آنکہ در سامانہ شیخ اور پس نسائی رسیدند
 رحمہ اللہ تعالیٰ و ایشان متوکل بودند و درآمد وقت بند کردہ گذران صعب میکشیدند و در سلسلہ قادریہ نساک
 بودند اول بار کہ با ایشان در خوردند شیخ فرمود کہ فقیران بسیارند جائے دیگر روید پیش من نمی توانند کردہ
 کہ از طعام و لباس و آمیزش خلق بکلی منقطع شدہ باشد و بروں دروازہ من نہ رود الا برائی حاجت ضروریہ حضرت
 ما حفظانیمہ شرط قبول نمودند و پیش ایشان سلوک میکردند و باین مردان بر این صحت اختیار صابر بلکہ
 رخصی می بودند و بملا خط این امور تو بہ شیخ مجال ایشان بسیار شد در آن اثنای شیخ از ایشان قرآن یاد نہ
 گرفت و باین اعتبار تو بہ شیخ و وبالاکت و ایشان در خدمت شیخ دقیقہ فرود میگذارشتند و حضرت حافظ
 میفرمودند در آن ایام عادت داشتیم کہ کلون استنجایی فقیران بنگ صافہ میکردم و روزی بملا خط این
 صحنہ در خود عجیب و سروری یافتیم شیخ بر این امر شرف شدند و گفتند بروئی و بدن من ہیچ اثری و تغیری
 صہ بینی گفتیم آری گفتند و را بتجدد اطلب بزرگی رسیدم و کلون استنجای بروئی و بدن خود میمالیدم و ازان
 مالش لذت تمام نمی یافتیم این اثر حاجت است نیز میفرمودند کہ در آن مدت عادت داشتیم کہ باہما
 شیخ و اہل بیت ایشان بیوزنچہ بنہ بر سر آب جوئی می بردم و بدست خودی شستم تا برائی نماز جمعیہ جاہر سفید
 پوشیدہ باشند یکبار روز پنجشنبہ فاقہ داشتیم و بدستور جاہا بر سر آبی بردم و بطرفی خالی از مردم نشستن منتقل

سید ابو سعید

دقیقہ او صاحب زر

شدم - چو آفتاب گرم شد و جوع و عطش استیلا یافت بیوش افتادم در آن زمان مردی برقع پوشی
 بر سر وقت من رسید و مرا بیدار کرد و او از درون برقع نان گرم بر آورد بدین داد و گفت آیا نخواهی که در آن
 بپای یکدیگر التهلکة ترسیم کنی که شیطان باشد که مرا فریب میدهد آن نان را قبول نکردم آن غریز بر این
 مشرف شد و فرمود فلان این نماز کن بجز در این حرف اندیشه از خاطر من بدر رفت بجز قسم و سیر خوردم
 نماز تمام آمد که آب جوی گرم است کاش اینجا آب سرد بودی تا نوشیدی برین خطر نیز مشرف شد او را از زیر
 برقع بر آورد و مرا و آب سرد بسیار شامیدم بعد از آن جاها شسته بخدمت شیخ آوردم - همین که مرادید گفتند
 نسیان از دست خضر گرفتند محمدیان را باید که منت خضر را تحمل نکنند .
 مسیفر مودت که یک نوبت خوابه او درین حجره بحق تعالی مشغول بودند و عادت اهل بیت ایشان آن
 بود که هر سال در آن حجره دو آب زیره میگردند اتفاقاً در همان ساعت علف انداختن شروع کردند
 از مشغول شیخ شعورند شدند و شیخ نیز غیبت قویته داشت احساس کرد آن حجره را پر کردند و روزانه
 اش سرد و ساقند و چون زیری بر آمد متفحص حال شیخ شدند در سجد طلبیده ندانند از آنیدگان رونما
 تنفس کردند هیچ خبر نشنیدند نایوس شدند و محسوس نیز نگذاشتند بعد شش ماه بعطف دو آب متعاج شدند
 حجره گشودند و علف می بر آوردند و بالاخره دست بر آورنده بر شیخ افتاد متنبه شد که اینجا کسی هست چو نیک
 کرد شیخ را شناخت هجوم کردند آنوقت ایشان را افاق حاصل شدند از طول مدت ایشان را خبری و نه از ناخوردن
 جسم ایشان اثری و این از نواد و قانع است والله اعلم استماع افتاد که چون ارشاد شیخ بزرگوار حضرت شیخ احمد سمرندی
 و کمالات ایشان منتشر شد شیخ آدمیس بخدمت ایشان گفته فرستادند که بجانب من نظر میکنم زمین را نمی یابم - اگر
 بجانب آسمان نظری اندازم آنرا نیز نمی یابم همچنین عرش و کرسی و نبشت و دروغ را وجود نمی یابم و پیش کسی که
 میروم او را نیز وجود نمی یابم خود را نیز وجود نمی دانم و وجود حق سبحانه بی پایاست نهایت او را هیچکس نیافته بزرگان
 نیز تا اینجا گفته و باقی تمام سیده از سیر مانده شده اند اگر شما نیز همین رکال میدانیید همها و اگر امری دیگر وانی این کمال
 است اطلاع بخند تا ما و یار دیگر که ورد و طلب بسیار دارا و انجا برسیم - حضرت شیخ احمد سمرندی جواب نوشتند - مخدوما
 این احوال و انشال این احوال از تلویحات قلب است مشهور میگردد که صاحب این احوال از مقامات قلب زیاده

عليه وعليهم الصلوة والسلام از همه باران اين عالمي سلام بر دارند خوانند نياوت پناه سيد عمار و حافظ عبد الله و
 حافظ عبدالرحمان صدور بافت بسبح الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين والصلوة على خير خلقه محمد
 وآله الجعنين اكرمهم ملازمين اغوي معنوي سيادت پناه توفيق اتنا سيد عمار و حافظ عبدالرحمان بعد سلام فقيرانه مطلق
 فرمايد اول اين مجال استوجب حمد است سلامت و استقامت بر دران مطلوب است والا جاتيه من الله سبحانه
 بقتية المرام يك نجات نامه گرامي اخلاص مشون از مقام بارهه از ايشان و ثمانى از حافظين از مقام الكبرياء رسیده بود
 ابراهيم و المنته كوصحت و سلامت اند و از ياد فقيران غافل نميتند متوقع بهر حال كليات اخلاص نتيجش سعادت ايز
 باشد نمبه و فضل سجانه و تعالى اى بر در وقت گذران است سعي تبضع و دو عار صادقانه ضرور است كه حق سجانه و
 تعالى باقى عمر ايز و ارغاني ضائع نگذارد حضرت ايشان مي فرمودند كه سيد عبد الله منيفر بودند در اول
 انگليش آدم رسيدم اندرون من از نسبت بكي خالي شد وقتو تمام در صحبت شهو گذشت مشوش شدم و نسبت
 شيخ عرضد شتم ايشان فرمودند نسبت اول حكم سر كردار و جمعيت كه صحبت با خواهيديافت حكم كلاب دارد قاعده
 است كه اگر در شيشه سر كره باشد و ظاهرند كه كلاب ندانند اول او را خوب بشنويد تا سخن و اثر سر كره باقى نمايد انگاه
 قابل كلاب شود حضرت ايشان از بعض اولاد شيخ آدم نبوي نقل ميكنند كه سيد عبد الله در ايام صحبت شيخ آدم
 روزي زيرو دست بجمعيت خاطر ششم ستمه تلاوت قرآن مجيد مشغول شدند ^{بشكاف} بسيار از ان وقت بسان مرده
 افتادند و بعض باور ان نريان كه بزرگي بهيت بخت شيخ آمده بودند همه بدوق اشباع بوجاءند كسي شيخ را از اين صوت
 خبر كرد آند و گفتند حافظ بس كن ايشان ششم كشدند و متواضع برخواستند و بس كردند چه حضرت ايشان منيفر بودند
 كه هر گاه سيد قرآن ميخواندند در مسجد چكس نمي بود الا سر افكند بدوق اشباع قراة ايشان و كجبار از قاريان و اراشكوه
 نه پس با تمان ايشان آند هر كي قاعده چون وقف و تدقيق و ترقيق و يرمون و غير ان اختيار كرد و از ايشان استقامت
 قراة كردند فرمودند كه اگر يك دور كوع خواهيد بخوانم و اگر توقف كنيد و سپاره بعد از نماز مني خواهيم خواند ايشان توقف
 كردند درين دو سپاره هرگز محل بحث نياقتند بعد از فراغ حضرت حافظ فرمودند كه مردم قراة سبع را بس سنج مني
 خوانند كه هر لفظه بچند نوع تلفظي نمايند و اين طريق پيش من قدرى ندارد و فقيران است كه كجبار تلاوت بجز
 حاصم كند كه طريقه ديگر در آن هرگز مختلط باشد و بار ديگر همه قرآن را بطريق ابو عمر بخواند طريقه ديگر در آن مضمون نساخه

كجبار

و علی هذا القیاس همه ازین نوع عاجز آمدند می فرمودند که از حضرت حافظ این نکته بسیار شنیده ام کفش
 بر سر کشف اینی اعتبار استقامت راست نه گرفت راست را میفرمودند نظریه حضرت حافظ انفا و نفوس بود و در دم
 کما حدیث من الناس می بودند بر گزینند از کسی نمی نمودند بسامی بود که بدر و از با ایامی و عجمانی گشتند و خدات ایشان
 چون آب درون یانگندم و نخود خریدن بقیه می رسانیدند و بسامی بود که عجمان را خدمت راهل اینها خدات میفرمودند
 حافظ از ایشان میگفتند و می گفتند بمالی خود نخواهید گفت که ایشان شمارا انداخته اند و بالجملة با وجود اینهمه نفوس
 صاحب شیخ آدم چون شیخ عبداللہ کتانی که بجای بهادر لقب بود و ذوق با نیرید و شمال ایشان در تظلم حضرت سید
 مبارک تمام داشتند میفرمودند که سید عبداللہ میفرمودند در او اهل طلب بجز دو بی رسیدیم که پوسته و ناز بار
 بر بنه می گشت چون مرادید بگنجت در عقب او سیر میکردم چون از قریه بروی آمدیم پیرزالی آنجا همه جمع میکرد
 آن مجذوب بخاروی گرفت و از اربست و بن متوجه شد و سلام علیک گفت آنگاه گفت بر بنه بودم و از شما حیا
 میکردم چرا تعاقب کردید گفتم میدانستم که عادت شما همین است گفت حل این قریه انعام اند اولئک کالانعام
 که در آنچه شیخ آدم قدس سره غمیت ج مصمم کردند من هم با ایشان غمیت کردم موقوف داشتند و خدمت
 بسیار کردند التماس کردم که ارباب عیال بدولت معرفت مشرف شدند فقیر که حضور است متعهد فقیر کسی نیست چرا
 فرمایند و ما فرمودند ما ندانیم شما بنا بر حکمتی است که شما را معلوم خواهد شد حال معلوم شد که آن حکمت تربیت شما بوده
 است میفرمودند که سید میفرمودند و طفل بودی و در میان طفلان بازی میکردی که طبع با بسومی تو شنب
 و در آن وقت بودی و عا سیر کردم که بار خدایا این طفل را از او کیا گردان و کمال او بدست من ظاهر کن الحمد للہ که ثمره آن
 و از ایشان بطور بیست میفرمودند که سید هرگز طلب خدمت از من نمیکردند و اگر میکردم نوعی آنرا موقوف میدانند
 ایشان قریه ازین حمیر خاطر من خطره آمدند و بیه ایشان بقصد اظهار آن رقم وقت گرم بود و جامه ازین کشیده بودند چون
 این رخ را دیدند فرمودند خوش آمدید و رخ از بدن من دور کنید بخوبی هر چه ترا متصدی این امر شدم و در میان فرمودند
 ملاقات که تمام دست را چرخ بجهت دید این کار بدو انگشت بهم می آید بدو انگشت انگشتا کردم بعد از آن فرمودند آنچه
 شرط طریق بود و بود بیست دیگر این خطره را بنظر خود راه ندهید که جمیع حقوق صحبت پنظاهری و پنهانی

مقدار آب که در دست

نفس می

از زمین

حاجت

بسیار

بسیار

همه غفور و مهربان حضرت ایشان از بزرگی که صحبت تیغ آدم نبوی رسیده بود ظن کتاب حروف آنت که
 عم سید علم الله یا ابن عم ایشان باشند نقل میکردند که سید علم الله پیش من تحصیل علم میکرد در آن ولایت
 عاشق طریقه پیداشد و صحبت تیغ آدم را لازم گرفتند بامی بود که تحصیل علم فرمودند و میگفتند من ایشان را از
 بلخ کردم در آن میان بر زبان من بگذشت که از صحبت تیسراں علمای که از علم هیچ بهره نداشتند و تراچه سود
 خواهد بود سید علم الله ازین حرف منقص شده گفتند که شما و امثال شما اگر صحبت ایشان آید خود را باکم و جابل
 محض بنمایند بسیار برآشفتنم نفس من بچوش آمد و مسئله بغایت صعب در علم کلام راست کردم و صحبت ایشان
 برای تعجیر تکبیرت رفته تنظیم تکویم من کردند اشکال پیش آمد و دم ایشان در اول فرمودند این مسئله علمی است
 فقیر عامی است و شما عالمید من چه دانم از شما باید پرسید همچنان قدر میگفتند تا آنکه دادم که دعوی علم لدنی صلی شد
 و عجز درین اشکال ظاهر شد آنگاه روی ایشان شرح شد و او از ایشان بلندگشت و گفتند این مسئله است
 که اگر همه ملا مشرق و مغرب جمع شوند حل این توانند کرد این را ماحل کنیم نگاه تقریر واضح شروع کرد و در اشکال
 بزحمت و ایشان چنان معارف بلند میفرمودند که فهم من قاصر شدند هیچ نمیفهمیدم و خود را طفل کتسب میدیدم
 چون از آن صحبت بزحمت تمام بخاطر آمد که حقانیت ایشان واضح شد و به باید کرد اما محبت و هوالی نفس نگذاشت
 سسکه دیگر صعب تر از اول در علم تفسیر با خود بروم و بر ایشان القا نمودم مثل روز اول تعظیم کردند و خدا را زود
 گذرانیدند و بعد از آنکه بخاطر من عجز ایشان متکثر شد تفسیر شدند و تقریر واضح کردند روز سیم نیز مثل این معالیه
 واقع شد بخوبی گفتیم که ایشان مویباند و نصف و توحیح میروی تو به کردم و از سرسکت و و یقصد صحبت ایشان ششتم
 این بار هیچ التفات نکردند و نصف النعمان ششم و الهام زبانش و تبه کردم فرمودند شما عالمید موی سر زیاد از حد
 جبهه گذشته آید و اسباب از او که در مایه مطلق را طلبیدند خلق کردند و از آنجا که عین آوردند آنگاه هیبت قبول فرمودند
 اشباع افتاد که تیغ ابراهیم ملو آبادی حردی بزرگ بود از طریق چینی وی میگفت که در اول طلب خبر تیغ
 آدم نبوی رسیدم غزنی از ارباب ایشان سفارش من کرد که این شخص طالب خداست همانا ساعت بر من
 نگاشتی که در من کینتیه و گرفت که تا حال در من باقی است بعد چند روز از آنجا سفر کردم و تیغ صحیح صادق قدس
 سره پیوستم و از آنجا فرزان فائده های فتم اما بعد ریاضت و تفسیر معلوم شد که اصل مایه جمعیت من همان نگاه

ناراضی
 گونگ
 عاجز
 جابل

عجز
 عاجز
 چینیان

شیخ است و ریاضات بجز رونق و صفای زیادہ نکرده استماع افتاد کہ شیخ با نیرید اللہ گو کہ مردی بے نفس و
 سخی بود و شفقت بخلق التذریز یادہ از حد و صف داشت میفرمودند کہ در ابتدا آنکہ بخت شیخ آدم رسید
 دیدم کہ خدات خانہ شیخ ہمہ یاران قسمت کرده گرفتند و خدایتے مطل نماز دستے انتظار کردم بعد از آن دیدم کہ یکی
 کہتم آوردن ^{باز} پیران صحرا بوی مفوض است ضعیف و تنگ است ^{باقی} او بر حق آن بواجبی نمی تواند کرد و من جوان
 قوی بودم آن را اختیار کردم ہر روز در دو خوار ہمیمی آوردم و آخر تہ نہاشتم کہ مجالست شیخ کنم - بعد دستے شیخ پان
 جوئی زخمہ غسل میکردم و یاران با زادہ درین و مائش بدن ایشان مشغول بودند در آن وقت من نیز بآن مشغول
 شدم و آن خدمت از من نسبت بسیار یاران ^{دور} مشہور یافت - شیخ در آن اشارتین متوجہ شدند و در یک نگاه تہ
 کردند کہ در ہماں جوئی مہیوش اقدام یاران مرا مردہ و از انجا بجانہ آوردند - و بعد شش ماہ باز ہماں جوئی بہا نشین
 ایشان مشغول بودم کہ با زلفہ صالح من فرمودند باز مہیوش اقدام ہر چہ من دارم از برکت ہماں دو نگاه است
 حضرت ایشان مہیوش نمودند کہ شخصے بخت شیخ آدم آید تا آن کہ فرمودند برو و من کوئی دو کوئی بگذار و پیش من شخصے بخت
 و ضوہ نماز مگر ذوق اندیش صراحت علیہ السلام حاجت تہ ^{بہ} حسیست شیخ این سواد ^{بہ} دیدہ عراض فرمودہ برقا و برت در وقت
 در اول ایشان امام کرد کہ ما تر اور میان خلق برائی آن داشتہ ایم کہ ایشان را پر ایت کینہ و بے ادیبہا را نشان
 در گذرنے محاملہ یدل رؤن بالحسنۃ السیئۃ چا اختیار نہ کردی ایشان عقبی کسی را فرستادند کہ او را باز گردانہ
 تابنی ملاحظہ ایس آداب بروی توجہ کنند ان کس رفت و خواست کہ باز آرد اما وی قبول نکرد و گفت من باز نمی آیم
 شیخ آن یار را فرمود ہر دو در گوش وی اسم اللہ بخوان بجز و ایس محاملہ مہیوش اقدام مردہ و او را بر دستہ حضرت
 ایشان از بعضے یاران شیخ نقل میکردند کہ چوں غلغلہ شیخ بسیار شائع شد بشنا ہماں بجز رسید سعد اللہ خان و ملا
 عبد الحکیم سیالکوٹی را فرستاد تا ایشان را ببیند ہر دو بجانہ ایشان آمدند شیخ در آن وقت در مراقبہ بودند کہ تہ
 بر دروازہ نشینند چوں بافاقت درآمد ہر دو در زانو ایشان داخل شدند و ایشان پیچ تظیم بجانیاوردند
 ایس وضع سبب تفریح ہر دو غریزہ شد سعد اللہ خان گفت کہ من از اہل دنیا ام تہ تظیم نیستم اما مولانا عبد الحکیم
 عالم اند تظیم ایشان نرم بود فرمودند و خبر آمدہ للعلماء امنہ الدین عالم الخاطوہ اللؤلؤہ فاذا خالطوہم فم
 اللصوص و دیگر رسیدند کہ نسبت شجاعت فرمودند تسیار ما چوں اہانت ما را فاعنہ بوزند در سہ غلام

مدرسی

مخلص

مشہور

خداوند محمد از

لقب افغان شایع شد و دیگر پرسیدند که با شنیده ام که علم لدنی دارید فرمودند آری والحمد لله على ذلك یعنی بر شنیدن
 پادشاهان گفتند فقیری است عالمی تشکر که دعواهای عریض میکند افغان است خود را سید میگوید مدعیان افغانه او را
 بسیار متقداند خوف آنست که فتنه برضد فرج شاه جهان متبغیر شد گفته فرستاد که شما حج روید ایشانرا بحبل تمام نم
 مبارک شدند چون سبوت رسیدند عالم سورت نخلص ایشان بود فرمودند حضرت تو آنست که نار از او بر چهار سوار
 گردانے چون عوار شدند حکم پادشاه رسید که آن فقیر را زود باز گردانید که خواب دیده ام که زوال ملک تو در خروج
 وی از مالک تو است حکم خرد نوشت که قبل از وصول حکم بر چهار روانه شدند غمخیز باد شاه مبعوس گشت و
 وفات یافت در مدینه مشرف شد و در بقیع نزدیک قبر حضرت عثمان رضی الله عنه مدفون گشتند حضرت ایشان
 فرمودند که طالب نام درویشی با سید عبد الله قدس سره صحبت میداشت پیوسته میگفت وای ای نوره نیر و
 حضرت سید را سبب گریه دایمی وی استفسار کرد زمین اشارت کرد که این غمخیز بهیچ علم مشغول است که من
 فارغ و کیس بود وجود این کشور کار این غمخیز از من زیاد تر است فرمودند و در بنی این خطره مباش که این شست
 حضرت حق است هر کسی را حوصله دیگر داده اند وی همچنان میگفت حضرت سید فرمودند صلاح تو آنست که
 سفیر کنی وی سفردانی اختیار کرد گاه گاه به بدین من می آمد میگفت انرا آن نفس که از حضرت سید صادر شده
 آنست که همیشه در سفر مجموع خاطر و بسط می باشم و در اقامت مخزون و منقبض و وی در بعض اوقات مخلوب
 میشد در آن حالت نماز کسی در آمد وی تغذیب کرد و صبر فرمود هر خید تغذیب و صبر زیاد میشد فری بوی سید
 پیشش مبر و پیشش سقط شد سپری دیگر بیمار شد بعد شاهد این امور ادم گشت و استغفار کرد و نیاز مند بیا
 نمود میفرمودند در آن ایام که اورنگ زیب در کلب آباد بود پیشش میرزا زاهد هروی تحسب اشکر تحصیل میکردم
 این تقریب همراه والد خود و با کلب آباد رفتم و سید عبد الله بسبب مراقبت سید عبد الرحمن نیز همان جا بودند در آن
 محل ایشان را عارضه مرض پیش آمد در رحمت حق پیوستند و وصیت کردند که مراد و قبره غریبان دفن کنی تا
 کسی نشناسد چنان کردند و مرا نیز مرض شدید بود طاقت نداشتیم که همراه خبازه روم چون صحت حاصل شد و فوت
 معاودت کردی را که در دفن حاضر بودم و زبیرت مرقد ایشان رفتم تا آن نفس مبارک ایشان آن غمخیز
 هر خید قابل کرد قبر ایشان نشانت از تخمین بسوی قبر اشارت کرد آنجا ششم و قرآن میخواندم حضرت

سید از پس پشت من ندانم که در قبر فقیر نیست اما هر چه شروع کرده اید انجام تمام کنید و ثواب بصاحب آن قبر
 دهید و شبانی ننماید هر چه شروع کرده بودم با انجام رسانیدم و بآن غرض گفتم که نیک تامل کن قبر حضرت سید این
 است که بآن اشارت کردی یا پس پشت من تامل کردی و گفت خطا کرده بودم قبر ایشان پس پشت شماست
 آن سوئی نشستم و قرآن خواندن گرفتم در آن اشارت بسبب حزن و گرفتگی خاطر بسیاری از قواعد قرابت نامری
 گذشتم از درون قبر ندانم که فلان جا و فلان جا مسأله کردید امر قرارت خرم رعایت باید کرد.

ذکر خواجہ خرد قدس سرہ و لدنہ خواجہ محبت سابق

حضرت ایشان ذکر می فرمودند که رسال مغز را شرح عقاید و حاشیه خیالی خدمت مخدومی انوی ابو الرضا
 گذرانده ام و کتب دیگر بر سبب از اید هر دی روزی در اثناء قراة شرح عقاید و حاشیه خیالی انقرضی بخاطر سن
 رسید و مخدومی متصدی جواب آن شدند و این مناظره با متدا و کشید و بخش انجامید خواندن این کتاب موجب
 گرفتن بعد از آن روزی ما هر دو بخدمت خواجہ خرد وقتیم از من پرسیدند که خیالی شما تا کجا رسیده گفتم متی است
 که موقوف کردم گفتند چه سبب گفتم قدر ضروری از احکام نماز و روزه معلوم کرده شدند یا بهر یک بسیرنی آید
 استفسار حال مبالغه کردند آخر با قصه روشن شد فرمودند پیش با بخوانید و این امر را مولا کردند علی الصباح کتاب
 پیش ایشان بروم و رس گفتمد آن اعتراض را نیک به پسندیدند و قوه انقضاض ظاهر کردند روز دیگر نیز همچنین
 و سه دیگر هم روز چهارم فرمودند که جد شما شیخ رفیع الدین بر آنحضرته سبق و سن گفته اند من هم بجز سه سبق نخواهم گفت
 آنگاه حکایت آغاز کردند که در غفلت شبان بجمال طاهری سری و اتم شیخ رفیع الدین را پسری صاحب جمال بود
 بقصد دیدن او رفتم و شرح لمعات را با خود بروم تا مردم دانند که برای تحقیق مسائل تصوف آمده ام و ایشان در
 شهر ما در حل مشکلات تصوف بنی نظیر بودند چون بخدمت ایشان رسیدم سبب آنکه متوسل بودند بجناب خواجہ
 ما بن التفات ما کردند و تطهیر ما بجا آوردند چون سبق در میان آوردم دو سه حرف سر سری گفتند و زیاده متحقق نگرد
 آنگاه برخاستند و آن سپرد طلبیده فرمودند و خدمت خواجہ حاضر باش خجل شدم و نداشت کردم اما ایام جوانی
 بود روز دیگر باز بجا نیتت و اسلوب معاودت کردم همان معامله دیدم روز سیوم ملامت قوی بر من

خواجہ حسام الدین آمدہ سبالغ نمودند و ایشان را نوشانیدند خوردن نحر باین تقریب بود و اما جاہلان بر ایشان
 اتمتہا بر بستند و عمل ایشان را بر غیر محل آں عمل کردند و در و در طہ البحت و تماون بشیریت افتادہ بودند فرمودند
 روزے بہن یارخان باسن بتقید آن پوشیدہ بخدرست خواجہ خرد آمد در آن وقت بخانہ ایشان بیچ فرش نبود
 مردم بزرگ نشسته بودند بہن یارخان ہم بزرگ نشست کسی از حاضران مجلس برخواست و در گوش خواجہ گفت
 کہ این بہن یارخان است تظلم می باید کرد خواجہ یاواز بلند گفتہ اگر بدارست محتاج تظلم نیست و اگر اختیار بہت
 لایق تظلم نیایں حرف شنیدہ بہن یارخان بسیار مخطوط شد و این قصیدہ مختصر کردہ شدہ میفرمودند یکے از خاندان
 ایشان نمی خوردہ بود ملا باوی بخت افتادہ و بانقباض خاطر انجامید غم کرد کہ دیگر آنجا نروم بجا زد و سہ روز
 خواجہ بنفس نفس خود تشریف آوردند و بر دروازہ من الیتاوند و از پیر زالی نشان ملاحظہ فرمودند وی گفت در خوا
 است فرمودند چون بیدار شود بگو خرد شمار می جوید در سجہ جو خفتہ است خبر بگیرد چون بیدار شد موی ملاحظہ
 کرد و در بان سجہ رقم ایشان دست خود را زیر سر نہادہ بودند و بے تکلف خفتہ چوں اذان نظر گرفتہ شد بیدار
 گشتند و بن طلبہا نمودند و تفقد ما فرمودند حضرت ایشان میفرمودند کہ خواجہ خرد و خواجہ کلان ہر دو اخیر
 بودند کہ خواجہ صحیح باقی وفات یافتند بعد از آن چوں بن بلوغ رسیدند بخدمت شیخ احمد سہرندی رفتند و بے
 آنجا با شہیدند و حقیقت خواجہ کلان معلوم نیست اما خواجہ خرد از ایشان اخذ طریقہ کردند و اجازت یافتند
 بعد از آن باز گشتند از خواجہ حسام الدین و شیخ الدواد کہ ہر دو خلیفہ خواجہ بودند استغناء و اسرار فرمودند
محقق شد کہ خواجہ حسام الدین در او اہل حال در سلک اہل وقت انتظام داشتند و والد ایشان از اعظم اہل
 زمان بود چوں بصحبت خواجہ رسیدند و جنب طریقہ با ایشان تاثیر کرد ہمہ را ترک کردند و طوعاً و رغبتاً از ہمہ بگردیدند
 چوں اقارب ایشان نمی گذاشتند کہ وضع فقر را بخورد قرار دہند خود را بویاگی انداختند و در مجمعے برفیقہ شستند و قیام
 خود را بملکت ساختند از آن باز دست تشویش آنجماع از ایشان کوتاہ شد انقدر ملاحظات جانب خواجہ در بارہ اولاد
 ایشان و اتہاع ایشان و طریقہ ایشان و اشغال ایشان کم ازین دو غیر نبطیور پوسست از دیگران بوقوع نیامد
 حضرت ایشان میفرمودند کہ یکبار در غفوان شباب خواجہ خرد بصحبت اسما مستنول خندند جن ایشان را
 قدس سرہ برسانیدند و در بدن ایشان فعل کردند ایشان بہ پیش مرده و قصیدہ افتادند خواجہ حسام الدین آمدہ سبت

اور کھنڈ

جا کھنڈ کستی

حسرت

حضرت
چنان کہ
چون بیچے

کتاب

برایشان متوجه شدند تا افاق حاصل شد و شیخ **الردا** دست از طریقهای دیگر بهره یافته بودند و صحبت
 بزرگان عصر رسیده چون بخدمت **خواجہ محمد باقی** رسیدند آنهمه فرط را طر نمودند با کلیه متوجه ایشان گشتند و خدمات
 خانقاه **خواجہ فرخ** گرفتند چه خدمت ظاهری از تکیه بنام و چه باطنی از تفقد حال خدا طلبان و توجه بر ایشان
 و کیفیت نبودی و استغراق که حاصل نسبت به نقشبندیه همان است با وجود اشتغال با بنام خدمات آن قدر تکلیف
 بودند که از دیگران بظهور پیوست **مخفی** نشانند که حضرت ایشان از شعبات طریق نقشبندیه آنقدر شبعه ختم
خواجہ محمد باقی را پسند میکردند و میل نمیدادند که مثل این میل بدیگر شعبه نبود همه ارشاد و تربیت ایشان باین
 شعبه بوده است **شیخ تاج سنبل** که اول خلفا حضرت **خواجہ** بودند و در آخر بمکه مظلّم اقامت اختیار کرده همان جا
 مدفون شدند و این نقیر از متاخران **شیخ اهل هند** هیچکس نماند یکده اهل که زیاده از **شیخ تاج** معتقد باشند و
 اگر امانت وی روایت کنند در بیان اشتغال شعبه با قوی که همان طریق نقشبندیه است بآواز و تقریر رساله
 عربیه دارند و حضرت ایشان در ترجمان سلف فارسی نوشتند لفظ از عبارات سلف این فقیر هر دو را بخدمت
 حضرت ایشان گذرانده و الحمد لله حضرت ایشان میفرمودند **مخفی** **خواجہ خجول** بود غزنی عالم که بسیاری از
 شهر بخدمت ایشان استفاده میکردند و **مخفی** نام داشتند و در سی و نوزده شاه درس میگفتند طریق از **خواجہ**
 گرفته بودند و **خواجہ** ایشان را بتاکید گفته بودند که نسبت خود بن ظاهر نکنید - صحبت نیز در خلوت دارید ایشان
 همچنان بیگانه نمانی بودند - چون بجانب **پنجاب** که وطن ایشان بود عزیمت کردند تا تاس نمودند که مردم خواهند
 پرسید که طریق از کجا گرفتید - چه جواب گویم - فرمودند اگر ضرورت واقعه شود نام من خواهم بگفت **الانیر** **خواجہ** گاه
 عس **خواجہ** بزرگ **خواجہ محمد باقی** میکردند - حضرت ایشان میفرمودند بار ما دیده ام کسی پیش ایشان می آید و
 میگویی بر من و یکی میگویی گوشت بر من و دیگری میگویی طاق قران را من می آرم و علی نه القیال
 و **خواجہ** را در آن میل هیچ تکلف نبود میفرمودند **خواجہ** خود در آخر عمر بمن فرمودند که مراد محل **طرح** **نحال** از **رضیه**
خواجہ محمد باقی قدس سره من کنیز و بر عایت نسبت نبوت و نعل مقبره نسازید که لایق همین جا ام گفتم این کار بدلیل
 مسلم خواهد شد اما چنانچه فرمودند با **نحال** **خواجہ** کرد - بعد مردن **خواجہ** با او از آن ایشان گفتم که صحبت **خواجہ**
انست گوش نکردند **مخفی** **خواجہ**

کم زنا

مخفی

مهاجرت

بیتا

ذکر خلیفه ابوالقاسم اکبر آبادی قدس سره

حضرت ایشان میفرمودند در اکبر آباد چون حضرت سید عبداللہ رحمت حق پیوستند بسیار متعالی و مخزون شدند
 و طالب غزنی گشتم که صحبت اوستفیض باشم در آن لائسی مناقب حضرت خلیفه ابوالقاسم ذکر کرد و بر قاف آن
 غزنی صحبت گرامی ایشان رسیدم در اول مجلس ایشان بجماعت خانه خود مشغول بودند معمار را میفرمودند چنین گو
 چنین کن در آن میان این بیت بر زبان مبارک ایشان گذشت **ه** هرگز آفره وجود بود پیش هر ذره
 در وجود بود فقیر این بیت را عاده کرد باین وضع **ه** هرگز آفره شود بود پیش هر ذره در وجود بود
 فرمودند من نسخ صحیحی مطالعه کردم در آنجا لفظ وجود مرقوم است گفتم فقیرم نسخ صحیحی مطالعه کرده در آنجا لفظ شود
 سلو است فرمودند معلوم میشود که از علم هم بهره دارید گفتم اگر در راه حق ضلالت باشد تو بکنم فرمودند کس با
 ضلالت نیست و هر کس را نافع هم نیست دین سمیت خوانند **ه** علم را بر تن زنی ماری بود علم را بر دل
 زنی یاری بود گفتم ضمیر شیر شما محک است استفسار میکنم که علم من مرافع است یا ضلالت گاه صحبت منتفی شد
 دشمنی دیگر در میان نیاید روز دیگر بخاطر م رسید که بجماعت مشغول بودند زیاد تحقیق نکردن سخن نیکوکاره ماند امروز
 باز بجماعت ایشان باید رسید چو رسیدم ملتی با حسان نباشت فرمودند گفتند وی روز بجماعت مشغول
 بود سخن تمام ماند الحال گوید که نشسته شود در این سخن است گفتم کبری را که اول شود حضرت حق در ذات عالم
 شد اما محال پیش هر ذره وجود خواهد کرد و اما آنکه در مرتبه جمع که وجود بجماعت از انست مستغرق باشد از وجود فرغت
 و اند فرمودند بعض نسخ صحیحی وجود یافته میشود تاویل آن چه باشد گفتم تواند بود که وجود یعنی وجودان باشد آن نیز
 بشود است ازین سخن بوی دشمنانی شنیدند و بسیار بشگفتند و صحبت ملوفق افتاد از آن باز پیوسته بجماعت
 ایشان پرسیدم و ایشان التفاتاً بیکدیگر منبذول می داشتند تا آنکه بعض قدیما برین حدی برزند
 مخفی نماند که خلیفه ابوالقاسم دلاء و ملامت بودند که یکی از علماء متبرهان عصر بودند بر شرح طحا شیه اردو بجماعت
 حضرت میر ابو جلی نیز رسیده بود و شاگرد ملام علی محمد بودند که ایشان نیز از اعیان آن ماس و از کبار خلفا
 حضرت امیر بودند نسبت ایشان در میان خلفاء حضرت امیر چون نسبت شیخ نصیر الدین بود در میان

رنگ

نقص

روز

روز

اصحاب حضرت شیخ نظام الدین قدس سره و دفن ایشان در کبر آباد است باید دانست که حضرت
 امیر ابوعلی کبرآبادی از طرف آباء سید حسینی بودند از اولاد امیر تقی الدین کرمانی که قصه ایشان با خواجہ احرار در
 رشحات تفصیل مرقوم است و جدا درین ایشان خواجہ محمد فیضی ابن خواجہ ابو الفیض بن خواجہ عبداللہ بن خواجہ
 احرار است و والد ایشان امیر ابو الفوفا سبط خواجہ ابو الفیض مذکور و جد ایشان امیر عبدالسلام سبط خواجہ عبداللہ
 مذکور بودند نسبت احراری ایشان را ازین جهت است جدا جدا و والد بزرگوار ایشان از خطه سمرقند مسافر است
 نموده بہندوستان گذشتہ بیکہ مظہر سیدند و ہماں جا بر حجت حق پیوستند تولد حضرت امیر ہم درین سفر بود بعد
 وفات ایشان در سایہ پرورش خواجہ فیضی در آن زمان رفیق بان شگنہ عمویہ پورپ بود جوان شدند و چون خواجہ
 فیضی یافت چنداں باں وضع نوکری میکردند و بروش سپاہیان می بودند در آن اثنائش بی خواب دیدند کہ
 سہ بزرگ آمدند و ایشان را فرمودند کہ ایں چہ وضع است کہ بخود قرار داده وضع انیت کہ ما ایم بوضع ما باش و اگر
 در بہیشت از لاری بخاطر میرسد خدا تعالی میفرماید اللہ نور السموات و الارض بعد از ان یکی از ایشان استرہ گرفتہ
 بر ایشان تراشیدہ و دیگر می فیض در ایشان پوشانید و سعی ستارک ز علی ایشان را بولو و از ان باز در خاطر ایشان
 تلقی و مظہر بی سپید شدہ خوانند کہ نوکری بگذارند اما مان شگنہ مانع می آمد تا آنکہ حکم اذا اراد اللہ شیئاً ہیئتاً ما
 رفته رفته سببہ واقعہ شدند کہ خبر با ابو جازان کار تراخت یافتند و در خطبے یک ہفتہ بکوشش شدند در آن
 اثنائہم از فاضل الانوار حضرت خواجہ حسین الدین قدس سره متوجہ می بودند و از ان جناب دل ربانے ہایا فتنند
 و فیضہا گرفتند استماع افتاد کہ خانگیان ایشان بسبب کسلہ کہ عارض امیر نوال علی شدہ بود باں فرار یکدومہ
 و یک چادر نیاز فرستادہ بودند حضرت امیر را اطلاع نبود روزی باں فرار متوجہ بودند کہ از درون آن نزل
 آمد کہ این تعداد خانہ شما نیاز آمدہ و برمی صحت فرزند شما و خواہش فرزند دیگر التماس کردہ اند و ان التماس منہل
 است و نیز استماع افتادہ کہ از ان فرار خطاب شد کہ این نعمت کہ بشما عنایت شدہ بجد و دست سال یا
 سیصد سال بیکے از بندگان خاص عنایت میشود چنانچہ در عصر با شما عنایت شدہ بود بعد از ان از قبر سید
 جعفر خضید سید تقی الدین کرمانی مذکور تخریص بر بہایت امیر عبداللہ عم بزرگوار حضرت امیر ابوعلی واقع شد و
 ایشان بطاہری نوکری پیشہ بودند و تحقیق آمد ولایت از ایشان بسیار ظاہر میشد و ارتباط ایشان در

نورس

سیر

تحریر

طریقه بحال خود بود و خواهی دید ایشان را بعد خود خواهی عبدالحق و ایشان را بوالد بزرگوار خود خواهی عبد اللہ را بچوب
 آن مشرب عمل فرمودند اما بحسب ترقیت تربیت ایشان و بیسایه بودن انفاسه النفسه ترقی نسبت مثل
 سیرتی است سواران می نپردازد که سکن است چون بسا حل می رسد نگاه منتبه میگرد و انبساط مقصود از سماع
 و پیچودنی فدا زوایل بشریه است نه محض مغلوب شدن عقل چنانکه مقصود و خواص یافتن در است نه داخل
 شدن آب در بینی و دهن و انبساط آگاهی حضرت حق سبحانه تعالی در ضمن استحال دنیا است که کسی
 سبوی زیر سبوی نهاده بر سر گیرد و بسنج گفتن مشغول شود در آن میان توجه نهان آواز سبوع منقطع نمیگردد
 ایضا اگر کسی در صحبت ما اطمینان و راحت محسوس میکند نمبر کسی که در بادیه افتاده باشد و گرمی سجد یافته نگاه
 زیر درخت برسد و آسایش و جود احساس کند او را صحبت ما مبارک است و الا جائز دیگر رود اینجا عالم نوندی است
 عالم کشف و کرامات نیست ایضا میر نور العلی نفی اثبات بحسب نفس بسیار میگردند ایشان را فرمودند آنچه اختیار
 کرده اند خوب است و طریقه سلف است اما درش اسم ذات زیاد از اذکار دیگر بیشتر است ایضا اگر کسی
 از ایشان خدا طلبه میکرد میفرمودند می خواهی که شفت کنی یا خیرے رایگان بدست تو آید اگر شق اول اختیار
 کردی طریقه ذکر نوشته می داند و اگر ثانی میخواست میفرمودند در صحبت می آمده باش ایضا هر که پیش
 ما آمده و بهره گرفته بالفرض اگر بدلت اباهم برود و مرکب آتام شود آنچه یافته است از خود خواهد رفت الله
 ترقی مسدود خواهد شد بقول است که حضرت امیر آزار فاج عارض شد بسیار گفت یکشیدند خصوصاً وقت
 طهارت و وضو روزی این بیت میخوانند **در دم از یاد است و در ما تیر بهم** دل فدای او شود
 جان نیر بهم در آن انباء و جدی قوی دست داد و از حرارت آن کتاوگی تمام در اعضا ظاهر شد و قوت
 بحال اول باز آمد شخص را کلاه عنایت نموده بودند و در وقت مکرر باز پوشیده نگاه تیرے بر آن کلاه رسید
 پیکان او دو ما شد و با قوا و شکی ایشان بسیار را متوجه شدند و در ایشان تاثیر صحبت در گرفت تعجب شدند
 ناگاه شمع بر دهان ساعت آثار عیبیه ظهور رسیدند چون تفحص کردند معلوم شد که ربوا نوازی آن شمع را آورده بود
 حضرت امیر خدب قوی و شتند و قتی که کسی متوجه می شدند پیچود میشد و مرده وار می افتاد و نقل میکنند که یکی
 از ستوران بیل ایشان متاثر شد و بجزو ایشان بطریق سارطال سلسل باو سب می نشست و چون اهل طلب

بصفت ایشان می رسیند و در روی ایشان نگاه میکردند است میشدند و جوش میزدند و بیقراری می نمودند و در آن میان اگر خرقه یا ضرب و سقطه می بود زیاں نمی رسانید ازین ضرس قهسا بنیشتار از ایشان روایت کرده اند پاید و آنست که طریقه حضرت امیر خراباع شریعت نبوی و پیروی جاده محمدی خیره دیگر نبود و او را جاده چیز می دیگر نبود و از آن جاده یک تار سومی انحراف نداشتند و در قول و نه در فعل و او ایل اصحاب ایشان چون ملاولی محمد و امثال ایشان هم برین روش بودند بعد از آن قومی که **سه** بدنام کن مرد و گویا می چند

صفت حال ایشان است اتباع هوا کرده اند و عمائد فاسده و اعمال کاسده پیش گرفته و مصداق قوله تعالی و من ذریتها معصوم و ظالم لنفسه معین گفته ساحت حضرت امیر ازین عار و سنا پاک است و در این طریقه ایشان ازین الوارث طاهر ملاطف اللطیف جامع مقامات حضرت امیر این غمی را روشن تر بیان کرده و گفته که وجد آنست که در صحبت ایشان حاضر از دوست میداد بی اختیار بوده است نه آن بود که در محفل ایشان کسی ارتکاب خلاف میترسید و با او از او تار و قرا میر قص آغاز و سرود را هم کم فرموده حضرت خواص بزرگ که با آنها نمی گویند و این کار نمی گویند که بر سبیل اتفاق می شنیدند نه تمت عبارت حضرت ایشان میفرمودند هیچکس را راست گو ترازمی فرموده اولی است

میر ابوالی ندیده ام روز از ایشان پرسیده ام که مردم میگویند که میر ابوالی سماع پیدا نموده اند فرمودند نه ایست که ایشان سماع شنیدند باشند مگر چند بار آن هم تقریب بودم مردم میگویند که میر ابوالی هرگز نگاه میکردند یا بنویسند و فرمودند و او را ندانم البته پیشتر شنید فرمودند و صواب است قبول نیم خورده ایشان در آن تعدد و اشهر خورده ام این کلمه بود یعنی مانند حضرت ایشان میفرمودند اولی است و از آن جانب ای خرقه یافته اند **حضرت** ایشان میفرمودند که حضرت خلیفه بصفت میر ابوالی هم رسیده اند لیکن ارتباط استغناء شد و وقت و بیعت نجدهست ملاولی محمد داشتند روزی حضرت امیر ایشان را فرمودند که بشا چرا با ما بیعت نکرد و ایشان گفتند که بل گاه آن خدمت ملاولی محمد نیز منظر خدمت حضرت امیر اند و این عاجز چون تحصیل علم پیش ایشان کرده و پنجاب ایشان آنست تمام بجب شد گرفته ارتباط بیعت هم بدان جناب بهتر و تیسریم کردند و تخمین فرمودند میفرمودند که حضرت خلیفه را شرب آورده انمول غالب بود کسی آمیزش نیکو زدند و شرب ایشان ترک اکساب و ترک کلی بود این ایبات میخواندند

سه نشان بود ولی الخ به آنگاه میفرمودند چهارم نشان آنست که خدا تعالی بے واسطه تکفل همیشه می باشد **حضرت** ایشان میفرمودند الخ ایس امر و حق حضرت خلیفه طاهر بود هیچ سبب نداشتند منع نهاد همیشه

مخطوطی گذرانیدند - یکباری روغن خانه ایشان باخر رسید و روغن دیگر فتوح خشد - متوجه شدند و همه چنان بی
 روغن تناول میکردند - روزی به تقریب بالا بالا برآمدند که یک سبوی روغن در گاه کسی از محل بیت ایشان پنهان کرده
 فرمودند سبب عدم فتوح همین بوده است آنرا خرج کردند متعاقب آن روغن دیگر بیافتوح شد حضرت انبیا
 پیغمبر بودند که در زمان عالمگیری با موی تئین کرده بودند و نظر ثانی میکردند بعضی از آن کار شیخ حاکم که در
 درس مرزا فتح زاهد شریک ما بود مفوض گشت وی نجانه من آمد که زفاقت من کنیدی مبلغ کذا ایوبه بنام شما مقرر خواهد شد
 قبول نکردم - والد من این قصه شاع کردند و بچندند و مبالغه از حد گذرانیدند نظر شده بطیفه و مؤلف شدم و
 آن کار مشغول گشتم حضرت خلیفه چون باین معنی مطلع گشتند - فرمودند آن طیفه را ترک کنیدی مگر والد ما خوش میشود -
 فرمودند اذاجای حق الله ذهاب حق العباد قول صحیح است گفتند و عاکنید که حق سبحانه این طیفه را دور کند غیر حق من
 ما والد ما خوش نشود و عاگرد و چند روز با د شاه آسامی اهل طیفه طلب کرد و آنرا بعزل نصب تغییر میداد چون
 بنام من رسید آن طیفه دور کرد و نوشت که اگر خواسته باشد این قدر زین بد بید مایه پسند قبول نکردم و شکر آنرا بجا
 آوردم و حمد خدا تعالی گفتم پیغمبر بودند روزی در عبارت نامه بود که از احتمال کلاصورت سلسله بر هم
 خورده بودم گذرا قنابکتا جاکه با خدا آن سلسله بودند چون کردم معلوم شد که این سلسله در دو کتاب مذکور است
 در هر یک بعبارتی دیگر و مؤلف فتاوی هر دو عبارت را جمع کرده و ازین سبب احتمال تمام پذیرفته بر شاه
 نوزدهم من لم یفقه فی الدین قد خفف فیه هذا غلط و صوابه کذا در آن ایام عالمگیری را جمع و تدوین آن استنای
 عظیم بود و ملا نظام هر روز یک دو صفحه پیش با د شاه میخواند - چون اینجا رسید - اتفاقا این حاشیه را با من مخاوط کرده
 یک نسق خواند با د شاه تمهید شد و گفت این عبارت چیست ملا نظام در آن مجلس تلافی کرد که این را مطالعه کرده
 ام فرموده تفصیل عرض خواهیم کرد چون نجانه آمد ملا حاکم را انتخاب کرد که این جلد با عتقاد شما گذاشته بودم شما پیش با د شاه
 مرتضی ف کردید باری این لفظ چه بود ملا حاکم در آن وقت هیچ نگفت بعد از آن با من اظهار مال کرد و کتابها که
 مانند این سلسله بود حاضر کردم و احتمال عبارت و پریشانی واضح ساختم بوجهی که بر ممکن ثابت شد از آن باز اکثر آن
 قوم برین حسدی بودند و بطا هر سبب این غل حسد ایشان بوده و الله اعلم پیغمبر بودند روزی بخبر مت
 ایشان رفتم عبارت مشغول بودند شمارا از سر دیوار کرده بودند و در صحبت او قند و جرح کرده در آن استنای

بخندست ایشان رسیدم چون مراد میدنند نباشت کردند این برچیدم و خواستم که گل دلایمی آماده کنم فرمودند گاهی
 پیش ازین که گل ساخته اید گفتیم نه لیکن بقیاس هر چه در کار باشد خواهیم آورد فرمودند این کار بقیاس درست نمی آید
 برای شما کاری دیگری نخواهیم کرد کسی را اشارت کردند که چهارپای بیارو وزیر دیار بگردد و مفر فرمودند اینجا بچسبید که از
 دور آمده اید امتثال امر را در کشیده ام ناخواب نمی آمد فرمودند خواب فقیران اختیاری است یعنی استغفال بجز در خواب
 از باسوی در آن میان یاری دیگری سید عبدالرسول نام در آمد فرمودند بوقت رسیدی وی دهن برگرزده و وقتی فرمان
 ایشان ایستاده فرمودند مرد من آنست که بر این چهارپای بنشیند و پایها ایشان را غمزه نماید که مسافت دور قطع کرده اند
 امثال این تلبفها سینه فرمودند و هر روز زیاده کنی و احسانی ظاهر نموی ندیده میفرمودند ایشان را غمزه چو پدید آید
 از خانه برآمدند و بے ترتیب زانو و راحله و سینه توریج اهل بیت او حجاز گرفتند در راه بعضی مخلصان با ایشان برخورد
 اگر مجرد بود با خود گرفتند و اگر متاهل بود باز گردانیدند و گفتند مسافری دور دراز قصد کرده ایم همین فضع زقتند و دست
 در حجاز بمانند و باز در کنف من و رفاهیت معاودت نمودند و درین سفر خواتین با بهره از ایشان ظاهر شدند
 از آنجمله آنست که در یاریان مشهور شده بود که چون از خانه برآمدند ربع روپه با ایشان بود در هیچ جا بدان محتاج
 نشدند تا آنکه باز آمدند و آن ربع در حبیب ایشان بود ایشان را از تفصیل این قصه استفسار کردم فرمودند تا حال
 هیچکس این را سبیل نکرده است چهل از خانه برآمدیم شخصی این مبلغ بطریق نیاز پیش کرد آنرا در حبیب نماند
 بدان احتیاج نماند و چون آنجا رسیدم و جانم نو پوشیدم یاریان از آنجا حیدر نگاه داشتند بعد از آن جا دیگر
 حق تعالی داد و دهم جابو بازند با نجامه و نه بان مبلغ گفت واقع شد چهل مرصبت کردیم آن جامه و آن مبلغ آمد
 و در یاریان مشهور شد و از آنجمله آنست که در چهار با اصحاب خویش مقامات و گرامات اولیای بیان میفرمودند
 سخن در طراخین شمشیری بر آب افتاد و ندا انگار کرد و گفت این اکاذیب بسیار شنیده میشود و آن در امانی نیست
 ایشان را غمزه آمد و خود را در آب افکندند مردم ناچهار اطلامت کردند و وی نیز ندامت کشید که فقری سبب
 محاد این بلاک شد و یاریان ایشان با هم حیران متالم شدند ایشان در آن وقت با او از بلندند کردند که من بخیر و
 عاقبت بروی آب سیر میکنم متالم نباشید آن ناو خدا و جمیع اهل جهاد توبه کردند و نیاز مندی نمودند ایشان را
 در چهار آمدند و از آنجمله آنست که در یازدهم شخصی از آبار و اجداد خود بمن کلاه حضرت خورشید الاعظم تبرک یافته بود

و در آن موضع محترم و مشهور بود شبی در واقعه حضرت غوث الاعظم را دیدیم فرمایند که این کلاه را با القاسم کبریاوی
 برسان و بر او خاطر آمد که تخصیص این غریز را بدو بجزی دارد و بقصد ترحمان جبهتی با آن کلاه منضم ساخت و پرسید پرسید
 بخدمت ایشان آمد و گفت این هر دو تبرک حضرت غوث الاعظم است مراد خواب فرمودند که با القاسم کبریاوی
 بده و پیش ایشان نهاد قبول نمودند و بغایت سرگشته شدند آن شخص گفت این تبرک بهتر است بزرگ است بشکر آن
 طعمای وافر میآیند و روسا را بلذت دعوت نمائید فرمودند و فرمایشها میآید و هر که آنرا استه با شهید دعوت کنید بطعام
 وافر خواهیم بخت علی الصباح آن غریز و روسا را به لذت و طعام و اقرت ناول کردند و وفا خود اندر بجای از فراغ استفسار
 کردند که شما متوکلید و اسباب ظاهری ندارید این قدر طعام از جای میآید فرمودند جبره فرمودیم و حاج خریدیم آن
 غریز فریاد بر آورد که من این فقیر اهل دانت بودم زراحتی آمد قدر این تبرکها ساخت ایشان فرمودند آهسته باش
 آنچه تبرک بود نگاه داشتیم و آنچه تبرک نبود از آن بجزای خود فرمودیم و ضیافت و شکر آنجا آوردیم ازین قصه متنبه شد
 با همه اهل مجلس حقیقت حال بیان کردیم گفتند الحمد لله که تبرک مستحق آن سید و از آنجمله آنست که حاجی نور محمد که
 صحبت حضرت سید عبداللہ و حضرت خلیفہ ہر دو یافتہ بود و از زیاران قلبی بالود ذکر میکرد که در آنچہ ایشان میکرد
 قطع شد دید پیش آمد نزدیک بود که بعضی مردم بجزی را بخورند در آن دلا با با بخدمت ایشان میر رسیدم و ایشان طعام
 لذیذ چون زیر میانی و مثل آن تناول میفرمودند من نیز غنایت میکردند تعجب میکردم روزی از ایشان استفسار
 نمودم بسم کرده فرمودند که خدائی که در کبریا بود و اینجا هم با ما است حضرت ایشان کیفر نمودند که یک روز بخدمت
 ایشان رسیدم دیدم که مشتی حمام از خانه بیرون آمده اند چون مراد دیدند باز گشتند و چوپایه و گلاب و تباہ
 ہمہ آوردند پیش من نهادند فرمودند اگر خواهید تباہه خورید و اگر خواهید شربت کرده نوشید مختارید در روشی از طحال
 ایشان سبازت کرد و گفت وقت سرد است تباہه خوردن مناسب تر است ایشان خاموش ماندند و از
 من پرسیدند مختار شما چیست گفتم شربت فرمودند بچو و بچو بگفتم اما اجالا حضرت چوپایه و گلاب آورده اند اگر
 تباہه تنها خوریم اینها مصل میماند و لابد فضل اولیا متخصن حکمتی خواهد بود اما تفصیلا حضرت متوجه حمام اند کرب حمام را
 شربت تکین میدهند و فقیر از راه دور آمده و خفقان دارد شربت تکین خفقان میکند چون این حرف شنیدند
 با آن درویش متوجه شدند و فرمودند از تونہ پر سیده بودم چرا جواب بادی بے ادبای لایق صحبت نامیتند چو

برود بسیار برآشتند فقیر التماس کرد که آن درویش مراد عابد خواهد کرد که بسبب من از صحبت مبارک مجبور میشو
 این بار بکریم درگذرانید اگر دیگر مثل این تقصیر کند شمارند از وی عفو فرمودند و مثل این تا دیها میگردند حضرت
 ایشان میفرمودند که ایشان چون خواستند که مراجعت ارشاد دهند مخلصه را از مخلصان خود فرمودند که طعمای نیبا
 کند - و مرده را دعوت کردند و فقیر را نیز طلبیدند و دستار بر سر من بستند و غدا بگذشتند التماس کردم که من قیامت
 این امر گرامن ندارم و تحمل حقوق این نتوانم فرمودند شما از جایی دیگر هم اجازت دارید یا بسید عبداللہ معامله شما چگونه بود
 گفتم ایشان جمیع حقوق خود را معاف کرده بودند فرمودند من جمیع حقوق ظاهری و باطنی شما کردم ای فرقه دانسته کار میکنید نگاه فرمودند بر ملاقات
 گویند پس پشت انداختن آن کنایت است از آنکه جمیع علاقه‌ها را پس پشت انداختند حضرت ایشان
 فرمودند که حضرت خلیفه می فرمودند در میان آنچه شده است که برای آرام هم فقیر نمی شنوند یعنی چون خاطر کسی شود
 و سایر خطرات فرزندانش آرام کلی حاصل گشت اگر چه بظاهر جوی باشد میفرمودند مدد سعاری از مخلصان حضرت
 خلیفه این بیت بسیار میخواندند کار عالم در از منی دارد بهر چه گیرید مختصر گیرید به میفرمودند بسید
 عبدالرسول خردی از مخلصان حضرت خلیفه بیتها داشت بجهت آنکه خدای آنها صفر شده خواست که بعضی از انبیا
 استعانت کنند پیش ایشان آمد که بدجلی میروم نصرت فرمودند و گفتند اول بفرمان ملاقات کن و نام مرا
 گرفتند بعد از آن هر جا که خواهی برو اول پیش من آمد گفتم عرض ایشان منع و زجر است از استعانت انبیا و کین
 چون ترا بر مضطر دیدند نخواستند که خود منع کنند نیک فهمید و استعانت ترک کرد و این سخن پیش حضرت خلیفه گذر
 شد فرمودند عرض من همین بود حضرت ایشان میفرمودند که حضرت خلیفه همیشه میفرمودند که در و نشان
 شهر را زیارت کنید و فقیر تعلق میکرد که خاطر کلی نبوی ایشان منجذب بود یک روز تر با کینه فرمودند و چون تعلق
 دیدند عاوی را گفتند که ایشان را پیش سید عظمت اللہ که یکی از مشاهیر مثل خجسته بود ندید بود ایشان را از من
 سلام برسان و بگو که غزیری را فرستاده اند برای ملاقات شما چون بجله ایشان رسیدیم خانه ایشان بر آن خام
 شتبه شد اتفاق آنجا طفلان محله بازی میکردند نظر من بر یکی از آن طفلان افتاد گفتم این طفل بزرگ زاده است از
 وی استفسار بیا کرد چون استفسار کرده شد معلوم گشت که وی پسر سید عظمت اللہ بوده و نا بسید برود و پیام حضرت
 خلیفه برسانید گفته فرستادند که من صاحب فرمایشم و طاقت حرکت ندارم و نا قبیلہ در خانه زده ام کرده اند

پرده نمیتوان کرد و خود دراز اندکگاه کسی دیگر از فرستادند که در ویشاں خلیفه را بنشانید و خواوم را فرمودند که چهارپایه
 برداشته بدر دانه رسانیدند فرمودند که مغز و بودم اما نایانیا نماحط رسید که فرستادون خلیفه بی حکمت نخواهد بود آنگاه در
 استفسار نام و نسب و لمن من انقادند و نیک نیک نفس نمودند نسبت شیخ عبدالغزنی قدس سره را پنهان کردم زیرا
 که میدانستم که ایشان را سلسله بدانجا میرسد و باین اعتبار و چنین وقت تواضع خواهند کرد و خالی از تصدیق نخواهد بود
 اما ایشان بغارت دریاقتند بعد از ان اشکالی تقریر کردند- و جواب آن از من خواستند گفتم با استفاده آمده ام نه
 با فاعله گفتند ما مویم باین سوال در آن وقت هر چه بظاہر شد گفتیم ایشان بیخ شدند و خود را از چهارپایه افکندند و
 تواضع بی حد کردند و گفتند تقصیر نشند ان شاء الله فرمودند که شیخ عبدالغزنی قدس سره جدا از وصیت فرموده بودند
 که اگر کسی از فرزندان ما پیش شما آید و جواب این اشکال باین وضع تقریر کند او را این امانت من رسانید و آن اجازت
 طریقه بعضی تبرکات است بدن تمامت حیات شخص بودند- و نیافتند بوالمدن وصیت کردند ایشان تجسس کردند
 و نیافتند نسبت من رسید طول العمر نفس گروم و نیافتم و این وقت آخر است و بیخ فرزندی که البته نمی دارد
 در استیم برین موجب تا ستمایک گروم الحمد لله که امینه الحال بطهور میوست آنگاه عمامه بر بزمین بستند و اجازت دادند
 و قدری کثیر شیرینی و مقداری نقد بهره من کردند- چون باز آمد حضرت خلیفه بشاشت لشکر کردند و فرمودند
 تمام و ملومی آید هر کس اشیاء پیش ایشان نهادم فرمودند نقد اشارت است بحکمت ظاهر و عمارت اشارت به
 اجازت و جمعیت باطن درین هر دو امر شریک نتوان شد بعد از ان از شیرینی پیروی قبول فرمودند و درین قصه
 کرامات کثیره بطهور میوستند لایساک است شیخ عبدالغزنی و حضرت خلیفه رضی الله عنهما جمعین کاتب حروف
 گوید که در کتاب مفتاح العارفين که تالیف یکی از اولاد میر محمد نعمان نقشبندی است و دیده شد شاه غمط الله
 بن عبد الطیف بن بدر الدین ابن سیب جلال قادری متوکل الکبر آبادی از ساوات حسینی ترمذی اندوولد مسکن و
 دمن ایشان الکبر آباد است بسیار غزنی الوجود بخانه بیچکس از فقر او اغنیاء نمیزفتند- و بگوشته قناعت بسرمی زدند
 و در سلسله قادریه و چشتیه و سهروردیه و سطراریه مرید میگفتند- عمر ایشان هفتاد و دو سال بود و در سنه
 هزار و ششصد و چهارم ربیع الاول وفات کردند در شهر کبر آباد در محله

کمی بودند مدفونند *

ذکر ملاقات حضرت ایشان با سائر اهل اللہ و نبی و عیال

حضرت ایشان میفرمودند که من یک تن دیده ام که خلیفه خواهد بیزنگ بود - پیرے نورانی سخت باقیمت شیخی معروف عوس کردی - و من شش ہفت سالہ ہوم - در عوس حاضر شدمی کاتب حروف گوید آن پیر قیامت شیخ نسبت اللہ نام داشت - چون از اولاد شیخ الاسلام خواجہ عبداللہ انصاری بود - شیخ می گفتند بصحبت خواجہ بیزنگ رسید و مورد الطاف بیکراں گشت - در ہزار خصوصت و ہمت برفت از دنیا بچدا ز ذکر خواجہ شیخی حضرت ایشان حکایتے آورده اند بطبیعت گفتند خواجہ شیخی مروے ولایتی بود و سدا کلاں برسرا نہادی و فزبری قراخ پوشیدی و تبرک عوس وی نامان بغایت خورد بودی بقیادی وقاحت کرد و گفت میان شیخ جبہ شما ہزار شیخ و ستار شما آل و نام شما این **حضرت ایشان** میفرمودند کہ شبہ در اکبر آباد میفرمیدم و در مجذوب طوری پیش آمد نام مجذوبان آفاق میگرفت کہ در شام فلاں مجذوب است و در روم فلاں مجذوب بخاطر من گذاشت کہ کاش چیزے از مجذوبان ہندوستان نقل کند مجذوبان خطرہ مجذوبان ہندوستان را شمر دن گرفت از آنجملہ گفت فلاں مجذوبے خوب است ظن کاتب الحروف آنست کہ بیکہا گفت فلاں نیم مجذوب است ظن کاتب الحروف آنست کہ یہی گفت آنگاہ بخاطر من گذشت کہ کاش از ساکنان ہندوستان چیزے ذکر کند بریں خطرہ نیز مشرف شد و گفت در شہر اکبر آباد مثل خلیفہ ابوالعاسم دیکری نیست از گاہ سوئی من متوجہ شد و گفت شما چرا ایسا وہ ایدر وید از انجا ہنرم میفرمودند در بلدہ سوئی پرت بقربی رفتہ ہوم بخاطر م رسید کہ منو مجذوب را بہ بنیم در تمام اور زقم خفتہ بود چون حرکت اسبابں کرد و متوجہ در خود چمید و راست بنیست بوجہ کہ عورت او مکشوف نشد باوی زملنے محالست کہ روم ہیچ تکلیفتم کلام کردم گفتیم کہ من از شما سولی دارم اگر تہیظ و ہوشیاری جواب گوید پرسم و الا سو قوف کنم - گفت بقدر امکان احتیاط خواہم کرد پر سیدم کہ شما چہ چیز حاصل شدہ کہ از عقل و تیز بیکار ماندید متے تامل کرد و آنگاہ گفت کسی گری یافتہ باشد - و عرق کردہ و ناگاہ باوے برسوزد و راحت کلی یا بدافیں راحت ہیچ تعبیرے تو اند کہ گفتیم این و بہتر ازین ساکنان راحل است - مع ہذا عقل ایشان بجائے خودے باشد گفت این و آنست آلی است ہر کسی را

چنانکه خواهند دارند میفرمودند که والدین علیه الرحمه از سفری دور آمده بودند و قصد داشتند که هم از خانج
شهر متوجه سفر دیگر شوند مگر در راهی دلی طلبیدند بزیارت ایشان رفتم مردن بر اینی بجایت پر رونق افتاد تبرج
این میگشتم در آنجا درختی بود که شاخهاش آن بزمین افتاده بودند و در آن شاخها میخوبی نخل صورت نشسته
چهل مرادیند اگر دای یا را اینجا بیا و می با ما نشین با وی نشستم سخن از سلوک و ریاضتها و خویش بنیاد کرد و از آنجمله
گفت در او ایل تا یکپاس بل زیاده جسمم میگردم ظاهر انتساب بود بسلسله مولانا قاضی قدس سره آنگاه گفت
باشما فلان طعام هست قدری بر می من بطلبید طلبیدم خورد آنگاه گفت در جیب شما اینقدر فلوس هستند به
یک فلوس تمامم تا من این را بهم که اصلاح سر و پیش کند فلوس پیش او نهادم آنگاه برفتم میفرمودند در
طرف میر و ائمه میخوبی بود که هرگز بسجده نمی آمد میگفت ما بخیم بار بسجده آمدن ملائم نیست و طعام زمین را
انجا تناول نمیکرد و لفظی نهدی میگفت که حاصل خویش آنست که درین طعام بگی هست چو من آنسو رفتم بدین
من در سجد آمد و با من از طعام آنها تناول کرد از وی سؤل کردند گفت بسبب ایشان پاک شدم از طعام شما
بشگی دور شد میفرمودند در شرح ملا بجهت عطف عبارت در دقیق واقع شد اکثر فضیلتی و خوش طبعان
برای مقام متعلق میشدند و در غفوان شباب آن مقام را نشی مطالع کردم و ایرادی بهم رسانیدم و شیخ ما در تقریر کردیم
گفت این ایراد طبع زانی من است تو او ر شده باشد شب بیکه از اهل کردم ایشان شرح تلاخ و طلبیدند در آنجا این
ایراد نوشته بودند و در آخر لفظ قال رقم کرده گفتند قال عبارت آن همین حل است شب سیوم این حل را بخور
ساختم و تقویت سؤل کردم درین شب تا شب متواتر در مسجد خجوتانیم شب مطالعه کردم شبها از آن شبها تنها بودم
میخوبی در آمد کشیده قد خوش و نهارتی حکم میکرد گو یا که گوهر می افشاند نزد یک من نشست و طبیعت گفت ما بخورند
غذبه گذارستن کرده است یا حرم من در آن ایام غذبه نداشتم از زیر دستار قدیمی بخشیدم تا غذبه پیدا شد آنگاه رفتم
در بعضی روایات سنت است و در بعضی مستحب است معامله بسیار بخندید آنگاه گفت اشب چو شب خوش است بر
گردن طالب علمی سوار باید شد و او را درین مسجد باید دو ایند تا میبوش شوند و از پا در قد ترسیم کم کین افتد حربه
با خود داشته ام آن را بدست گرفتم و گفتم اشب چو شب خوش است درویشی را باید گشت و گوشت و پوست او بد
خور و بسیار بخندید و گفت ای خوند در کدام کتاب خوانده که کشتن درویش و خوردن او حلال است گفتم در کدام

کتاب خوانده که بر طالب علم سوار شدن و او را بهوش کردن مباح است - گفت معنی مجازی اراده کرده ام یعنی
طالب علمی را از ریاضت خود باید آورد و از رحمت آب بخش باید رسانید گفتم من نیز معنی مجازی اراده کرده ام یعنی ظاهر
در دیش را بجای سوی خود متوجه باید ساخت و کمالات او را فریاد بر دگفت مجاز را با معنی حقیقی علاقه باید علاقه مجاز
من ظاهر است بگویند علاقه مجاز شما چیست گفتم منقول است که امام ابوحنیفه در ابتدا روزگار خود خواب دید که
عظام حضرت پیغمبر صلی الله علیه و سلم از قبر برآورده و بعضی را از بعضی اختیار میکنند از بسبب این خواب بیدار شدند
یکی از اصحاب اس سیرس در بیان آورد که گفت بشارت باد مرگ آنکه سنت را نیکو بداند و هیچ را از سقیم جدا
سازد این تعبیر شاهد علاقه من است آنکه گفت اگر درین سه شب در کند اتعالی میکردی فائده آنروزه ترا
حاصل میشد و اگر نمی خستی بدن ترا راحت دست میداد در مجادله اموات ترا چه سود حاصل آمد گفتم راست گفتید اما
باین معامله الفت گرفته ام بوجی که امکان ترک نمانده - گفت خوش باشید زمانه ترک نزدیک رسیده نگاه گفت
یک بیت از من بخوانید گفتم و لب و قلم با من نیست یا دیگر بیهوش کاری نساختیم و در میدان گرفت
صبح و اوجی چراغ خانه جفا سوسه ختم حضرت ایشال میفرمودند که از آن با خاطر من از مطالع گرفته
شد و هرگز بوجی که طالب علمان می کنند - اتفاق ناقص - میفرمودند برای میفرمودند و پیش آمد - شرح قیامت تو بر خود
است کرده از روغن چراغ آنها را نموده و راه من گرفت با او از بلند نگردد که این شخص حال او انقباضیه است
کسی که خواهد گوید بگویند پیش ازین عرار سواکن در گذشت ظن کاتب حروف است که میفرمودند آنروز الهام من
رسیده بود که امر فرمود که ترا به بنیذ مغفور گردد و پس سبب با از رفته بودم میفرمودند روزی بخاطر من آمد که مقید
لباس صوفیه بودن عالی از تکلیف نیست آنرا خلع کردم و عمامه بر طور سپاهیان بپوشیدم و شمشیر بر کمر بستم و بر اسب
سوار شده میفرم بخندوی پیش آمد و گفت ماه را کسی میتواند که تعجب پنهان کند قسم میخورم تو که این لباس را خلع کن
و لباس صوفیه بپوش از آن باز هم لباس صوفیه لازم گرفتیم میفرمودند شاه از زانی غریزی بود مجذوب و ضعیف
حاکم در دعوت بمن الفتی تمام داشت - گاهی لباس فاخر که غیر ملوک را میسر نیاید برمی آمد و بعد ساعتی برهنه میشد -
ردی در سینه بپوشیده بود و من بجای زخم - و سوگند که اهل بیت را بتفقد حال او کردم - بعد پانزده روز آمد
همان جای ختم در آن میان بخر یکند و در بدنه تناول نکرده و بر وجود او چندان ضعیف ظاهر نه حضرت مخدومی

انوی در ابتدا حال فقر تمام داشتند - بوسه رجوع نمودند بقرآه سوره منزل چیل و یکبار امر کرد خدای تعالی ایشان را
 در وقت تمام داد یکباری آشنائی را با ایشان سفارش نمودم که فقیر است بی عمل است بروی تو بفرمائید و عوتمی
 فرمود و مشروط گردانید بچند شرط از جمله ترک کذب و ترک قتل حیوان وی در آن مدت پیش گشت و طفلی را گفت
 بیا و بگیر در هیچ نداد ایشان فرمودند در پنج مکش ترا هیچ سود نخواهد داد آخر وی را بعین تمام گرد و با ایشان با مالج
 رجوع کرد و سکوره طلبیدند - و در آن نقش نوشتند و سیاه انداختند و پراش نهادند - قدری منعقد گشت و قدری
 تا منعقد ماند بعد از آن از زبان ایشان معلوم شد که این شخص قابل نبود و الا آنچه میخواستم میگردم پس ملاحظه نظر
 ضعیف فرمودند شرح اعل و عوتمای عجیب داشت روزی مرا گفت ذوق سماع دارم بگفتم آری بر سر پا ہے
 ایستاده بر سنگ نرینه چیره نوشت و آنجا انداخت اصوات مزامیر از آنجا شنیده میشد و گاهی دعوتی میخواند
 زنبور را ظاهر میشدند بچوبی که حیا کرده بود میگشت و هب مخلص میگشت - روزی پیش من آمد که عمر من آخر رسید
 این اعمال را بگریه گفتم حاجت ندارم گفت اگر نمیگیری بد بری می اندازم که کسی دیگر لایق نیست گفتم با نمازید هم آن
 کتب و اعمال را بد بری انداخت من میفرمودند که در شهر ما روستی صالح و فاضل بود و یک تعلقه تمام داشت بعض
 خوابه سربلای سجد الله خاں از وی استفادہ علم مینمودند و خدمت ایشان بجای آوردند سجد الله خاں هر چند
 ایشان را طلبید قبول نکردند اتفاقاً یک روز بخدمت ایشان رسیدم و در آن ایام کافیہ میخواندم یکی از خوابه سربلای در
 سمیت سادوی از من سوالی کرد که جواب آن را حاضر شد مغرور شدم چون آن فریضه صلح تغیر خلط من یافت و سبب آن
 در وقت آن خوابه سربلای را عقاب کرد و گفت این طفل را منی دانی که گیت قتمی خواهد بود که پائی پوش این طفل ننگ
 خواهد داشت که بسرا قافی تو رسد میفرمودند حاجی شاه محمد غزنی سحر و سیاح و بزرگان را بسیار دیده بودند
 و در مرتب ایشان حدت تمام بود در مرض موت بیایات ایشان رتم و گفتم وجود شما فنیست است ایشان
 گفتند این وجود در تنور اقادہ به گفتم اقتاد ما آن است که وجودی را که لایق تنور است در تنور انداخته اید
 و این وجود مو هوب است که حق بمانه شمار از زانی داشته سکوت کردند میفرمودند که شرح ملوقف
 و سایر کتب کلامیه و اصولیه بر مرز از ابا هرودی مقسب گذرانیدم و ایشان با من التفات بسیار میکردند بجزی
 که اگر میگفتم که امر در سلطانه نکرده ام می گفتند یک سطر یاد و سطر خوانید که مانع نشود روزی با او شاه وقت طلب

ایشان کسی را فرستاد و او آن سمت متوجه شد ندانید که از دروازه بیرون روند که من با ایشان رسیدم و
 هر دو مصرع دروازه محکم گرفتیم و گفتم نیکدارم تا فلان کار سرانجام ندید گفتند شما بنشینید تا که من باز آیم و بجهت
 سخن شما بنشینم الحال خاطر من مترو است گفتم نه شما نیکدارم تا سرانجام ندید چون بزرگوارید و نیکداریتادند و تا
 سرانجام آن کار نکروند پای پیشتر نهادند مردمان که نمیشی معصیت کردند تعجب نمودند میفرمودند که فرزانه زاهد
 روزی در ماه رمضان ملاضیافت کرد در خانه ایشان بودم چون وقت مغرب رسید کباب فروشی آمد چون
 کباب پیش ایشان نهاد که نیاز آورده ام فرزانه بستم کردند و گفتند ای عزیز پیر تو نام داشت و تو نام نیاز چه سخن یارو
 البته غرض از اینست باشی آنرا بیان کن گفت هیچ غرض ندارم در سوطی مبالغه کردند بالاخر معلوم شد که دوکان او سب
 راه است و اخوان مرزا میخواستند که این دوکان را براندازند گفتند فردا امتدین را خواهم فرستاد که بی میل حیف آفت
 حق کند آنگاه فرمودند برو گفت اینقدر کباب ببری شما ساخته بودم و وقت آخر رسید درین وقت این قدر کباب فرست
 نمی شوند آنجا خودی که اطفال فرزار را تعلیم میکرد او را گفتند فلانی بهار این کباب مقرر کن و از خانه مابده و سه
 رفت و نیزه و سینه مقرر کرد و این فقیر با مرزا آهسته گفت که غرض شما که اجتناب از رشوت بود متحقق نشد زیرا که این خان
 کباب را بهای بسیار است و نیزه و سینه کباب فروش بجلت آن غرض رضی شده فرزانه بنشیند و کباب فروش
 را طلبید و گفتند راست بگو که گوشت چند خریده و مصالح چه چیز بود قدر او جرت تو چیست القصد چون حساب کرد قیمت او
 بنشیند و سینه و کبابها قدر او را دادند بعد از آن خود را طلبیدند و حساب بجد کردند و گفتند بنیویستی که روزی مرا حرام فطاری
 کلام عمل و کلام دوتی بود آنگاه تناول کردند و گفتی شما که مرزا محمد و اید هر وی فرزند قاضی اهل بودند که در زمان جهانگیر از
 هرات بندوستان آمد ویرا بادشاه قاضی القضاات گردانید و شاگرد ملا محمد قاضی بود و ملا محمد قاضی قاضی سوادش بنفش
 است و در ابتدا جوانی نخست بکابل سیدزد و ملا صادق حلوانی آمدند نمود و بعد از آن تمولان رفیق فیض صحبت جلال
 صاحب کشف غوامض معقول نام مرزا جان شیرازی دریافت و فنون حکمت را از ملا یوسف که از ارض تلامذہ آن
 کبر است آتذہ زمان بود کسب نمود و بعد از سلطنت لاهور وارد کرد و دید و لغت و اصول را پیش از اجمال لاهوری که در
 عربیت یگانہ روزگار بود خوانده و ماوی علوم عقلیہ نقلیہ گشت مرزا در عمر سیزده سالگی از علوم فارسی شده بود و
 جوت ذہن و استقامت فہم عدیم لہ نیز زبان خود گشته از تصانیف ایشان حاشیہ شرح مواقف و حاشیہ

کتاب

رساله تصور و تصدیق شهوانه و در میان طالبان متداول و غیر اینها تصانیف دیگر نیز نوشته اند چون حاشیه شرح مجرب
 و حاشیه همیگل ظاهر شود و حاشیه شرح مواقف بتقریب قراة حضرت ایشان بود و پیش آن در کابل چون ^{تغیفا}
 منسوب استساب کردند و کابل زرقه گوشت اختیار کردند و از شرب صفائی صوفیه نیز بهره تمام داشته اند و صحبت
 یکیز از کجا برای طریقه دریافتند و در حکمت از تصانیف ایشان بخاطر فقیر خسیده یکے آنکه در محبت وجودی نویسد
 و تحقیق از الوجود بالمعنی المصدر امر اعتباری متحقق فی نفس الامر و بمعنی ماب الوجودیة موجود بنفسه
 بل واجب لذاته و ذلک لان معنی کون الشئ اعتباریاً متحقق فی نفس الامر ان یکون موصوفه بحیث
 یصح التزاعده عنه و فہما لثنتہ امور الاول بلتزع عنه و هو الماہیة من حیث هی والثانی المنزوع و هو
 الوجود بالحق المصدر و الثالث منشاء الازعاع و هو الوجود بمعنی ماب الوجودیة و هو الوجود القائم بنفسه
 و لوجب لذاته لانہ لیس قائماً بالماہیة لاطع و جلالاً لعمام الا یلزم تاخره عن وجود الموصوف و لا علی
 وجود الازعاع و الی لزم حین الازعاع الوجود المصدر الازعاع آخر بل الازعاعات غیر منماہیة و یکر آنکہ در
 محبت علم واجب الوجودی نویسد اعلم ان للواجب تعالی علماً اجمالیاً و علماً تفضیلیاً اما العلم الاجمالی فهو
 مبدأ العلم التفضیلی و خلاق الصورة الذہنیة و الخارجیة و هو العلم الحقیقی و هو صفة الکمال و
 حین الذات و تحقیقہ علی ما الہو بنی بفضلہ و منہ ان للمکن جہتین جہت الوجود و الفعلیة و
 جہت العدم و الذلک فعلیة و هو محجب الجہت الثانية لا یصلح ان یتعلق بہ العلم فان جہت الوجود معدوم
 محض فالجہت التي یجب بما یتعلق بہ العلم ہی الجہت الاولى و ہی الجہت الیہ لان وجود المکن هو بعینہ
 وجود الواجب کما ذهب الیہ اهل التحقيق فکل ما بالممكنات ینطوی فی کل بذاتہ بحيث لا یغرب
 عنہ شیء منها و بعینک علی فہم ذلک حال الاوصاف الازعاعیة مع موصوفاتها فان لها وجوداً
 یحد و یصل و الوجود الخارجی فی ترتیب الاثار و هو منشاء الازعاع و یجب بالامتیاز بنیہا و بیان موصوفها
 و اما العلم التفضیلی فهو علم حضوری بالموجودات الخارجیة و بالصور الذہنیة العلویة و السقلیة قائل
 لعلہ یحتاج الی تجرید الذہن و تدقی النظر و قد نحن علی ذلک فی تعلیقات شرح التجریدہ + +

و در واقعات حضرت ایشان و کشف احوال و آنچه بدان ماند

میفرمودند و واقعه دیدیم که بجای آن بقصد او را که دیدار حضرت حق پویان و شتابان میروند و من نیز در آن جماعتم تقیبه
 پاک تصفا پیش آمد و وقت عصر حاضر شد همدم مردم را امام کردند چون نماز منقضی شد سوسه آنجا که متوجه شدم و
 گفتم بطلب که این همسری می نماید گفتند بطلب حضرت حق گفتم من همانم که این همسری برای اوست که نیکو بخواستند و
 با من مصافحه کردند کاتب حروف گوید مثل این واقعه اجداد بشر است بحصول مقام تصرف فی الخلق بالحق و لیسما
 شیخ را که در توحید میباشد میفرمودند که در وقت از اوقات انزق سجانه و تعالی طلب تحقیق تجرد و اشغال کردم و ما خیر
 اناضه فرمود که خود را قیوم عالم دیدم و هر فرقه را بنحو حلقه و بطریق مشاهده کردم که اگر آن منقطع شود لاشی محض گردد و
 میفرمودند شب در واقعه دیدم گویا حضرت حق سجانه و تعالی در خانه من شریف آورده من از تنگی خانه و آتش اراک
 بیت و سایر اوضاعی که در محل نزول بزرگان نامالک است شجی و در نجالتهم و از آن سوتلفات و تفضلات بی پایان
 بیذول بشیو علی الصبیل بجانده حافظ عبد اللطیف بحسب اتفاق رفتم ایشان را اندرون خانه نشاندند و از نگاه او رفیق خانه
 حیافجالت کردن گرفتند گفتم شب حضرت حق را دیدم و همین وضع غرق غرق نجالت شدم و از آن سوتلفات بجد
 صادر شد کاتب حروف گوید این واقعه نیز ولالت دارد بحصول مقام تصرف بالحق فی الخلق زیرا که ظاهر است که
 در این واقعه دل علی حق بصورتی ظهور نموده باشد میفرمودند در حق بعضی درویشان تر و در آتم که در جناب حضرت
 حق چه مرتبه داشته باشد در واقعه تجلی از تجلیات دیدم گویا حضرت حق در من صورتی مثل شده و بر او برقع است و در
 من و او ساقی هست چون جمال پاکش شهو گشت دل از جا رفت و اهل قرب شدم بر این امر شرف شد و قدری
 نزدیک آمد نگاه آتش شوق بیشتر استعمال گرفت و طلب قرب زیاده تر گشت ساین خاطر را نیز ادراک فرمود و نزدیک من آمد
 نگاه از وجود برقع تنگ اندم و از تعلق آن تزلزل کردم فرمود این برقع رفیق است که بظاہر از باطن حکایت میکند گفتم
 آخر حجابی است از حجب زانی بر پشت آنگاه فرمود بعض ساکنان را تریه او بی سیر است و در صلب را مرتبه تانیه و حاضر الخ
 را مرتبه ثالثه فلان ازین سه مرتبه هیچ ندارد میفرمودند یک بار قبض عظیم دادم در واقعه تجلی دیدم بصورتی زسنه
 جمیله که تجلی و جلل سترن است آهسته آهسته نزدیک من می آمد و شوق من بیشتر شعله میزد و بجز معانقه کرد و در بان کی گشت
 خود را عین آن جمیله دیدم و آنهمه طی و کلل بر خود مشاهده کردم انبساط و سروری حاصل شد و آن قبض برفت کاتب
 حروف گوید این واقعه نیز ولالت میکند بحصول مقام توحید و شجبه است از آن میفرمودند در واقعه دیدم

اگر اسرار الهیه مثل تجی و علیم و سیم بصیر و صورت و دوازده قضیه مثل شمس و قمر بر بی من مثل شدیدی بعد دیگرے طلوع میکرد
 و غروب می نمود آنگاه فرمودند اقرب اشکان بسید و آره است از نخبه بان صورت مثل شد حضرت ایشان
 که روزی وقت عصر در مرقبه بودم غیبتی واقع شد و آن وقت را وسیع کردم بقدر اربعین الف الف عام در آن
 مدت هر کسی را که از ابتدا خلقت پیداشده بود تا یوم القیمه و احوال و افعال هر یک ظاهر نمودن در کتاب حروف
 آنست که در ذیل کلمات فرمودند که حروف لا اله الا الله را مسافت چندین هزار ساله بود و الله اعلم مستقیم میفرمودند
 و همچنین کس نمودند یک مستغرق مردی که او را با دهن حق بیچ التفانیت نه بود و دیگر کامل انم ادوی مع پد اشخو خود و خود
 عالم از دو آید و باطن نیک نهند است آنگاه مول من الامام رسیه اول فانی است در ذرات حق و ثانی آیه کریمه
 الخیینه حیوة طیبه عیدین حال اوست میفرمودند و فقر از اوقات فدا کی غیبت نامه دست او دیدیم که حق سبحانه و تعالی بمانند
 فرمودند که مر که فلان است بچوید در زمین چندینیا فتنه در کافین کونندیا فتنه در پشت تخت من و دنیا فتنه پس حق سبحا
 خطاب کرد که هر که درین گم شد در زمین توان رفت نه در آسمان و نه در پشت میفرمودند شبیه است را در واقع دیدیم که
 در وسط آن ایستاد و عورت و صورت را می نمود که آنوقت بخاطر آمد که عورت و صورت را از دل بر آورده بودیم و در طلب حضرت حق کینه بودیم
 چیست که اینجا مقصود حقیقی بی نیم عورت و صورتی آید آنگاه بگاو و بعد برین غالب اهل ان موضع می آمدند در آسمان یا در این امر می
 گرفتن و سگفتن اینجا جای خوش است نه جانانده و بگای بگفتن آستین من از آفتابم و از آنها اعراض میکردم آخر گفتند در این مقصود
 و عورت تو سیمیم گو سبب چیست میفرمودم چیزی از اسرار در میان نهادم بهر حال حال کریم متعال امام فرمود که
 در کتاب ناخوانده کانت لهم جنت الفردوس نزل انزل آنست که برانی میمان سے اندازند تا بران بنشینند بعد از آن
 فکر ضیافتش کنند پس چندین رفت و بگاہ چای کنی سید نور علی ذکر میکرد که آنست بودم و حضور مشغول و آنستم آن
 اشارتی سیاه در ظلمت ظاهر گشت راستم که بنی است میخواستم بر این یاد بدمت قویه سیوی او توبه شدم و خواستم که او را
 پلاک کنم بره این تبت برین آمد و دل مرا احاطه کرد و منوش شدم و جمعیت کلی زایل گشت و هر ساعتی غالب می آمد
 و بجز و منسوق و شک در عقبات اسلامی دعوت میکرد و حضرت ایشان التجا هر دم مگر کربال من توبه شدند تا نیمه
 عبارات هم گشتند و للحنق حالات عجیبه و غریبه و طریقه منسوقه و عظیمه **س** ما پر ویم دشمن و یا
 میکنیم دست کسی را ز سر چوین و چو در قضا ما گاه بالموجب عتاب کنیم گاه بالموافق شراب و هم اگر این کنیم

لوازم عشق مانند و اگر آن نکتیه حیات مطلق نماذ فیعل الله ما یشاء وهو العلید الحکیمه و نیز بلغم شدن با نکه و دروغ
 این بلا باین دعائسک باید کرد و یا لطیفه ادکنی بلطفک الخفه و نیز بکثرت اشتغال بدرد و این فقیر از فتح فقیر
 که خادم قدیم حضرت ایشان و حاضر این قضیه و سفیر در آن میان بود استماع دارد که رابعه نامی یکی از اقربا بجهت
 رافزند متولد نشیند درین باره از حضرت ایشان استمداد کرد و دعا کردند و همت گماشتند فرزندان پیدا آمد چون همت
 شد و سه را وقت نزع رسید در آن وقت دلگه آباد بود هم در آن ساعت حق سبحانه بر طلب ایشان الهام فرستاد
 که این شخص را که متوسل تو بود وقت آخر رسید بمقابله آن بتو جرمیل از زانی داشتیم مخزون و متالم مشو و در نهد این باش
 انگاه اوقات واقع شد بسیار متال گفتند که آن متوسل کسیت دوم بار شکشف شد که پسر رابعه است که در وقت
 گذار که بعد حضرت ایشان پس را و پرافتادنا محمد فاضل را باین قصه آگاه کند و هر اسم تعزیت بجهت رساند
 این واقعه با ذکر وقت و تاریخ هر کافذ ثبت نمود بعد کینه کتابت رسید و تحقیق بی کم و کاست موافق افتاد
 میفرمودند و وصف شخصی صاحب کشفی شنیده بودم خواستم که یادی بر خورم بسم در و اند که وی مبتدع است
 بجهان او بنیاد رفت نفی این خاطر که در مبارک دیگر همین معنی بسم در و اند دیگر نفی کردم و برخوادم که بروم بای
 من بلبغزیدیه آنکه آنجا گل دلای یانگ و چوب باشند صری قوی تو با قنادم بسم در و اند که اگر اتبارع خاطر او
 میکردی چندین الم بوشید حضرت ایشان میفرمودند که مرا الهام کرده اند که سلسله تو تا قیام قیامت باقی
 خواهد ماند او کما قال میفرمودند روزی بسم در و اند با لاک امر و زعمتی تو خواهد رسید بسیار آدم در بعضی وضع
 شهر دم گواهی داد که مطلوب تو اینجا است پرسیدم اینجا هیچ درویشی یا فاضل سیت گفتند آری فلاں درویش
 اینجا سے ماند بدین اورقم دی گفت که جب حضرت غوث الاعظم من تبرک رسیده و اشتب ناموشدم با نکه آنرا هر که
 امر و پیش من آید بهم پس آن جب که رقم و شکر خدا تعالی بجا آوردم روز سه در تعیین جهت قبله سخن افتاد فرمودند
 اگر بحسب آنچه با چشم و جبدان مشاهده کرده ایم عمل رحیم باید که این سمت استفاده شویم بجانب سیار قدری زیاد تر
 شدند میفرمودند ذکر اسم ذات میگردم بعضی فرشتگان را دیدم که گردن نشسته اند و سپید تقدیس
 و تحمید و کبیر مشغول اند ایشان گفتیم که نزد من آید و در ذکر من بوقت کنی گفتند ملاقات نداریم که نزدیک
 تو ایم و در ذکر تو شریک شویم میفرمودند و در ابتدا در حال اصوات بازاریا در سامعه من بصورت اسم ذات

ظاهر میگشت یکبار پاپی پوش نو پوشیدم در وقت شی آوازی از وی بر می آمد جلالت میگفتم مردم متعجب می شدند
 میفرمودند یکباری در سلامت بودم مرد درجه بنودند که این درجه کسی است که امر و رعیت خواهد کرد و آن
 روزی متعجبی به بیت شد و شیرینی و غیر آن چنانکه مرصوم است آماده کرد متعجب شدم که این زن لایق آن درجه
 نیست فرستی نگذشت که این را عارضه کنان را میباشد عارض شد و بدان دولت رسید دیگری از صالحات
 همه آنچه حاضر کرده بود بخیرید و به بیت کرد میفرمودند یکباری را عارض شد بسم در اوام که هر کس درین زمان با تو افتد کند نفع
 شخصی که بخواهد بود دل من او را گوئی این دولت نیدا و اتفاقا چون خبر گرفته شد وضو شکست چنان با زبان فارغ شده بودیم و خوشی
 اجنبی بیاید و شکایت گشت میفرمودند در این وقت که او صیام اختیار کنم حضرت خاتمه علیه الصلوات و التسلیات توجه فرمود
 در واقع دیدم که آنحضرت مرانی مرحمت فرمودند حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه بر ویل طیبیت فرمودند الهادیا
 مشترک آن زمان را پیش آنجناب بدم پاره ازان بگرفتند آنگاه حضرت عمر رضی الله عنه فرمودند الهادیا مشترک پیش آنجناب
 نیز بدم پاره ازان بگرفتند آنگاه حضرت علی رضی الله عنه فرمودند الهادیا مشترک پیش آنجناب نیز بدم پاره ازان
 بگرفتند آنگاه حضرت عثمان رضی الله عنه فرمودند الهادیا مشترک گفتیم اگر همین پنج این بان مقسم شود حصه این
 در پیش چه خواهد بود دست ازان باز داشتند آنگاه بیدار شدم دستم در تال بودم که نکته در عدد گفتن چون نوبت
 ذی القورین رسید چه باشد بعد ازان معلوم گشت که امثال این امور در وقت غسل را بطه است چون با ابوبکر صدیق
 رضی الله عنه طریق نقشبندی می پیوند و حضرت عمر فخره نسب نامی رسد و حضرت علی از جهت امانت نسب و اصل مشهور
 و نیز طایفه نقشبندی و سایر طرق صوفیه می رسد و بعضی وقایع از آنجناب فیضها گرفته ام لاجرم این معامله واقع
 شد و چون با حضرت عثمان بیچ کی ازیں وجوه در میان نبود این صورت ظاهر گشت و الله اعلم و میفرمودند
 در روزی از ماه رمضان حرکتی عظیم واقع شد و بدان سبب ضعیف توی برین ستولی گشت نزدیک بود
 که بحسب آن ضرورت اوطار کنم و بسبب فوت نصیلت موم اندوهی پیدا شد دل اندوه قدری بنوادم حضرت
 پنجا مبراصلی الله علیه و سلم بخوابم درم طعمای نجات لذیذ و خوشبوی که آنرا زبان نهایی زرد و پلاو میگویند مرا
 مرحمت فرمودند سیر خوردم بعد ازان آب سرد نجات لطیف عنایت فرمودند سیر با شامیدم بعد ازان مرا
 انفاقت شد جمع و طش همز اول گشته و شمع وی حاصل آمده و در وقت من هنوز لوی زعفران موجود بود

بعضی از مخلصان آنرا با تقلید شستند و تیمنا و تبرکات از آن اظهار نمودند حضرت ایشان میفرمودند یکبار حضرت
خاتمیه را علیین الصلوات التمام من التحیات لینها و واقع دیدم گویا مسجری است از یاقوت سحر که ظاهر آواز
باطن او حکایت میکند و در آن مقام سید الرسل صلی الله علیه و سلم بر هیئت مراقبه نشسته اند و صاحب کل اولیا
پیر امول آنحضرت بر هیئت مراقبه صنف زوده چون من بر سر آمده یا قوتی که بر دروازه آن مسجد فرود شسته است
رسیده حضرت غوث الاعظم و خوابه نقشند قدس الله سرها بر جا بسته نزدیک من آمدند و در حق من مناظره
نمودند حضرت غوث الاعظم فرمودند آبار و جبار و این شخص بخلفا من متوسل بود من با و اولی ترازم و حضرت خواجه
نقشبند فرمودند این شخص خلفا من تربیت یافته من با و اولی ترا میانی آنچه بحسب روحانیت از شیخ فریخ الدین
تجلیقه خواجه محمد ثانی یافته بودند و این مناظره امتداد کشید تا آنکه رسیدیم که این صحبت منقضی شود و ازین فیض محروم
باشم آخر الامر حضرت غوث الاعظم فرمودند چندین مناظره چرامیکنید چون در طریقه یا طریقه شاخیدان فرق نیست
خواجه نقشبند گفتند اگر فرق نیست من مقصدی این امر چنانچه حضرت غوث الاعظم فرمودند متضایقه نیست شما
اورا اندر دل برید انانی الحقیقت از ان من است و از نسبت خودش بهره در خواهم کرد انید و نیمه مناظره مجرب بودی
بود که بهتر از ان صورت نه بند و آنگاه خوابه نقشبند دست مرا بگرفتند و در آن مسجد داخل نمودند و مقابل سید الانبیاء
عالیه الصلوات و السلام اندکی بنشیند از صف نشانند و خود متصل من بر ابرص نشستند بخاطرم گذشت که حکمت
درین صورت چه خواهد بود و بجز آنکه چون آنحضرت سر از مراقبه بردارند اول کسی که نظر سبک بر آن افتد من باشم و چون
پرسند که ترا کرده ایشان گویند نش آورد دام خواجه بر این خاطر مشرف شده فرمودند سبب همین است بعد از
آنحضرت سر بر آوردند و بتشریفات بی پایان مشرف نمودند ظن کاتب حروف کثرت که تمتد این واقعه آنکه
آنحضرت بخلوت بر زدند و نفی اثبات بلاطه عجیب تلقین فرمودند و الله اعلم میفرمودند در خبر اناعلم و انی
یوسف اصعب میرتے بخاطر میگذاشت زیرا که راحت موجب قلق و اضطراب عشاق پیش از صحبت است و
منقول شده که چون حضرت یوسف لباس فاخر پوشیده جلوه نمیشدند تا آنکه شیر جمال یوسفی دیده زنت بدال بقا
می کشیدند و اینی از حضرت سید الرسل مروی نشد بایستی که معالجه بالعکس بودی دقت آنحضرت را در واقع دیدم و
ازین نکته اتفسار نمودم فرمودند جمال من از چشم مردم ستور است غیبه من الله تعالی و اگر ظاهر شدی هرگز

چنان کردی که بیندگان یوسف کردند از نجات او استم که اثر حضرت مانسته یا حضرت فاطمه که آنحضرت را یکبار یاد و بار
 بر تمام عمر دیده ام چه معنی دارد و بحسب ترقی از ان جمال شربی بدیشان سیده باشد میفرمودند حضرت سید
 الرسل علیه الصلوات و التسلیمات را در واقع دیدیم من متوجه شدی که آنیکت توجه گرامی بر مقامات اولیا عبودیت کردم
 و آنها را نیکبختی شتم تا بجای رسیدم که آنحضرت فرمودند هیچ ولی ازین جا نتواند گذشت التماس کردم که حق
 این فقیر است که هر محالی که آنحضرت بدان متوجه شوند صورت امکان پذیر و عجب نیست که با وجود فقدان آنقدر
 چه و این مقصود جلوه نماید پس آنحضرت روح مرا در ضمن روح خود گرفتند و از مقام صلیبیت که نهایت ولایت
 است عبور نموده شد آنگاه بر زخمی پیش آمد گوید در یاد آتش است که هیچ ولی در و سست تواند گذشت بعد از ان
 مقامات سابقه که در ولایت گذشته بود منکشف میشدند صبری مثل صبر سابق و توکل مثل توکل سابق الا آنکه دنیا
 حقیقه بودند و سابق مجازی اینها اصول سابق اشباح و تمایل کاتب حرف از کیفیت ضمن گرفتن سوال کرد
 فرمودند احساس کردم که وجود من با وجود آنحضرت یکی گشت در خارج جدا نمانده است الا آنکه علم من بود کاتب
 حرف گوید نزد یک این فقیر ستری که درین واقع بدریائی آتش مثل گشت دانستن ای موقوف است بر تقدیر
 یا اینکه سبب نبوة توجه غایت از لید است مانسته از مصلحت کینه سوی پنجه قوم او بنیاده توجه آن در واقع غلبه
 از طوفانات و قیامت و غیر آن و اولیا هر کمالی که دارند نشان آن استعداد نفوس عالی ایشان است و بس و مرعی
 آنجا غیر مصلحت این نفس نیست و انبیا علیهم السلام نبوة ایشان حکم مصلحت تدبیر عالم است اقل در عالم نفس است
 و ثانی در عالم افاق پس اول حکم وجود ذنبی دارد و ثانی حکم وجه خارجی اول مبارک آن حکم مطلق است و ثانی نهار
 آن حکم تدبیر و اول فی الحکم کسب راهی است و در ثانی نیست اول را استعدادی دیگر است و ثانی را استعداد
 دیگر پس امتناع حصول ثانی به نسبت استعداد کمال اول مثل شد بدریاد آتش الله اعلم حضرت ایشان میفرمودند
 که یکبار میزبانم که آنحضرت آن مرض استعدا یافت و امید صفا بسر آمد در آن ساعت نفس طاق شد در آن نفس
 حضرت شیخ عبدالغفری ظاهر شدند من فرمایند ای فرزند حضرت پینا سر علیه آله الصلوات و التسلیمات بعبادت
 تومی آیند و شاید ازین جهت تشریف آورند و پائی توان سواست سر بریزد و بومی باید گذشت که پائی تو با هر چه
 نباشد با قات آمدم قوت حکم نبود آنحضرت را اشارت کردم تا سر بریزد از آنجا که او نماند آنگاه حضرت است

پناه و تشریف آوردند و فرمودند کیف حالک یابنی صادق است این گفتار بر من مستولی شد و صدی و بکائی و منظر الی
 جنبین من ظاهر گشت آنحضرت را در برگزیده بودی که بحیث تشریف بالای سر من بود و قمیص مبارک از اذن کسب من ترشید و
 آهسته آهسته آن و جاسکین یافت آنگاه بنماطرم آمد که مدت است که از روی تشریف دارم چه قدر که م باشد اگر
 درین ساعت پیرایه ازین قبیل مرخصت فرمایند پس خطره مشرف شدند و بر لحنه مبارک دست فرود آوردند و فرمودند
 در دست من دادند بنماطرم آمد که این دو موسی در عالم شهادت باقی خواهند ماند یا ندانند برین خطره نیز شرف نهند فرمودند
 این دو موسی در آن عالم باقی خواهند ماند بعد از ان بشارت صحت کلی و امتداد عمر دادند آنگاه واقع شد چنانچه طلبیدم آن
 دو موسی در دست نیافتند و نه ناک شدم و بدان جناب توجه نمودم غیبت واقع شد و آنحضرت مثل گشتند و فرمودند
 و اما آگاه باش ای فرزندان دو موسی از زیر و سواد تو برای امتیاز آنکه بد است علم از آنجا نظری یافت بافاقت اقدام و
 از آنجا یافتیم در جای تعظیم مضبوط کردم بعد از آن یکبار تپ منازعت کرد و ضعف تمام مستولی گشت از بار و استند کبر و متو
 استی می گریستند عن طاعت تکلم نداشتیم و بسبب شارت میگردم بعد از آن قوت بحال اصلی آمد و صحت کلی یافتیم در ذیل
 این کلمات میفرمودند که از آنجا پس این دو موسی یکی آنست که اولاً با هم پیچیده می باشند چون در و خوانده میشود و هر یک
 جلای آینه و دیگر آنکه یک مرتبه سه کس از سنکران امتحان خواستند من باین عیب اوبی رضایمی دارم چون ساطره
 باشد او آنجا میدان غریبان آن هر دو موسی را در آفتاب بر زمین همان ساعت برابر پاره ظاهر شد حال آنکه آفتاب بسیار
 گرم بود و موسم ابر بر گزندگی توبه کرد و دیگران گفتند قضیه اتفاقیه است و دیگر بار بر آوردند دیگر بار برابر پاره ظاهر شد و دیگر
 توبه کردی گرفت این نیز قضیه اتفاقیه است سیم بار بافتاب بر زمین دیگر بار برابر پاره ظاهر شدی نیز در سلسله تابان سلسله
 گشت و دیگر آنکه برای زیارت بر آوردم مجسمه غایب بود هر چند تکلیف عقل می نهادم و حتی میگردم مفتوح نیشیدل خود
 متوجه شدم معلوم شد که قلال جنب است بشارت جنابت او میرنی آید غیب پوشی کردم و همه را بتجدید طهارت
 فرمودم جنب از آن صبح میروم رفت آنگاه سهولت مفتوح گشت زیارت کردم حضرت ایشان در آخر
 عمر تبرکات قیمت میفرمودند یکی از آن دو موسی بکاتب حروف غایت فرمودند و الحمد لله رب العالمین
 همیشه فرمودند یکباری حضرت پینا بر اصلی الله علیه سلم در واقعه دایم چون کمال ظهور صفات الهیه در آن منظر اقم
 مشاهده کردم بسجده اقدام آنحضرت گشت بدان گزقند و باین صورت منع فرمودند بار بانجا طری آمد که وضع

باین صورت پیکتہ باشد بعد از آن معلوم شد کہ آدمی را سجده کردن برو گوئی است یکے با عقائد و معبودین او
 و آن کفر است و دیگر بتشاهدہ طہو صفات الہیہ دروے و آن ممنوع است بختہ شائبہ کفر پس فرق ادین
 دو سجده باین منفع منفردند کہ دوں تصریح است میفرمودند و توحی بعضی کمال تر و دواشم کہ سید است
 یا نہ حضرت پنجا مبراصلی اللہ علیہ السلام در واقعہ دیدم گویا بر سریرے دراز کشیدہ اند غایتها فرمودند و در آخر
 فرمودند در زیر سر نیز نظر کن آن شخص را دیدم کہ خوابیدہ است فرمودند اگر قرابت سیادت نمیداشت اینجائی بود
 میفرمودند روزی در واقعہ حضرت پنجا مبراصلی اللہ علیہ السلام دیدم گویا ہر کسی از حاضرین در روی حسب
 فہم و معرفت خود عرض می نمایند من نیز عرض کردم اللہ صل علی محمد و آلہ الصالحین و سلم
 چون این را استماع فرمودند نہایت بتاشت و اہتمام در روی مبارک آنحضرت شہود گشت میفرمودند در
 آیام وفات حضرت رسالت پنجا مبراصلی اللہ علیہ السلام چہی فتوح نشکہ نیاز آنحضرت طعاجی نچہ شود قدری خود پیا
 و قد سیاہ نیاز کردم شبی در واقعہ دیدم کہ انواع طعام بھنوار آنحضرت عرض میدارند و در آن میایں آن خود و قد نہ فرمود
 و خند بہ نہایت بہتجاج و بتاشت اقبال فرمودند و آنرا اطلبیدند و پھر سے ازاں تناول کردند و باقی در اصحاب
 فرمودہ اند کہ کاتب حرف گوید کہ مثل اس قصہ از بزرگان مشین نیز روایت کردہ اند ایا این قصہ حضرت ایشان
 است پنے اکتباہ عجب نیست کہ توار شدہ باشد میفرمودند در واقعہ دیدم کہ حضرت امام حسن و امام حسین رضی
 اللہ عنہما در راہی بر پہلی از یا قوت سرنج کہ ستوندارد و بعض قدرت الہی می رود سوارانند و من نیز در رکاب ایشان
 سیر می نمایم ایشان می فرمایند کہ بیابا باد بزل نشین و من بمرعات ادب ہرین امر اقدام نمی کنم آخر ما نزدیک
 بزراج آمدہ فرمودند کہ پڑوہ این پہل فرو گذار بر پایہاں برآمد و خواہم کہ پڑوہ فرو گذارم در آنوقت یک دست
 جل حضرت امام حسن رضی اللہ عنہ و دست دیگر حضرت امام حسین رضی اللہ عنہم کہ گفتند و بستم کردند و فرمودند
 الحال چہ حال داری التماس کردم چہ بیان توان کرد حال کسی کہ ہر دو دست وے در دست ترقی العین چتر
 پنجا مبراصلی اللہ علیہ وسلم باشد بجز ازاں در پہل نشاندہ و بانسباط تمام ناخاندند و انجاما ملاقات و با حضرت
 ترضی علی کرم اللہ وجہہ دست و او پنجاب ایشان التماس نمودم کہ نسبتہ کہ ما فقیران کسب میکنیم بہان است
 کہ در حضور حضرت پنجا مبراصلی اللہ علیہ وسلم اصحاب کسب میکردند یا بسبب من مرور و ہور متبدل گشتہ

فرمودند که در نسبت خود مستغرق شو تا من نیز از امانت خود مستغرق شدم پس آن جناب فرمودند
این نسبت تو همان است بے تفاوت میفرمودند در ابتدا اصحاب طرق را دیدم و از ایشان در واقعہ اجازت
یا قسم از آنجمله حضرت خواجہ نقشبند را در واقعہ دیدم گویا در پیاله چوبیس آب دادند سیر بخوردیم آنگاه از هر مومنان فرمودند
در آخر اجازت تلقین طریقه دادند منی فرمودند حضرت خواجہ معین الدین را دیدم گویا ایشان در خانه نشستند و
آنجا چراغی روشن است لیکن فیکله حرکتی بے باید تا تا زگی برافروزد و در آن وقت امر فرمودند چنان کردم
بعد از آن نسبت مخصوصه خود افاضه نمودند و تعبیر این واقعہ اجازت بود میفرمودند در واقعہ سلسلہ اہل اللہ را
بمن نمودند گویا بازاری است وسیع در آنجا دو کانهما مجصصہ هستند در هر دو کانی صاحب طریقه با اصحاب خلفه
خود نشسته بر آن نام در سیر و م تابد و کان حضرت غوث الاعظم رسیدم و در میان آن جماعت نشستم آنجا عبارت فصوص
الاحیاء ما کتبت را بچند کلمه ذکر میشد هر کسی منی دیگر میگویی چون نوبت بمن رسید منی گفتم آنحضرت از استیلا علی
منے با تہراز آمد فرمودند غرض آن پیچارہ ہمیں بود این واقعہ را مدت بگذرد لیکن ہنوز این لفظ فارسی در حافظہ
من نسبت آنکجا از آن مجلس بر خاستند و دست مرا گرفتند و خلوت بردند فرمودند ایاد خاطر تو از جانب من مخرط
یا خدشہ بست گفتم آری ہر کسی از اصحاب طرق بمن اجازت بی واسطہ فرمودند الا اینجناب فرمودند خلفا و امار
حکم مانند چون از ایشان اجازت یافتند گویا بے واسطہ از ما یافتند گفتم بے واسطہ را لطیف دیگر و لذتے دیگر است فرمودند
من ہم اجازت دادم بطریق من مردم را نشاند نموده باشند چون نوبت اشغال رسید فرمودند شما اشغال ابتداء و وسط
و انتها کرده اید حاجت بیان نیست آنکجا قلب من متوجہ شدند نسبتی افاضہ فرمودند کہ مدتے شد ہنوز جلالت آن
بر خاطر من است بعد از آن نشیتر فتم و تفرج سلسلہ کردم آنجا عجب بسیار رسیدیم و در آخر زیر عرش رسیدیم و دیدم کہ
سلسلہ است معلق بعرش و خواجہ نقشبند آنرا گرفته اند و مستغرق گشته و انتم کہ باعث استغراق ایشان آنست کہ خلفا
ایشان چہ اسموات و چہ اعیان مومنہ توجہ بخلق را کفایت کرده اند کہ کتاب خروفہ گویا نسبت حضرت خواجہ نقشبند را
تسوسوت زیادہ تر است مستغرق از آنجا آمد نسبت حضرت غوث الاعظم را لطیف روح و حس زیادہ تر است نسبت حجازی از آن نیز نسبت
فرا و فیو را و حس لطیف نفس زیادہ تر است یا منشا شاد را از سیکر زہد نظر اللفظ پیچارہ را گفتند کہ نفوس کہ قوی ارشاد و انشان غالب
است علوم و معارف عجیبہ از او شان بچندان وزن فی اقدار اللہ اعلم میفرمودند و بعد از آن امر فرمودند خواجہ

قطب الدین قدس سره زنده بودم نزدیک مزار ایشان چوپتزه است آنجا بدید تصور و لایحه آنکه این چوپتزه را بدان
 مقام پاک نباید زد بایستادم در آن محل روح ایشان ظاهر شد فرمودند پیشتر بیاد و سه قدم پیشتر قدم در آن وقت دیدم
 که چهار فرشته تنگه از آسمان نزدیک قبر ایشان فرود آوردند معلوم شد که هر یک تحت خوابت نشینند بودند هر دو شیخ
 با هم راز یاد میان آوردند که مسموع گشت بعد از آن تحت را فرشتگان برداشتند بر زنده خواب قطب الدین
 بمن توجه شدند که پیشتر بیاد و سه قدم دیگر پیش رفتم و همچنین میگفتند و قد سعی رفتم تا آنکه نهایت قرب مستحق
 شد آنجا فرمودند چه می گوید در حق شعر گفتم **كلهم حسنه حسن و قبيح قبيح** فرمودند باریک الله سبحانه و تعالی و صوت
 سخن گفتم **والفضل لله** یوتی من یشاء گفتند باریک الله چون هر دو جمع شوند در آن چه میگویند گفتم فرج علی بن
 یهلی الله لنوره من یشاء فرمودند باریک الله آنچه میگوید هم پیش ازین نبوده است شما هم گاه گاهی بیکدیگر بیوی
 شنیده با شایسته در حضور خوابت نشین حضرت ایس را پدر آن فرموده اند یکی ازین دو لفظ فرمودند اب نبود یا مصطحت نبود
 میفرمودند این افعه را دست بر آید تعیین لفظ از خاطر زنده میفرمودند دیگر بار باریت مرقد نور ایشان رفتم روح
 ایشان ظاهر شد فرمودند ترا پس بر آید خواهد شد او را قطب الدین احمد نام کن چون زدی پس ایاس رسیده بود ملا
 کردم که بر آید پس است برین خطه مشرف شدند فرمودند ایس هر دو نیت این سپار صلابت خواهد بود و بعد از آن
 با حقیقت نوج دیگر سپاشد و کتاب الحروف فقیر ولی الله متولد گشت در اول این واقعه فراموش کردند ولی الله
 سستی کردند و بعد از مدت بیاد آمد نام دیگر قطب الدین احمد مقرر کردند میفرمودند یکبار شیخ نصیر الدین چراغ
 زهلی را قدس سره بخواب دیدم که وضو میکنند و تمی نماز اند گفتم این عالم تکلیف نیست وضو نماز چه یعنی دار و چوین در
 اینها بسیار یکدیگر بدان ملتذی شویم پس او آریس او را بارت است نه تکلیف بعد از فراغ از نماز ارواح جمع شدند
 مجلس کردند فرمودند شما هم شنیدید گفتم من در مجلس نشستم فرمودند مجلس با چوین مجلس دیگر نیت در آن مجلس حاضر شدم و
 چوین هم خواب میفرمودند در کبر آباد آنرا مرحمت از درس در آنجا که کوی در آنش آمد بیات شیخ سعید در آنجا
 میخواندم و زوقی میکردم **ه** خبر یاد دوست هر کپی هم ضلع است **ه** خبر تر عشق هر چه بخانی بطالت است **ه** سوی
 نشوی لوح دل از نقش غیر حق **ه** علمی که زهتی نماید جرات است **ه** مطاع چهارم از خاطر مرفت و درین قلمی و در نظر
 ازین سبب پدید شد ناگاه مردی دو نوی فقیر و شیخ یلیح روی از جانب یمن بر آمد و گفت **ه** علمی که زهتی نماید

بحالت است و گفتم جزا که الله خیر الخیر اوجه قدر قلی و اضطراب از دل من زایل نمودی آنگاه دو دسته تنبول
 را بر آورده پیش آن غریز بر دم تسمیم کرد و گفت ایس اجر یابد اینند است گفتم نه لیکن شکرانه است گفتم من میخورد
 گفتم از جنبه شرع اصراری نمیاید یا از جنبه طریقت و آیا ماکان بیان فرمایند تا من هم اصرار ننمایم گفتم ازینها چیزی
 نیست ولیکن میخورد آنگاه گفتم مراد منی باید رفت گفتم من هم کتاب میروم گفتم کتاب تر میخورد هم پس قدم
 برداشت و آنرا که چه نهاد و آنهم که روح مجسم است ندانم که بر نام خود هم اطلاع دهی تا فاتحه میخواند با شتم گفتم
 سعدی همین فقیر است میفرمودند در واقعه دیدم که بر آسمان زخم شخصی را دیدم که مرتضی خود میچیده است
 و خوابیده و متعلقه محبت از وی بر می آمد معلوم شد که این شخص سر حلقه مجازیب است و هر مجذوبی از دست
 ستم است ظاهر قبل زان حضرت رسالت پناه بوده است کاتب حروف گوید احتمال دارد که انصاری
 شامیه تربیت الهی باشد نسبت مجازیب بر استیلائی نسبت که منشوش عقل و تدبیر بود این فقیر از یاران که حاضر این
 واقعه بودند شنیده است که حضرت ایشان را رقصه آسنه زیارت مخدوم شیخ الهه دید زفته بودند و شب هنگام بود
 و آن محل فرمودند مخدوم ضیافت نامی کنند و میگوند چیزی خورد و روید توقف کردند تا آنکه اثر مخدوم منقطع شد و
 ملال بر یاران غالب آمد آنگاه رسته بیا طبق برنج و شیرینی بر سر و گفتم نذر کرده بودم که اگر زون من بیایم
 ساعتی این طعام ختمه بنشینند گان در گاه مخدوم الهه ویرسانم درین وقت آمدند اینها که دم و آرزو کردم که کسی آنجا
 باشد تناول کند میفرمودند بیکاری وقت شب سیر میکردم بمقبره بغایت مصفا سیرم قدری آنجا توقف
 کردم در آن وقت نگاه کردم درین بقعه یکس بجز من ذکر خدا نمیکند عقبسای نظره مردی دوسوی گونده پستی ظاهر
 شد و زبان پنجابی سرود میگفت حال خویش آنکه آرزوی دیدار یار بر من غالب آمده از نغمه اوستا فرخنده و
 بطرف اوستا گفتم هر چند بوی نزدیک تر میشدم دور تر میرفت آنگاه گفتم در خاطر شما ایت است که درین بقعه کسی
 بجز شما ذکر نیست گفتم مراد من حصرت نسبت به اجار بود گفتم در آن وقت مطلق تصور کردی و الحال تخصیص سکینی آنجا غایب
 شد میفرمودند شیخ با نیرید الله که غریب حرمین کردند و همراه ایشان بسیاری از صنعا و حبیبان و سنوان
 برآمدند هیچ زاد و راطه نبودند مخدوم انوی دایس فقیر جمع شده خواتیم که ایشان را با زاریم چون نزدیک
 تعلق آباد رسیدم آفتاب بسیار گرم بر سر سایه درخت فرو آوردم و همه یاران بختند من بجا فطت جانهای ایشان

ایشان بیدار می بودم در این اثناء و چند سوره قرآن تلاوت کردم و راجعاً بپدر خود و صاحب قبری سخن می گفتم
 عمری است که قرآن نشنیده ام و بسیار شتاق سمع آنم اگر چیزی دیگر بخوانید لسان کلی باشد چیزی دیگر خواندم چون
 سکت شرم و دیگر بیارشد عا که در سیم بار نیز خواندم بعد از آن در خواب مخدومی ظاهر شد و گفت من باین غرض میگردم
 التماس قرارت کردم قبول نمودند تا آنکه سحری شدم و شوق بهزبانی است شما ایشان را بگوئید که قدری بسیار بخوانند
 ایشان بیدار شدند و من بگفتم قدری کثیر خواندم تا آنکه نهایت محبت و سرور در آن مقبول مشاهده کردم و گفتم بوال
 الله عنی خیر الخیراء انگاه سوال کردم که از وقایع عالم بزرگ گفت من اطلاع سال یکس هجری قبور بزرگ امثال
 خود و آنچه گفتم از آن زمان که از دنیا انتقال کردم هیچ خوابی و غلبی ندیده ام اگر چه عایت نعم هم نیست گفتم هیچ میدانی
 که برکت که این عمل نجات یافتی گفت برکت آنکه همیشه نیت داشتیم که از تعلقات مجرد شوم و از موانع طاعات و
 اذکار دست باز دارم اگر چه تمام عمر این نیت متحقق نشد حق سبحانه و تعالی همین نیت را قبول فرمود و بعد از فراغ
 از قبوله با شیخ باینه بر خوردیم باز آوردیم میفرمودند روزی در نواحی مزار خواجه قطب الدین سیر میکردم قبر
 منظر آمد که مذکور می باشد از اراض تازمین منعم و اجزاء بتواعش همه ذکرا نندتجبت شدم فضائل دست گاه شیخ محمد بهره بود
 پایشان گفتم که شما نیز درین قبایل کنید قریب آنچه دیده بودم ذکر کردند آنچه پیر هتانی بود از وی پرسیدم گفت این
 قبر بزرگی است عمر من هشتاد سال است و عمر پدر من صد سال بود و عمر من صد و بیست سال او کما قال من از پدر
 خود شنیدم و او از پدر خود شنید که باین قبر بسیار از دعام بود و مردم ندومی آوردند و برباریت از دوری آمدند و بر
 مروان می نشستند مثل آنچه مردم بر مزار خواجه قطب الدین مهت بعد از آن محمول برین غرض غالب آمد و مردم قبول
 ورزیدند میفرمودند در خبری از اسفار در وقتی از اوقات صلوات بجای مردم رسید که قصر صلوة نصحت است
 گاهی با تمام هم عمل باید کرد باین طریق نماز خواندم چون شب شد حضرت امام شافعی را دیدم که نهایت محبت و سرور
 و از دین بسیار منتفت اند میفرمودند والدین علیهم الرحمه شهید شده بود و احیاناً بری من تجدید می شدند و از احباب
 حال استقبال خبر میدادند یکبار که میفرمودند حضرت مخدومی اخوی قدس سره پیوسته و بیماری او متدکشت در آن ایام
 و نصف النهار تنها بجز نخته بودم ناگاه ایشان متمثل شدند و فرمودند میخواهم که بر این بنشینم لیکن در آن محل ستوات بیگانه
 نشسته اند بخار من بر خاطر من پس گران می آید این ستوات را از اینجا بر خیزانید ایشان ممکن نبود پرده کشیدم پس بر

عنوان خزان

سر بر کمره ظاهر شدند بوجهی که من میدیدم و کریم می دید و هیچکس دیگر نمیدید کریم متبته شد و گفت و اعجاب مردم ایشان
 را شنید میگفتند ایشان خود زنده اند فرمودند ای را بگذار ای فرزند بیماری بسیار کشیدی انشاء الله تعالی علی الصباح
 بوقت اذان فجر شفا کلی خواهی یافت ایس گفتند و بزواتمند و راه دروازه گرفتند من نیز در عقب ایشان می رفتم
 فرمودند شما بنامند آنگاه غائب گشتند چون اذان فجر گفته شد روح کریمه مفارقت کرد و حضرت ایشان در
 پدیت بودند روز عرس یکی از بزرگان آنجا رسید قوالان سرود بنیاد کرد و بعد سگت فرمودند که روح شیخ ابو الفتح
 قدس سره ظاهر شده و رقص میکند نزدیک است که شمه ازین منی در اهل مجلس نیز سرایت کند لکن نگذشته بود که اهل اهل
 مجلس تنگتر شدند و لایه هوی عجیب برضاست حضرت ایشان چون نزدیک فرمودی شیخ محقق قدس سره
 نشسته بنیفرمودند که روح ایشان در نماز من اقامه میکند و از من استماع معارف می نماید یکبار این فقیر متوجه شد
 و بعض معارف فرمودند و بعد از آن فرمودند که روح ایشان گفت که فلاسه را چیزی از معارف تعلیم فرمائید لاجرم
 ایس هر گفته شد میفرمودند روزی بالبعض یاران نشسته بودم ناگاه مردی بجایه طول القامت درآمد بابت
 تمام در دست او کمان و چینه تیر و سلام علیه گفت رد سلام کردم آنگاه گفت مولانا ایم بره با شوق ملاقات
 شما داشتم ازین راه فوج ما عبور میکردم خواهتم که شما را ببینم ام روز از قلاں جابزناستم و ما نوشیدیم که قلاں جابزیم شما را
 بنشارت میدیم که هیچکس از یاران و مخلصان شما درین و با نخواهد مرد جاز از سلام گفت و بیرون رفت
 بعد از آن انتقال و با بجای که اشارت کرده بود و سلامت مخلصان از آن بلا نپور رسیدیم هر روز به
 در محره نما نشسته بودم جوانی مثل شد و گفت اگر خواهی الحال از در دنیا انتقال کنی و اگر خواهی بعد از آن گفت بعض
 کلمات هنوز مامل است و غیر حصول گفت پس موت تو متاخر است آنگاه باز گشت نیز پشت او جواهر مرصع دیدم
 بشکل استداره و این قصه اختصار کرده شد میفرمودند در بلده رتهک روزی بفرج برآمد چون ننگی راه و
 حرارت آفتاب احساس کردم بمقبره از مقابر درآمد تا آنجا که استراحت کنم بجز در آمدن محسوس شد که در آن
 قبور آتشی عظیم شعله نمیزد و گرمی آن من در گرفت یاران را گفتیم ازین جاز و در بر آید که این مقبره آتش مملوست و من
 پندارم که آنجا مسلمانی باشد نه دوی در آن صحبت حاضر بود تعجب کرد و گفت بجز طریق معلوم کردید گفتیم بطریق کشف اقرار
 کرد که اینها قبور مسلمانان نیستند و گیان اند که زنده و روز قیامت مردم قبور آنها بنیته قبور مسلمانان ساخته میفرمودند

مروی صاحب کشف و بعض مسائل کشفی با من مناظره داشت با وی عهد کردم که از ما هر که بیشتر بارالتهاطت کند آن کس را
 را حقیقت این خصله مطلع سازد و بعد وفات آن عزیز را بر او دیدم که در بوستانه بنایت عالی نشسته و به اذکار بزم مخطوطات
 الا آنکه بصارت الما یعنی ندارد و سبب قصه و آن پرسیدم گفت بهمان عقیده که باشا ما روی مباحثه داشتیم **کتاب الف**
 گوید شیخ عبدالباقی که منوی مردی بود که کتب صحت وجود بسیار دیده و بسبب قصه فهم در طاعات و عبادت اسلامیه و
 از تساهل داشت بعد وفات او حضرت ایشان بر قبر او ملتهبی نشسته و فرمودند ما خود است با تساهل اما من شفاعت او
 کردم **میتفرمودند** یکبار در کعبه آباد در موسم سواد بازش سواره میرفتم گل و لالی میشد آمد آنجا سگ بچرخ میشد و دیگر بر لب
 می آمد و فریاد و نوحان از حد میگذاشتند چون این را دیدم و شنیدم دلم بچو شید و خادمه را گفتم برو و این سگ بچرخ را دریا
 ایا کرد و استنکاف نمود از آب فرو دامم و در آن بر چیدم و متوجه آن آب شدم تا دم چپ اینها دیدم مبارک است کرد
 آنرا بر آورد در آن نزدیکی حمامی بود از آنجا آب گرم گرفتم و او را شستم و خنک کردم و خنک بود از آنجا نماند و شور با گرم و سینه خوریدم
 آنکه گفتم این سگ این مملکت است اگر اهل محله تیارا کفند تبر و الا با بچه خویش بریم خنک تیارا آن لغز را کرد پس
 و او دم و بگذاشتم بعد چندی این قضیه در همان کوچه با همان محله پیاده میرفتم از جانب مقابل سگ پیش آمد و در آن
 کوچه قدری لای و گل بهم بود و بنظر هم گذشت که از اینجا زود باید گذشت تا تراش آن سگ بجا می زد و دفعتم و
 آن سگ زود ترا آمد بر سر جان لای بهم آمدیم آنگاه آن سگ با تیا و و بسان فصیح گفت السلام علیک گفتیم
 علیک السلام گفت در حدیث خوانده که حضرت رب العزیز میفرماید یا عبادی انی حرمت الطیم علی نفسی و جعلت
 علیکم محرمات فلا تظلموا بزیمن چه ظلم کردی گفتیم هیچ نمیدانم که چه ظلم کرده ام گفت شارع راه برای آدمی و حیوان هر
 مخلوق شعی بایست که تو با تنگی می آیدی و من با تنگی می آیدم هر جا که بهم می آیدیم مضائقه نبود گفتیم نبی آدم
 سگاف اند به طاعات و طهر نیاید اگر ملوث می شدیم در غسل شایب و بدن حریص عظیم بود از این جهت مبارزت
 کردم گفت این نظره در آنوقت و بنظر نبود استنکاف از نوع سگ کرده بودی الحال برای تمیز فصل خود تو جوی است
 میکنی اگر جامه تو تنگ میشد یک سبوی آب پاک گشت و اگر لطیفه ناسیه حبیب خود نبی تنگ شد بخت دریا پاک
 نشود انصاف کردم و نامت کشیدم و بدیوار ملصق شدم و تخطیلم تا دم گفتم نصیحت کردی و حال درین راه میرود
 گفت درویشان پیشین ایثار میکردند و درویشان این زمان اختیار میکنند گفتیم تفسیر این و فقط باز گو گفت درویشان

سابق دول را برای خود میگرفتند و نفیس را بدیگران میدادند و در ویشاں این زمان نفیس را برای خود میگیرند و
 دون را بدیگران میدهند راه خشک را برای خود اختیار کردی و گل ولای برای من گذاشتی پس بجانب گل ولای آمدم
 و جای خشک برای او گذاشتم گفت بخدا تعالی بقل مقدس تو ان رسید بقل منظم گفتم عقل مقدس چه باشد و عقل منظم
 چیست گفت عقل مقدس آنست که ناگفته و ناشنیده بصواب منتهی شود و عقل منظم آنست که تا نشنود نداند و بعد
 از ان سلام علیک گفت و بر رفت چون باز پس نگرستم هیچ نبود و انتم که بر آوردن سگ بچه مقبول شد و بهمان
 صورت تیلیم واقع گشت میفرمودند در سلخ رمضان یوم التثک در مسجدی چو نوشته بودم مصفوری بیاید و گفت
 فرود از غید استنای را با حاضران بگفتم فراد بیگ گفت سخن حیوانات چه اعتبار دارد آن مصفوف گفت کذب خاصه
 نبی آدم است و جنس ما کذب نبی باشد نگاه پیر و از گرد و کنجک و دیگر همراه او آمد برین معنی شهادت داد و عقربت
 قاضی گوای ثابت شد که هلال دیدند کاتب حروف از کیفیت تکلم خشک سوال کرد فرمودند او را صوتی بود نشا
 صوت عصاف و دیگران هیچ فرق نمیکردند اما من در ضمن صوت او بعد از آنکه میگویم تعالی او را کفنی میکردم او کما قال
 یخ فحیر الله نقل میکرد که کلاغی بعد و سه روزی آمد و با حضرت ایشان سوال نیکو در دو حید بعد از مدت آن
 نیامدند و از او سوال کردند که اینجا کلاغی سه نشست چند روز است که او را نمی بینم گفت ویرا فلان شکار کرد
 و طعمه مصفوف ساخته امسوس کرد و در وقت موعود فرمودند که وی سوه نوح غراب بود از من در مسائل توحید سوالان
 میکرد میفرمودند در اول حال همه شب یا اکثر شب بکرتی سجان میگذازیدم گاهی بجهر و گاهی بخنجر در میان
 یکی از صالحان جن متشکل میشد و شریک جهر میشد چون سخن یاران او را پرسیدند تو کسیتی بجنف تمام جواب داد که شما
 را ازین سوال چه فائده چون روز جمعه و غط میگفتم بشنیدن آن می آمد و زنی یکی از حاضران و غط سوال کرد و ایاز
 جن کسی نبی باشد که نماز روزگه گذار و گفتم آری این کلمه معنی از صالحان جن است که با استماع و غطی آمد بعد از آن
 غائب شد و دیگر او را ندیدم کاتب حروف از همتی او سوال کرد فرمودند در قیافه چشمان او و حفته خاک
 مشهور و پیشتر میفرمودند در حجه بن بیت کرد و انحال آموخت روزی سواره میرفتم متشکل شد از ضقه صلوٰه
 التبیح سوال کرد بیان کردم در محل استباه باز سوال میکرد تا آنکه نیک بفهمید روزی پریشان محمد غوث را از ما میدادند
 و چهارپائی او را برای دانتندان جنه حاضر شد پریشان راضع و زجر کرد و محمد غوث را گفت که سلام من بحضرت ایشان

پرسا اینها پر ایان بودند که ترا ایذا میدادند جز در وقت که دروم روز سه و دیگر آمد گفت قصد نمودن و آمدن من دارم معلوم است
 که زند و باز ایام یانه و غایبجات طلب کرد و عاگردم و دیگر او را ندیدیم میفرمودند که آب از درین مریز است زاهد
 ملاحظت کردم که درین بر دروازه سید لطف سون پی افقا و مضطرب ایستاده بود بسبب اضطراب استفسار کردم
 گفت بلید عجب بدست مرا بخانه بردی کی از متعلقان او را بختی بخر کرده چون مراد پی تنظیم بر جاست و سلام کرد گفتم تو
 کینستی گفت عبداللہ نام دارم و پیش محمد طاهر مرتس متشکل شده پنجونم روزی که شما در کربا بد اعل شدید و کجا
 باشا گردان خود با استقبال بیرون آمدن منیر و ایشان بود من شمار می شناسم و شما را نمی شناسید گفتیم چه میخوانی
 گفت کافیه از محبت مفعول مطلق از اینجا که میگویی بسبب سعید یک گفتم تقدیر یاس و در لفظ بیان کن بوجهی که از اهل کجا
 کم کسی بیان کند تقریر کرد گفتم سفارش تو بمحمد طاهر خواهم کرد که تا نیک تو متوجه شود گفت اگر وی خواهد دانست که از نیم
 دیگر نخواهد آید آیت الکرسی گفت معاش من آنست که شب چهارم کرده ام بر بی نماز میگذازم بر بی نعی و اثبات میکنم
 و بر بی مطالعه کافیه و بر بی می چشم و در روز با محمد طاهر می باشم بفرقه که نهایت متعلی بود اذانت کرد گفت اینجا است
 و او را این ستوره در آنجا شاش کرده جای مرا تنجیس سلخته وقت مرشوش نمود بکافات ایس او را ایذا دادم فرمود
 ایس محل را پاک کرد و دو شب نمودند بسیار خوش وقت شد و رفت همان ساعت آن شیء شد و پرده بر او کشیده

در تصرفات و اشتراقات سائر انواع کرامات حضرت ایشان

میفرمودند شخصی در مجلس شیخ عبداللہ سهرندی گفت که درین زمان صلح کراماتی نیت ایشان برای اصلاح عقیده
 می نمودند و بی هفت روپیه نیاز من مقرر کردند و گفتند او را پنج روپیه پیش ایشان میگذازم به بنیم چه میگویی پس گفته
 فرستادند که هر روز بدین شامی آیم گفتم مقد آنست که ما آئیم ایشان گفته فرستادند که تصدیق نکنند سوار سه
 متیا کردم گفتم تمهید سواری فائده ندارد ایس منظره باشد که کشید و باخر جای تعیین کردیم که هر که اول آنجا رسد دیگر را باز
 گرداند ما بر خید اسپ بلیدیم نیازم و ایشان پالکی طیار کردند چهارم نیافتند در آخر روز ما پیش از ایشان
 دایم جای رسیدیم و ایشان را باز گردانیدیم چون بخانه ایشان سیده شد و پنج روپیه پیش من نهادند که ایس نیاز
 است گفتم ایس نیاز من نیست نیاز من مبلغ هفت روپیه است پس آخر اتمام پیش آوردند بعد از آن حضرت

ایشان بطبیعت فرمودند الا قدری دیگر برای کفارت این امتحان باید آورد و در و سپید دیگر آوردند آنگاه گفتند این همه از برای اصلاح این شخص کرده بودم **میفرمودند** شیخ عبدالامد در عشره آخیره رمضان متکلف شده بودند به بین ایشان زرقم و دانشم سخن بر زبان ایشان گذشت که پس فرموده است باز ملاقات نخواهم کرد گفتند بیکم بعد از زوی است گفتند هل حساب چنین میگویند گفتیم حساب با چنین میگویند چنان شد که گفته بودم **میفرمودند** شیخ عبدالامد از پوپ یا از ناحیه دیگر آمده بودند و برائے ما رساندند آورده گفتند بطریق کشف بران چیز مطلع شوید تا اجازت قبول باشد گفتیم الحال معلوم نیست من بعد خواهم گفت بعد از چند روز در مستراح بودم که صورت آن ظاهر شد چون دیگر ملاقات اتفاق افتاد گفتیم جامه است از نشان دوته ابره او نیز شجر است و استراوت شری رنگی و پهنی آن مثل بیت لباس است چادری است که طرف بالائی او مدور است و طرف پائین او استیلیل و آن در چاه چارخانه موقوف است گفتند همه ملحق واقع است الا آنکه در جامه چارخانه موقوف نیست بعد چند روز بدست آدمی فرستادند در چارخانه موقوف بود چون نیک نفس کردند معلوم شد که او را در جامه دیگر موقوف بود و آنجا تمامه خرج شد بعد از آن در چارخانه چمپند و این تفصیل بر خاطر ایشان نمانده بود **میفرمودند** که شیخ عبدالامد از سه روز برای چهارم آمدند چون بر نوردیم گفتند یکی از آنها بسیار سهل است و دو متوسط و یکی صعب انصوب گفتیم آنچه صحبتش گمان برده است در اول ملاقات با پادشاه سمرخام میاید و آن دو متوسط یکی بعد دو سنده و دیگری بعد پنج شش ماه سمرخام خواهد رفت و آنچه سهل است نیز موقوف بر زبان من است تا من نگویم صورت نیک و ایشان با پادشاه ملاقات کردند و مقدر اول سال همان روز زمانی و ثالث در بیجاوند که تمام شد و چهارم باقی ماند دیگر بار بر نوردیم و توجه خواستند گفتیم چنین نیست اول شمارا با عیال شهر که کثیف و خوارق شهواندی میاید رفت و با ایشان بیجاوی مقبر باید ساخت بجزیری از شام که کثیف مشهور بودند گفتند ایشان بیجاوندی تفرکه و نکل میجاوندی است و از آن کار بوی هشام زید بفرزید و دیگر رجوع کردیم بیجاوندی قرار دادند آن نیز گذشتیم میجاوندی ظاهر نشد من آمدند و توجه خواستند گفتیم وقت باید که از زبان من برآید ایشان آن قصه را بر رقی نوشتند و بقیعیر الله دادند تا هر روز بعد نماز استراحت و بعد نماز عشاء می نمودند باشد در شد و انتظار از حد گذشت روزی خاطر را نشتر می حال شد بعد از آن گفتیم ام روز پیش پادشاه بروید کار سمرخام خواهد شد همان روز رفتند پادشاه آن روز توجه شد و گفت اگر مطلبی دارید اظهار نمایند ایشان اظهار کردند همان ساعت

وخواه سر انجام داد میفرمودند بجانۀ شیخ عبداللہ رفیق ایشاں ختم خواجگان بنویسند نماز من نیز دخول در آن نمایند
 گفتیم ختم خواندن عبت است این کار میشود گفتند ای معلوم ما هست که چه کار است گفتیم آری فلاں کار است و صفا
 این کار زنی است که شکش انیت و سن او ایس و هم چنین میگفتیم تا آنکہ تفصیل اعمالی که در عمر خود مرتکب آنها بود شروع
 کردم ایشاں گفتند پس کنید سر آشکارا بشود حضرت ایشاں بجاری بنجانہ شیخ عبداللہ رفیق ایشاں پس خود را
 گفتند برو همیشه کلاب برای نیاز حضرت ایشاں بیا بخاد و همیشه بودند شیشه کلاب گذاشت و خورد را بیاد در حضرت
 ایشاں تسم کردند فرمودند شیشه کلاب را چه گذاشتی برو آن را بیاد کتاب حرف گوید شیخ عبداللہ رفیق شنید
 حضرت ایشاں بعدیات رقتند و فقیر هم در خدمت بود شیخ استدعا داد عا در باب شفا کردند و حضرت ایشاں سکوت
 نمودند نگاه اقربا شیخ مبالغه از حد گذرانیدند حضرت ایشاں همچنان ساکت ماندند همانا که شیخ کنونی ضمیر حضرت ایشاں
 دریافت و اقربا بنوشی از مبالغه باز داشت که در جناب اولیا مبالغه نباید کرد حضرت ایشاں چون برخواستند
 باین فقیر فرمودند عمر شیخ باخر رسیده است درین وقت دعا فائده ندارد و حکمت در سکوت همین بود شیخ بعد چند
 بر حمت حق پیوست روزی حضرت ایشاں ایس فقیر اعراف عجیبه ایس فرمودند سخن در حدیث القوا غرابیسة
 للؤمن فانه یبصر بنور الله انما و در شرح آن موصفتہ بیان فرمودند یکی فراتر شیخ رفیع الدین در قصه قائل
 که در محل خود نکور خواهد شد دیگر فراتر نوش که مودی فقیر وضعی برقع پوشی بغایت درو مند هر ساعت شعری بیاد بود
 عاشقانه خواندی و بسیار بگریته پیش من آمد و استر شاد کرد و برائی اقامت زاویه طلبید اعراض کلی کردم چون بیرون
 رفت گفتیم این راهیاه است از وی بگذر باید بود حاضران برین حرف انکاری بنماظر او روند بعد تهنه لباس تنهار
 بگرد و در زمانه قائل حال موهوبه و ملی بقریب خیرات و رفت وقت بر آمدن یکی از حجاب بر بپشت منی او انکار کرد
 که این منی نشاء است و در مجلس و حقیقت کاره روشن شد مجوس زندگوار معلوم گشت که زن کسی را گرفته که تخریب بود بر تخریب نوا
 نشینی از نیمه تنه کشیده کرده آن مردندی بطلبین ایلین و میفرمودند عبدالفیظ تھامسری غریبت من خود کرد و برائی و دوام آن
 یکدستار و غیره بیعالمه و در خواست که نمیدیکو خیرت مخدومی تیخا بالرضا تم گذرانند و بیست گنم شمار از میدان اعظم آباد که بسیار
 ہوں کہ است شکلی پیش آمد یکدیکه پهل منفصل کرد و در دست کردش را نمیدانم مشرود کہم فطانت سواران بل کند انفرہ و مقصد
 نماید در جمع اسباب باید که تمام رو بگرد و در تمام رو بگرد و در تمام رو بگرد و در تمام رو بگرد و در تمام رو بگرد

تصل گشت و چند مسافری به پایروان شده و هیچ ضرری به اطلاق نشد و در آن میان دست ساقن زود میسر آمد تا
از قافلہ بانسین گماندیم اشباع افتاد که روزی در مجلس نمودی شیخ ابو الرضا محمد بن تاج و تاثیر بیست شب هنگام بود
می زید و چراغ الزمان و شتی حضرت ایشان فرمودند که چراغ را و نظر میزدند عجایب صنایع الله تعالی را تا آنکه چنانچه از پیر پالایه و زنده حضرت ایشان
پیدا سو متوجه شدند چون جمیعت ایشان شهو گشت پیل از سر چراغ برداشتند تا بنگی سے افزونت مشله ابو هرگز منطرب
و متون نداشت و الله اعلم میفرمودند محمد منظر من نامزد شست و بدست کسی فرستاد و در آن جا سطور بود که حال
تعمیر شکر تاثیر و توجه است اگر نظر به بوی فرمایند سبب هلاکت می باشد در همان ساعت بعد مطالعه وی نظر کردم
پهوش گشت و صیبت کلی دست داد و از آن عقیده فاسد نام شد **حضرت ایشان** میفرمودند فریاد بگ
راشکلی پیش آمدند که در بار خدا یا اگر این شکل بسیر او انقدر مبلغ حضرت ایشان به بر هم آن شکل مندرج شد و آن نذر
از خاطر او رفت بعد چند سبب اسپا و بیمار شد و نزدیک هلاک رسید بر سبب این امر شرف شدیم بدست یکی از خواهران
گفته فرستادم که این بیماری بسبب عارم و فاند است اگر اسپ نمودار از بیماری نذری را که در فلان محل التزام نمودی بفرست
وی بادم شد و آن نذر فرستاد و همان ساعت اسپ او شفایافت میفرمودند شخصی صاحب دعوت از روم می آید
آمد و از ایران هندوستان او را عبد الله حلی میگفتند عجایب بسیار از وی مشاهده میشد از آنکه در حجره آب
نان چهل روز متکف می ماند و در وازه حجه بند میکردند سالم بری آمد بسا بودی که در آن تاریکی قرآن نوشتی و بسا بودی
که بزین در فقی و هر جا که خوبی بر آمدی مردمان میگفتند که از اولیاست و صاحب کرامات است بدین وی رقم و
در آن ایام همچنان بعضی ایرانیان از پادشاه مخفی شده بودند و نخست آن رو افض بر خوروم در وازده سله نذره افتاد و هر
از ارم کردم انصاف دادند و قبول نمودند اما در ابتدا گفتم سید گفتم نه سبب من خدا صفا در عا که پرس چندان تعصب
پیش نیامد نگاه سله مذکور میکردم و بدلائل بر تاثیر و خنا بیل از ارم میکردم قبول می نمودند و محل انکار نمانده نگاه
با عبد الله طاقات بودیم او را هیچ بهره از طریق او لیانیاتم از تعظیم او اعراض نمودم یکی از آن ایرانیان سوال کرد که سبب
چه بود بشوق تمام می دیدی و چون دیدی اعراض کردی گفتم ولی پیدا شسته بودم دعوتی را از عبد الله ایس را بشنید و انصاف
داد بعد از آن دعای منشی خواندن مشغول شد بجائی رسید که بحسب نمود و در جواب احتمالی داشت اما بحسب بعد آن کیو چه
ستین بودی و بعد دیگر اکتیا کرد و بر گفتم خطا کردی گفت ایس صواب است خطا نیست در آن باب منظره کرد و

نسخ ده گانه سنجی که از مستادان رسیده بود طلبیده هر ملوق او افتاد تا آنکه نسخه سیزدهم از تبرکات شیخ احمد جامع از خا
 بعضی از طلبیدگانجا ملوق من برآمد انصاف و او و محترف شد نگاه بایز انیاں گفت بیچ سیدانید چرا خریدین بحث کردم
 چون اینجا میرسد غمظمتی میدیدم در آخر این عبداللطیفی مرید حضرت ایشان شد و طریقه قادریه گرفت میفرمود
 روزی بنحانه سید لطف رفتم آنجا فاضلی بود که بعضی احوال صوفیه را انکار میکرد اتفاقا نماز حاضر شد ویرا امام کردند
 در آن وقت دیگر بردگان نهاده بودند و غلام را بازار فرستاده بخاطر اذیتها میگرداند که شاید طعام سوخته گردد و این
 خضره در نماز خاطر او متعنی نمی شد بر نمی شرف شدم تقدیر کردم و تنها نماز گذاردم و چون نماز گذارده شد
 بانکار پیش آمد که نماز گذاردن چه بود بگویم عقب غلام خود میدیدی و طعام نمی خوری چگونه بود اقامت کنم انصاف کرد
 و اعتراف نمود از انکار باز آمد از حضرت ایشان اجالا و از بعضی یاران تفصیلا شنیدم که شخصی از سهرورد سکر بالطبع بود
 سخت با غریزی بهیخت کرد و متخاصم نمود اتفاقا روز جمعه با شیخ محمد مصوم پسر شیخ بزرگوار شیخ احمد سهرندی مصافحه
 کرد ایشان گفتند ویرا میدکجا بود پدر مثل این دو سه لفظ لطف فرمودند دل وی بجز دست ایشان متعلق شد آمد دست
 میکرد و در خدمت آن غریز تقصیر نمود چو وی باین قصه مطلع شد بپلاک شیخ محمد مصوم بهت بست ایشان
 نیز واقعه کرد تا آنکه شروع بر روی افتاد بپلاک شد بعد از آن کجبهت دیگر و بخدمت ایشان می بود بعد از آن
 اینجا نیز شیخ اضطرابی پیدا کرد و هم چنین بخدمت درویشان میرفت و انکار میکرد و منتفع نمیشد و دزدی پیش
 من آمد و گفت یکس صاحب تعریفی نیست بر روی تاثیر می کردم نیز در خدمت و در آن ضمیمه اقامه دیدگوانت
 بنزله عطا نموده اند چون با نفاقت آمده همه واقعه او را بگویم آنرا فخر نمود اما اگر انجا جلی باشد بگویم منتفع گردد و کاتب
 گوید این واقعه دراز است اما هر چه این کلمه طلعت سبز پوشانیدن است منظور مانده و الله اعلم ان حضرت ایشان
 و از بعضی یاران تفصیلا شنیدم که در بعضی از حالات غلبه بر روی توچه نمودند و در حالت مجنونیت چند روز شعور عطف
 آب نداشت و با خبر بود میفرمودند روزی بابایان نشسته بودم مجلس سکوت بود در آن محل صورت مردی ظاهر
 نمودند و بسرم دروازه که این مرد بردست تو از رض تو به خواهد کرد این واقعه با یاران غم و ملیه آنرا تفصیل بیان نمودم
 بعد از آن سال که پیش از این واقعه بنحانه محمد خلیل رفتم بودم و آنجا همان نشسته آنرا شنیدم و مطلع گردم بپایان تجب
 نمودند که این قدر لطف بر روی آنجی که بر نفس فرما و عقیده تمام است چه سنی دارم گفتم آن واقعه با یاران میرسد تمام کردند

و بنا نهادند چندان بریا که توبه کرد بعد از ایامی بسبب بعضی مردم شک پیدا کرد بدو شکست مبتلا کردند و دانست که
سبب در وصیت توبه کرد و باز بعد ایامی شک آورد و باز بدو شکست مبتلا کردند و بسببش دادند که اگر توبه نفع نکند
هلاک خواهد شد آنگاه سینهی خالص گشت و از رض و راضیان بکلی سیرا شد و از سن اخذ طریقه کرد و اولاً استفسار کرد که
کدام طریقه اختیار کنم لکنم مقدمه را در تیرا بهتر است زیرا که راضیان حضرت غوث الاعظم را بسیار دشمن میدانند از حضرت ایشان
اجمالاً و از بعضی یاران تفصیلاً شنیدیم که تا مشقه بیگ مودی بود از ترکستان ذوق این راه پیدا کرد و بنجراً آمد و در
بزرگ حضرت خواجه نقشینه نشست با نظار آنکه بر وی از اولی اطلاع یابد آنرا خواجه در واقع فرمودند که سپروهندستان است
در بنده دلی و صورت حضرت ایشان بوی نمودند بنحاطروی خطور کرد که دلی شهری بنیابت وسیع است بمسکن این
بزرگ در آنجا خیل و شوار خواهد بود خواجه برین خطره مشرف شدند و فرمودند چون بدلی داخل شوی همان روز آن غریز
را خواهی یافت و آن حال که در خط سبک بود بعد از آن تمام شوق از راه بدلی کشید اول در سرکے فتح فرید زول کرد
روز جمعه بود سبزی بیاض طلبید مروان مسجد فیروزی لالت کردند که بنح حضرت ایشان را موافق طریقه معلوم فرمودند و بعد از نماز و غسل
فرمودند که تا من میباید بعد از آن همراه حضرت ایشان بنح ایشان آمد و دستار سفر نهاد و راه را راه آنها کرد و فرمودند که تا من
چند روز با ما صحبت داری تا ما را ایشان میستصحبها تقریر کرد و در صحبت و تلقین اشغال مشرف شد بعد از آن که بنح باز نیامد
حضرت ایشان احوال او از دیگر یاران تفصیلاً شنیدیم که مراد اعلیٰ غنی مرو بود از خوف اما مستی پاکیزه حضرت امیر المؤمنین علی کرم الله
وجه را بنح و دید که میفرمایند سپرو دلی است و صورت حضرت ایشان بود و نمودند بعد مدت تهتیب بدلی آمد
مدت عیالاش را با قوا بعد از آن در محفل ساکن به پیروی نام و جنس اوصاف حضرت ایشان شنید و بنحیت
ایشان نتافت و بیعت و تلقین یافت و در بعض اوقات دیدیم که در بشرو او شرح میشد و میگفت البته یکباری
حضرت ایشان بقریه پلست بودند از گرمی شوق به زاده راه و بعرفته راه بیان نموده است و بعد از آن
واصل شد از حضرت ایشان اجمالاً و از بعض یاران تفصیلاً شنیدیم صوفی نام مودی بود از سهند پور که در جوانی بدو
صاحب کشفی به خورد وی فرمود بیعت تو موقوف به شخصه است بدین شکل بدین مهیت و بدین نام میگویند و در
انتظار سحر شده بود و انواع اشغال صوفیه و ریاضات شاقه همه کرده بود بعد از آن بدالت محمد احمیل سیرتی بنحیت
حضرت ایشان آمد و بشرف بیعت و تلقین مشرف شد و راه ایشان خود در ریاضات شاقه خود تقریر سے کرد

فرمودند ابتدا محب اقاوه است انشاء الله تعالی کار بخناید آنگاه تربیت یافت میفرمودند کبار اساک
 باران شد مردم بن رجوع کردند دعا خوانستند دعا کردیم شروع شد گنجم و فوراً باران موقوف بر پیش دیوارها
 ما است گوید بن غریب از انندام چران ما حقرا سے فرماید پس زود گاه ولی آوردند و دیوارها پوشیدند همان وقت
 باران غلیم آمد میفرمودند علی در کلبه با مروی از اتباع میر ابو اعلی بقوت توجه و تاثیر شهر بود بر خود باز شب
 داشت روزی شیخ عبداللہ صحت را دیدم که بر دروازه او ایستاده و بارانی با بدو آتم که او را آئینه سازم سنگ در میان
 نهادیم گفتیم که قوت تاثیر آفت که کسی این سنگ را بکشد آخرت او چون پیوند چند انگشت بن نزدیک شده بود .
 میفرمودند شیخ ایوب مروا ابوی بدین ما آمدند و بقصد تاجان اصحاب و احوال و انقال همه دورا شده و آستند و
 خود تنها تنگ و وضع پیش آمدند در آنوقت تیر سے انداختیم و جو و دیدن ایشان کمان را نهادیم و گفتیم خوب آمدید بیایید خود
 عافیت متعجب شده گفتند من پیش ازین بخدمت گرامی ملاقات نکرده ام حضرت سلام فرمودند نام شما ایوب
 است گفتند حضرت از عجا و استند که نام من ایوب است گفتیم همین که منورت شما دیدم و لم گویا داد آنگاه شیخ ایوب
 گفتند و انتم که بی شبه این کلامت است اما باید که حضرت مرا مطلع سازند که کاری که برائے آن بکشگرے مردم
 سر انجام نمی باید یا نه فرمودند نه بعد از آن بضرورتی بکشگر رفتند و هر چند سعی کردند هیچ نفع ندیدند میفرمودند خود
 خانه محمد فاضل معرکه کشتی گیران بود و آنجا پہلو سے فرزند ان اور کشتی گرفتار می آسوت پہلو سے دیگر بقدر بالترتیب
 سخت تر بیاید و خواست که بادی کشتی گیر و محمد فاضل را محبت بنماطر رسید و در قضیه نقل مساوات هر دو ممکن نبود و انلیبه
 چه رسد گفتیم باید که در کشتی شروع کنند تا او را اذن مذموم سلسله بر سر معرکه سکوت کردیم آنگاه اذن دادیم آن پہلو ان
 زور آور او لا او را برداشت آنگاه ضعیف هر دو دست خود بر زمین حکم نمود و پای خود در گردن زور آور بند کرد و
 بقوت هر دو پای او را برداشت و بر زمین نه غرور از نظر گریان بهماست میفرمودند محمد فاضل خواست که سپر
 خود را با جعفریتند و بلا خطه خط راه خواست که خود نیز همراه باشد چون بتوین پیش من گفتم رفتن شما حاجت نیست کی
 ما سول خواہد آمد الا آنکه وقت مرحمت از ابو میر و منزل ان طرف قلع طریق بر قافله خوانند تا سخت تکفل فرما غلیم اما باید
 که بیل خود را کیس کند چون آنوقت رسید حضرت ایشان توجه فرمودند و در آن توجه طال بر بدن ایشان ظاهر شد و حاضران
 چون سبب آن سؤل کردند فرمودند که بسبب علم سافت چند روزہ مانگی رسیده است پسرش چون مرحمت

کرد بیان نمود که در همان جا قطع طریق آمده بودند با بل را کجی کردیم و صورت حضرت ایشان حاضر شد قطع طریق
 بی جمع قافله را عارت کردند الا این بل که محفوظ ماند میفرمودند امیر صاحب شوکت هسایه محمد قاضی بود عمارت
 حیولی خواست اتفاقاً در جوی او وضعی کجی می افتاد از محمد قاضی قدری زمین باضعاف مضاعفه ثمن مثل طلب کرد قبول
 نمود و سرانجام میان ایشان خشونت و دشمنی واقع شد آن امیر گفت علی الصبح پیش پادشاه میروم و التماس میکنم که این
 زمین پادشاهی است مملوک محمد قاضی نیست و این بقعه را میگیرم نیکدارم اگر چه الوف خرج شوند محمد قاضی ششبه گام
 بمن آمد و الجح از حد گذرانید گفتم وی هرگز با پادشاه ملاقات نخواهد کرد و هرگز این مناقشه نتواند نمود علی الصبح بقصد پادشاه
 پادشاه از خانه برآمد در راه قولال را با وی بر خوردند که فرمان است که همین ساعت کوچ کنی و بقال مهم روی گفتم
 میخواهم که پادشاه نصرت شوم و بعضی مطالب ضروری عرض کنم گفتند نه همین ساعت کوچ باید که کینه ببرد که جهالت
 او را از شهر بر آوردند ز همان جهت جان بجان ده سپه فرصت مناقشه نیافت کاتب حروف گوید از عجیب الطقات
 آنکه حضرت ایشان نسیر رفتند و در آن فرصت محمد قاضی بعد از طول صحبت حضرت ایشان و مشاهده خوارق عظام
 صحبت خاق اتفاقاً و شربت خمر مبتلا شد چهل حضرت ایشان از آن سیر باز آمدند و این ماجرا شنیدند بر آن گفتند در مجلس
 شرب خمر شیشهاں شکسته شدند و در آنها از طاق افتادند و همیشه عظیم بر وی مستونی شدند دیگر با عقد تو به محکم کرد و من
 او لنگ قوم الاستی جلیسم نظم بود پست میفرمودند در او اهل هر کسی را که بنظر قبول میدیدم شنوف میشد از این جهت
 یکی الطقات نمی کردم و تنها بر بالخانه محمد قاضی بودم و وقت آمد و رفت چادر بر روی خودی پیچیدم اتفاقاً در
 هدایت اللہ بیگ بنامه محمد قاضی از غزنی فرستی که در میان اینها بود میامدم و با او ملاجه واقع شد شنوف گردید و خواناں بیعت
 شنیده بودم که ویرا غزنی متوکل نقشندی بلخی و موساتی هت گفتم سخن یکی است و فقر اینتا به یک تن سے پند
 حق آن غزنی مقدم است با وی محبت کن مگر با ناله میکرد و شغف او از حد گذشت آنرا بیعت او قبول کردم و گفتم موا
 آن غزنی فرو گذار بعد از آن با آن غزنی رسید که شغف و بدست هدایت اللہ بیگ بن گفتم فرستاد که بنور جوانی تار
 طلب طریق باید کرد و نه ارشاد گفتم این فضل صواب است موقوف بر کس نیست یا از گفته فرستاد که من انتقام این
 تندی از شما میگیرم با خبر باشی که گفتم که یحیی المکر السی الی اهلله هر چه خواهد میزانشید بر شما خواند اما با این بیعت
 است من نیز واقعه کردم کار بد آنجا رسید که آن غزنی را هر شد که بسینه می نهند و دست و موت همان فرستاد و نیز شیب

ہدایت اللہ بیگ را جلبید و استغفار کرد و نیازمندے نمود و گفت بتعین و اتم کہ جان من بنی ماندا ما باید کہ قصد ایمان
 کنندہ گفتہ اگر شما انبار با نیل میکردند کار با نیچائی رسید الحمد للہ کہ ایمان شما ضرری لعل نیست ہاں شب معاملہ قرار بند
 رحمت اللہ علیہ میفرمودند بادشاہ از نگاہ یہ منصب ہدایت اللہ بیگ بتقریب سے بر طرف کردوی ازین سبب بسیار
 محزون و شکستہ خاطر شدین آمد قلت مال و کثرت عیال را تقریر میکرد و الحاح از حد میگذرانید تا آنکہ خاطر من بکلی متوہل
 او گشت سخت ظاہر فرمودند کہ باین امر تقدیر مبہر مہر شدہ است التجا و نیایش بسیار کردم و ہمت من بجدی متعلق شد
 کہ اگر این کار حسب دلخواہ صورت نگیرد لباس صوفیاں از خود بپوشم و دیگر مگر زبان وضع میل کنم در آن حال حضرت حق
 سبحانہ بخش فضل و کرم دعا مرا مستجاب گردانید و بسر مہم در دادند کہ با وجود انقباض سبب نصب اورا بحال و اتم دعا
 کردم ہار خدا یا این قدر منصب اورا اولاہم بودہ است شکر نیایش و الحاح من چه باشد بسر مہم دادند کہ این قدر رضا
 دادیم علی الصلیح اورا بشارت دادیم بادشاہ بے سبب خارجے اورا یاد کرد و گفت تقصیر فلانی معاف کردیم و
 منصب اورا بحال و اتم دعا و انقدر اضافه دادیم و حاسدانش ہر چند سعی کردند بجای نہ رسید **کاتب** حرف گویشار
 این واقعات از اولیا بسیار روایت کرده اند و آن را تا ویلے بہت کہ در کتاب فیوض الحرمین بتفصیل نوشتہ ایم
مے فرمودند ہدایت اللہ بیگ چند ترہائے تجارت خرید گفتم یکے ازینہا خواہم و اما مرا اختیار دادہ اند ہر کل
 خواہم برائے موت متین کنم پس ضعیف ترین آنہا را متین کردم بشرط آنکہ این را آخر ہمہ نگاہ دار و ہمہ را بفرست
 و این را در آخر نیز بفرست اما شتر می اورا باز گردانید و در دست و سہمہ و بعضی دیہات بارہ ہفتہ اینا
 تشریف آورده بودند مردم قارورہ بیماری آوردند فی الفور نسخہ فرمودند و آن مجلس طبیعی ہند و حاضر بود گشت
 حضرت بیماری این بیمار در یافتہ اند یا نہ بتسم فرمودند و گفتند این قارورہ زنے است کہ ناش انیت و تش
 این و اخلاق او این و سبب بیماری او این و آن چیزے بود کہ از ذکر او حیا میکرد بلکہ جمیع افعال و احوال او را
 معلوم است گفت حضرت این سببکہ در طب مجاہد است فرمودند باین طب نیست فراستہ صادق و محرمیان است
 او کہ اتالی میفرمودند بن نمودند کہ در ہیئت حریقے واقع شدہ من در آن وقت بحسب باطن حوالی بیوت مخلص
 خط کشیدم و بشارت دادم کہ از قلال جانا قلال جامعہ و طوطا ہدایت بعد تے حریقے واقع شد و خانہ بعض مردم خستہ
 شدند و اصل نفاق این راصل بحث گزشتہ گفتہ تامل کنید کہ از حد خارج است با دخل چون تامل کردند خارج

در دهن تراش خایاں بسته شد میفرمودند اعدا اهل بیلت جمع شدند و بر وسا اهل نواحی ظاهر نمودند که اراضی
 این جماعت زیاده ازان است که در فرمان حکم شده روسا بروم را بجهت پایش تعین کردند اهل بیلت را اضطراب
 شدید پیدا شد و بن التاج نمودند و گفتند چون پایش کنده حد و باشد هیچ تدا سیز از پیش نرو و ایشان راستی و
 روز پید با ایشان حاضر شد موم اندکس متوجه گشتم آنگاه گفتم به پیامد هر فرعه که سپودند کم برآمد اهل بیلت باز
 الحاح کردند که اگر هر فرعه کم آید پیمانده تهم شود و مناقشه منقطع نگردد باید که بعضکم باشند و بعضی را بر بعضی زیاده
 تا هر بیست اجتماعیه مساوی گردد و دیگر بار توبه کردم هر چند پیمانده انواع حیلها انجخت فائده نکر و در جرب و لغوا و ایشان
 صورت گرفت میفرمودند هر رستم و اسد الله هر دو از روسا نواحی اهل بیلت را می نجانیدند وقتی قصد ایشان
 کردند فوجی سرگ بر سر ایشان آوردند ایشان مضطرب شدند و بن التاج آوردند گفتم نفرت شمارا ابد بود و اینهاست
 فاش خواهند یافت و غم قریب بسلس و معلول شده خواهند مرد چون روز مقابل آمد مضمون آیه کریمه من فیئته قلیله
 غلبت فیئته کثیره باذن الله ظهور پوست بعد ازان بیلت بر نیامد که قطع طریق و فساد فی الارض و سائر قبایح
 شتم شدند و انانکه قریب ترین اینجا بودند حال ایشان بعضی ازنگ زیب رسانیدند کم فرستاد که آنها را سلس
 بتخلول بیازند حاکم حیلله ایشان را بقیا کرد و در باشک فرستاد و بهانجام روند میفرمودند در بیلت بودم میخواهم که
 علی الصبح بپایی روانه شوم در آن وقت بر من مشکف شد که غزیری بر لبه بیعت از دور می آید بعد عشاء در مسجد
 توقف کردم و این توقف امتداد کشید مردم طلول شدند و طعام سرد شد حقایق و معارف آگاه شیخ محمد گفتند
 استراحت باید کرد اگر آن غزید دیگر بار از خانه برانید مضائقه نیست گفتم نه همین حال نشسته ام تا آنکه بیاید چون نیم شب
 گذشت او از سیم اسپ ظاهر شد گفتم اینک آن شخص رسیده بعد ازان بیاید و بیعت کرد و گفت آخر روز قصد ام
 که بیایم سیر نشد چون شب درآمد و دمی آدمم وارز و میکروم که کاش حضرت ایشان را در مسجد نشسته ایم این فقیر
 از حضرت ایشان اجالا و از بعض یاران تفصیلا شنیده که سید غلام محی الدین و پیرا و در جمعی با او بیار شدند و
 مرض ایشان استداد و امتداد گرفت خبیه حضرت عوث الاعظم را خواب دید که میفرمایند چار شیخ خود را بویخ نموده
 چون بیدار شد قدر سه نیم از حضرت ایشان مقرر کرد و بدل التاج تمام نمود بعد سه روز خواب دید که حضرت این
 آتش لیف آوردند و نزدیک او نشستن و بشارت صحت دادند و فرمودند روز نهم این شب فلقی سپوایم

مورچال غازی الدین خان فتح خواهد شد اگر لشکرخان که همراه و سه همتی اورا رفاقت کنی این فتح بنام او باشد و با
 جمعیت او کرده آنگاه چادر سفید او را پوشانیدند و زقند علی الصبح والد او وفات یافت و او بصحت آمد و لشکرخان
 را صورت حال رسانید وی بنغازی الدین خان رفاقت کرد و ههجا روز فتح واقع شد و باعث جمعیت او گشت و
 حضرت ایشان قصه مرض و صحت و وفات و فتح و رفاقت همه اینها بجنوبیاریان تقریر فرمودند بعد مدت که کتابت
 رسید ملوفی فرموده ایشان میفرمودند که اسد علی را با بعضی شرکا خویش منازعت افتاد جمع شدند و خواستند که
 او را بکشد گفتند بن آمد و الحال عظیم کرد بحال وی متوجه شد مگفتم بر تو ثابت باش و از هیچکس ترس شرکا بخند بر آرزو
 بر سر او آمدند و وی بجزئیات کس نطق نداشت آخر با صورت مراد دیده که ثابت امر میکند بندت بر او و با سپرد
 رسید در دم با قدامت غروب و مخدول بگریختند میفرمودند که قلی در لشکر او رنگ زرب رفت بود و غیبت او استاد
 یافت و خبر قطع گشت برادر او محمد سلطان بسیار مخزون شد بن التجار که دو مبلغ کردم در لشکر خیمه تقصیر نمودم
 نیازم در اوقات تجسس کردم ندیدم حوالی لشکر نظر کردم می بینم که از مرض صحت یافته است غسل کرده و جامه شتری
 رنگ پوشیده برگرسی نشسته قصد آمدن دارد و با برادر او بگفتم بعد دو سه ماه بیامد و قصه بهمانی نقل کرد و کتابت
 حرف گوید خواجہ فتح سلطان اسپس خریده بود آن را حضرت ایشان نمود و در اتصاف طلبیدند و این فقیر نیز آنجا حاضر بود
 فرمودند اسپس خوب است اما عمر کم دارد و یازنه بود سلیطه از بدخوی و بدزبانی او تنگ آمده التماس کرده چه شود اگر
 آن زن فدای این اسپ گرد و چشم فرمودند و گفتند چنین باش گوئند به بر نیامد که زرش مجرد و اسپ بفرخت و نفع
 یافت میفرمودند که یکبار شخصی پیش من مبلغ آورد که نیاز شماست چون آن مبلغ را دیدم گفتم که در اینجا طلبتیه شود
 میشود و ظاهر مال نژوه است بعد از آن معلوم شد که همچنان بود میفرمودند در کبر آباد والدین علیه الرحمه در
 بیماری نزول کرده بودند و یک هفته کم پیش باران سے بارید و ایشان مرضی بودند و طاقت حرکت نداشتند و آنجا
 محل را نشف شد که این جو علی مندم خواهد شد و ساکنان او را رضری عظیم خواهد رسید همان ساعت بر آمدم تا ماش
 میگردم هیچ جا مکانی بکرایه بدست نیامد زیرا که لشکر با دوشاه نزول کرده بود و همه جو علی با همور شده بعد تا ماش
 بسیار میدانی غیر همور بدست آمد از اهل شهر مالک آن مکان را استفسار کردم و سبب نامموری آنها پرسیدم گفت
 این مکان ملوک هندوی است و اینجا جوگی ساحر میماند که اینجا سکونت میکند بوسه تقصیر میسرساند

تعمیر باکی نیست بکراہ قلیل گرفتہ و گاہ و فی آوردیم دور ہاں حالت عیش درست کردیم و ہمہ اجمال و انتقال انجام آوردیم
 ہاں روز کسی دیگر در آن حویلی داخل شد و طویلہ خانہ با قناد و اسپاسش ہلاک شدند بعد از آن جوگی ظاہر شد گفت
 اینجا جوگیان زندہ مدفون شدہ اند اینجا ماندن مبارک نیست گفتم کہا مدفون شدہ اند بطرفی اشارت کرد گفتم جانی ضرور
 اینجا جوہیم ساختہ برقت و سحری کرد ہمکن ضرر بوی عاید گشت چنانچہ روزی بخدمت والدین آمد کہ پسر شہر ایترا
 می دہد ایشان را نصیحت کردند گفتم اولاً اورا استفسار کنید کہ چه قسم ایذا دادہ ام بہ شتم یا ضرب بدست خود زودہ ام یا
 کسی را فرمودہ استفسار کردند گفتم از بیجا چیزے نیست لیکن میر ماینے جن ما را می زند میفرمودند بد سیدے
 از سکان بواجی دولت آباد با جاجا از اخوان خود در سفرے بود روزی بر لے قضائے حاجت کہنہ عمارتے رسید
 و آنجا پریاں شکل شدند یکی از ایشان بوی در آویخت و سفینتہ وے شد و قتے بعد و قتے بر لے وے تمشل
 شدی و وے رنجور گشتی ہر چند در دفع آن سعی کرد فائدہ ندید بالآخر نوکری بگذاشت و بجانب سن روان شد
 و میں سفر نیز ہر روزے آن پری حاضرے شد چون بفریاد رسید آن پری حاضر شد و وداع کرد کہ دیگر مرا
 اسکان ملاقات نہماندہ چون اینجا آمد روز بروز تندرست میشد و آن عارضہ بکلیہ منقطع گشت بے آنکہ معالجہ یا تعویذ
 باشد میفرمودند شخصے راجعے فرامحت میر سانیہ اہل وی بن رجوع کردند گفتم پیغام من بوبے رسانید کہ
 فلانے سے گوید کہ از بیجا دور شو و الا ایذا تو خواهد رسید پیغام رسانیدند و وے من دفع نشد گفتم شہ نام من میل
 بروچی کہ تیز از سائر سیمین مابین اسم باشد بیان نکرده اید و دیگر بار روید و باین وضع بگوئید رفتند و بہاں اسلوب گفتند
 و دیگر فرامحت نہ رسانید او کما قال میفرمودند اہل این محلہ یکبار ہر بن سحر کردند وقت شب در بجای ضرور رفتہ
 صورت جوگی ظاہر شد بسوئے او توجہ شدیم و پائی پوش بر وے زدیم و دوی شد فنانہ پید گشت میفرمودند
 دیگر بار سحر کردند در واقعہ دیدیم کہ شخصے از آتش تمشل شدہ بر سپ آتشین سوار و نیزہ آتشین بدست برین حملی
 کند در ہماں اقمہ قبصے گرفتہ و بعض سورہ قرآن بر وے خواندیم و پیرا زدم آن سوار از فہم گشت نیزہ و اسپ
 ہم از فہم گشت و بانقاد و وقت اقدان گفت پے اثر نیا قادم علی الصبح این واقعہ پیش محذومی شیخ ابو الفاضل
 نے گفتم در آن وقت بچہ گریہ پیش من آمد دست بروی نہاوم از جاسے بخت و خون از دہانش بر آمد و مرد
 میفرمودند دیگر بار سحر کردند بیمار شدیم و ہر چند معالجہ نمودم اثرشے کردیے از ہر گاہاں را بخواب دیدیم

فلن کتاب حروف است که خوابه قطب الدین باشند می گویند بر تو سحر کرده اند فلان و فلان آیته بخوان
 میفرمودند دیگر بار تحت برین بستند و پیش قاضی دعوی کردند من هم حاضر شدم روسته گواناں سیاه
 وز بانمالا گشتند همگنان این را دیدند و قاضی خواست که آنها را بشیر کند گفتیم این مقدار که ظاهر شد کفایت است
 این فقیر از حضرت ایشان اجمالاً و از بعض یاران تفصیلاً شنیده که در آن وقت که او رنگ زیبای جانب حسن اقبال
 روانه شد و افغانه بخی کردند و هر چند سعی کرد از پیش نبیره بعض مخلصان حضرت ایشان استعدا درین باب
 کردند چون متوجه شدند فرمودند صورت پیر مردی ظاهر میشود و از دعا منع می کند من بعد معلوم گشت که حاجی
 یار محمد از خلفا شیخ بزرگوار حضرت شیخ آدم نبوری بر حضرت افغانه همت بسته بودند چون او رنگ زیبای وفات
 یافت و اولاد او با هم خلیفه شدند بعضی از یاران پرسیدند که نصرت که انوار بود فرمودند همت بند و ق بیست
 اعظم متوجه شده دیدم چگونه سالم ماند خقیق بچین واقع شد و چون مفر الدین بر تخت نشست و فرخ سیر از نظر
 پور بخرج کرد بسیار مترو و شد و بخدمت درویشان میرفت و دعا و بشارت فتح در خواست میکرد کسی پیش
 حضرت ایشان نقل کرد که بخدمت گرامی می خواهد که آید فرمودند آمدن او مناسب نیست زیرا که اگر است گویم نام تو
 شود و اگر دروغ گویم فقیران را دروغ گفتن و تلبیس کردن ناملاک است و چون فرخ سیر و عبد اللہ خان با هم پرخاش
 کردند فصلی ازین قصه پیش حضرت ایشان مذکور شد فرمودند در واقع دیدم گویا سید فرخ سیر را مردم می خواهند
 که بر هم زند گفتم ای من این را بچین بگذارید که خون ریزی را بسیار زان گذارته است پس فرخ سیر بعد چنچار روز
 از وفات حضرت ایشان سیر شد حضرت ایشان میفرمودند که چون فرزندم صلاح الدین بیمار شد و امید
 حیات وی منقطع گشت با ستر کفن و خضر قبرم کردم دلم بخواستید و بگوشه نشستم و الحاح در دعا از حد گذرانیدم
 فرشته حاضر شد و بشارت حیات و محبت داد هم در آن ساعت و بر اعطای و حیات معاودت کرد کاتر خرف
 از حاضران این قصه بود حضرت ایشان چون شصت ساله شدند بر ایشان منکشف ساختند تقدیر بر این جاری شده
 که ایشان را فرزند دیگر بوجود آید و از زبان بعض یاران استماع افتاد بشیر شدند که آن مولود و بقالان و فلان
 تمام خواهد رسید و عمده ترویج بنماظر ایشان پیدا شد و چون مخدومی حضرت شیخ محمد این ماجرا دانستند راغب شدند
 در آنکه این مولود از فلند که پادشاهان باشد این فقیر از بعض نقات استماع دارد که چون این که خدای متعجب گشت

بعض اہل نفاق و شقاق گفتند کہ درین عمر کفایتی مناسب نبود حضرت ایشان این را شنیدند و فرمودند متے
 دراز از عمر من باقی است و فرزندان بوجد خواهند آمد پس ازین ہنجدہ سال زندہ ماندند و دفرزند بوجد آمدند
 این فقیر ہنوز متولد نشده بود کہ شبے حضرت ایشان نماز تہجد گزارند والدہ فقیر نیز قریب ہمانجا تہجد گزارند
 بعد فراغ حضرت ایشان دست بدعا برداشتند و والدہ آمین میگفتند در میان ایشان نان و دوست دیگر ظاہر
 شدند حضرت ایشان فرمودند این دو دست فرزند ما ہست کہ متولد خواهد شد با ما دعا سے کند بعد از ان این فقیر
 متولد شد و بعد ہفت سال در تہجد شریک والدین شد و بہ ہمان وضع دو دست در میان ایشان برداشت و
 و خدا تا و پیل و پائی من قبل تو جعلما بی تھا و نیز این فقیر خیمین بود بطین ام خود را آنجا حضرت ایشان
 سالہ را ہم نان صدقہ دادند آنگاہ او را باز طلبیدند و نیم دیگر نیز دادند آنگاہ او را باز طلبیدند و نیم دیگر نیز دادند
 آنگاہ فرمودند این طفل کہ خیمین است میگوید در راہ خدا تمام مان باید داد روز سے این فقیر نجات صغیر السن بود
 اور انہام اہل اللہ مکر زنداگر و تد کسی از سر این کلمہ سوال کرد فرمودند اہل اللہ برادر او است کہ مخرب متولد
 خواهد شد خوبان من بنام او کلم شد حضرت ایشان در خلوت و جلوت بسیار سے بود کہ بایں فقیر ملتفت میشد
 و تملطف من نمودند و در اہتمام و اہتر از سے آمدند و میفرمودند کہ در دل من بے اختیار بطور می کند کہ بیک فقیر
 ہمہ علوم در سنیہ تواند از من و باز بعد چندے جو نیز تو ہمیں کلمہ تکلم میشدند و ہم جہ ان تر نفس مبارک ایشان ہر
 گشت و الا این فقیر خندان محنت تحصیل نکشیدہ این فقیر در زمان طفولیت بموافقت اجابہ و اقرار بار روزی تفریح
 بوستانی رفت چون باز آمد حضرت ایشان فرمودند مے فلا سے درین شبانہ روز چہ حال کردی کہ باتو باقی ماند
 اینک درین مدت این قدر رو و دخواستیم بجز دایں کلام دل فقیر از تفریح بوستانی ہا نہم و شد و باز شل این داعیہ
 بوجد نیامد حضرت ایشان را در شوال مرضی صعب روی داد کہ امید حیات منقطع گشت در ان ایام بایں فقیر در
 خلوت سے اشارت فرمودند بنگاہ داشت توجہ دل بجانب ایشان و فرمودند تہ ماہ بایں مرضی مقید باید بود در ان
 وقت نکتہ تخصیص تہ ماہ معلوم شد چون اداں تنفا حاصل شد غسل صحت کردند و بعد تہ ماہ باز مرض معاودت کرد
 و از دہم صفر وفات واقع شد آنگاہ معلوم شد کہ نکتہ این چہ بود حضرت ایشان در آخر عمر خود چون صاحب
 فراش گشتند این فقیر سے فرمودند کہ دولت و قلم پیش من حاضر کن سے خواہم کہ معارف خاص خود تحریر کنم این

فقیر چند نوبت حاضر کرد اما طاقت نوشتن نداشتند و نه طاقت املابعد از آنکه وفات یافتند در خاطر این فقیر و اعیان
 تسویه لعل حضرت ایشان پیدا شد و اکثر ایام تحریر چنان بنحاط میر رسیدگی یا انیمه قانع بنحسب من متحقق شدند در اول
 ایام چند نوبت بنجواب دیدم گویا آن کلمات را بر حضرت ایشان منخوانم و بنذوق عظیم استماع میفرمایند تا آنکه انیمه
 مسودات بر روی کاغذ آمدند و منضوط شدند و گمان این فقیر است که از آنچه قصد تحریر این داشتند چیزی که
 نشانه و الله اعلم روزی در اواخر ایام خود باین فقیر و صلاح آثار محمد عاشق اشاره کرده فرمودند که بایکدیگر بید
 دوستی دارند و این دوستی سبب آهلیج و سرور من میشود و سر این کلمه من بعد ظهور سویت که این غریب باین فقیر
 را بر باطن تقریب پیدا کرد و منتفع شد و امید است که این دوستی شمر فواید بسیار باشد غالباً اگر کسی بحضرت ایشان باجتماع
 تمام صحبت میداشت اثری عجیب در وی سرایت میکرد و محققاً با وجود بی توهمی که شیوه سپاهیان است چنانکه
 مغلوب یا شسته نشود که خودش را قواد و چون مغلوب میشد اسپ و من افتاد و سانش اسپ را قتل و شتر و غیره در تحریر قابل با وجود منور
 ایشان شعل انکاسی قبول نمود بسیار شور و روی نکشف میشد شبی حضرت ایشان بنجانه محمد فاضل میرفتند در راه
 بیخ از دست ایشان افتاد و شریفی گفت می بینم که فلان جا افتاده است شمع گرفتند و همان جا حبسند یا قفسه کردند
 در خانه خود بود گفت حضرت ایشان بسوی ما می آیند و نبال طعام رغبت از آنرا آمواد کرد و بنحسب این
 روز سه در خانه خود بود و حضرت ایشان نیز همان جا بودند گفت خلیفه فخر محمد بسوی خانه ما متوجه شد آنگاه گفت
 قصه بایتاده است و با سخن میگوید و در آفتاب است و آنرا که در مسایک نگاه میگفت من آنرا خرید کرده بودی هر دو پسر
 برای حضرت ایشان نگاه گفت نیت او متبدل شود و او را حضرت ایشان یک باقی هر دو متفرک در آنگاه گفت این یک پسر و آن
 است استفسار کردند بنحسب این بود که و کاست این فقیر از شریفی قصه عجیب استماع دارد گفت فخر بنحسب حضرت ایشان التماس کردم که میرود
 حضرت را بنیم فرمودند پیش من نشین متوجه من شو چون متوجه شدم مرا نصیحتی درست داد و در آن نصیحت دیدم گویا بجلق حضرت ایشان در قم بود
 ایشان بقصورت این طاهر شد که طول یکدفعه دارد و عرض یک شرب در آن آئینه هم ذات در رنگ طراعی کرده که این طبع خود را طاهر
 نهایت شفقت که در تمام اشکله ابدان گرفت و بلع نمودم همانم حضرت ایشان قرآنند خوشی کردند و بهیوش افتادند چون آفتاب شد
 فرمودند چون طبع من را بجلق فروری بطاقت غدن بدین فقیر از شریفی قصه استماع دارد که چون والده حضرت ایشان فوت شد و بسیار
 شدند و در آن خزن خود را از جمع و لها خزن باز داشتند شریفی در آن لایحه بود و من بنحسب ایشان مشغول بودم در آن وقت

فوری محسوس جس ظاہر دیدم کہ ظاہر شد و محمد حضرت ایشان اعاظ کرد و خصوصاً بر سینہ و روئے ایشان مبدان
 ایشان وقت چوں بیدار شدند آن عرض کردم فرمودند آن ثمرہ صبر بود و خلیفہ فتح محمد کہ از یاران قدیم حضرت ایشان
 بودند و قتیکہ حضرت ایشان میخواستند کہ مسئلہ از کتاب بے برآورد و دل آں از کتاب معلوم نہ بود آن نحو بہت
 ایشان میآوردند بعد از آن کتاب چوں میکشوند ہماں جایایک صغیر پیش و پس ہرے آمد محض غوغا پہلے
 ذکر میکردند کہ حضرت ایشان بحجر ہنہا خفتہ بودند در آن وقت بزیرات ایشان آمدم بعض مخلصان گفتند اندر وں
 حجوہ مرو کہ خفتہ اند بر دروازہ توقف کردم در آن اثنا صوت اینین از آن حججہ سماع من رسید بے طاقت شدم و
 بغیر استندان اندر من حججہ قدم نهادم بجز ہر نہادن قدم بعض منیبات بر من مکشوف شد از آنجا کہ آنکہ فرمودن
 ساکن حسین پور بقصد زیارت حضرت ایشان سے آمد چوں نزدیک حضرت ایشان رسیدیم پانی خود را بسوئے
 من دراز کردند بجز آنہا مشغول شدم در آن حالت بنماظر من بطور کہ وہ میگویند اولیا را جمالی دیگر است مستور
 نظر مردم آنگاہ حال پھر خواہد بود چوں چشم بر او شتم دیدم کہ حجابے از روی سبک ایشان آہستہ آہستہ مرتفع میگردد
 گویا ابر پائہ از آن تفصل میشود پویں پرده تا ندقن مرتفع شد خندان تشغیل ظاہر گشت کہ نزدیک بود کہ بیہوش
 شوم آنگاہ حضرت ایشان برخاستند و وضو کردند پیش رفتم تا این ماجرا عرض کنم اشارت کردند کہ حاجت پائی
 میت غمگین فرما دین بیا و بعد مت ایشان مشرف شد حضرت ایشان ہر گاہ کہ میخواستند در ہر کہے
 خیمہ مستند تاثیر سے نمودند و بغیبت و بخودی میرسانید و این قصص از حد شمار و احصا بسیار اند و بعض تو بہات
 کثیر بیہوش افتادہ بودند و در بعض تو بہات چندان بیہوشی ظاہر شد کہ خوف اتعال روح بود و آخر از این قسم تو بہات عرض
 نمودہ بودند و بی پسندیند روز سے ستوات و رقصہ پر تاب پور جمع شدند و این نوع تاثیر خواستند والہ این فقیر
 را تو بہ بر بل جماعہ امر فرمودند و در ضمن این فرمودن تاثیر سے عجیب کردند و در آن روز ہر کہ خواستند بغیبت سانی
 و عدد آنرا از بست زیادہ باشد و اللہ اعلم و ہمچنین اشرف ایشان و کلام بجز خاطر پیش از حد احصا است کہی از
 مخلصان ایشان نباشد کہ بیچ و بیش کرامت ازین باب آنچه ہر سے گذشتہ ذکر نمی کنند عرض فقیر سہ و سات
 خواست از جناب حضرت ایشان سے

و علی تفتن و اصفیہ بوصفہ	یعنی الزمان و فیہ مالہ و وصف
--------------------------	------------------------------

ذکر ملفوظات حضرت ایشان

حضرت ایشان فرمودند یکبار سے بدین کی از شاہ میر تقم ایشان گفتند مدتے است کہ دو خدا در
 خاطر من میگذرند و از آن ہر دو اطمینان حاصل نمیشود کی آنکہ علماء و مکتوب ریت حق سبحانہ در دنیا بصر محال است
 و با حق را چشم می بینیم بقول ایشان انکار عیان نتوان کرد و صوفیاں پیشین نیز با همین اشارت کرده اند بجا گویند
 سے دیدہ را فائدہ آنت کہ دلیر بنیدہ و در نہ بنیدہ بود فائدہ بنیانی را کہ گفتیم قائل این بیت معلوم نیست کہ جمال
 حقیقی را دہ کرده یا مجازی و بر تقدیر اول بلب تاویل منفتح است اما آنچه از عیان خود ذکر کردید از باب استنباط بصیرت
 بصیرت شما چشم خود را بند نکنند کہ زندگتیم حال کن امد کہ باقی است یا نہ گفتند باقی است گفتیم این ملامت
 استنباط است دیگر آنکہ نقشبندیان می گویند کہ باہر سالک متوجہ میشودیم پس در اول صحبت او را غیبت و پیچودی
 دست سے دہد یعنی محقق است یا نہ شما گاہے چشم خود دیدہ اید گفتیم آری محقق است ازین بقولہ بسیاری دیدہ
 بلکہ اشغال این تاثیرات از من بسیار بود آمدہ اند گفتند خبر صادق اید اما اطمینان حاصل نمی شود در آن سخن چشم
 از غریب و ندان ایشان کہ مقابل من نشسته بود نظر بر او اتم و تاثیر سے کردم بہوش افتادہ ایشان متروک شدند کہ
 مصروع شد یا ویرغشتی گرفت گفتیم ازینہا چیزی نیست نش تاثیر کردم چون آن شخص بہوش آمد از وسعہ دل
 کردند کہ ترا چہ افتادہ کہ بہوش شدی گفت من پیش ازین نمیدانم کہ بجز التفات ایشان از ایشان نوری خارج شد
 و در من بہوش است و بہوش از من برفت گفتند عین الیقین حاصل شد اما هنوز حق الیقین نیست و گفتیم شما شیخ و صاحب
 ارشادید و بہر طریقے را تاثیر سے خاص است این مصلحت نیست کاتب حروف گوید کہ منظرہ در مسجد الحرام
 این فقیر با غریب سے از اتباع شیخ آدم نبوری قدس سرہ کہ بر وی توفیق سبحانہ بصرہ در دنیا قائل بود بر خود و بتبعیہ
 در آن صحبت این قصہ ذکر کردہ آن غریب را یاد نمود کہ چون حق سبحانہ تعقید بجنبہ و مکان نیست انجان در میان تقدیر
 رایی دو سے عاجب نے توانند شد پس بقار مشاہدہ با وجود غرض عین نسبتہ سے اثبات تفرقہ در بصر و بصیرت
 نے کند گفتیم حقیقت رویتہ بحسب تفہام عرف الکشاف اتم است کہ عقیب فوج بصر واقع شود تملاجلال در محبت
 رویتہ معاویۃ این را بیان کردہ است پس الکشاف کہ فوج بصر و غمراں دو سے یکساں باشند او را رویتہ نتوان

گفت والله اعلم **میتفرد** و ند غزیرے از ہمد رسان من باسن سوال کرد کہ حق سبحانہ شمار ابو اہلہ بندگان خود
 روزی میرساند و همچنین ہمدنبار روزگار را و ما و شما ہمہ ایمان داریم کہ رزاق حقیقہ حق است سبحانہ پس فرق از کجا
 خاست گفت شبہ انجلیق تو جمید و بسے ایشان متواضع و اراشیان طامع و با نجا حق تو جوہیم و از وہیے سے بنیم و از وہی
 سے بلیدیم گفت فرق واضح نیست و تصریف کردم یا گفتند بجز تصریف خدا تعالی الطیفہ ظاہر ساختنجا طریش خطو کرد کہ
 مبلغ ہدیہ پیش من آرد و ساعت بساعت این داعیہ قوی تر میشد تا آنکہ اختیار بدست او ماند و من از قبول
 آن مبلغ انراض کردم دستے در آفتاب الیتار و تضرع و زاری کرد و گفت میدانم کہ سعادت من در قبول این
 است و شقاوت من در رد آن بعض کارهای شاق را شمرط قبول ساختم ہمہ نامارا غیبت او ساخت بعد از آن
 گفتم کہ این مبلغ بر عتبہ دروازه من بنہ چنان کرد و ساندہ انجامیگذاشت شدت کردم کہ آن را بگیرد بعد از آن گفتم کہ
 هیچ دانستی کہ در گرفتن تو از اہل را در گرفتن ما از تو فرق است گفت الحال بسیار واضح شد و اشکال نماند
میتفرد ند مجھے غیلم بود ہمد رویشاں و فضا را شہر جمع بودند در آل محل شننے سوال کرد کہ خواہ حافظ
 سے فرماید سے امر و زچوں جمال تو بسے پر وہ ظاہر است تو حیرت کم کہ وعدہ فرما بر اے چیست وہاں با بچہ
 و کتبہ قناید مسطور است کہ در وہیہ حق سبحانہ در دار دنیا تمنع است تانفی وارد و تطبیق چه باشد مناظرہ درین
 سند بسیار شد و شغب طویل انجامید بعد از آن من رجوع کرد ند بعد از کات فریقین گفتم کہ با تفاق حق سبحانہ
 محتجب است محبوب نیست خواہ حافظ بقتضی شوق سیرماید چوں حق سبحانہ محبوب نیست و مانع جز از جانب مانہ
 و آن نیز بدست تو است پس چو ادیرین دار ضعیب نیکی فریقین متقی قبول کرد ند و اشکال نماند کاتب حروف
 گوید این مناظرہ آن بود کہ صورتی گفتند ملو از بسے پر وہی گفت اسمے است کہ فرق آن بکشاف نباشد و اولیاد اور
 دار دنیا این معنی حاصل میشود و عامر را موقوف بر آنست است عالمان نفعی انکار کردند و گفتند لابد روتیہ را بدل
 فرج بصر ضروری است یکے از مخلصان حضرت ایشان از خواص بادشاہ اورنگ زیب بود روز سے بادشاہ مرزا
 کرد و امر وہ سے جنابانیم در آل محل شغل برو سے غالب آمد و غیبت بروی ستوی گشت مرو صا زد دست او
 با قنار و نزد یک بود کہ بادشاہ را ضرری رسد بسبب آواز اقبادون مرو صا بادشاہ از مراقبہ متنبہ شد و سبب این
 حرکت پرسید ہمہی از غیبت و از تباب بجزمت ایشان ظاہر نمود و شاق ملاقات ایشان شد و گفت ایشان

را پیش من بیار عرض کرد که بخانه ملوک اغنیاء متن طریقہ ایشان نیست شیخ پیرا کہ با حضرت ایشان احوال سے
 داشتند طلبید و بدست ایشان کیفیت اشتیاق و استدعا و ملاقات گفته فرستاد حضرت ایشان قبول نہ نمودند
 شیخ مبالغہ کرد نہ بیچ سو دناشت چون با یوس گشتند گفته نامہ سے باید نوشت تا بر تقصیر من محمول نشود و
 آنجا کاغذی بمثل کہ با پوش در سل ملفوف کرده بود دنا فقادہ بود بران کاغذ نوشتند کہ اجماع اہل اللہ است
 بر آنکہ بس الفقیر علی باب الامیر و حق سبحانہ منیر باید و ما متاع الحیوة الدنیا الا قلیل جزء اول بشمار سیدہ
 اگر بالفرض بن خواہید اد جبر لا تیجری خواہد بود برای این جبر لا تیجری نام خود را از دیوان خدا تعالی چرا
 برآم زیرا کہ در بعض ملفوظات بزرگان چشتیہ مذکور است کہ ہر کہ نام او در دیوان بادشاہ نوشتہ شد نام او را
 از دیوان حق سبحانہ بر سے آند روایت این نامہ بالنعی است و الفاظ محفوظ نیستند این قدر نوشتند و فرستادند
 تا نقل میکرد کہ بادشاہ آن تعد را در جب خود نگاہ داشت چون طلعت نو پوشیدی آن را در جب آن نگاہ
 داشتہ تا هفت طلعت وقت فرصت آن را مطالعہ میکرد و سے گریست کاتب حروف میگوید مثل این در
 آخر عظیم الشان پسر بادشاہ استدعا کرد و فرستاد بر نیایش و الخ و طلب عافیت او گفت چہ باشد
 بقصد زیارت تو اجماع عین الدین تشریف آند و میں بہانہ ملاقات در میان آیف فرمودند ان اللہ لا یظنالی
 صور کہ و اعلم انما یظنالی قلوبکم و بنا تکہ با مثال این امور فریقہ پنجم شیخ نقشبندی کے از احاد شیخ احمد
 سہروردی روز سے در مجمع گفتند کہ در ویشاں این طبقہ معارف جدیدہ نداشتند ہر چہ دانند از کلام اول فر گرفته اند
 حضرت ایشان فرمودند چنین نیست بلکہ بعض اہل طبقہ معارف خاصہ جدیدہ دارند کہ در ان تعلیم بیچ یک نہ کردہ
 گفتند پس باید کہ بندی از ان با ہم تنویم تا بحقیقت این کلام مطلع شویم فرمودند کلمو الناس علی قدر عقولہم
 امر مقرر است در مجلس عالم فشاہ آن نتوان کہ گفتند غالب اہل این مجلس اہل سلوک اند حضرت ایشان فرمودند
 نسبت بسیاری از معارف عامضہ بسیاری از اہل اللہ و حکم عوام اند بعد از ان چون پوچہ دیدند فرمودند کہ قول
 بطحانی است کہ نہایتہ الصیقین ہدایات الانبیاء و اکثر اہل استقامت ہمیں را اختیار کردہ اند اما معرفت ما پذیرے
 و کیر اقتضار سے کند چون حضرت ایشان سخن بدینچہ سانیدند قیافہ شیخ نقشبند متغیر شد و کراہیت در روی ایشان
 محسوس گشت بگمان آنکہ شاید نثار ایشان آن قول دیگر باشد کہ الولاية من النبوة انما حضرت ایشان

فرمودند فخر با آنست که در نهایت صدیقین هدایات انبیا برزخ واقع شده است که در آن نتوان گذشت
 الانبی بعد از آن واقعه که سابق مذکور شد با سلوپی که در غرور آن مجلس بود تقریر فرمودند هنگام قبول کردن فریخ
 رعایت آینه گفته اند اگر قول با نیریدر بسیاری نوشته اند این قول را بآب زرباید نوشت مخفی نماید که حضرت
 ایشان در اکثر امور موفق مذہب خفی عمل می کردند الا بعض چیزها که بحسب حدیث یا وجدان بدیهی دیگر ترجیح
 می یافتند از آنجمله آنست که در اقدار سوره فاتحه می خوانند و در نماز و نیز روزی درین سلسله شیخ عبدالاحد
 کردند و از بعض اسلاف خود نقل نمودند که بشنا آنست که جماعتی پیش بادشاه بغرض احوال خود استیاده شوند
 آنجا ادب آنست که همه کار عرض خود بیکه باز گذارند نه هر یکے چیزی گوید حضرت ایشان فرمودند که قیاس مع
 الفارق است اصل در صلوات مناجات و تهنیت نفس است بدعا و حضور چنانکه حدیث لا صلوة لمن لم
 یقرء باہر الکتاب و ولالت می کند و خدا تعالی سمیع است و بی که اگر همه عالم در یک میدان استاد شوند و هر یکے
 بلغی چیزی گوید استماع مناجات یک را مناجات دیگر غلط نکند آدمیم بر آنکه اقوات قوم در بعض احیان نام را
 حل می رساند اما درین زمانه نام زبان لفظ الحمد میگوید و بحقیقت آنچه معنی صلوة است هرگز التفات ندارد مع
 احترام تشویش نام نتوان کرد و کاتب حروف و زبیل این کلمات گوید قول متعالی و اذا قرأ القرآن فاستمعوا له
 وانصتوا لعلکم ترحمون ولالت ندید و مگر در جریه و تا ویلات آن در تفاسیر مذکورند روزی در دوام حضور سخن
 افتاد شیخ عبدالاحد گفتند صد و نزدیک آنست که هر گاه کسی بخود التفات کند یا در او اثر در دل خود بی که بیشتر
 متلف یا بد فرمودند این در ادنی محنت میری آید صد و آنست که چوں بصهارت و بصیر امری لازم
 غیر متفک گردد کاتب حروف گوید دوام نسبت کسی که هنوز فانی نشده است نوعی از تکلف و تحفظ است
 و نسبت کسی که فانی شده است حضور و التفات است بقلم وجودی که دائم است بلکه اصل تحقق است فانی
 انفس حضور که همان نقطه وجودیه است یا التفات اجمالی دائم است نه لیهنات در بصیر و جمع خاطر و تحقیق نظر
 در آن امری است متحد و گاهی می آید و گاهی فانی میشود ازینجا سطر اشارت هر دو کلام روشن شد شیخ عبدالاحد
 روزی تصرفات بعض اسلاف خود بیان می کردند و ماضراں گمان نمودند که این قسم تفاسیر خواص ایشان بود
 است حضرت ایشان بیایانی که در صحبت و در زانوارت کردند که فلاں و فلاں قصه بیان کنند آنچه تصرفات

حضرت ایشان بچشم خود دیده بودند بیان کردند و مضمون **س** شنیده که بود مانند دیده اظهار نمودند شہ
مرقع شد و اشکال نما ندیش فقیر اللہ از احادیث شیخ احمد سہندی کہ زین العابدین نیز ملقب بودند و از طرف اللہ
جد ایشان خواجہ کلان بن خواجہ محمد باقی اند۔ بعد از آنکہ از خاندان خویش فراوان فیوض حاصل کردند بدلی آمدند
در آن مدت بر مزار فاض الاوار خواجہ محمد باقی می نشستند و متوجہ میشدند و فیضهای یاقند روز سے بخاطر ایشان
رسید کہ این نسبت اولیسیہ کہ از روح خواجہ حاصل شدہ تامقرون با استفادہ ظاہر نباشد قوت نمی گیر و بہتہ اشفاق
غریبہ کہ بوسے ارتباط درست کنند استخارہ کردند و متوجہ بجانب خواجہ شدند حضرت خواجہ حضرت ایشان اشک
کردند و ظاہر فرمودند کہ اگر نسبت خاصندہ میطلبید ایشان صحبت دارید و از ایشان استفادہ کنید شیخ مذکور بنا
علیہ بخدمت حضرت ایشان رسیدند نفس خواجہ بطور آمد۔ و فیوض عجیبہ جلوہ گرفتند چنانکہ از مکتوب کہ بخدمت
حضرت ایشان نوشته بودند ظاہر میشود و ہونہد عرض تہمیتہ احقر بر زین العابدین بجانب فیاض زمان صاحب
و قبلہ ہر بلان آنکہ اشتیاق ملازمت سرمایہ سعادت پیش از آنست کہ تمامہ لال اللسان تمصدی ببلان ایشان
از ولہ و بے تابی اکثر بخاطر میرسد کہ بہر طور خود را روانہ انصوب گرداند و بعتبہ بوسی شرف گردد و اما محرز نبوی
از عدم تہمیتہ سبب و منف بنی سدرہ مقصود میگردد و شب روز شریفہ جمال نظر کمال آنحضرت است از جناب
قدس خداوندی سالت نماید کہ بزودی و خوبی میسر آرد اند قریب مجیب اللہ الجمل واللہ کہ با این دوی
صوری لبریز فیوض و برکات از آنجناب عالی درجات است شب روز اوقات بحیثیت میگذارد و شایہ
و آلام ہر خرید بیشتر رومی نماید راہ ترے زیادہ ترے کشانید اپلام محبوب کہ تمضمّن چندین مصالح و غایات
است در نظر تمہان زینا و گواراست بلکہ از انعامش لذت بیشتر فرامیگیرند **س** ہجری کہ بود مراد محبوب
از وصل ہر بار خوشتر قبیل از این معنی متعلی بود اما از بن صحبت کثیر الہ بکت آنحضرت حصول این دولت تمام
واکل است و ہمچنین خواری و بے اعتباری دنیا و اہل آن و پے رفتی آن دریں روز از زیادہ تر حرف و
حکایت از ترقیات این ذتیہ ہم خوش نئے آید و ضعیف بے تعلق فقر و بے برگے آن در نظر سخن و زیبا است
چنانکہ اہل دول زوال دولت را متکہ اند و محرز وال این وضع را متکلف ایام قاست در آن بلکہ مکرر اگر کہ بیشتر
بود زمانا اکتساب فیوض و برکات بیرون از تحریر است نسبت رابطہ دریں روز را بے اختیار غلیظ نمودہ است

اکثر اوقات صورت مبارک متعمر است چنانکه این کینه در گاه را از خود می رباید و بتیقار می سازد و در شوق عقبه بپوشی
 کوی رسیده که در نوم و قلیطه آرام نماند و نمیداند که بچه جلد خود را آنجا رساند از شدت بارش و اگر با جرات نمی تواند کرد که
 وقت آمدن این صوب از سبب گرما احتقر بقریب پلاک رسیده بود و بعضی موانع صوری هم سدر راه آمد و بعد از انقضای
 برسات امیدوار است اگر مانع پیش نیاید چه بیده آستانه بوسی نماید و بقدر استعداد بهره و گردد اگر غنایات باطنی
 که آنا فانا میرسد تسلی بخش نمیشند قریب بود که از در شوق قالب تنی میگرداند و اما چونکه فرموده اند که متوجه حال تو حاضران
 خواهیم شد و از توجبه فائبانه فیوض خواهی یافت خاطر را اندک جمعیت حاصل است معنه داله و شایق شرف صحبت
 است امیدوار است تا حصول بانی بوس شمول آرام توجبه فائبانه باشد در نهفته که روز پنجشنبه را تعیین فرموده
 بودند برای توجبه روز دوشنبه نیز تعیین فرمایند تا دور روز متوجه حال احتقر باشند که ازین سبب کتایش کار زیاد از
 سابق حال آید امید که مسئول مقرون با جابت گردد و روز پنجشنبه بعد عصر حسب امر عالی متوجه آنجناب میگردد و در
 بعضی اوقات کینتی غمگین بر میگرداند استماع الخصوص تبایخ پانزدهم شهر صفر روز پنجشنبه متوجه باطن آنحضرت بود که نسبت
 چند به ششسان تمام جلوه کرد دید قریب بود که از غلبه نسبت مدهوش و بیخود گردد و در بر زمین افتد که درین ضمن بانگ
 نماز مغرب داده شد چون شغل نماز در میان آمده در آن غلبه اندک خفت رونمود علی بن القیاس اکثر اوقات
 مغلوب نسبت می باشد بیشتر که گاه بود الحال دائمی است بغیرت برغیب است و از اشتغال علمی تدبیرش
 اگر چه ضروری باشد طبیعت متعمر بایستد رفته یک دو سطر تکراری نماید وقت خفت که از زبان گوهر فشاں فرموده
 بودند که اهل نسبت حاصل شده است بعد از تقدیر زیادتی خواهد نمود و آثار بران مرتب خواهند گردید و ایلی طبق فرموده
 میابد او بر روز نسبت قوه می پرورد و آثار خاصه آن جلوه گر میشوند ایس همه از لطف آنحضرت میدانند
 من آن خاکم که ابرو بهاری چکنند از لطف بر من قطره باری چا اگر بر روی یاد تن صد زبانم چا چو سوسن شکر لطفش
 که توانم چا بعضی یاران که اینجائی که نشست بر خاست و از اندازین نسبت خبر می دهند و بعضی مغلوب الحال
 میگردد و کیفیت عظیمه در خود مشاهده میکنند بر خوراری در ویش احمد درین روزها بریزان نسبت است نسبت
 که کیفیت بخودی و مغلوبه در عموم یاران ظهور فرماید تا حال این معنی متحقق نشده اما از غنایات آنحضرت امید
 آن وارد که حسب و خواه میرسد در باب مرقی علم باطنی احتقر امیدوار است که غنایت مصروف گردد که بعضی امور

اور ضروری بریں موقوف اند معتقد احقر آنست کہ جمیع عقد کشائی باطنی منوط بتوجہ آنحضرت است **۵** سالہ
 طلب روی نکو در بدرم چہ روی نبیا و خلاص کم ازین در بدری * و السلام علی من اتبع الهدی و نیز بار دیگر
 آنحضرت ایشان در مکتوبے نوشتہ بودند قبلہ گاہا آنچه فیوض و برکات در یک اربعین کہ تجسم کند رائیدہ حاصل شدہ
 اگر بیان نہاید در شرح نیکبختی محفل آنکہ بسا کشائش باطنی کہ فراخ رود نبود زمین توجہ عالی حاصل گشتہ و از بسیاری
 ساوس نفس را می یافتہ و انواع نسبتها فایض گشتہ است **۶** کہ بر تن من دبان شود ہر سوی ہدیک
 شکر تو از ہزار تو انکم گفت ہتا نیا معروض آنکہ تا حال احقر مطابق فرمودہ مشاہدہ و مطالعہ نوران تجویف اول قلب
 سے نماید بعضے امور غریبہ بران طاری میشود مثل صیبت و جنوری در بودگی و کشف بعضے امور کونی و از منشیان
 خود بعضے را کہ گفتہ تجلی نوری ہم رویدادہ است کہ اگر امر شود بہرین مطالعہ دوام نہاید یا چہرے دیگر مناسب مال
 ارشاد فرمایند تا بران سولہت نہاید قبلہ گاہا عجب معاملہ است کہ وقت غلبہ شوق جناب عالی گویا در یک روزی
 شود و فیوض و برکات از باطن آنحضرت بر این کینہہ در گاہ چوں ابر نیسیا می ریزد ہر چند شوق بیشتر نیست
 فیوض بیشتر احقر اربعین است کہ آنچه کشائش باطنی احقر است مربوط بتوجہ شریف است یک توجہ آنحضرت
 از عبادت صد سالہ و اربعین بہتر است **۷** اگر از جانب معشوق نباشد کششے چہ گوشش عاشق بیچارہ
 بجائے نرسد **حضرت ایشان** در جواب ایشان نوشتند مندرج بود کہ بسبب جذبہ الہی و توجہ صرف آگاہی
 دوام سے ماند و ہر چند بعضے یاراں متاثر سے شوند اما بعضے متاثر نئے شوند شفق چوں این نسبت دوام
 روسے نہاید و کیفیت و کمیت ساعت فزاید و تمام ہستی موہوم در غطار و دہشتی موہوب عطا
 شود و در شہود و اجہی آثار و وجود اسکان بالکلیہ مضمحل گردد و آثار و اتوار وجود حافی در ظہور آید و از مقام قرب
 لوائل گذشتہ در مقام قرب فرائض در آید افراد انسانی چہ بلکہ اشخاص حیوانی متاثر این نسبت شوند چنانچہ محفل
 نام منصف فقیر ہر وقتہ کہ نسبت جذبہ آگاہی متاثر بیشد اسپ ازرقمانی ایستاد چوں مغلوب این نسبت شد
 اسپ بزمیں سے اقتاد چوں زیادہ مغلوب میشد فریم پیو میشد و سے اقتاد و بعضے احیان بعضے حیوانات
 از نسبت این فقیر متاثر شدند و دانہ و گاہ راتا سہ روز گذارشتہ اند و طاقت سکر نیاوردند و مردند و قصہ
 این طریقہ و متاثر شدن حیوانات بحد تو اتر رسیدہ و مشاہدات کثیرہ واقع شدہ لیکن از بعضے اکابر ان

آنحضرت صلی الله علیه و آله در وقت آنکه تشریف ظاهر شود که مامور شوند و از بعضی آن وقت که مغلوب نسبت شوند و از بعضی اکلین هر وقت که
 این احوال را مشاهده نمایند و عجب تر آنکه در آیام جوانی یعنی یاران وقت توجیه چنان متاثر شدند که چنانچه ایشان در هجرت و باز بزمین
 که مأمور شدند که چند مدت در دوام این نسبت جد و جتهاد نمایند که بجز دوام رسد که اثر در جمیع یاران ظاهر خواهد شد و نیز فرمودم
 شده بود که روز و شب نیز متوجه این جانب باشند و خدا ما شفقاً از بعد نوشتن این مکتوب بعد عصر روز پنجشنبه زیاده توجیه
 در آن شهر نموده خواهد شد و اثر زیادتی نیز ظاهر خواهد شد انشاء الله تعالی و نیز ماسول آنکه خود را از درس و تدریس و مطالعه
 نسبت موقوف دارند و اوقات شریفه را بوجه تمام علی دوام بآن نسبت نگارند **حرف کو** کاغذی سیاه
 که در دل که سپهره است که چو ماه کند به حرف و صوت را در دل نیازند بلکه در تمام نسبت زیاده از نسبت که در نقطه
 است حاصل گردد و ذکر در این مقام چون و سوساست در مقام ذکر دل از ذکر باز داشتن در حضور این نسبت
 بجا آید از جمله فرائض و واجبات طریقت است زیرا چنان نسبت تحقیقت ذکر است و جانی که حقیقت حاصل است سخن
 در این مقام و احوال را چه دخل مستفاهر وقت که این فقیه در ملازمت قوه عارفان حضرت خواجہ خرد قدس سره میرفتیم -
 یک وقت گفتیم میفرمودند که خود را از درس و تدریس و مطالعه کتب و حکایات غیر ضروریه یکسودار و خود را با کلیه
 این نسبت نگارند اگر نیز همگزیدگان است الحق که تائید به آن پذیرا بود و آثار عجیبه آن نسبت ظاهر نمیشد و چون
 از این چیز یاد دست داشتیم آنچه میخواهیم یا قسم و اگر قصه های توجیهات و تصرفات آن برگزیدگان را بنویسیم دفترے
 باید شفقاً بسیاری از اکابر این طریقه نسبت آگاهی و مشاهده را بچشمی که وجود شاهد و آگاه در میان نباشد بجلی
 ذاتی پندارند هیات هیات تجلی ذاتی بر اصل بعید تر است و الله در قائله شمع کفیف الوصول الی سعاده و ذوا
 به قتل الجبال و دومان خوف **حرف نزل** عشقت مکانی دیگر است و مراد این زهر انشائی دیگر
 است به آری نسبت آگاهی آئینه مقدمه تجلی ذاتی است و این نسبت از سطوت محبت و غلبه شوق است و
 تعیین علمی است که علم سالک و لطف مقامات رسیده **حرف معشوق** چون نقاب زریخ بچشم بسته هر کس
 حکایتی بصورتی کند که ارباب محرم عالی را بگی بجهت مصروف بآن بوده است که لطیفه مد رک را بجز یک معلوم که
 است بجان معلوم نماید مقتضای دانش و پیش خدمت شما است که در مجلس و تجرید و تفریبات لطیفه مد رک که از
 هر چه هست اتهامی با قضی و جوه نموده شود و متفرق تمام و شهود دوام که نهایت مجموع مقامات است

حاصل گرد و آیه کرمی لان الی ربك التفتی اشارت باوست تا بوسیله این حالت عظمی و سعادت الهی ترقی
 باوج تجلی ذاتی که در سر و روح و در ظاهر و باطن مشهود و غیر و سبحانه نباشد بر سینه و سر کل شیء بحالک الوجه
 سبزه گرد و حمد الله که در طریق خیر و لجا کما قدس الله اسما و اسم بضمه اصفا و از کیا را در سبزه اینچنین دوستی بوسیله
 هیچ چیز غیر صدق عقیده و اقرار با تم وجود حال است که در ادراک من ادراک و شک من شک و السلام
حضرت ایشان میفرمودند که غریزه را توفیق معاونت کرد و اشتغال زینویه ترک نمود و همگی همت برد
 خواندن و بجانب حضرت پینجا مصلی الله علیه و آله و سلم متوجه شدن مصروف ساختن در چند روز نسبت به ایشان
 ظاهر شد و از آنحضرت صلی الله علیه و سلم فیضها یافت و وی خود را بکونی لقب کرده بود و بلافاصله آنکه کون یعنی مش
 است و آنحضرت صلی الله علیه و سلم و بر ابی باری از اسرار خفیه تعلیم فرمودند میفرمودند که ما را با این غریزات و
 دوستی بود روزی از وی شنیده که من آنحضرت را صلی الله علیه و سلم در خلأ و ملا در حالت نشستن و سخن گفتن
 و غیر آن می بینم و هیچ حال آنحضرت صلی الله علیه و سلم از من مخفی نمیشوند و این خبری است که حق سبحانه در بیان مخصوص ساخته است که تم
 صحبت سوره که آنحضرت صلی الله علیه و سلم در خفیه شما استمکن شده و توفیق آینه است گفتند که برای آنکه با شما
 تصدیق کنم گفتند فلان آیه و فلان حدیث تصدیق رو یا حد از آنجا استیفا کنی الا انما یطریق آنچه نزدیک است استیفاست معلوم
 و توفیق است اگر چه معلوم نشد یا خلا اظفار صورت خفیه است پس آن غریزه بعضی آیات و احادیث مذکور کرد و میخفت
 آن را بعم خود مگر طلب کرد هیچ نشنیده گفتم اینجا روشن شد که آن کیفیت صورت خیالیه است که از فرط صحبت و خیال
 جا گرفته است نه توفیق حقیقی است و شخصی دیگر از اصحاب حضرت ایشان همین حال پیش آمد حضرت ایشان همین
 حکم فرمودند و اینجا نزدیک این فقیر تحقیق هست و آن است که گاهی این کس را نسبت تمام بروی پیدایی
 شود و قطعه و تمام در آنجا مساوی است و خیال مبارک میکند با قامت صورت بخوابد و آن رو توفیق حقیقی است
 اگر چه داریم باشد و هیچ فرق نیست در بیشتر تمام و این حال و عدم انکشاف سینه آیه و حدیث را و همی دیگر تواند
 و آن است که آن نسبت بدان شایسته است که شکر انکشاف این چیز باشد یا بضمیفه نسبت یا بک نسبت
 بینه و بی خاص است غیر وجه معلوم خفیه آنجا کما فلان من آنست که حضرت ایشان بر این شخصی نسبت فلان دیگر باشد که این چیز
 منضم شده باشد و الله اعلم حضرت ایشان با غریزه از معاصران خود که با او بیست شده بود و در فلان و در میان و در میان که بر خورند

فرمودند که متغاضه از روح کریمه آنحضرت صلی الله علیه و سلم بدون مناسبت نمی تواند بود و مناسبت مقتضی تقاضای
است در جمیع احوال و اعمال و ملنا که شمار انوعی مناسبت هست اگر نه هرل و کلام لایقنی ترک کنید و بر روش سنت
بندگانی نمایند لامحال آن نسبت قوی تر گردد و باب فیض گشاده تر گردد چه قدرغبین است که این موانع خسیسه از پیش
مطلب شریف شمارا باز دارد و گویند گفت که این کلمه در اول آن شخص تاثیر کرد و بعضی نه هرل را ترک نمود **میفیض فرمودند**
شیخ میر شعیب از من سوال کردند که نقشبندیان میگویند اول ما آخر منتیان است و کلام خواجہ نقشبند بیا را م از اول
بها و الدین که اول قدم او آخر با نرید نباشد نیز بر آن دلالت میکند و هر کسی میداند که آنکه نچاه سال یا شصت سال
مجا به کرده باشد با بنده ی مام و زکے مساوی باشد گفتم شما یعنی شطاریان چگونه سلوک میکنند گفتند اسم ذات و وصف
و چهار ضربے و نفسی و اثبات بهمین اسلوب میگویم گفتم بعد از آن چه میکنند گفتند شغل اہمیت و اسما و لقبے و کتب گفتم آنکجا
چه میکنند گفتند که بگو گفتم آنکجا چه میکنند گفتند شغل بے مثال گفتم آنکجا چه میکنند گفتند و ربانی ہویت متفرق می
شویم گفتم نقشبندیان او لا در مانے ہویت متفرق می شوند و ہمین است معنی این کلام نہ آنکہ جمیع آثار و احوال
صوفیہ بر ایشان طاری میشود شیخ امان اللہ کہ از خواص یاران حضرت ایشان بودند روزے سوال کردند کہ چوں
شغل طریقہ از طرق صوفیہ بجا آورد و جمعیت بهم رسانید و از سخن آنکہ در طریقہ دیگر نیز خال شود و با شغال اعمال آنقوم مشغول گردید
و اگر سخن آنفائدہ آن صیت فرمودند سخن است فائدہ آن تحصیل نسبت آن طریقہ است ہر طریقہ ایستے دیگر است اناری دیگر پوشیدہ
گبار از زبان حضرت ایشان در خلوت مسموع شد کہ میفرمودند نسبتے کہ از حضرت نوحث الاعظم یافتہ ایم صافی تر و پاک
تر است و نسبتے کہ از خواجہ نقشبند یافتہ ایم غالب تر و موثر تر و جمیع و قبول نزدیک تر است و نسبتے کہ از خواجہ حسین الدین
یافتہ ایم بیشتر نزدیک تر و تاثیر اسماء و صفات خاطر قریب تر است کاتب عرفہ را الفاظ ایشان دریں باب
مضبوط است و لیکن قریب ہمیں تقریر است واللہ اعلم و نیز متعنی نما ند کہ بارہا از خویشی کلام حضرت ایشان
معلوم شد کہ تمغیل صاحب طریقی و دیگر لایسا بوجہی کہ منہصفت منفضول منفصے باشد مکر وہ میداشتند این حقیر از
اختلاف محدثین و اصحاب او را در صلوات مومس سوال کرد و فرمودند قطع نظر از کلام اہل او را در مطلق نقل و حال اند
چرا باین نیت او انما ہم لهذا طریقہ حضرت ایشان اعیار این لیاکے بود بے ملاحظہ عدد رکعات بلکه نشاط و حضور
راستہر میداشتند بتقریب تربیت بعضی ساکنان فرمودند کہ وجود عدم و طبیعت تحقیقت این نیت کے ساکنان

زمان مابروی اعتمادی کنند زیرا که بخارج صده بدافع ایشان معبود میکند و حالتی شبیه تبوم طاری میگردد اگر چه ابتداء آن
 توجیه بجزفت حق بوده باشد عدم آن است که این زبده و وجودی بسبب ابتلاء در که باشد از یادداشت افزونی طاری
 فقیر میسرند و الله اعلم که تجردت ایشان شخصی عرض کرد که دل من درین ایام بزرگیاری شده است تسم که در
 فرمودند اگر بزرگیاری شده است اهدک و بعد از آن باین فقیر فرمودند که مردمان را اتفاقان غلبه است که در
 که بزرگیاری شده است کاتب حروف گوید در دل هر آدمی بلکه سایر اعضا او نیز حرکتی بنفسه موجود است
 وجود و عدم آن با اعتبار کمال کیس است اما اگر آن حرکت را تمام ذات مخیل کند و آن مخیل بر وسع غالب آید
 باشد از یادداشت آسمی پس مبره آن مخیل راست نه آن حرکت را و الله اعلم حضرت ایشان میفرمودند ترقی
 بعد از موت امری مقرر است ولیکن اینجا اشکال وارد میشود که چون در آن عالم عالمی مقامات ده گانه باشد گانه
 هزار علماء اختلاف تعبیر هم اجالا و تفصیلا عجم کرد یا انبیار و اولیای مساوی گردود و بعد از دست فرقی در میان اینها
 باشد جواب آن بکشف معلوم شد که ترقی غالباً در تفصیل یک مقام است الی غیر نهایتاً نه از تعامی دیگر کاتب
 حروف گوید ترقی بعد موت بسبب انحلال اجزاء نیمه و ظهور قوه ملکیه می باشد و هر کس بر استعدادی مخلوق شده
 مثلا مقام معلوم پس چون بدان مقام رسد بعد از آن تصفیه رونق بسبب تناثر اجزاء نیمه و ضعف قوه بهیه
 و الله اعلم میفرمودند هر گاه جاهای فاخره پوشم و برگ تنبول میخورد نسبت خود ترقی احساس می کنم
 کاتب حروف گوید اشغال این امور نسبت طهاره را آگاه میسازد و الله اعلم حضرت ایشان در بیان معنی قول
 سلطان العارفين توبه الناس عن ذنوبهم و توبی عن قول لا اله الا الله فرمودند که لا اله الا الله نفی
 اثبات است چون کلی شیء هالک الا وجه مشهور شد نفی که گفتند مع هذا خاص را هر چند نفی غیر متحقق شده اما گاه
 گاه به کون و التفات و اطمینان به ظهور می کنند نفی و اثبات برائی دفع آن کنند میفرمودند در ابتداء
 حال حم در شان کتابی در حیل شطرنج آورده و مطالع آن مکر و نهی بچکاره فی کشور دین دادند گفته نام
 هر ان شطرنج و طریق سیر آنرا ندانم مطالب امور مطلع ساختند بعد از آن مطالعه کتاب پیش گرفتیم منصوبها
 دور و دراز در اینجا مذکور بود و در عبارت یک گونه تحریف هم بود عبارت را اصلاح کردم و هر روزی یک دو
 منصوبه مذکور می کردم شرکاء درس بسیار خوش وقت میشدند و بهمان اسلوب می باخندند در ایام مرخصی شوم

حقیقت دل بکلی زایل شد و سخت مشوش شدم چون بشکبه نصب که عرش بلبل می بنزد نظر میکردم همان مهربانی
 شطرنج و بازی آن یاد می آید از حضرت حافظ طلب عرض این بلیه کردم فرمودند شما در مجال معقود تربیت از روحانیت
 حضرت خاتمه طلیح من الصلوات اللهم من التسلیات ایمنها بود آید در دو بسیار خوانید و هم بدان جناب التجا کنید در دو
 بسیار خواندم و بدان جناب التجا کردم بجزا کلفت تمام آن بلا فر نوشتن ازان باز نامهای مهره و طریق با حقن ضمیر
 من یاد ماند و الحمد لله میفرمودند مردمان میدانند که بر والدین بسیار صعب است زیرا که هر چند بر ایشان بیشتر کنند
 زیاده ازان باید من میدانم که بر والدین بسیار سهل است زیرا که ایشان بادی خاطر جوئی رضامند میشوند و اندکی
 بسبب نیت شفقت بسیاری شمرند میفرمودند چون حق سبحانه جلالت و کیفیت کرامت فرماید طریق نگاه
 داشت و آنست که خود را چیزی دیگر مشغول نکند از جائے که این معنی آنجا حاصل شده نیز در هیئت که خود را
 تا اسکان اغیر نباید داد و جز به سخن که آنجمنی در وی پیدا شده نباید گفت در قول حافظ **اینجا فنون شیخ نیز**
بیم جو بود دل را بدست آر پس شرب است بس میفرمودند بعض تشیخا سخن می گویند مثل فراموش
 کشفیه و عقلیه و بی غبته میکنند در چیز می نمایند که لبت ترک کرده اند حال آنکه حاجت بدان چیز ندارند گاهی
 فرمودند که مراد شیخ حقیقی است که او را در مقام ارشاد داشته اند و مراد بدل دل سلیم است از طلب غیر او تعالی
 و فنون شیخ تصرف و کشف است چون سخن در تنبک سے افتاد شود اید قبح آن بسیار ذکر می فرمودند بغیر خرم مجرب
 آن و زانجمله میفرمودند که در لاهور دو وعزیز بود ندیکے فاضل در ویش جامع کمال است کثیره الا انکله از تنبک احتراز نمی
 کرد و دیگر عامی و در ویش سے از تنبک متنسب بود و در واقع حضرت رسالت نپا صلی الله علیه و سلم را دیدند
 و یک شب بیک وضع گویا این عامی و مجلس آنحضرت نشسته است و آن فاضل را اذن نشستن بدان مجلس نمیشود
 این عامی از بعض اهل مجلس سبب عدم اذن استفسار کرد و گفت این شخص تنبک میکند و آنحضرت آن را کرده
 است و از ند علی الصباح بمقتضی نصیحت خواست که ببلانع ایس امر کند چون جماعه ان فاضل و فاضل شد دید که بجا میکند
 و بخبرن شدید مبتلاست سبب آن پرسید همان عدم اذن بیان کرد و گفت بجزارت با و ترا که سبب این از بعض
 صل مجلس استفسار کرده ام کشیدن تنبک است آن عزیز بهانوقت تحفه فدائی شکست و تو به نصوح کرد و در شب آینه
 هر دو در یک ساعت بیک وضع در خواب دیدند گویا این فاضل نزدیکتر از همه نشسته و مورد عنایات و التفات بیک است

دیگر میفرمودند عزیزه از یاران مانتباک کنی کشید تا باری مهانان تهنه و فی در خانه نگاه داشته بود در واقع بود
 که آنحضرت بکلمه او تشریف آوردند و بود از وقت بجا بهیت بازگشتند از آن شخص در عقب آن حضرت دوید و سبب
 که بهیت استفسار کرد فرمودند در خانه تو حقه و علم و نه هست و آن را مال کرده میزنم و دیگر میفرمودند روزی در محله یا
 خیاطی بود روزی او را طلبید آمدی دید که و سه مرده است و او از ناخوشی گریه و کفن تهنه کند بعد از آن مسجد
 جامع میرفتیم که او را در بازار ایستاده دیدم و متعجب شدم و از حال وی پرسیدم گفت تهنه من عجیب است در عقب کوفت
 این محله میرفتم در آن حالت دو مرد با بهیت تمام با بهیت غضب پیش آمدند و یکی از آنها طریقه همیشه افکند و در
 ظاهر امر خودم مرا بخانه آوردند و کفن تهنه کردند تا آنکه من دیدم که آن هر دو مرده بودند تا بجای می رسیدم که آنجا مرد بسیار
 جمع بودند و بهیت ایشان نه چو بهیت نبی آدم است پس مرا پیش ریش بر زدند گفت این آن نیست که طلبیده بودی
 این را چه ساندیدهاں جاکه او را از آنجا آورده بودید چو با من بازگشتند از عقب بازند کرد که این را بر ایاریان تنباک
 کشد و این پاره کرم کردند و بر غنم نهادند و غنم سبوح من در آن حالت بیدار شدم دیدم که آن پاره من خوانند
 که مر غل می دهند و کفن کنند حضرت ایشان روزی با من تقریب میفرمودند که حید علیم الله که از آنجا بر اجاب
 توخ آدم بودند و در تحریم تنباک رساله نوشتند و آنجا باین آیه یوم تاقی السماء عبد خان مبین و اشال اینها تنباک
 کردند و آن رساله بدست و کس از او غنچه بعلم آدم ملی فرستادند پس هر دو او را بن نمودند گفتم ازین استدالات
 و ایه بیچاره نمیگشاید و آنچه علماء در تفسیر این آیه نوشته اند بیان کردم و علل آن حائث و روایات فقیهانه
 واضح ساختم ایشان پاره با خوش شدند بعد از آن بدرس ملا یعقوب که شهر فضلای این شهر بود رفتند دیدند که در
 مجلس درس تنباک میکشد با اعتراض پیش آمدند ملا یعقوب گفت من این را درین مجلس بر بی آن میکشیم که مردم
 بدانند که مباح است و اگر کسی درین مسئله شبهه داشته باشد بیاید و بعضی روایات فقیهانه احادیث رساله تقریر کند
 بر آنحضرت و با دهن غنایت رود که دو هر دو مخزون و شکسته دل گشته باز آمدند و صورت حال من گفتند گفتم دعوی
 تحریم کردید و این دلیلها آوردید چگونه راست آید حالا بروید و سبب نزول آیه که عیال یا ایها النبی لم تحرم ما
 اصل الله لك سوال کنید البته خواهد گفت که حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و سلم در خانه زینب رضی الله عندها
 دل میکرد و سایر از و باغ غیرت کردند و در خدمت حضرت عرض نمودند که از زمان شریف بودی منغای می آید فرمودند

منافیه نخورده ام غسل نموده ام گفتند شاید یکی از شجره منافیه نخورده باشد پس حضرت آن غسل را بر خود حرام کردند و این
آیت نازل شد بر پسر سید که علت این که اشتهه چه بود البته خواب گفت بوسه بدانگاه پسر سید در حدیث آمده من اکل من
ها تبین الشیخین فلا یفرین مسجونا ملت نمی اینجا حسیت خواب گفت بوسه بدانگاه پسر سید که در حدیث آمده
که حضرت بوی خوش را رغبت می کرد وند و از بوسه بدین فرمودند هیچ است یا نه آنگاه گویند که در تنبک بود
بدرست یا نه اگر گویند نیست بگویند از آنکه گاه است نکشیده اند باید پسر سید و الا دروغ را بوسه ناخوش نمی نماید و بعد از آنکه
به پوست مناسب با عمل احتیاط ورع و تقوی آنست که ترک نمایند این هر دو وقتند و همین مراتب سولات کردند ملا
یعقوب اعتراف بنود علم دور کرد کتاب حروف گویند شارع علیه الصلوة ما در نوع علم افاده فرموده است علم
مصلح و علم شرع و مراد از مصلح آنست که مصلح اربع بغیر طهارت و خشوع و ساجده و عدل الله و آنچه بدان تعلق دارد
و تشریح راه ملا علی در اعلا کلمه الله و آنچه از ان قبیل است مناظر رضا گردانید و اضداد آنها مناظر سخط و بی احترامی
نامه کامل از شیخ محبت و غیر آن دعوت فرمود و آنهم در اصل معقول اند و اینمخانی را مصلح میگویند و مراد از شرع
مقادیر است و اوقات و آنچه بدان تعلق دارد و آنهم تعبدی محض است بآن معنی که عقل اگر چه تسمان این معادیر
و اصول و نزول و چه تقدیر آنها نیستند اما اقامت آنها تمام بر رضا و سخط سبوی اینها در ملا علی و توجیه او صحیح
ملا علی بر نفع صاحب بر و ضرر صاحب اثم غیر معقول است مثلاً میثاقم که یاد کردن خدا سبب نجات است اما آنکه
یاو کردن بصفت خاص در وقت خاص مودی باشد از فرض دون غیر آن چیز است که در ملا علی صورت بسته
است عقل با درک آنها کافی نیست و نه من آنست که شرع بجز حکم شرع ثابت نشوند و مصلح را عقل
نیستند چه قبل از بعثت حضرت پیمان بر و بعد از ان پس در غیر مخصوص و غیر مقیاس بر مخصوص بقیاس جلی بر هیچ
حکم نباشد و رضا و سخط در ضمن مصلح متوجه بود و می دانیم که سبب نمی از او انی ذممت و نفضه و لبس حریر که اهمیت
رفاهیت مفرط است و فرج بعین حریر او انی متوجه است خواه کسی تقصیر رفاهیت کرده باشد یا غیر آن اما اولی آن
در ضرر و لبس است اما فاذا اگر چه رفاهیت پیش از ان داشته باشد بر بعین آن توجیه نیست پس اگر چه بعضی رفاهیت کند چه رفاهیت
در ضرر آن چه شود و اگر نه آن هیچ ضرری نبوده بلکه اینست ان یعلم و یحقیق الله یحکم میفرمودند و صیت خود بر و طریق بود که در
است که در رفاهیت غیر خود را بیکسو دار یالقی تا آن چیز بود آنرا غیبیه این نسبت ظاهر نشود در خاطر این فقیرانده است

که کسی از حضرت ایشان سوال کرد که فرق در نسبت شیخ ابو الفتح و نسبت مخدومی حضرت شیخ محمد قدس الله سره به اوست
فرمودند نسبت شیخ ابو الفتح نسبت عشق است و نسبت ایشان نسبت شهود میفرمودند که نسبت شیخ ملکیاران
به نسبت اهل بیت مناسبت تمام دارد میفرمودند شیخ نجف محمدری اخوی شیخ ابو الرضا قدس سره نامه
نوشت در اینجا از سلوک راه خدا تعالی و از حقیقت کیمیا با عدم آن استفسار کرده بود و جواب آن را بمن خواهد کرد
این مکرر نوشتم اذ تزوجت الاجساد تجسدت الارواح حصار القصور و شیخ از مخلصان حضرت ایشان سوال
کرد که در مردم بچگونه زندگانی باید کرد فرمودند کن فی الناس کاحد من الناس گفت طریق وصول بحضرت
حق بجهان صیبت فرمودند رجال لا تلهیهم تجارة ولا بیع عن ذکر الله حضرت ایشان در سفر می بودند و
یاران به پهلوی نبوت سوار میشدند در آن آثار بعض ایشان زیاد از نوبت سوار شدند حضرت ایشان فرمودند باز
سواران پهل استفسار کنید که اعدا لوا هو اقرب للتقوی در کدام سپاره است از آن جامع شیخ بدو الفتح مقصود سخن
در یافتند و از پهل فرود آمدند و گفتند که سپاره یقین درون بعد از این آیه است شیخ آنان الله خواستند که بجا بل بودند
از حضرت ایشان استعدا دعا کردند در آن وقت فرمودند هر جا که برسد شخص اهل الله باشد و از هر که بوسه
نمیزی یا بید از سالک و مجذوب صحبت و سه شتابید ایشان رفتند و بموجب فرموده اهل آورند چون بیامند
بایستادند و این بیت خوانند **آفاق را گردیده ام مهرتال و ز زیده ام بسید خوابان دیده ام اما تو چیز**
دیگری حضرت ایشان شیخ محی الدین ابن عربی را بسیار تعظیم می کردند و میفرمودند اگر خواهی مخصوص ما بر
بسیار تکریم کنیم و جمیع مسائل آن را بآیات و احادیث مبرهن را سازم و بوجهی بیان نمایم که هیچکس نشد نامد سخن
از تفسیر بوحده و جو اتر از می نمودند که غالب اهل زمان آنرا فهم نمی توانند که در دور و رط الحاد و زندگانی
هر چند بعضی تقریر ایشان بدان بلع میشد و این فقیر را بر طالع و مسائل و صحت وجود بسیار تخریص میفرمودند و این فقیر
لویح و شرح رباعیات و مقدمه شرح لمعات بنجا و در ایتیه بر ایشان خوانده و بعضی ایاں نقد النصوص همکس بر
حضرت ایشان خواندند فقیر و بعضی آن حاضر شدل آن مسائل کما نبی می نمودند و تحقیق ربط حادث باقیم
بارها از حضرت ایشان شنیده شد که تمثیل میفرمودند صور علی که آن را ملاحظه نمایم تحقق و تقرر در خارج ندارند
حضرت بقدره علمیه متحقق اند و آنهم علم است که بچندین رنگ برآنده شنیده است که این صورت را بمن علم نتوان گفت

زیر که علم بود و این صورت بود و مفصل از علم نیز نتوان گفت زیرا که این تلونات را قیوم و نشار بود و محقق علم است علم
 نیز بگ است و این رنگها مختلف فراموشی او نیستند و کما قال در آیه هر حکم میفرمودند این محبت نفس بگ نیست
 بلکه در محقق و تفرز نیز و در اینجا حدیثی می آید زیرا که این محبت محبت جوهر مجرد بر بعضی بعضی یا جوهر بر بعضی نیست
 است الف از این معیات میفرمودند هر کسی بحسب استعداد خود از مسئله معیت علم گرفته است و طائفه دانسته
 اند که حق سبحانه بعلم و قدرت و سمع و بصر محیط است قال الله تعالی ما یکون من بئوی ثلاثة الا یتیه و طائفه معانی
 کرده که هر فعلی و انفعالی و هر حرکتی و هیفتی که در عالم ظاهر است از حضرت حق است قال الله تعالی قل کل من
 عند الله و قال و ما یکون من بئوی فممن الله و طائفه مشاهده که هر چه هست او است و غیر او چیزی نیست -
 قال الله تعالی کل شیء هالک الا وجهه و قال هو الاول و الآخر و الظاهر و الباطن و طائفه حق را در حق
 دیدند و عبارات از آنکه این مقام قاطر است سخن در تجرد و اشمال اقاما و تفریر عجیب فرمودند اما چون در وقت تبار
 آن بجایست منجیر السن ابروم بآن اسلوب محفوظ مانده حاصلش آنکه اینجا در موجود و موجود تعلقی است و ایم بود
 و س که چون بعد عدم متعلق شود دانش ایجاد می تند و چون در حالت وجود قیاس کنند نامش ابقاست از اختلاف
 اسبابا بقبار اختلاف الحافات است تحقیق یکی است مثل نور فایض از شمس است که استنادی و حاجتی نباشد
 دارد و بی چون با اول حالت نگاه کنیم شرق و رفع طلعت است و بنیاً ابقا نور است تجرد است تجرد اشمال
 بغیری است از این تحقیق بعد از آن واقعه که سابقه نوشته شد بیان کرده اند میفرمودند که صناعات مین
 ذات اند یعنی آنکه ذات فقط و در صد و زانبار از صناعات زایده قائمه نبات کفایت میکند میفرمودند هر چه در
 عالم هست حسن ذاتی دارد و تجریمی و درین باب ابراد امثله بسیار میگردند مثلاً حدیث تفسیر فی نفسها حسن است
 که اثر کمال حدید است و باعتبار ابلاک کسی که مستحق قتل نیست بجهل او غیر ذلک من الامثله میفرمودند
 مخلوق را در ستمی بوی هیچ ذل نیست عقل و فهم و ادراک و اندیشه و فهم و محسوس را آنجا باز نیست اما در ستمی انشا قین
 نقل هست که او موصوفه فیمیح اسماء و صفات است این فقیر روزی بیت هندی دوهدهه جب بیوتها تب
 بیوتها اب پیوسته حیواناته به رحیم پاسول دیون ملی جون بودند سمندر مانته به شجر حضرت ایشان در مجموع خانه
 ایشان مرقوم دید چون اشمال این امور کم بیان میفرمودند بحسب کرد از حضرت ایشان پرسید که این بیت

انظم حضرت است یا نه فرمودند نظم من است و مرقوم بخلمن روزی سخن در لطائف است و آنچه ستانان صوفیه
 و دینین اماکن آنها گفته اند افتاد فرمودند دوات و قلم و کاغذ حاضر کن چون آنچه حاضر شد و ایره هم که زدند و فرمودند
 این قلب است در دایره و دیگر در وسط این دایره رسم کردند و گفتند این روح است و علی بن القیاس یکی درویش
 رسم کرد و تا بنا رسیدند آنگاه فرمودند مقدار در صورت لطائف این است و آنها و وجوه و اعتبارات قلب اند
 آنگاه قول خواندند *تقشیر لایه ما را شش جنبه است برین مسئله تطبیق دادند این فقیر از بعض یاران شنیده بود که نام حضرت
 ایشان در عالم ملکوت البقیض است در خلوت از معنی استغفار کرده و فرمودند همچنین است و نام تو از غیر
 است روزی حضرت ایشان متصل نماز طربان فقیر توجه شدند و بر باد تپان و دو بیت فرمودند رباعی گرتو
 برای من بخوابی ای سپهر خاطر کس را در میان الخضر در طریقت رکن اعظم رحمت است و این چنین فرمودند
 خیر البشر و آنگاه فرمودند دوات و قلم حاضر کن ایس را بنویس که حضرت حق سبحانه نگاه در دل القافر فرود آید
 وصیت کنم بدین آنگاه اشارت فرمودند که این نعتی است عظیم شکر آن ملازم است از انفاس نفیسه حضرت ایشان
 است این دو بیت رباعی ای که نعمتهای تو از مدفون و شکر نعمتهای تو از حد برون و عجز از شکر تو باشد
 شکر ما که بر فضل تو مارا رهنمون و این فقیر در مجلس صحبت حکمت علی و آداب معالجه بسیاری آموختند از جمله آنچه
 در ملاحظه مانده آن است که میفرمودند در مجلس هرگز نکوش قومی مکن گو که اهل پورب چنین اند و اهل پنجاب چنین و
 افغانان و مغان چنین شاید در آن میان مروی باشد از آن قوم طراز اهل حیت آن قوم وی بدرود صحبت منضم
 میفرمودند هرگز نهنج مخالف جمهور در مجلس عام بزبان سیاه اگر چه فی نفسه صحیح باشد که ایشان بر آن انکار کنند و صحبت
 منضم شود و میفرمودند اگر ترا با کسی طلبه باشد بروی تمهید شایسته کن و تدبیر و نهاد طلب آید حاجت و نایب
 که سخن را مثل سنگ اندازی و میفرمودند در مجلس عام هرگز بکس روی صریح مکن میفرمودند باید که لباس روزی شود
 باشد بینه کمانی شلاکی که داشته باشد باید لباس و آشنندان پوشند و باین ایشان زندگانی کند و آنگاه
 فقیر است باید لباس فقیران پوشند و باین ایشان زندگانی کند میفرمودند در مخاطبه بزرگان سخن معلق و
 سوخو آهسته گفتن روایت میفرمودند اگر از تو شجاعت یا سخاوت یا فتوی نبطیور آمد باید که انبار روزگار از تو آزار
 بیند و مانند عیادت مقصود و نظم از آن رضامندی مرخص است نه سخن طلاع بکنیت فرج و سپهرین*

لغزیت و همچنین سفارش و اشال آن پس کسی که این جلد بجا آورد و صاحب معامله را بر محنت خود مطلع ساخت محنت خود
 را ضائع ساخته است همچنین هر چه مقصود از آن اقامه مصلحت و موافقت و تالف میان جمهوران باشد و محل ترویج بار
 و وصیت ایشان این بیت بسیار خوانند **آسایش دو گیتی تفسیر این دو حرف است** باد و ستان
 تطف باد ستان برار **میفرمودند** اگر آنکه منزلت ایشان از منزلت تو فروتر است ابتدا السلام کنند آن را
 یعنی آئی از نعم الهی شناس و شکر آن بجا آورد در روی ایشان بنده شود و نقد حال ایشان کن بسامی باشد که او
 التفات کند نزدیک تو میچقدر ندارد در چشم ایشان غلیم نماید و بیان اعتبار تمام کنند و اگر آن را نیا بند مخزون شوند به
صد ملک دل به نیم نگه میتوان خرید خوبان دین معامله تقصیر میکنند **میفرمودند** از خلعت
 احقان است که پختی از لباس و عادت نشان مند شوند یا کجیه کلام مقرر کنند یا طعمای مقرر کنند که از آن متفر
 شوند و مردم بسبب آن مزاح کنند **میفرمودند** بعضی آشنایان محبت ذاتی دارند که اگر محبت تو بتدزیج در
 دل ایشان جاگیر دهن بعد و هیچ حالتی از دل نشان بیرون نرودند در سر و دهنه و ذرا این یار را غنیمت باید
 شمرد و بهتر از فرزند باید داشت و بعضی آشنایان سبب آشنای نشان ظهور فضیلت است از تو بار تبار حاجتی
 بوقد هر کسی باید دانست و همه را بیک منزلت نباید داشت و بر چسب زیاد از آنچه مرتب است اعتماد نباید کرد
میفرمودند کار عاقلان و حکیمان آنست که استیفاء لذت نقطه مقصود نباشد بلکه باید که آن در ضمن ذممت
 یا اقامت فضیلت یا ادا سنتی واقع شود **میفرمودند** در سخن گفتن و راه رفتن و نشستن و برخاستن بر سر تو باید
 و عادت ایشان کار کن اگر چه ضعیف باشی و اگر صبی یا جنبی یا غلبی بناگاه از تو عذر شود و در کتمان و انحصار آن باید
 گوشید و از آن متحی باید بود و خود را به تکلف بصفت مقابل فرمایید نمود تا نفس بر آن غلبه نکند و چون سخن در
 آداب سفری افتاد در تحرز از لصوص و طرازان غلوسه کردند و در آن باب قلع خود کرد و در سفر کبر آباد دیده بودی
 بیان من نمودند **حضرت ایشان** باجلاق سلمه رضیه از شجاعت و فراست و کفایت و غیرت بوجه اتم تنصیف
 بودند و عقل معاش مثل عقل سعاد کامل و دافر داشتند و در هر امر توسط دست میداشتند نه چندان در تنبیه که
 تنق فرودفته بودند که بر پهنای کشند و نه چندان ترک تقید با آداب متمرسل بودند که تنها در میل کند در لباس پوسته
 وضع شریف ایشان عدم تکلف بود سخن و نام بهر صفت که میسر شود بجا میداشتند اما حق سبحانه ایشان را

ہیشہ نامع میداوبے اختیار ایشان سے فرمودند از ابتدا آنکے ترک ذیگر دام تا حال برمی خود با سے از بار
 نخرید نام نہ عمامہ و نہ جامہ و نہ پاپوش حق سبحانہ ہمہ نزدیک حاجت بفرمودید اور روزی حضرت ایشان لباس فاخر
 و آنتند صوفی متشرف دین باب بحث کرد فرمودند ہر تراز لباس من اگر چہ شال و شال است گندمحت آلی
 است کہ بے سعی و ارادہ بن عطا فرمود و ہر تراز لباس تو اگر چہ کہ پائس لک است اثر و است زیر کہ آں را جو
 و ارادہ خود بہر سانیہ حضرت ایشان نجانہ امر انہی زقتند و این باب را بکلی مسدود ساختہ و اگر این جماعہ بزیارت
 حضرت ایشان آمدندی بخلق بسیار تلقی سے فرمودند و کہیم قوم را بفرمایہ اگر تم تخصیص نمودند و اگر نصیحت منہ ہستند
 بہنایت برحق و میں ادائی نمودند و امر معروف و نہی منکر و رسائل مخصوصہ بشرط ظن قبول برحق و میں بیکر دند
 پیوستہ تنظیم علم و علم و نفرت از جمل جاہلان پیشہ ایشان بود و ہمہ حال تتبع آثار نبوی می نمودند یکے از آثار شفا
 ایشان آں بود کہ گاہے در عمر خود جماعت فوت نکرده بودند الا بعد زبرگان گفتہ اند الا سقاقتہ من الکراتہ و
 بیچ حال نہ در جوانی و نہ در صبا بل با مور منوہ نہ داشتند اتباع جادہ محمدیہ خلق جلی ایشان بود و در امور ضروریہ خود
 بیع و شرف میکردند و در عمامہ و غیر آں نہ ہیبت فقہا متشرفہ اختیار سے کردند و نہ ہیبت فقہا آں از او بیکر پیشہ
 شاخ صوفیہ فی الجملہ میل سے تکلفی زندگانی میکردند قرض گرفتن مکروہ میدانند الا برائے حاجت ضروریہ کسی
 کہ برائے نعم در طعام و نکلہ مثل آں قرض میگرفت ناخوش میدانند و نگوش میکردند از ہر علم بہرہ مستندہ داشتند و
 بزرگ نسبت ہفتی از فنون طبع ایشان رضانیاد و در طب حدس ایشان بغایت رسا و سلیم بود و لیکفہ حضرت
 ایشان از نوال تجرہ بودے بقید عدد و رکعات بل بلا حائل نشاط و رغبت ہر قدر کہ باشد و اشراق و خمی و در کتبہ
 بعد مغرب برائی ثواب و الدین و بلور کلاں خود و تلاوت و اما مشغول می بودند مگر بعد و بغایت خوش صوت
 و بار عایت قواعد تجوید سے خواندند و غالباً در طلقہ یاراں بیرون از تلاوت ہر روز و سہ رکوع تبدیر و میان
 معانی آں سے خواندند و یک ہزار بار درود و یک ہزار بار بقی و اثبات بعض بھر قبل مجبور بعض بھنیدہ و وازدہ ہزار
 بار اسم ذات ہیشہ لازم بود خارج اوقات غیبت با وجود کبر سن و ضعف و ہر گاہ متوجہ میشدند بغیبت متدہ میکنند
 بعد وفات سیدنا محمد و متاسخ ابوالرضا محمد با شد عارض بعض یاراں ہماں اسلوب غلط میفرمودند اکثر از مشکوٰۃ
 و تنبیہ الشافلین و غنیۃ الطالبین و در آخر تفسیر شروع کردہ بودند چون از بیان زہرا وین فارغ شدہ نصف

عالم آمد و آن رشته موقوف ماند این فقیر بارها از زبان ایشان استماع کرده که ما هر چه یا قیام بدلت درود و توجه
 مجرد یا قیام دیگر هر روز سوره قمرل یا زده بار و یا نیتی کثیرا و یکصد بار برای غنا ظاهری میخوانند و پیوسته در جمیع احوال
 بے اسباب ظاهر حق سجاده قلوب عباد را بنحمت ایشان مصرف میساخت و اکثر عمر ایشان چون رمضان رسیده
 صیام و قیام بدستور قدیم تقدیم رسانیدند هر چند بحسب شریعت نخصت اوقات متحقق بود که پزیرانی شده بودند
 طاقت صنوم نداشتند این فقیر و سایر اهل بیت چون سوال کردند که سبب خجندی مقامات تعب با وجود در
 شرع چیست میفرمودند زیاد از این نیست که بسبب ضعف بیپوش میبوشم و بیپوشی خود گرفته ام و بدان نام
 میبوشم نیب قیمت چون تناول آمد یکباره اشتها ساقط شد و ضعف غالب آمد و همیشه پیداشد خندانکه امید حقا
 منتقطع گشت و مرده وار افتادند این فقیر حاضر بود در این افتادن کلمه استغفر الله الذی لا اله الا هو الحی
 القيوم از زبان ایشان برآمد بعد از آن روزی بصحت آوردند و فی الجمله تخفیف دست دادند آنکه اوایل ضعف باز
 مرض غالب آمد و بل صبح صادق چون آثار موت ظاهر شد غالب تمهت ایشان آن بود که نماز فجر فوت نشود
 چند بار در آن ضعف پرسیدند که صبح طلوع کرده است یا نه حاضران گفتند نه چون صوت نزدیک رسید بانگ نیکو گار
 انبیب جواب دادند که اگر وقت نماز شما نیست وقت نماز ما خود رسیده است آنگاه گفتند مرا متوجه قبله کنید آنگاه
 با شارت نماز گذارند و حال آنکه در وقت تشک بود و بعد از آن که اسم ذات زیر لب مشغول شده و در لخت حیاة
 سپردند و این واقعه روز چهارشنبه و اواز دهم صفر سنه یک هزار و یکصد و سی و یک سال هجری در او اخر عهد فرخ سیر واقع
 و فرخ سیر بعد از حضرت ایشان قریب پنجاه روز اسیر شد و هرج و مرج عظیم دست داد و عمر شریف ایشان
 نهفتاد و هفت سال بود قصص فتح چیتور و عمارت مسجد جامع شاه جهاں آباد یادداشتند و هذا اخر ما اردنا
 امری ده من مناقب سیدنا و محمد و مناقب شیخ عبدالحییم قدس سره و بیاتوه انشاء الله تعالی ذکر مناقب
 سیدنا و محمد و مناقب الشیخ ابوالرضا محمد قدس سره

قسم ثانی در احوال جناب معارف آباءم الطریقہ و تحقیق کاشف الحقایق حلال
 الدقائق مخدومنا و مولانا الشیخ ابوالرضا محمد رضی اللہ عنہ

هر چند وضع طبعی مقتضی تقدیم این قسم بود لیکن بلا اخطا حال سند و صحیح نقل این قسم را قسم ثانی کرده شد زیرا که اکثر اول
از آن قبیل است که این فقیر بے واسطه دیده شنیده است و غالب این قسم از آن قبیل است که بیک واسطه
یا دو واسطه نقل کرده شد + **بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ** الحمد لله الذی اصطفی طائفة من عباده فجعلهم
اولیائه وکساھم الا نوار والبرکات والسبیل علیهم نعمائہ وافجور من السنتم ینابیح العلم وجعل لهم غیا
وروائتہ فاصبحوا ہادین مھدیین انتمہ للمتقین فاقام لهم ارضہ وسمائہ فسیحانہ ما اعظم جودہ و
عظائتہ وما اسبع نعمائہ والاشھد ان لا اله الا الله وحد لا شریک له لا یورد احد حکمہ وقضائہ
والاشھد ان محمدا عبدا ورسولہ الذی اکمل من بین الانبیاء والرسل نعمائہ وسانئہ علی الله علیہ وعلى
الواصحیاء کلاما عاقب الصبیحہ مسائہ اما بعد سیکوید فقیر کثیر التقصیر ولی الشدین عبد الرحیم عالمہا الله
تعالی بلطفہ العظیم این کلمہ خد است از معارف عم بزرگوار عالیقدر شپوی اہل ذوق ووجود امام ارباب معرفتہ و
شہود واسطہ عقد عارفين انسان مین کاملین الفرد بالثناء الصمد سیدنا و مولانا الشیخ ابو الرضا محمد قدس سرہ
الاجمعی شوارق العرفۃ حسبنا الله ونعم الوکیل ۰

مبادی حال حضرت ایشان

حضرت ایشان در مبادی حال علوم ظاہر از حافظ بصیر کہ عمدہ علماء زمان شاہجہاں بود و از توابہ خود و خلف الصدق
حضرت توابہ محمد باقی اندوختہ اند و فی الحقیقہ علوم ایشان ہمہ در پیہ بودند و فائدہ این تحصیل صوری محافظہ بر سنت الشہ
بودہ است بعد از آن باستعمال الیابا جو خود در سرکاری از اطراف روزگار قصد استغناء ظاہر آمد و رفت میکردند تا گاہ
استعدا ایشان بر قصد طوبی و آئین انزوا و تخریب پیام و توکل کلی و عمل بر سنت و در جمیع طول پیش گرفتند بوجہی کہ زیادہ
از آن طاقت بشیر نباشد بتقل مستفیض معلوم شد کہ چون است بازمہ تعلقات باز داشتند زویہ خود را فرمودند کہ تا این
راہ با وجود کثرت شداید و متاعب تقویا نموده ایم و هیچ وجہ از آن را کہ متن نیست اگر انیمہ مشاق اختیار میکنی و از
لذایذ اطعمہ و مناخر البیتہ و آسختن با قبایل مشائخ نظر منمائی رفیق بائی و الاقتیاد تو بدست تو است و جبہ
ایشان بہت وزرید و پسین نبلی در بر کرد و علی و علی ہمہ باقند انگاہ حضرت ایشان از خانہ والدین برآمدہ

نزد یک سجده و زبا با حجه ترتیب داده سکونت و زیند در آن زمان بسیار بود که دوسه فاقه متواتر می گذشتند
 و اگر سدرتی میسری آمد چند تایی نان جوین و دودغ می بود که محرمیان طحان و اشمال وی از نماز مندان می آوردند
 و آن را در فقر اقسمت علی السوهر میگرداند و تقبیلی اکتفا می نمودند تا همان وقت از روز آنگاه ده روز نماز ایشان دیگر
 و یکدان در حجه و اشمال اینها نمی بود تا اینکه خدا تعالی برکت تمام ظاهر فرمود و قلوب عباد خود را متوجه ساخت و عویلی
 وسیع و معاش متبسط و زری کرد از مبارک اهل خوچین خبر میآوردند که فقیر نهایت تجرد بودی اسبابی از اصحاب شیخ تبلیغ
 نسبت که خلیفه حضرت خواجہ محمد باقی بودند نزدیک خواجہ خرد آمد غیبت توبه بروی مستولی بود و آنچه خواجہ از وی می پرسیدند بنیاد
 بطور مختلف جواب میداد خواجہ خرد در آن محل فرمودند که طالب معرفت خدا باشد باید که باین مرد مردان متمسک شود چون
 این سخن استماع نمودم داعیه بیعت با وی و اخذ طریقت از وی در خاطر من پیش آمد آنگاه که مردم بروی حضرت غوث الاعظم
 رضی اللہ عنہ متوجه شدند پس ایشان را در خواب دیدم گویا کشتی سوار در دریا میسیر میکنند و من بر کنار دریا متوجه شرفای حضرت
 ناگاه بقیع نمودم و در هر نومس از مونسهای ایشان اقبالی در غایت ششاش ظاهر شده و من باین نام من خوانند و در آن واقعه
 امور می ظاهر شدند که محبت اهل فقیر در دل من سر زد و باب استفاده از جناب حضرت غوث الاعظم مفتوح گشت
 میفرمودند یکبار حضرت غوث الاعظم را در قفیه دیدم سر اعظیم در آن محل تعلیم فرمودند میفرمودند در واقعه دیدم که آنجا
 در وسط صفوف اولیا که بر بینه تریج آمده آمد و در هر صنف هزار ولی است میفرمودند در دست هر کسی از آن جا گشته
 غمناک است از پطائوس و من خارج بنجامه بکنار میآید ام و خاطر من خطره خطور کرد آنحضرت بآن خطره شرف
 شدند و در صنف از آن صفوف داخل گردانیدند و غمزه بر طائوس که در دست سبک آنحضرت است من عطا فرمودند
 بعد از آن خود در هوا طیران نموده و مرا درین طیران رفیق خود ساختند و سائر مردم در همان مکان واقف مانند من در آنحضرت
 نماز محض در سجده عالی که در آسمان سیوم است او نمود و دیگر بار آنجناب را در واقعه دیدم و گفتیم یا سید منیوایم که بسیت کنم
 با مردی از طریقت شما تا استفسار کنم از وی تفصیل آن چه از شما آنگاه کرده ام خبر کند مرا از مردی که سزاوار این
 باشد فرمودند که بیعت تو با امیر المؤمنین حضرت علی که هم اللہ و بخواهد بخواهد چه در واقعه دیدم که گویا در لب میروم که
 در آنجا بچکس نیست الا آنکه آثار اقدام کنندگان معانته کرده شو پس دیدم هر وی نشسته است در وسط قاره و طریقی
 از آن می رسید بعد از آن و بیست خود اشارت کرد که موسوی من است مشرب خاطر شدم پس فرمود ای آهسته رو

من علی ام فرستاد است مراد رسول خدا صلی اللہ علیہ وسلم تا بر جم ترازو دیک وی پس ہجرہ انجذاب پویاں پویاں ہینم
 ناہنجاب رسالتہ سیدم پس حضرت امیر دست ملزیر دست خود نہاوند و دست خود بدست حضرت رسالت دادند
 گفتند یا رسول اللہ ہذا ابی الرضا محمد پس بحیث کرد حضرت رسالت پناہ با حضرت امیر در محل در خاطر من نظرہ حل کرد
 آنحضرت امیر بران مشرف شدند و فرمودند من مجتہد و سید بحیث میباشم در حق اولیا و اشارت و حقیقت بسوئے
 دست تو است بعد از ان تلقین اشغال و اذکار و اسرار بنواقتند پس آنمکہ سان گشت برین پیش ازین واقعہ ہر
 قلبی دومی مشغول بودم و نیز فرمودند کہ حضرت پنجا مبررا علیہ من الصلوٰۃ تمہا من التحیات اینہما نجواب دیدم گو یا متصل
 ساعتہ مراد است مبارک خود بود ہجرتی شد م بدان جناب و خود را عین آنحضرت یافتیم در الوقت کسی از آنحضرت سوال
 کرد من اشارت فرمودند جو لبے پر روشن بیان کردم بعد از ان از من منفصل گشتند پیش ازین واقعہ شوق روی حضرت
 در مقام شام بسیار داشتیم چون این ایصال و اتحاد تیسرا شد شوق مرتفع شد و آن التذاذب سر آمد

ذکر سیرت مرضیہ و تصرفات و شرفات حضرت ایشان

جماعت از یاران ذکر کردند کہ بادشاہ عالمگیر خد ببار در خواست کرد کہ حضرت ایشان را زیارت کند قبول نکردند چو سبتہ
 امر او و متولان و نظر ایشان محقرے بودند و بیج التفات با ایشان و ہدایا ایشان نمیکردند لایمبالغہ تمام و اگر غربا
 مخلصین چون کنش و وزان و طمانان و غیر ایشان چہا فلوس ہاشمچ فلوس ہدیہ می آوردند بدست مبارک خود میگرفتند
 باعتبار تمام نقل مستفیض معلوم شد کہ حضرت ایشان قوی العلم فصیح اللسان عظیم الورع وسیع المعرفۃ صاحب لوجہ طویل القام
 ابیض اللون خفیف اللحمین الکلام بودند بعد نماز جمعہ و غیر گفتندے و سہ حدیث از بر خواندندے نہایت ترتیل و
 در وقت خواندن بہر ناجیہ از نوحی مجلس توجہ تمام میفرمودند و آن را بغاری ترجمہ سے نمودند بہمان تصریح و برین بعد
 از ان ہندی و آنچه مناسب آن عادت می بود تقریر سے کہ دند با عدل نہیبالغہ و اول حال از ہر علم درس میگفتند
 و مردم بسیار بوق تقریر ایشان جمع می آمدند و در آخر بخند و سبق یکے از تفسیر میضیای وی و دیگر از مشکوٰۃ درس ایشان نمود
 و اگر حال در توجہ الی اللہ یا بیان معارف با خواص اصحاب میگذاشت بودت وجود قابل بودند و در ان باب تحقیقے عظیم
 داشتند و در مجالس صحبت خلقت کلام صوفیہ را بسیار نقل فرمودند این فقیر از شیخ منظم پاتے شنیدہ است کہ اول عبد

نگذشت او کشتان کشتان مسجد برو آب وضو حاضر کرد و ایشان را امام ساخت از آن باز خاطر ایشان مطمئن شد
 که این عفت و تقوی امریست معلوم که خواهی یا نخواهی ایشان را بر آن میدارند بقیه اختیار ایشان و نیز ذکر میکردند که پادشاه
 رستم اسد لغت اهل بهت را ایدار رسانیدند فصلی از این قصه بخدمت حضرت ایشان عرض کردم و طلب نمودم که
 ما اطفال در آن قصه بنویسند تا بفریاد ایشان رسد بعد از آن روزی حضرت ایشان بعد از نماز اشراق متغیر شدند
 و خویش آمدند و گفتند که میخواهید که احوال شما با اطفال را ساقم چنانچه احوال شما به باد شاه حقیقی رسام بعد از آن تو خبر فرستی
 و نبابت هلاکت هر دو شخص دادند روی بدکن پیش پادشاه رفت و آن هر دو مجربوس شده بشکر رفتند و غمخیز
 مرض شدید گرفتار آمدند اول رستم مرض شد و بعد از آن اسد البته نیز مبتلا شد لشکر خان که مرد سه بود بر او بگفت که
 شما در حق فلانی دعا کنید ایشان گفتند حکم است که هر دو را دفن کنیم عنقریب و سه نیز هلاک شد این فقیر از شیخ نظر زنی
 شنید که یکبار سه خزنه قوی بر من مستولی شد میگردد و ما میهای نعره میزدیم حضرت ایشان فرمودند با خدا
 تعالی طالبان خود را دو قسم کرده فرقه را از راه فرح و شادی خوانده و فرقه را از راه خرن و اندوه و این داشت ازلی
 است از حضرت ایشان هرگز بجا و حزن و اشتهال اینها ظاهر شد همیشه منبسط خاطر و شادان می بودند نیز ذکر می
 کردند که حضرت ایشان فرمودند که چون حضرت حق سبحانه از باطن سالک بزرگ و تهید بتجلی شود و موافقه بر هر قلیل
 و کثیر از او آب فرماید و طاقت تحمل آن نباشد با حدیث دنیا و طلب معاش مشغول باید شد که این آن عتاب را می
 تشاند و نیز ذکر میکردند که در او اول چون من از رختک بخدمت ایشان می آمدم تخمه نبات می آوردم ایشان
 هرگز قبول نمیفرمودند که هیچ و تبرار و ساقری و قصبات بقانون شرعی نمی باشد بعد از آن رستم را موقوف
 داشتیم اما چیزی بدست اطفال ایشان میدادم قدری نبات برسم دیدم در آن یکبار بخدمت ایشان می آمدم
 و دو کوزه نبات بدست اطفال ایشان و دو اطفال آنرا بخدمت حضرت ایشان بردند قدری از آن ترتیب
 کردند و تناول فرمودند و بعد از آن روزی بمن توجه شده گفتند نبات شمار تناول کردیم و دست برداشتمند و
 نف زدند یعنی از آن همه تو رعایت زاید کرده گدشتم حالا آنچه ظاهر شرع فرمایند از منسجم و نیز ذکر میکردند که در
 واقع درگ و اس چون نوا می رختک همه تا لایح گشت همه قبائل را بدلی آوردم و در آن وقت همه روستایان چون
 سباع شده بودند و اکثر قبائل و نسوان و سبب اقمشته با با جگر ذاری جز من دیگر نبود برخلاف متوقع از

قن راه مامون اديم الايجا که روستا نياں جمع شدند و خواستند که دست درازي کنند تير را بزه راست کرد و در
 ايشان حمله بکردم به زميت خوردند و بسنجيده يا عويشه نماں شدند چون بخبرست ايشان رسيدم معلقه بر بنياشت
 کردند و فرمودند ما درين سفر با شما بوديم و معاونت و محافظت ميکرديم نديدے که چون روستا نياں دست
 درازي خواستند و تو تنها بودي متقادمست ايشان نتيگي کردن ظلال يوز را بر ايشان زوم تا بصيت خوردند و عقب
 عرشي پنهان شدند و فير زکرے کردند که بسامے بود که مردمان از سائل حاضر سوال ميکردند و حضرت ايشان
 چشمان خود را مي بستند و درين فکرے افتادند و پس از ويهے جواب تقرير ميکردند کسی از اصحاب تملن سوال کرد
 فرمودند چون ايشان سوال ميکنند جواب لاتعد ولا تحصى حاضر ميشود و خود را بر من عرض ميکنند ميگويم که اين فم سال که ۲۰
 جواب است نيز زکر ميکردند که حضرت ايشان چون ميخواستند که در مسجد داخل شوند - نزدیک مسجدی است و
 و قدم چپ از محل بر آورده بر روی ميگذاشتند بعد از ان قدم راست در مسجدی نهادند که کاتب حروف گو ميقتصرو
 ازين صورت اين بود که عمل بهر دو حدیث واقع شود حدیث ليکن اليني اوليهما نحل و آخرهما تنزع و حدیث کلاک
 النبي صلى الله عليه و سلم يجب التيامن في شانه کله و اين از عجيب رعایت سنت است و فير زکر
 ميکردند که چون بحضرت ايشان پويستم و مجال من متوجه شد يذقم تو حميد دست و از در ان ايام سه روز کمايش
 سلم آواز مظهر تصيد منفک شد و بظاهر مطلق پويست حضرت ايشان شيخ عبدالغنيط اشارت فرمودند که متفق حال
 من باشد و در خبر تصيد کند که در ان ايام گفتم اگر خرم بالان تلکم و اگر خرم ميلکم و اگر خرم زنده کنم حضرت ايشان تلک منم و
 سيفر مود ما به نسبت کسی که اس حال دارد هيں است - چون اتفاقت واقع شد حضرت ايشان اين بيت
 هندی بر پيل شل بر خواندند و هر که گفتار ان سون تيه که هماندا به ننگه * با مچ چرهي ترند پانا نچرهي کلکه
 * نيز زکر ميکردند که جماعت از اهل رتهک بتقریب در دلي آمدند روزے بهتية اجتماعيخواستند که بزيارت حضرت
 ايشان رسند در راه يکے بعض مناقب و کرامات حضرت ايشان ذکر کرد و ديگرے گفت اين قسم مروم بسائل
 ميکنند ليکن با چشم خود به نيم تصديق نميکنم و اين بيت هندی شل بر خواندند و هر که جب لک نديکون اپني پينا
 تب لک نه چون کرے بيا * و گفت امر و زبايد که مرا بخصيص نان و حلوا دهند چون رسيدند و ملاقات در قفا
 حضرت ايشان بهر يك تفقد و تملطف بجا آوردند چنانکه عادت شريف ايشان بود و ان زمانه را ملوا طلبيدند

و اشارت باین شخص کردند که نصیب خاص اوست این لفظ زبان آوردند **۵** جب تک نہ کیوں الخ
 ایں فقیر اوسید عمر حصارے شنیدہ کہ روزے حضرت ایشاں چادری یلخ رنگ پوشیدہ بودند و بر پوست آہو نشنا
 نشستہ خاطر م آن چادر و آن پوست مرغوب افتاد و دغدغہ تفحص و تجسس مثل آن خلطو سیکر و ہر چند نفی میکرد
 منتفی نیشہ حضرت ایشاں چون از مجلس برخاستند مرفر نمودند بنشین باتو کارے میداریم ہمانا کہ ہل
 داعی بود از شیرینی آن را بدست خود شستند و چادر و پوست آہو ہر دو را تہ کردہ بدست خود آوردند و بین
 عنایت فرمودند و گفتند اشال این خطرات را در حضور اولیا ہر خود راہ نباید داد و نیز ذکرے کردند کہ روزے
 حضرت ایشاں و شیخ عبداللہ کیجانشستہ بودند در آن محل شیخ عبداللہ پرسیدند کہ در حق فلان چہ میفرمایند
 فرمودند فرستہ برادیدم کہ بایکدیگر مناظرہ مے کردند یکے گفت فلان دل صاحب پاکیزہ دار و دیگر گفت
 مے موافق شرع نیست بچکارے آید کا تب جوف گوید ایں شخص غریبے بود و متقد بسیار بی از اہل زمان ہر
 زبان وی نہرل بسیار میگذاشت ایں فقیر از گلشن شاعر شنیدہ کہ روزے در او ایل شورش طلب مئی خود را سیاہ کردہ
 بود و در کوچہا و بازارا میگرددیم چون بجلہ فیروز آباد رسیدیم دیدم کہ حضرت ایشاں نشستہ اند بخدمت ایشاں
 رفتم و وصف النعال مشتمم در آن وقت بایکی از حاضران خطاب کردہ فرمودند مردم را چہ شدہ است کہ بیان
 قسم خاطر ہا را رسوائی اختیار میکنند و میردم می نمایند کہ برے خدا میکنم و در خدمت او لیاری آیند و مئی ترسند کہ مکتون
 خاطر شان بر این طائفہ روشن است آنگاہ من متوجہ شدم و فرمودند حال را برونہ است تمام در سن اثر کردہ و بچہاں
 خطرات خود تہنہ شدم استماع افتاد کہ حضرت ایشاں را در صغیر سن چون در ہمد می خواہانید کسی از من تہصہ کی
 شریک ہمد ایشاں میشد ہر دم چونکہ ہمد را می دیدند کہ متحرک است و نزدیک مے کسی نیست تعجباً میگرددند
 نیز استماع افتاد کہ مردے از جن ماش عبداللہ از حضرت ایشاں علوم می آموخت و معارف استماع می
 کرد حضرت ایشاں میفرمودند کہ بیزین من مے آید جمیع احوال و افعال می بر من منکشف میگردد یک بار
 مندی پیش من آمد و انکار شیخ انہا کرد و اورا گفت مے سگ تو ایشاں را چہ دانی مے و بجنب نشستی خود گرفت
 و خواست کہ بر من حملہ کند بروی تفرنے قہرے کردم آتشی دیدن نزدیک بود کہ نوحہ کرد و تو بر کرد و الحال تمام
 نمود از آن مہلکہ خلاص کردم و نیز استماع افتاد کہ در مسجد جنازہ زبغے را آوردند تا بروے نماز گذارند

حضرت ایشان فرمودند روح این زن مفارقت نکرده است و در صورت نماز بروی جاز نیست اگر
 نانش مبالغه کردند که یقین مرده است حضرت ایشان فرمودند نکرده است و در آخر آن جفازه کشاند و روی حق
 روح بود او را باز برزند بعد یک روز بگردن و نیز استماع افتاد که مردی از خادمان حضرت ایشان فعلی منکر مرتکب بود
 حضرت ایشان در مجالس متعدده او را بر شامت فصل او بر مزوایا تنبیه کردند وی تنبیه نشد و از آن فعل متنقش
 بعد از آن حضرت ایشان او را در خلوت طلبیدند و گفتند ترا بارها بتعریف تنبیه ساختم تنبیه نشدی گمان می بری که
 افعال ترا نمیدانم چرا اگر مورس در زیر ترین زمین باشد و در خاطر او صد خطره ظهور کند من نود و نه خطره را میدانم و
 حق سبحانه و تعالی عالم است پس آن شخص توبه کرد حضرت ایشان منفرمودند که روزی صائم بودم پس غلبه
 کرد بر من جوع و عطش و حال شد مرا غیبتی و استعراقی در ذکر پس در واقع دیدم که مردی کاتبه شیر مید پد
 خورم آن را و چون تنبیه شدم قطرات شیر را یافتم که از دمان من بیرون می آیند ترسیدم که روزی من تباها شده
 در دل الهامی و در او اندک این غذا بعضی شیتیه خدا تعالی بوده است بخیر اختیار تو از عالم مثال بوده است ناز
 عالم شهادت روزه ازین نمی شکند حافظ عنایت اللہ حکایت کرد که مردی تحصیل کرده بود و بجا و داند که شغلی
 تمام داشت روزی مرگفت یکس از فضلا این بلد ندیدم مگر که بروی غالب آمدم گفتم گاهی حاضر شده مجلس
 شیخ ابوالرضا محمد زیارت کرده ایشان را گفت شنیدم که ایشان علوم را از تفسیر حسینی و غط و تذکیر میکنند و ایشان
 را فضیلت نیست گفتم چنین مگو ایشان را زیارت کن تا کمال علم و حال ایشان معلوم کنی در جمعه آئینه در مجلس و غط
 درآمد و در دل او خطبان کرد که سطره نماید حضرت ایشان بر خطره او شرف شدند و روی تاثیر کردند و علم و
 سلب نمودند چنانکه هیچ قاعده از صرف و نحو بر حافظه او نماند تا بدگر علوم چه رسد و از فهم کلام عاجز شد و است که
 این حالت تبصرف حضرت ایشان واقع شده است ندانم که در توبه نمود و بحسب باطن بجناب ایشان تضرع کرد
 حضرت ایشان او را علم او دادند و مجال اول جاز آوردند پس اظهار نیاز مندی کرد فرمودند که من عالم نیستم
 تذکیر میکنم علوم را از تفسیر حسینی در نیاز مندی زیاد کرد و گفت توبه کردم از قول اعتقاد خود و میخواهم که بشما بیعت
 کنم حضرت ایشان بیعت او را قبول فرمودند و گفتند لایح منقشه بکار نمی آیند رحمت اللہ کنش و در حکایت
 میکرد که حضرت ایشان در آن ولایه مر سجد شسته بودند و من در مقابل ایشان زید رسته ایستاده بخدمت حضرت

ایشان گفت که بائزید بطاحی در بعض ایجان نظر میکردند بسوی کسی دست میزد از قوت جذب قدرت نظر شیخ
 آن مرد را غلغلہ شیوخ بسیاری شنوم و در محکس قوت باطن باین مشابهی بایم حضرت ایشان را غیرت آمد فرمودند
 بائزید جذب اریح میگرد و روانها میگرد و دل مار رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم بر خدا دل خود تربیت فرمود
 است و آن قوت داده که اگر خواهم جذب کنم روح کسی را و اگر خواهم رو کنم او را نگاه حضرت ایشان بسوی
 من نظر کردند و روح مرا جذب فرمودند زیرا من افتادم و بگردم و هیچ شعور این عالم را نماند الا آنکه خود را غرق در بحر عظیم
 می یافتیم پس بطرف سائل متوجه شدند که این را بین مرده است یا زنده قال کرد و گفت مرده است فرمودند اگر
 خامی مرده گذارم و اگر زوی زنده کنم گفت اگر زنده شود کمال محبت است حضرت ایشان دیگر باره توجه کردند
 پس زنده شوم و بایتادم حاضر آن همه از قوت حال حضرت ایشان تعجب شدند جماعتی از یاران حضرت
 ایشان ذکر کردند که در مجلس صحبت حضرت ایشان از مسائل تصوف بزبان شی پرسیدیم مگر اندکی سوال اقلوب
 و خواطر بود چهل درون شخص شنبه در غده سحر در مشرف میشدند و جواب میدادند بعد از آن اگر در دل او خدشه
 دیگر آمد تا نیا جواب میفرمودند و بگفتا تا آنکه خاطر سائل مطمئن میشد شنبه شد که محمد اشق استفاده از ملا تصوف
 و از جناب حضرت ایشان هر دو کرده بودند و در سلسله توحید تردد داشت من ملا را بحضرت ایشان رسانید
 و بالعکس چون این معاملت او یافت روز ملا یعقوب گفت میروم و با ایشان بالمشافهت ذکر یک سکه الطال
 این سکه نمی نمایم در حضور حضرت ایشان آمد و ساکت ماند و هیچ نگفت چون از مجلس برخاست او را از سبب
 سکوت پرسیدند گفت چون در حضور ایشان رفتم همه علوم من سلو بگشت الف با تا هم نمی توانستم خوانده

ذکر ملفوظات معرفت سمات حضرت ایشان

من فرمودند که در مجلس ذکر بودم آنجا دیدم که حضرت پنیا میر صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم پہلوئے من نشسته اند
 چون چشم کشادم هیچ محسوس نشد و سردی صورت آن بود که این مشاهده در عالم مثال بوده است و چشم
 نگریستن بجانم شهادت تعلق دارد میفرمودند در حق حضرت پنیا میر صلی اللہ علیہ وسلم در حالات مختلفه بسبب
 اختلاف احوال بنینده است و آنحضرت بمنزله مرات اند هر کس در آئینه بزوسے خود را سے بیند و اینرا متبدعی

حضرت رامرض دیدگویا ازین کس تمنازی میشوند و در همان ساعت نمی کشی و صورت چون در نهایت فرح
 مشاهده کرد و همچنین مشاهده حضرت حق سبحانه که اورانی حمد و ثناء عروج و نزول و تقیید نیت بل او سبحانه چمنیان
 است که بود این کس در واقعه با تمام شقیه بصورتی و بیستی مشاهده میکنند پس گمان می برد که مرگت مقید است
 نه نه مرگت بحال خود است و هر تقییدے که هست از جهت رانی است روزی فرمودند که شیخ کبیر محی الدین
 محمد بن الغریب قدس سره را درین چهار شب متواتر بخواب دیدم و بر مقامات عجیبه معارف غریبه ایشان مطلع
 شدم در آن محل از ایشان شنیدم که حق سبحانه با اعتبار کما تره ذات او یعنی صرف ذات او اسی است و کل
 کیهار است میفرمودند که این اسم را قبل این واقعه بیج جان شنیده بودم کاتب حروف گوید که منخبر غریبه
 آمده است و قری اما التیم فلا نکهر و فی الحدیث فوالله ما کنه ولا ضر بنی و مرجع قهر از اله نظام و
 رفع متنزل است پس ازین جهت که ذات لازم صرفت می آمد و اطلاق این لفظ بر وی صحیح شد و استعمال
 صیغه کما تره بجهت عمل وی است بر لفظ صرفت و الله اعلم میفرمودند روزی فقرات و عارضات بودیم ناگاه در
 را دیدیم که بر دروازه ایستاده و تقابوسوی من کرده تیر شدم در بر من نذاک و ند که این فرشته است که نظمت
 میکند برای تو نتیجه ایچ پیخوانی کاتب حروف گوید گویا تقابوسے ایشان بر آن کرده که عالم ملکوت را روئے
 بجانب دیگر است و ناموت را روی بجانب دیگر می فرمودند در لوح نوشته دیدم قال رسول الله صلی الله
 علیه و سلم حسنات الابار سیات للقرین کاتب حروف گوید یعنی اگر چه بسیاری از علماء محدثین گفته اند که این
 حدیث نیت قول سلف است میفرمودند که ایمان را حدی معلوم است که چون بدان حد رسد هرگز سلب نشود
 و همچنین اعمال را حدی مقرر است که چون بدان حد رسد مرد و دگر دند و آو با صد ایمان است که ظاهر شود و درین
 مؤمن نور محسوس آنگاه فرمودند که شبی در سینه خود نور سے دیدم بشابہ چرخ روشن پس دیدم بدان نور همه ثبات
 بیت و اطراف خانه را و الهام کرد خدا تعالی مرا که اومنے ایمانے که مقبول است نزدیک من مثل این نور است
 سلب نمی کنم او را زیرا که بعضی از عجب غیظ مرفع شد باین قدر کاتب حروف گوید نور ایمان عبارت از نور
 طهارت و نور طاعات است چنانکه در موضع آن بیان کرده ایم و میفرمودند یکبار بواقعه دیدم که پادے رات
 مرا پادے شیخ با زید سبطی بستند ز پادے چپ مرا پادے سید الطائفه جعفر بن ابی ادی پس نظر کردم -

شیخ بسطامی و یافتم اوراد غیبت تمام و نظر کردم شیخ جنید و یافتم اوراد اوقات و من در میان هر دو بودم
 کتاب حروف گوید ای واقع و دلالت میکند بر تمام راه جذب سلوک هر روزی که شیخ بازید بسطامی از اهل سکر
 است و شیخ جنید از اهل صحرا را با جذب خویشی است و صحرا با سلوک میفرمودند یکبار متوجه شدم بسوی اسماء
 و صفات خود پس یافتم اکثر از نو و ندنام نیک بشگافتم زیاده از چهار هزار یافتم تفحص تمام کردم نامحسوس یافتم
 پس در آن حالت دیدم نفس خود را که پسید امی کنم عالم را و اهلک میکنم اورا مثال این حالات اهل ولایت که
 بسیاری میباشد که گوید پیش آنست که وجود جامع جمیع اتمه است هر که قطعه وجود و روح متقطعه بدیرگی که مقتضای طبیعت بر
 نانی الگو است و در خود روشن شد از زبان آن نقطه و آن تدبیر پیش گوید و با آن حاسه می بیند و الله اعلم می فرمودند
 سبت سال است که من نرفته ام و دراز میکنم و چادر بر خود می اندازم مردم می دانند که در خواب رفتم کتاب
 حروف گوید تاویل این سخن آنست که خواب عرفی غفلت و ذمبول است و از ایشان این معنی مرفوع شده میفرمودند
 شهادت و تقلید انبیا است علیهم السلام در عقائد بغیر زیادت و نقصان چنانکه در نصب قده اهل سنت است
 مگر آنکه بصاحب کشفی برخورد و وی تفضیل و تحقیق آن عقائد متنبه سازد میفرمودند و نه محققان متکلمین از زمانه
 حقیقت ممکن با حقیقت واجب معنی اراده میکنند که آن را با تحقیقات صوفیه نزاعی نیست و اگر نیک بشگافی
 و در میان محققین متکلمان صوفیه نزاعی نیست مگر آنکه و کلام قده اهل کلام را ممکن است که حل کرده خود بر
 مروج صوفیه کتاب حروف گوید علوم صوفیه مثل است بر دقائق جمع و فرقی و معلوم متکلمان مقتصر است بر فرقی
 این را مخالفت نتوان گفت بلکه اقتضای است بعضی دون بعضی و الله اعلم میفرمودند از اعتقاد توحید که بوجهل
 یقینی و برهان قطعی ثابت است اعراض توان کرد بر این اختلاف اهل شبهات ظنیه و ترددات اینها که ناشی از
 عدم فهم و عدم تدبیر است میفرمودند تدبیر اخلاق و خروج از صفات میسر اگر نشسته گردد هیچ کمال نیست
 نیست به نسبت کمال ولایت خاصه خدا تعالی از آنکه نقل میفرماید و ما لنا الاله مقام معلوم آری این مرد مورد عنایات
 الهیه و مصدر خوارق که از جنس کرامات اند شده است زیرا که اینها صادر میشوند بسبب انوار طاعات و بر آمدن
 از و نام صفات لیکن و خل و در تقیه ولایت بقیقه نشده است هنوز خود مشغول است پس چگونه شمرده شود
 صاحب صفات و میرزا و اخلاق این طریق کتاب حروف گوید قوله و ما لنا الاله مقام معلوم یعنی

مقامات ملائکه معلوم المتقادیر اند و مقام صاحب المائیه خاصه که بشرف تجلی ذات مشرف شده صدی واحصائی ندارد
 و خلوش نتوان گفت میفرمودند احسن ریاضات توسط است و کل مشرب باد و ام تو به تا آنکه مگر در میفرمودند
 چون حضور در دل جا گرفت دیگر سخن گفتن و اشغال این زایل نیگردد آری اگر مشغول شود تعلیم و تعلم علوم دقیقه مجالی
 خفیف واقع میشود و آنگاه فرمودند آنکه که حضور مکه شده بنشانه بصارت در بصر هیچ چیز حجابیت میفرمودند شاید
 و به سیمیه شیخ یاقوت حبشی بچشم است که از ارض و سموات و صدوت و امکان گذشته بعرض وحدت پیوسته
 و الا متعلق و متوجه بودن دل بخرش ایماچ کمال نیست اول قدم بصوف تجا و از جمیع ماعدات و عرش مافیة کاسه و کوه
 نتواند بود که نسبت شیخ یاقوت بخرش از جمله آن باشد که مبلغ علم و باطن هم می عرش است مانند کمال می باشد بلکه می کرد
 بعد از آنکه از آن هم بدین بجهت مناسبت بود و در نظریه باطنیه و تشریح الاله علم میفرمودند و بر این نسبت شهود اگر تو پادشاهی یا انطس
 سلطان را رسانندت ازین پاس یعنی سالک باید که هیچ نفس از توجه بجناب احدیته و وحدیت صرفه از وی برینا
 و این سیر می آید تا آنکه در میدان توحید با فکرت نشیند تا فانی شود از حجب اسکانیه و باقی گردد بحق سجانه آگاه باز
 گردد و مقصود فی غیرت متوجه است و این با استخراق سالک در بحر وحدت صورت بند میفرمودند بعضی شیخ
 گوید اجمام شود و وصیت حق است با منظره و اما بانکه تصور کند که حقیقت وجود با تعالی از او از صفت تعقید و اطلاق
 متمثل شده است باین صورت مشکله درین نزدیک من اقتباری ندارد اجمام سور رفع حجب است بتوجه بسوی شمس است
 از حیثیت طلوع او در کوه تعیین سالک ازینجا و خود در سر است وی در همه چیز کشف خواهد شد آری چون سالک
 ملول شود ازین توجه باکی نیست که سطرالع صیحتش با منظره کند با نیطو که نوری بسیط با منظره نماید که قبل کل شمس است
 و از ما با و مثلثات تجا و نمای حقیقت متمثله کاتب حرف گوید و شمس احدیه از کوه انامت فریب است و شهودیت
 حق با منظره نسبتی است از نسبتهای سلوک میفرمودند جنگ کردن و رضا و غضب سالرا و صاف بشهرت
 از اشراق بعضی قوی با بعضی میخورد سلوک مراتب لایت بهم ازین است و احوال سل و تکلیف متبنی برین است
 آنکه که عارف چیز تلخ و بد بود از لذت تمام میخورد بسبب آنکه در آن وقت از بعضی قوی خلاص یافته بود و کاتب
 حرف گوید مراد از قوی استعداد اعیان انواع و افراد است مثلاً صورت نوعی انسان نطق و استوفاست و از شمس
 تمضا میکند و صورت نوعی فرس سهال احوال است و شاعر به شیره و علی بن القیاس میفرمودند خلاص از حجب اسکانیه و آت

متوجه اول مرتبه عرفان است و باین حالت اشدت گردانگه گفت الصوفی هو الله چنان ممکن کرد امکان بر نشان بجز
 در و خیره نماند میفرمودند حضرت وجود تجلی کرده است در هر چیز حسب استعداد آن منظر هر چه اوسع و بصیر و سایر صفات
 ملذذ و شویو تمهید است بر او است اینجا بقندی چون نظر بغیر خود میکنند در وحدت متمد و دیگر دو چون از لظلال اسما و صفات
 بر آید همه اعتراضات و تخیلات مرتفع میشوند آنکه موجب نیست حقیقت وجود را بغیر اعتبار قوی توان دانست میفرمودند
 بصارت بصیرت است از بصیرت روح لیکن تنقید شده است بجهت وسافت خاص که نه غایت قرب و نه
 غایت بعد است در رنگ کسی که شیشه سبزه چشم خود نموده همه چیز را سبز بنماید چون بصیرت و معرفت قوت یافت
 بصارت تابع او شود و حکم او گیرد و ازین رو تقدیر محبت و غیر آن مرتفع میگردد و میفرمودند معتزله و شیعه رویت را
 را انکار میکنند زیرا که مقتضی جهت است و انکشاف اتم بر نعجب اثبات میکنند و اهل سنت اثبات را رد میکنند
 بلا کیف جهت و ان عین انکشاف اتم است پس نزاع فلفلی است میفرمودند اهل الله را حاصل میشود در و ان
 آنچه دیگر آن را در روز قیامت خواهد بود پس می بینند ذات منزه از اشکال بر توبه آن رویه کالبرق الخاطف بعضی
 و زیاده ازین بعضی دیگر و با هم بعضی کل حضرت امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه میفرمایند لم اعبدا رباً الا الله فزود
 دخول در سلسله اولیا و طریق ایشان عبارت از عمل کردن و قبول نمودن است مرایضات و مشارب این قلم
 هر که چنین نیست او را اهل نتوان گفت اگر چه نظایر را تا بطی پیدا کرد میفرمودند عرفان زمان ما از تجلی ذاتی نیست
 و الا تملح سلاطین نمیشدند برای اغراض خود و لغواض اخوان و اولاد خود و کاتجروف گوید تجلی ذات گاهی بر توجع و اشتیاق
 وی نیز اطلاق کرده میشود پس اینجا مراد انکشاف کمال تدبیر است فظهور قهر ذات با اعتبار تدبیر بر سبب مساویه دار ضعیف
 و اندک قس سمانه نه منجوا بد در هر چه که منجوا حد ظاهر میفرمایند بغیر خرم سبب از اسباب این دانستن توکل سید بهد الله اعلم
 میفرمودند از اعظم موانع وصول تخلص است و معنی قول صوفیه که تا قبله توصلی نمیشود و افاده و استفاده صورت
 نیکو میفرمودند معنی توحید توحید است که اخذ از یک جانب باشد و لغات بغیر نیکند اگر چه غوث و طلب باشند آنکه تخمین بقوا
 افضلیت او بر کل کند میفرمودند عارف را نباید که مرید عارف دیگر را بخود مائل کند و توحید او بشیخ او شوراند و اگر الحال کند
 نیز نباید که لغویض کند او را بشیخ او اما اگر شیخ او بمیرد یا در شهر دیگر رفت باکی نیست میفرمودند نظمن در صاحب پنجاه صبر
 الله علیه و سلم و انکشاف ایشان از انبیه اهل بیت ثابت نشده بر ایشان افضرت در توحیه قول این عبد البرکه بجواز تخیل

بعض البعین ومن بعد هم بر بعض اصحاب زبته و تجدیدت انجمن بنکم از تک کرده میفرمودند انقیاد صحبت و حایز
اکثر است از انقیاد صحبت چنانچه کاتب حرف گوید یعنی بن عثمان نیز از اصحاب اند صحبت ایشان روحانیه است
و آن خوشتر است و اللہ اعلم میفرمودند در محفل عظیم از علماء و عرفا سلسله وحدت وجود اثبات کردم و ببارت
عقاید تکلیفین تک نمودم و دلایل عقلیه و نقلیه بیان کردم اما تلفظ بلفظ وحده وجود نکردم به قولی کردند یعنی اهل رسوم
تعصب ایشان با الفاظ پتیر است میفرمودند تسلیم رسال تو حیدیه ریاضت یا انجذاب نفع نمیدهد و در رنگ
تعلیم رسال خطب عشق یا رسال می بی تیر انداختن اری گاه استغال پس رسال موید و تقوی مطلوب میشود
میفرمودند همه از منته نزدیک من بنزل آن احد است و نیز می فرمودند که روزی نخواستم که وضو کنم در جهان علی قدری
یعنی درم بجزاں و در دل من دروا ندانم که این است نصیحت رسال است کاتب حرف گوید یافتن از منته مطاوله بنزل آن
واحد ناشی است از استسراج فدا و حقیقی که فوق زمان است یا علم زمان یافتن یک ساعت از زمان طویل منشا شرف است
که زمان مقدار حرکت را گویند و در عالم مثال هیچ حرکت نیست الا سرعت از آن حرکتی هست اگر چه در خارج آن حرکت
ظاهر نشود پس گاه نمکشف میگردد مقدار سرعت از حرکات مالم و بقیاس آن از منته مطاوله منتخ میگردد و معلوم
عند اللہ میفرمودند اگر مرکب شکر را برین بنی بدان که در مخالف امر ارادتی نیست لیکن میگردن او را فان الذکر
تفیع المومنین ای المنتهین شاید که قول نفع رساندگی را از صدرا چون موافق امر ارادی اقد و رنگ آنکه نیز کس
بجز زرد و وی او را در هر کوه و بازار با او از بلند می خواند اگر چه نیز کس در مقامی حاصل است و مخبر از نیز یک است از
نیز ازل کاتب حرف گوید عالم همه باز بسته است بطنا باهای و چون گرفتار است ففیش نیز واجب است و اگر اصل
است صلاحش هم واجب و واجب بالغیر لا بد است از علت تامه و ارشاد مرشد خرد علت تامه صلاح اکثر نفوس است هر
تدبیر کلی مقصد بعثت رسال و انزال کتب شد چنانچه مقصد وجود سایر اسباب گشت فقدر در باب آنکه بعضی فرمودند
حضور دارند و تشریح نیستند میفرمودند چون کسی را ذوق مشاهده حاصل شد هیچ معصیت ایل نشود چنانکه سیرنی
لذیذ است نزدیک صلح و فاجرو و حفظ از معاصی غایت حضرت حق فضل می است میفرمودند فوج با نیز دیدن می از
معاجران حضرت ایشان من گفت اینک خدا را پیشم سری بنیم گفتیم چنانگوئی که او اپنی گفت از دست و دست
خدا باید که گفتم و منش کیست غضب سالت شد که مر و نصف بود میفرمودند علی خود نیابار سوخته میشود و همیشه گشته کرد

بايقه قلبه غاصه بروح و در نشاء و آخرويه كار بركس اين است كه جز نامؤمن فان نورك انظها لمي ليكن اين طالع اهل كمال
 است كه حجب اهل كانيه از نشان مرتفع شده ميغرمو و فهد فاضله از صوفى سوال كرد كه صوفياي اين همه رياضات
 و عبادت چرامى كنند گفت اگر تر اكونيد كه اگر خپس و خپس مشتقت كنى سلطنت يابى يا بادشاه منخر تو شود و پيش تو آيد
 اين همه تا عجب و شاق بر تو گوارا باشند يا نگفت آرى كه مى اين كار را بكنند وقت بر جان خود نهد صوفى گفت
 بسبب رياضات حضرت حق با عظمت الوهيت و رفاهه قلوب ايشان مى آيد كه تا جوف گويد و رد آمدن حق ايت
 است از بقا بصوره السيه و شلش ششعلان نقطه وجود است از نقاط نفس ناطقه سالك ز تا ويل شطرم عين القصات
 بهمانى **هـ** اى سپه الله الله خود شر ك نفى است آينده دار به صيت شر ك جلى رسول الله و خوشترين را
 از اين دو شر ك بآر **هـ** ميغرمو و ندلا لا اله الا الله لا معبود غير الله است لا اله معبود را عابدى بايد و اين مقتضى شينيت
 است كه اصل شر ك باشد و فخار او از ان است كه عابد و عبادت مذكور است و معنى محمد رسول الله است كه خدا تعالى
 آنحضرت را بخلق فرستاده است و بيشك مضاف غير مضاف اليه باشد و اين شر ك جلى است و چون حقيقت
 وحدت رسيدى و غيرت تعينات را اعتبارى دانستى و رسول خدا را منظر مرسل ديدي از اين انواع شر ك خلاص شدى
 ميغرمو و ندك كه وجود عالم مستلزم عدم واجب است از انكه واجب بر تقدير وجود عالم يا خارج عالم است پس وجود
 باشد و محدود واجب نبود و يا ذل عالم پس حلول لازم آيد و حق عزوجل از حلول منزه است و همچنين عدم مكانات
 من جميع الوجوه ضرورى البطلان است پس معين شده كه گوئيم عالم عبارت از تعينات اعتباريه است حقيقت
 وجود را عبارت ديگر گوئيم و مععدم است بديت خود است بغيره كه قيوم وى است در بيان معنى كلام شيخ اكبر
 كه در باب عبادى و تين بعد المائمه از فتوحات كيه نيغرمو و ندك من العالم من الله ميغرمو و ندك وجود عالم در مرتبه هفتم است
 و حق تعالى وجود صرف است عارفى گفته الوجود فى الكل سارى و التعينات امور اعتباريه پس عالم دور ترين اشيا
 است از حق عزوجل زيرا كه موجود حقيقى و محموم صرف با هم تضاد دارند و در بيان ايشان جامعى نيست در رنگ انكه گويند
 سرب دور ترين اشيا است از بجز زيرا كه سرب بسبب لحنان نور شمس بصوره بجز برآمده حال انكه حقيقت سميان اينها
 تبين كلى است همچنان س احديت بر عالم تافت و عالم بصورت موجود برآمد و او را نمابستى با بجزوات پيدا شد حال انكه
 در صذوات خود معدوم محض است در بيان معنى كلام شيخ اكبر مافى احد بن الله شيا ميغرمو و ندك زيرا كه اين

طریق تفرقه شد که غیر حق سبحانه موجود نیست **ه** کجا غیر کو غیر کو نفس غیر **ه** سوئی الله و الله ما فی الوجود و لفظ نمی بر
محل دلالت کند وی سبحانه ظاهر است و منظره شیونان می پس چگونه حلول کند ذات او و صفات او در غیر متعلق
شود و غیره یا نظر فیت آن تا نرم آئینیت است پس نیست چیزه از خدا و غیر او چنانکه نیست چیزه از غیر او و او را
و چنان است محل قول ایشان لیس فی ذاته سواه و لذاته فی سواه پس ظاهر شد که ایس هر دو عبارت با
وحدت وجود تنافی ندارند **م** میفرمودند بعض عرفا گفته اند که متعلق شد قرآن برای من بصورت بحر آیات او بصورت
امواج پس تو فک کردم نزد یک آیتی و اینجا یافتم از معانی بطونیه آن قدر که نهایت ندارد و در دل من در و اندک این
است قرآنی که محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم نازل شده بود پس دانستم عظمت قرآن را و ولی از اولیا الله متوجه
شود بسوی حق و عمل برائی طلب چیز بعضی مردم الهام کرده میشود یک آیه یا دو آیه از قرآن بر حسب مطلوب او
میفرمودند چهل حضرت وجود تجلی شد بصورت امکانیه صفات واجبیه در حجاب امکانیه متحقق گشتند بسان احتضار فت
مخرف که گاه سکر منورده باشد چون بناگاه سگر خورد کاتب حروف گوید یعنی در نظر هر مکنه وجود تجلی است **ن**
کامله یافته سکر گردد و بسبب تنزل بحسب آن نشاء و تحقیق قول بعضی صوفیه یا بعد المقام الذی وصلنا ه مقام قول
بعضی آنکه فوق کل مقام مقام بالاتین میفرمودند قول اول صادق است نسبت بهل شهوش شیخ بطامی اذین
و راه عبادان فریة والی ربك المنتهی و قال ثانی اگر اراده کرده است سیر در نظر هر چهارچون ملائکه و عالم مثال و ارواح و
غیر آنها مسلم است لیکن این کمال نیست و عارف بعد وصول بذات متوجه بهوی آنها نمیشود الا اشار الله و لفظ مقام بر
منطلق نیست مگر تسامح و اگر اراده کرده است که بعد وصول بذات مقامات غیر متناسبه نفس الامر ندیس این ظلم صریح است
در بیان شیخ فرید عطار **س** عشق را با کافر می خوشی بود **ه** کافر سے رنفر درویشی بود **ه** میفرمودند سکنه کفر
استار نسبت اضافات است در توجیه قول شیخ ابوبکر واطی و شیخ ابوسعید از که اکثر العارفین حتی ابی زبید مأتوا فی الهم
و انطن میفرمودند بتدار ولایت کبری فاجتبه آئینیت است که شهود و وصول بذات عبادت از بود و اکثر عارفین شیخ
ابوزید نیز از ایشان است لا بد بل مقام شرف شده اند لیکن این شهود را مرتب بسیار است گاهی متحقق میشود تجلی
صفات و وجهیه با بقا و بقیه از امکان و همین است غالب در اکثر عارفین آن دائم میشود و گاهی تجلی ذات از حیثیت قدرت
آن و آنجا بقیه از بقایا اسکان نبود و این بسیار نادر است و همین است تجلی برقی آنی که دائم نمیشود درین نشاء الانبیا

بن متفرق شوند و روح از بدن مفارقت کند و هر که بشهود ذات ازین حمیت نرسیده در حقیقت بسر توحید نرسیده
 است و وحدت بروی استولی نشده است بسبب آن بقیه چون بعضی مراتب شود بر باز یله بطمانی استولی شده در مرتبه
 امکان لوفعلیه که در با وجود بقیه از امکان این زمره برآمد که سبحانی ما عظم شأنه و این لفظ کسی را که بسر وحدت بوجه مذکور رسیده
 باشد نیز وزیر که ما عظم صغیره تعجب است و آنچه صحیح تعجب نیست تقیاس آنکه حق را سبحانه از عظمت و کبر با خود توحید تعجب
 نیست و آنکه گویند که بعد از این شیخ بطمانی خطی بیرونش ز نار در گلو بست و بکار داد از اقطع نمود و گفت اللهم ان کن
 قلت یوماً سبحانی ما عظم شأنی فکنت عجباً سیأ زندگی قوا و انا اقطع زناری و اقول لا اله الا الله قرنیه دیگر است
 بر آنکه بقیه از امکان باقی مانده بود و در آخر بر این مطلع شد اگر بعضی از صوفیه گویند برای ارشاد بوده است تا که تعلیم
 مثل قول لنگوید اما این منصور پس ابو سعید خراسانی در حق میگوید که او حد زمان کم میکنی فی عهد کهن الشرق الی
 الجراب مثله و لهذا مستولی شد سر توحید بر و در جوار کرد از آن لیکن قایل را رسد که گویند که در نیز سر توحید حقیقت
 نرسیده بود قرنیه آنکه مراست کرد بر قول انا الحق و تجلی برقی بخجانی پیش نیست با جمله اکثر عارفان نشرف شده اند بهر
 او شود و گمان بردند که شهود ذاتی است و مردند در همین ظن و وهم کتاب حروف که به تجلی بقدر تجلی است و هر چه
 برای محدود است غالی از حدی و صغری نیست لیکن فرق است در آن نفوس که قوی الطاقیه بر آنها غالب باشند
 آن نفوس که قوی تقیدیه بر آنها غلبه دارند پس در نفوس تقیدیه غایبه معرفت ظهور صفات است نه ذات و آن نیز نوعی از
 اشراج و اختلاط درنگ آنکه هر آنینه که هست محاکاة اجسام نمیکند مگر بمقدار وسعت خود و لهذا آسمان زمین و زمینیه منقطع
 میشود و در اینینه سبزه دریا طولانی و مثلث در محاکاة و بی تغییرات دیگر نیز واقعه میشود و هر تعبیر سه جلالی است ۴
 میفرمودند قابل مثل انا الحق اگر محجوب است بحجب امکانیه کاذب است و در حکم فرعون و اگر حجاب امکان او مغلوب شده
 سجد و است آنکه فرمودند تجلی برقی منشی و عاوی باطله و محبت امکانیه است فی نبی که چون کی جمیلی را می بیند خود را و
 جمیع صفات خود را فراموش میکند چنانکه ساد صر با با یوسف علیه السلام واقع شد ازینجا باید دانست که حال جمال حقیقی چه
 خواهد بود و مستحضر است ان الله خلق الخلق فی ظلمة ثم یرش علیهم من نوره فرموده یعنی پیدا کرد خلق را در مرتبه یسویان
 تا تبیه که متشابه از غلظت مدم زیر که در آن حالت وجود خارجی منتفی است بعد از آن نجات حضرت حق بر ایشان نور وجود
 پس غش شد یسویان تا جاییه تا غلظت در این موجودیت میفرمودند و بعد از آن بسوی مراتب امکانیه در صفات

خود کمال است از آن رو که اینها شیون ذات اند و آنکه آنرا غفلت می نامند باعتبار آنست که مانع توجسبوی صفات
 واجبیه میشود و بسا است که بمیر و آدمی درین حالت و محروم ماند از وصول بذات یا قطع نظر از جمیع اعتبار است پس متالم
 مغز و متنازی کرد و بعد موت بسبب فراق مالوف عدم دریافت کمال خود میفرمودند ذات باعتبار نفس خود قطع
 نظر از جمیع اعتبارات نفسی و ثبوتی اسمی است بذات محبت و ذات سافج و لائقین و احدیت صرفه و وجود مطلق بآن
 معنی که محری است از نسبتی تمقید و طلاق نه آنکه تمقید اطلاق تمقید باشد و اتفاق کرده اند صوفیه بر آنکه این ذات محبت موجود
 یعنی و مقول محض است او را در خارج وجود نیست و معنی این کلام آنست که تمقید باین حیثیت امر ذمینی است زیرا
 که اعتبارات ذات اسماء و صفات اند و آنها لازم ذات اند که منفک تواند شد از آن در خارج و ذات تجلی است
 باین کمالات از گاو و ابداً آنکه گفته است که احدیت قبل وحده قابل در خارج قابلیت است مراد وی احدیت ذاتیه است که
 در آنجا ملاحظه هیچ اعتبار نیست لاسقو طاولا بتوقا و آنکه گفته است که احدیت بعد این وحدت است مراد وی
 احدیت صفاتی است که در آنجا ملاحظه نفسی ماعدا ذات است فلا اختلاف بالجمله مرتبه نفسی ماعدا ذات نمی میشود با حدتیه و
 مرتبه اثبات اسمی میگردد و با احدیت و آن واحدیت شامل است کمالات موجودیه و امکانیه را لفظ و اطلاق میشود باعتبار
 تجلی وجود مطلق بصفت و بعدی بیوتره و لفظ ممکن باعتبار تجلی او بصفت امکانیه تا اثره باید دانست که تقدم و تاخر درین
 مراتب رتبی است نه زبانه چنانکه در وجه مجرای می آید نظیر تقدم رتبی این است که زید در خارج هم زید است و هم انسان
 و هم عالم و هم حایک و یک زبان پس چون نظر کرده شود بذات محبت نامیده میگردد بانسان صرف و اگر اعتبارات نفسی
 صفات کنیم نمی است بانسان محری و اگر اعتبار انضمام و انصاف او با صفات کنیم نمی است بانسان تصنف یا بجز
 بتفصیل صفات کنیم اگر اعتبار انصاف او بعلم کنیم نمی است بانسان عالم و اگر اعتبار انصاف او بصفت حاکم کنیم نمی است
 بانسان حایک و زید و جمیع درین حالات واحد است و در خارج هرگز صفات ذوی از وی منفک نیستند و اختلاف
 اسماء بخص اعتبارات عقلیه است و تقدم قساری بر اعتباری رتبی است نه زبانه پس اگر کسی گوید که موجود در خارج ذات
 صرف است مراد وی آنست که آنچه او را ذات صرف فرض کنند همان موجود است و در ظاهر بیهوده و این را بر آنست
 نمی او حاصرتیم باین که ذات صرف خارج از عالم تصور کنند نسبت ظاهریه و مظهریه اثبات نمایند که گویند تعالی الله
 عما یقول الظالمون علواً کبیراً میفرمودند هر که سجده می یابد یا ناسی گفته غالباً از غلبه حال و احتفاء به تبرکات آنرا از نظر

گفته والا اطلاق اسما الوهیت جائز نیست مگر عالم جمیع معالومات دین علم در ایشان یافته نشد بلکه بحقیقت این معالومات
از منظر پراته نشده و نخواهد شد تا با بد گویند اگر تجلی برقی دائم شود از خاص می احاطه جمیع معالومات است لیکن در اول
چگونه شود که روح از بدن مفارقت کند و بدن تفرق و تخریب گردد و میفرمودند شرفات بعد روح حجب که بر صورت ذات
تجلی برقی نام اوست آن درین نشانه بعد از ایجاب اسکان میباشد و هر که بیگویند تجلی برقی میباشد لابد موت بیک
است گفته است زیرا که اطلاق از حجب نوعی از موت است قال الله تعالی اومن كان مینا فاحیناه و جعلنا له نوراً
وقال رسول الله صلی الله علیه و سلم من مات فقد قیامت ^{قالت} یل شهوداً قیامت قیامت قیامت قیامت
خواهند دید که تجزوف گوید قوله تعالی اومن كان مینا ای فانیانهم عنده الحجب فاحیناه ای بقیناه ایری الا بالله لا اله الا الله
جعلنا نوراً لیلحی البرق الانی روزی نام یک ارشاد همیشگی برود گفته مقام فلاں معشوقیه است من در آن مرتبم که
عاشقیته و مشوقیت را درین جایج مثل نیست میفرمودند آنکه میگردد که در عاشقیته لذت است که در رفیع اغیبت
خطا کرده است زیرا که عاشق محرق است در عاشق بسبب اغیبت شرک است بشرک خفی دین مرتبه اگر چه از حیات
ابر است در سیات مقربین معدوم میشود و صاحب شهودتند و است بکبریا و استغناء و جلال و جمال در وجه
این لذت بلند تر است از لذت عاشقیته میفرمودند هر که احب مرتفع شد دید پروردگار خود را در کوه روح خود
حصین است شرف ذات و درین وقت متوجه نمیشود عارف بسوی عدم نهایی ذات زیرا که این از صفات است
کاتب حروف گوید یعنی علم حضوری او با نانا فاست بحقیقه الحقائق و آنکه انما محدود است و تحقیقه الحقائق نامحدود و بهم
سانی ندارد زیرا که نفوذ وی بذات حقیقه الحقائق است مع قطع نظر از جمیع اعتبارات و تناسلی و تناسلی هر دو اعتباری
است از اعتبارات میفرمودند مدیث قدسی بر دو نوع است یکی آنکه او را بر جبریل آورد و آن را قرآن و خل نشد بسبب
آنکه کلام مجز نبود یا در غایت غموض مخصوص کمال بود و قرآن همیشه شفا است عامه و خاصه را و میم آنکه خدا تعالی بر نبی
صلی الله علیه و سلم نازل است بر واسطه زمینی اذ انقیرتم فی الاحور فاستعینوا باهلی القبور میفرمودند احتمال دارد
که مراد از استعانت آن باشد که یاد کردن احوال موته و عبرت گرفتن از ایشان توجه با سوره نوید را در دفع مکنذ فکر
ساش مضمحل میگردد از معنی حدیث ان الدنیا اقمه من حیفة منسنة میفرمودند دنیا منح است از توجه بر حق
بسبب تعلق قلب بوی بخلاف حیفة میفرمودند کذب در اقول آنست که قول مخالف شریعت گوید و کذب در

انفعال است که فعل مخالف شریعت کند و کذب در اطراف است که متعلق شود از عالی بجالی زیرا که صدق حال همان شود
است که تب حروف گوید مراد از تلون اینجا ظهور سر توحید یکبار و ستارگان و دیگر بار است یا یکبار چیرے منکشف شود
و دیگر بار چیرے دیگر فعال انفعال است حال این امور سیفر نمودند قلنسوه طویل و در سن ابریشم که بر گرمی بنده و زبان میند
تمام آن سیلی است از علامات یهود و نصاری است که امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه بر ایشان الزام فرمود تبار از ان
قوی از جاهلان این سلسله را به پندیدند و اختیار کردند سیفر نمودند حجب امکانی عبادت از ظلمات غفلت است
که در آئینت می اندازند و ناز و خردن و آشامیدن و نشن که از لوازم حیات است و از غضب محمد و غضب و سایر
اوصاف و تسمیه اینها مسموی غفلت است و حجب جو به صفات واجب اند و سالک چون بفضل الله حجب امکانی را
قطع کرد ذات از او را حجب جو به می بیند مثل آنچه بیننده آفتاب را می بیند و هوا و آتش و سموات که در پیش اندازد
نیتند همین طور سالک را حجب جو به مانع از مشاهده ذات نشینند بعد از آن حجب جو به نیز انفعال اولیاد را مرفوع میکند
میفرمودند تبار عبارت از توج قلب است بسوی حقیقه الحقایق بلا خطه نفی ماعدا اگر چه یک ساعت میرسد و هر که
از ذات حق را نداند تبار و نهار او را نشاخته در شاهه العجول است میفرمودند مشاهده جو عالم شمال و اروج جاتا
نمارد و همچنین شهودی که بعضی جذب الیه حاصل شود آمار بقا این نوع شود اعتماد نیست بخلاف شهودی که بعد سلوک
حاصل شود که آن بعد عبور می باشد و بر بقا و اعتماد است میفرمودند مثال عارف است که عشق گردد و آن در
اشتیاق معشوق است و انگاه فرمودند باصطلاح این قوم حقیقه الحقایق هم سلی است عشق در بیان قول اول
سلوک که دل بر ریاضات از پائین بقوی می آید میفرمودند منی ارتفاع دل از سفل لعل است که لواض کند از
سفلیات و متوجه شود و بلویات و الا انسان از انتقال قلب تازی میشود زیرا که تبارین قبلت متصل اند و تحقیق قول
شیخ ابر الهم اوسع من الحال و قول ابن سعید حراز الحال اوسع من العلم میفرمودند ستم علم از بیخه است که
داخل میشود در عالم حال و غیر آن از کیفیات نفسانی بل حقایق خارجی نرد حال کیفیت مخصوصه است خیر وی از
انگیزد و متوجه حال از آن جهت است که حال قوی است منکشف میشود بسبب می علم عجزی علوم غیر بیخه اگر که بعلم کتبیم
بافته بود میفرمودند روزی دیدم که خبی مگر نزه انداخته و آن گردان از جای بجای میرفت و این از خواص جنیان
و آنچه ایشان می اندازد راست است میرو میفرمودند در جانب شمال ناحیه هست که در اینجا آنکه رصیه می اندود در شان

توالد و تناسل هست بخلاف لامکه سماویه و اکثر ارضیه میفرمودند چون قابض شد وجود بر ما هیات پیدا شد در انجا بر
استعدادات آنها خوشبود بود و لم و لذت و تعب و راحت و تسکین و تفرق شدن از بار و امتثال این کیفیات
والا وجود فوری بسیط منزه است از اینها آنگاه فرمودند قدره عین طعم و دویح و سبب قیام است نسبت و اقله ایشان
و شامه اوجن است نسبت به اقله جبل و خضر بر و شامه او زیرا که الم ادراک مخالف طبع و مزاج را گویند و این مختلف است
و همچنین زهر ماران را نافع است و غیر او را ضار با وجود آنکه حضرت مجید و مساوی الظهور است و در هر فرد اگر کسی ضار بود
و الف یا سان خود استعمال کند تمیز نتواند کرد و بلع و قیام هم چنین کسی او مضیق زمان و مکان خلاص یافت هیچ چیز بود
شکل نیست شعری که از قمار است مضموع زرق الزجاج و وقت الخمر یعنی صافیند نظایر که بمنزله شیشه اند محبوب
مستقر نیز بغایت مفاد و مضموع فتشامه لو تشاکل الامر پس یکی برنگ دیگر برآید و در صفا و شکل شد حال
نظر مردم در حکما نخاصه و الا قدح پس گویا خمر است و انجا شیشه است و کاندان قدح
لا خمره و نیز گویا شیشه است و انجا خمر است هم چنین است مراد آنکه گفته اند ان شئت قلت حق لخلق بود ان
شئت قلت خلق لحق میفرمودند امام لامکه از صفات الهیه علم است و حیوة شانی است از شیون امام لامکه است
و عدم العلم عین موت است و آنکه گوید امام الایم حیوة است بر خود قیاس کرده است و قیاس غائب بر شایه حال است
که آنجور ف گوید علم ما نا حضوری است و تمثال تحقق و تقریر است اگر زایل شود حیات زایل شود و حیوة نام اعتباری از اعتبار
این علم است چون نسبت آن امور که قابل موت و حیوة باشد قیاس کرده شود و کس در خدمت ایشان بعضی مضمون
نقل کرده دی میگوید اقرب الطریق الی الله رقیة الامار فرمودند شاید مراد وی آن باشد که اعلی اشیا محسوسات اند و
جمله اینها امار و ابریه است مناسب تر است میان نفس بد و بشیر است باین اعتبار رقیة حق درینها اهل باشد و آنکه
این را تصحیح کرده اند معنی آنست که رقیة اینها بند میکند سالک را و عالم شهادت پس مطلع نمی شود بر جمال حقیقی با وجود
آفات آنگاه بگویم که فرمودند که غمان در باره تجلی شده بصورت جمال برآمده اگر غن اینها فصد کرده شود کسی سوی ایشان
التفات نکند مثل اصل شو چون مثل بنینده در کتاب است بلاطه عینک هیچ نظری و التفات می بر عینک نیست
همه کتاب داعی بیند که آنکه در عینک حجاب باشد و کسی انجا دست خود نمیدال شود بسوی ناسا جمیله و حور و امار
التفات نمیکند زیرا که نظر ایشان تجاوز است از اینها بختی بل جماله و محبوب بل میکند بن لایحه و بعضی نمی نماید

از زن قبیحه و نرودیک عارف هر دو در یک حکم اند و هم چنین اهل شهود مثلند و نمی شوند از سماع سرود و زکیر که مسافه سرود
از نم گویند تا صماح شنونده بش نیست اگر مضمی شد به الصوت باشد تا یک غلوه یا دو غلوه رسد و بس و این قسم تجاوز نمودند
از امثال این امور و منتی رسیده اند میفرمودند ولایت عامه را مرتب کثیره متفاوته است چون تقوی و ریاضت
بودت شهودی نیست کسی که بسیران ذات و احاطه و بنظایر مطلع نشده و چون عاشقیت و عشوقیت که اینها مقام حواله
اهل ولایت عامه اند و ولایت خاصیت بجز وصول بواجب سبط و شهود انبیا علیهم الصلوٰه و التسلیات از عاشقیت و
عشوقیت بالاتر است چنانکه انبض احادیث طاهر است مجرای انبض الفاظ احادیث محبت موسی و محبوبیت محمد مصطفی
علیها السلام استنباط کرده اند و حقیقه الامر همان است که گفته شد میفرمودند گاهی حاصل میشود نوعی از جذب یا تنگبار
کلمه لا اله الا الله تصور معنی توحید شهودی و آن رایج اعتباری نیست در تالیل سطحین القضا همانی اثر که شما خدا میدارید
تزدیک نام محمد است صلی الله علیه و سلم و آنکه شما میدانید نزد یک خدا است میفرمودند وی صلی الله علیه و سلم مرت حضرت
وجود است و منظر اتم دی است حقیقت محمد یقین اول و جامع تعینات و منظر اهرست و همه از نوری ظاهر
باین اعتبار چنین گفته است و الا حضرت وجود مساوی الظهور است در هر فرده و تکلف با وجود و صحت معنی از تقن
عبارت است میفرمودند نفس آن نیست که نفس خود شعوری نباشد با وجود خلقت از جناب مقدس نبی نبی که
قصاب چون قطعه لحم مشغول میشود و جاز به پختن نان مشغول میشود این اثر در آن حالت توجسبوی خود و شعور خود نیست
میفرمودند جذب که لغوت توجسب حال میشود در آن ضعیف القلب قوی القلب مساوی است بصحت مزاج یا
بجنت و کوشش حاجت ندارد میفرمودند در روح انسان قوی است که وی لوح مغنیات است چون نبی
از انجا علوم افرا کند توسط ملک وحی در آنجا نیست بعضی تکلمین نیز بان معنی تصریح کرده اند و چون ولی آنجا رسد بلکه ایام
حاجت ندارد وقت نوم گاهی روح انسان بدلت میرسد و مطلع میگردد و ازاں بر بخیری پس اگر خیال آنخی را
بصورت مناسبه تغیر ندید چنانکه دید جهان صفت واقع میشود و آن اشکف عجز و نامند و اگر بصورت مناسبه تغیر و ادخیا
استغال او بعلم در خیال و بصورت شربان تشل گردد و یا استغال او با فان فجر در رمضان بصورت تخم بر فروح و افزاه
مردم تشل شود و این محتاج تاویل و تعبیری باشد و این اشکف نخل میگنید و گاهی روح نایم عالم خیال میرسد نه با قوی
پس صورت و نخیای را بنید گاهی تشل اشکاف بسبب غلبه غلاط میباشد چنانکه یعنی چون قبل نوم آب خوردی بنید مجرور

چون باو بجان خود اشتغال نر می بیند و این همه صفات احاطه است آن را تعبیری نیست و بوی التفاتی نه و چه را بداند
 که وقت رویت در رویا و وسط لیل یا سحر مثلا وقت حکایت رو یا نزدیک این همه حالات را می که با ضابطه متلی بود و مانند
 متوحش بود و مانند اشغال این امور نیز که اقباط کند و بعضی اوقات به وجود شرایط وصول این قوت قدسیه میسر آید
 چنانکه گفتار احتیاط واقع میشود و علم عمیق و با استنباط است از کتابت سنت و این فن را کتب جلیله میهند و نامه کبیر چون ام
 حقیق صادق و این سیرین و ماهر درین فن ذکر میکند رویا را بی را اگر چه فراوان کرده باشد بجهت نقصان قوت عاقله
 یا اشتباه که بسبب از عدم علوم و اخبار و رتبه قدسیه حاصل آمده و در ذیل این کلمات میفرمودند که در روح آدمی گاهی
 مستفسن می گردد و در نوم برائی مطالبه بعضی مخیالات و عمیر میشود بروی رجوع در دل سعادت و مضطرب میکند مردم
 گویند که بروی جنی نشسته آنگاه فرمودند بعضی احیان متفرقی میشود در مراقبه و انبساط شکل میشود و میفرمودند بقیقت است
 حق را بجهت قرب و محبت و احاطه نیست هیچ چیز نیست زیرا که اینها مقتضای اثنتینیه اند و نوعی از سافت اثبات
 کمالین صلواتی برای تو خیم محراب که دیدار و در و ضیال کرده اند جبهه عرش بیان فرمودند آنچه فرمودند و از این الفاظ
 مذکوره قرنی محبتی و احاطه است که در تلم و کس باقی است یعنی تجلی باین صورت در بیان مقوله قوم که نقصان مقتضی است
 اما بیایست میفرمودند یا این راهیات را وجودی متعلی هست تا ویرا اقتضای باشد و اگر اقتضا بقیقت حضرت وجود
 است نسبت باین راهیات چه معنی دارد فی الواقع هیچ نقصان نیست این همه در نظر مردم است و بس میفرمودند هر چه علم
 نیست علوم توحید میباشد بیوس است نسبت دقیق و علم توحید نیست و معل و شهر و منزه از دقیق است نسبت غیر متنا
 بعلم توحید غیر قبل حصول لذیذی نمایند یعنی که باقوال شایسته حکایات و متوجه نمیشود بعد حصول مطلوب قبل اقوال صدقیه
 تحقیق چنانست که قصه گوئی در محله باشد و قصه های هست از نزدیک خود بصدح بر مردم میگفت میفرمودند از نظر علم با
 انکار اولیا الله شرکت مکان است که در یک محله با یک شهر کون و از بد شرکت زمان است که در عصر باشد و شرکت نسبت
 است که آن می از انوان باشد و علوم غالباً معتقد میشوند آن که ندانم بسیار دارد و عبادت بسیار کند اگر چه بر این عبادت و عبادت
 نظر کردن است قلب عبادت شیخ در حدیث آمده که مردی را حضرت پیامبر علیه الصلوه والسلام شهادت به شهادت فرمودند
 صحابی در عقب او رفت و تجسس تمام کرد و وی را نوال کثیره یافت حقیقه حال از او متفسد کرد وی گفت که زمین تا آسمان
 پر از خود و مانند ملوبات و در ملک من بود و یکبار ملک کرد و مخزون نشوم بقصد آنجا چنانکه سر در شوم بوجود آنها حال

آنکه مقصود تجرید اول است از ماسوی اگر این صفت بدست آید قلیل عبادت ویر القبح بسیار میدهد از دنیا است که با
صادق را بر غلطی هر شیخ نظر نباید کرد و بر بیان مصدقیت قلوب نبی آدم تلین فی الشیء میفرمودند ظاهر بدن انسان در
شتاباروی بود و باطن او حار و صیغ بر عکس این می باشد و چون شحم این قلب صنوبری گذاشته میگردد و قلب بخوبی را
صفای حاصل میشود و هم چنین بسبب کثرت خون و بسبب آنکه جگر جلوس شحم گذاشته میگردد و فایض صفات او میسر چون غضب
شهوت چغیرا سیکند میفرمودند غالباً ظهور خارق عادت و رحمت است زیرا که کثرت عارف شود و وصول است پس
مگر آنکه این حالت متنزل کند پس ظاهر شود و از وی درین حالت هر چه خدا خواسته باشد میفرمودند و عارف نظر بجای
نمیکند زیرا که این نقصان است اگر هزار بار این ندانند چه در کثرت می گردانند میم یاب این شوند که خاتمه تو بخیر است بر تشریح
باینها التفات تو بدینکند و نفع حاصل که مطالعه جمال محبوب است بر تمام اهل با قدم آن نمیکند از میفرمودند ملائکه و جن
توانند که هر شکلی که توانند شکل شوند لیکن انفس ایشان در آن حالت باقی است جمال خویش جبرئیل مثلاً مستقر است
در مکان خود معه یله بحضرت رسالت پناه علیه الصلوة والسلام و صورت و حیثیت توحید است و اگر عارفی خواهد که جن را
بگیرد هر طریقی است آنست که توحید شود و بهمت نموی شکل وی پس نمیتواند بر آمدن ازین شکل الا آنکه وی حیلها سیکند با جبار
آن توحید بشود اندک مثلاً اگر بصورت سگ متمثل شد تا عارف باین صورت توحید است نمیتواند بر آمدن ازین صورت لیکن
گاه بی صورتی شاة را چوب صومعه سگ میگردد و اگر عارف باین توحید شود نیز نمیکند او را لیکن توحید بشود و بصورت
سگ که کبارت پس فتور واقع میگردد و آن جنی بزرگ دیگری آید و بکذا میفرمودند قدرت سوره فاتحه باین وضع
که از جمله را با اول جمله ضم کند در یک نفس تا یک هفته هر روزی چهل و یکبار حصول محامات را از بعضی عرفا منقول است
و قول خدا تعالی فوق کل ذی علم علیه میفرمودند علم صیغه مبالغه است بمعنی کثیر العلم و آن بحمد الله تعالی و دیگر نیست
پس صحیح شد معنی غیر تقدیر است نشاء کاتب حرف گوید این دفع و ضعی است تقدیر و عمل آنکه شما میگوئید که بالاتر از شهوات
و صفت مقامی علمی نیست و این آیه متضمن آنست که فوق بر علم است بهت الی غیر الذی هیایه و تقدیر و رفع آنکه اینها استنشاد
مقدس است یعنی التوحید لذاتی و وجه دیگر آنست که علم نام خداست و فوق شهوات و وحدت توحید ذاتی حضرت است و است که
بنده را ترقی دیگر ممنوع باشد و الله علم در میان قول شیخ جنید طارت العبارات الخ میفرمودند و ظاهر عبادت العبادت ذریه که
آنها از اعمال ظاهره اند و نیست الا اشاره یعنی آنها که متعلق بظاهرند که عالمی از باطن است و ما ینفعا نوافل العبادا

یعنی نفع اتم از نوافل ظاهر حال نشد الا در کتب تحفیفة صلیناها فی جود اللیل یعنی راحت ترک کردیم و تو محبت
 اختیار کردیم پس حال شد با وصول بحق سبحانه حاصل کلام آنست که کتفا و نیاید کرد و عبارات و اشارات لسانیه
 پس لابد است از توجه بجناب اقدس بصف خشنوع اتم خصوصاً در اوقاتی که هیچ مانع منحل حال او نباشد تا آنکه حضور
 مشاهده مستقر گردد و کاتب حروف گوید این واقعۀ نزدیک فقیر محمول است بزطائر آن راه سمیت و جذب الکریم در وجود
 کمال بزرگ است لیکن ثواب و درجات نمره طاعات اند و بس در حدیث الروح ملائک سبعون الف وجهی
 فرمودند احتمال دارد که در روح الارواح باشد زیرا که جوهر ملکی است حیواناً از و بساک تعبیر کرده میشود کاتب حروف گوید
 روح الارواح عبارت است از تجلی که اصل نظیره القدس است و صم ارواح حول آن مثل ضویر است بر جسم معنی با گویم
 مراد از روح الارواح مثال نوع انسان است که جمیع ارواح از وی منشعب میشوند در تحقیق لطائف است
 فرمودند که روح را اسما مختلف است باختلاف عبارات پس حکما اعتباری لطیفه متقل آمده در تاویل حدیث ثعلبی
 که در تفسیر آورده که حضرت رسالت علیه السلام در حق حضرت مفضی علی دعا کرد **اللهم اشوخی صدک و لیسلی**
 امری واجل لی و زیر اسن اهل سیر فرمودند که روانست که واجل لی وزیر اخامسا من اهل زیره که شمیم یعنی
 صدیق کبر و فائق عظم و کلین یعنی جبرئیل میکائیل و زکریا حضرت بودند بر بیان اثر حضرت علی کرم الله وجهه صل
 لیت ربک قال ما کنتم اعهد ربالم اذ قال السائل کیف دایتہ فقال لم تره العیون بمشاهد العیان
 ولكن رآته القلوب بتحاق الا یقین کاتب حروف گوید غرض ازین توجیه آن است که این کلام نامی روتیه
 در دنیا بوجهی که سابقاً مقرر شد نیست مراد عیون مقتضیه جنبه واللوان است نه عیون مطلقاً میفرمودند یعنی عیون
 دنیوتی که مقتضیه جنبه واللوان و تمکال است او را ندیده بل بحق الیقین دیده شد آنکه فرمودند علم الیقین استلال
 بروتیه دغان بر وجود و من الیقین رویت ندارد یعنی با حق الیقین علم ندارد است بنفس خود مشاهده عین الیقین میباشد حصول
 و شهود بحق الیقین امر فرست اسرار بطریق استماع مطالعه کتب علم یقین نیست علم یقین آنست که کشف بوجه غالب آب بوجهی که احتمال
 آری یقین عرفی که اطمینان نوافل است مثال این حاصل میگردد در قول صوفیه العارف لا یمیز فرمودند که عارف است باطناً از حق بسیار
 لیکن بی بندوبست و قدرش غلبه و کم او پس اگر حکم وقت تجلی فرماید در وجود خلاق بجز تصدیق هیچ مظهر نیست اما اول باقی را قدرت
 داده اند هر گاه خواب بصورت قهر بر آید چنانکه کبیر بادشاه بجانۀ عارف کامل سواره درآمد ویرا گفتند این ادب نیست کبیر

کرد گفت ما فقیر از بسیار دیده ایم در چکین تاثیر نیست عارف را غیرت آمد سومی او بنظر غضب دید در همان عت
 اسپا و کشتی کرد و بر پاستاد و با شاه بر زمین افتاد و بگوید گفت این کار برای آن کردم که مردم فقر از او محترم ندانند
 آنکه بعضی کل با وجود قدرت با مثال این امور التقات میکنند چنانکه حکایت میکنند از شیخ فرید عطار و عین القضاة و
 حسین بن منصور و ایشان شادمان می باشند بقضاء الله تعالی و قد روی و در آن تصرف نمی خواهند شیخ عطار قال خود
 گفت آنکه ترک بچمن ترا خوب بیناسم بهر نیمی که می آتی و سر خود را بدست داد و تا با برید و ترسیدن او این آموز
 نقصان است آری در وقت تنزل منظره قهر را مقابله نباید کرد میفرمودند لابد است در تجلی ذاتی از مشاهد اول
 موجوده بوجود خارجی نه علمی و نه یاهی یا کاتب حروف گوید مراد از تجلی ذات اینجا ظهور کمال تدلی است چنانکه حضرت
 موسی را اتفاق افتاد و قتی که در صورت نارنجی واقع شد میفرمودند هر که میگوید که فاعبارت از لغتی غیرت است و بقا
 عبارت از اثبات عینیه است بدیل گفت گویی خطا صریح کرده شل او ششک است که او را پنج پسر در خانه باشند
 دو سه در بر تنها میسیند در آن حالت دو سارق بر سر وی رسیدند وی آن پسران را یاد میکند و زبان میگوید که
 ای پسران بیایید این سارق را دفع کنید پس این حضور و همی او را نجات نمیدهد و از خوف و جبن نمی رانند اگر کسی
 نشسته شود و دست تحقیق آب و اوصاف او را از بردوت و سیلان و دفع عطش و غلب ثیاب غیر با و لیکن آشناسین
 او را میسیر نماید هرگز تشنگی او نرود و باین همه معرفت اگر کسی بخوردن شیرینی محتاج شد و او شیرینی را هرگز ندیده است لیکن
 کیفیت حرارت و اوصاف و تاثیرات او را شنیده است و در بیان اوصاف شیرینی از جمیع اقوان فایق آمده او را
 از اینها هیچ نفعی نیست همچنین آنکه توحید رسمی التفاکر و تاثیر شرک نمی نمود در دل او باقی است اینها ویران نفع نمیدهند نگاه
 فرمودند آثار تجلیات مذکوره حاصل نمیشود مگر بوصول شهودی نه وصول رسمی گویند حسین ابن منصور را دست بر دیدند
 و او قسم میکرد و از سرگشت می اناناق می آمد و بر در کشیدند و اناناق میگفت و سبوتند و از راه او اناناق سر بریدند
 سده بدیدند و اناناق از اناناق شنیده میشد اینهمه برای آنست که وی توحید رسمی التفاکر و بلکه توحید عالی مشرف شد
 آنکه فرمودند توحید عالی را اناناق در ذاتی ظهور نوازده بود و وجود خارجی است و در توحید نوازی ظهور آنچه از حسین بن
 منصور ظاهر شد و در صفات خشوع و خضوع و انس و سرور است و در افعال توکل است و بر بارشیدن روح و ذم
 میفرمودند از مجذوب و اصل خوار می کشف غالباً سواد نمیشود زیرا که وی متفرق است در وحدت ذاتی و

با کوان التفات نداد بخلاف سالک و مثل مجذوب است اگر شخصی از شهری بشهری در هر دو شهر شتر نشاند سپید
 مرطل و بلادی نباشد قطع کند ویرا اگر از اسمی قری که بر نام او کرده سوال کند هیچ نداند بخلاف سالک که تفصیل
 هر مقام مطلع است نگاه فرسوزند مجذوب و مثل اگر کشف کائنات را خواهد داشت سلوک باید کرد و اگر کسی دعوی این است
 باید که از معرفت ذات و صفات استفسار نماید تا حقیقه کار روشن گردد و الا تشیخاں برای گرمی باز خود را یک کلمه است
 آویز کرده اند و میگویند که کلمات پخیر سهل است بوی هیچ التفات نباید کرد آری این سخن راست است به نسبت عرفان
 و سلین و این جاهلان را معرفت ذات و صفات و شیونات توحید عالی نشده از ایشان این دعوی سمیع نیست
 در تحقیق مشرب محب اللذات با دوی صاحب تنویر میفرمودند که وی از ذات سبها قائم بناتم مقوم شیونات اراده نکرده بل
 که از معقولات ثانیه است اراده کرده و چنین از وجودی مصدر که کون حصول است نیخواید آنجا که میگوید ذات الحق لفظ
 معقول که در تنویر واقع شده مقابل محسوس است نه مقابل موجود چنانچه شیخ الرئیس در شفا گفته که معقول سنانی وجود نیست
 چنانچه لا محال و کانی محکم آنکه بهما شیهه تندیب است نقل کرد و در فیت که مقابل موجود گویم لازم نمی آید که معدوم
 مطلق باشد و آنچه تبادر از لفظ موجود است که ذات الوجود پس اگر موجودی که وجود او ناید بزوات نه باشد این لازم
 نمی آید که معدوم مطلق باشد بلکه آنچه لازم می آید این باشد که موجود بنفسه نفسیه این خود صحیح است موجود پس لفظ
 معقول در برابر موجود بنفسه نفسیه گویا موضوع است در اصطلاح ایشان چنانچه شیخ البرقدس سره در فتوحات در باب صدوم لفظ
 معقول آورده اند و این لفظ همین معنی اراده کرده که بیان نمود و عیان ساخته بطریق تمل پس لفظ معقول که در اصطلاح ایشان
 موضوع است برای موجودی بنفسه نفسیه موجود است من فیوم خلقة الغیر و حضرت محب اللذات سره در تنویر بالغ شیخ
 گفته این لفظ معقول آورده اند این عبارت حضرت شاه غایت الله که آبا و ایت قدس سره که برای رفع شبهه
 نوشته ام معقول محض و با شیهه محضه و وجود محض کما ان ذات نید هو الحيوان الناطق حیث لا وجود له الا فی ضمن الافراد
 و نیز میگوید افراد انسان من زید و عمرو و بکر و خالد یعنی منزه منزه مابه اشترک هم و هو الحيوان الناطق
 الذی هو من المعقولات الثانیة فکذا لک ینتزع من الشیونات وجود الحق و این کفر صریح است زیرا که وجود
 نظایر مستتر است از قیوم محض ثانیه و این نظایر مقتضای لوی در رنگ اقتفا صور منزه از شمع بآل شمع و آنچه موجود
 و شهود است حق است جلشانه و خلق طلسم معقول است زیرا که عالم مظهر وجود و اشکال فانیه اوست و حق اسم

حضرت وجود است از قول خود حق مقول محض اگر مراد داشته که عقل کینه حقیقت او میرسد پس این قول باطل است
 است یعنی که کینه واجب را هیچ عقل اوراک تواند کرد و اگر اراده کرده که از مستقولات ثانیه است چنانکه سیاق و سباق
 یعنی شهادت پس کفر صریح است که مودی نه صعب هر چه باطله میگردد و اگر اراده کرده آنچه عرض شیخ الکبر است
 که ذات بحت اعتبار لایقین مقول محض است زیرا که خلوص است از کمالات و عدم تعیین و سه بجز در فرض عقل
 نیست و اگر چه موجود در ظاهر فانیه حضرت حق است لیکن این منظر بویست منقرا نذبا تقیاً تحقیقی و بحقیقت
 نسبت ذات و اعتبارات و معانی او میدیا اراده کرده که ذات حق محسوس مجربین نیست کلامی صحیح باشد لیکن تصریحات
 او با سبب از این ارادت از اول خطبه او احتیاج حق ظاهر میشود آنجا که میگوید الحمد لله لمن وجد بكل ما وجد و گفته
 الحمد لمن وجد به کل ما وجد میفرمودند حق نام حضرت وجود است که مشهور فی النجیح است و باقی بر صرافت
 خود چنانکه آب با وجود اختلاف اشکال او عیون الوان آنها باقی است بر صرافت و عالم اسم اطوار وجود و شیونات است
 و اشکال و صور فانیه است که از صورتی بصورتی مبدل میشود پس تفاعل اضافیه چون کفر و فسق و قاذورات
 و غیره با اگر چه فی حد ذاتها کمالات است مگر آنحضرت وجود تعلق نیست بلکه اوصاف عالم اند اگر چه قیوم کل حضرت
 حق است زیرا که اگر قیوم کفر و معصی او نباشد از عالم وجود شوند و محسین تولد و تولید از اوصاف عالم است یعنی از
 تعینات و صور مبدله از اوصاف حضرت وجود و شبنه نیست که تعینات او اوصاف او امور اعتباریه است زیرا که
 همه نسب و اعتبارات ذات اند ذات با وجود ظهور او در اینها همنسره است میفرمودند کلام متعرف ربی مؤثر در
 قلوب نیست بخلاف کلام عارف نزاع عارف متعرف و مسئله مثل مبارکته بی اللہ صلی اللہ علیہ وسلم و این است
 او با کافران است و متعرف اطاعت بکامه عارف نیست بلکه از وی رسد که نیز میفرمودند بطریق دیگر
 رفیع حجب است و مبارک این محبت ذاتیه است که کونین را ترک کند سجد بیکه لولک و اعدیا و جهل بعباد دنیا بشاید کلام
 دشنازیر و اخوان شیاطین بنظرش در آیند انگاه خدا تعالی متبته ذاتیه در دل اندازد و مبارکی فاعلمت و حشوت
 از خلق است و احیار لیالی در مراقبه انگاه از خود فانی و مجد باقی گردد بعد از آن کثرت مشاهده وحدت از فرام
 نشود و جلوت غلوت گردد و دو لوم نقطه و چشم بعیرت بجل غیبت از یکمیل گردد و عقل منظم را فایت اوراک آنکه معصوم
 را از صلح کامل چاره نیست اما ذات و صفات و شیونات ذات را چه نشاند و میفرمودند متصرفه

جا بیاں معنی کلام صوفیہ علمینہ نمانند و گویند لہو حق در منظر ہر مثل ظهور خمس در کائنات بازید و مرایا ممکنہ است
 شک نیست کہ این قول بجزئی محدود سبب از منظر ہر میکشد حاشا اللہ عن ذلک آری بعضی سلف بر
 تفہیم محو بیاں اشغال این اشغال اختیار کردہ اند ظہیرت عالم نسبت خدا تعالیٰ یعنی ظهوری است در مرتبہ ثانیہ
 نہ آنکہ مابین باشد و رنگ ظل شجر کہ بر جہا اقد تعالیٰ اللہ عن ذلک در معنی بیت مشہور جو تو فانی شدی
 ز ذکر بندگونی و ذکر خفییہ کہ گفته اند آنست میفرمودند فانی را جب اہمکانیہ معنی میشود و لہذا بندگونی نامیدہ شد
 می فرمودند اہل شہود از جہہ و عمر ب و شیر و ذر و ال نمی ترسند و لہذا بعضی اکابر نفوس خود را اتحان کردند
 و در خبر کہ آنجا سباع بسیار بود و طعام و آب یافتہ نشود انداختند چون بخاطر ایشان بیخ خطر نیامد دانستند
 کامل شدہ اند کہ کتاب حروف گوید از سباع و غیر آن نمی ترسند یعنی در وقت غلبہ دید وحدت استنا کثرت و ال
 بعض اوقات ہنر نگ سار ناس اند و تاویل آنچه نقل میکنند کان الشیخ عبدالقادر بصری صاحب الانبیاء و الاولیاء
 میفرمودند و فی اللہ غمہ و اصل شد بحقیقہ روح کہ در جہہ ذاری ساری است پس گفت از آنجا کہ
 انبیاء و اولیاء ہم از آنجا گویند پس یعنی تسلسل این نوع تعبیر کردہ شد و تفسیر قولہ تعالیٰ و اذا قرأت القرآن
 فاستعذ با اللہ من الشیطان الرجیم میفرمودند یعنی سہرے کن از شیطان و در شہادت او با کلمہ قوت
 قرآنہ دل متوجہ مولیٰ باشد و معرض از دنیا و عقبی و بحقیقت ہیں آموذ نافع است صورت تعوذ باشد یا نہ و اول
 قصہ خالد بن سنان کہ وصیت کردہ بود کہ جہیل روز از مردن او را بر آزند تا خبر دہد از عالم برزخ میفرمودند
 ہر کہ بمرد و در برزخ رفت عود او در دنیا ببدن ناسوتی کہ قابل تجزی و بعضی و خرق و التیام باشد مکن نیست
 لیکن رجوع او ببدن مثالی کہ قابل تجزی و خرق و التیام نیست جائز است بجدار لوح و بروح اجساد
 و شخص اعمال و اطلاق و ظہور معانی بصورت سببہ مشاہدہ ذوات مجرودہ در اشباح جسمانیہ چون مثل جبرئیل صلوٰۃ
 الہی و شکل ارواح متولی از انبیاء و اولیاء و مشاہدہ حضرت از ہمہ نیز گھماکے عالم مثال است نفوس کاملہ انسانیہ
 و ارونیاتیانند کہ با شکل شتی متشکل گند و در عالم ذی بطریق اولیٰ زیرا کہ ایزد قوت بسبب تعلق جسمانیہ زیادہ تر شدہ است پس در فعال
 رجوع ببدن مثالی است نہ عنصر کہ کتاب حروف گوید زیرا کہ عود ببدن عنصر جو در دنیا قبل قیام قیامت است بہت است کہ ہل نسبت
 بطنان اتفاق کردند کہ کتاب و فک بدین معنیست کہ این کلام مولیٰ باشد بلکہ ہر کس می تواند کہ استنزال کند بجز خود تکیا او و ہر اہم

بے فرمودند پیش ازین بربست سال مرالهام کردند اگر بامید رحمت ماننا میگذاری ترا رحمت کردیم
 و اگر نمانا میجوی از تو راضی شدیم کفتم بار خدا یا عرض من مثل امر است و بس آنا حالاً معامله دیگر است آنگاه
 فرمودند الصوفیة عبد الظوا اهل احوار الباطن می فرمودند اصحاب شهود را کلفت عبادت نیست لیکن
 خدا تعالی بر ایشان عبودیت را قایم میدارد و حکم آنکه ایشان از نفس بل روح نیز خلاص اند قبل از چو
 زنا و شرب خمر التفات نمیکنند و نافه را اعتبار نیست در تاویل قول صوفیه القید کفر ولو کان باللہ
 میفرمودند عبودیت مقتضای اثینتہ است و لهذا شان اهل شهود عبودتہ آید باقامت حضرت حق و
 تصرف و پس بقید عبادتہ عبودتہ کفر حقیقت است و مثل این تاویل جاری است در قول ایشان -
 محبة الله راس كل خطیئة زیرا که محبت تحقیق محب محبوب است و اثینتہ خطیئة است فوق همه خطایا
 پس هر که تجاوز کند از همه خطایا رسد محبت خدا و چون تجاوز کند ازین محبت برسد مرتبه شهود و کتاب حروف گوید
 حاصل کلام آنکه عبادات را عارف و مستانف همه میکنند لیکن در مراتب اخصاف تفاوت است مرتبه اول
 حضور و ترک ریا و سمعه و عجب است بعد از آن آنکه عبادت بجملة ذاتیکند نه بخوف ناریا طمع جنت بعد از آن آنکه
 محل وقت حق غرض اول کنند نه بکل وقت خود بعد از آن مرتبه است تفریق نکر که هم عامه و آرا بخند بالجملة غیر
 حضرت ایشان اشارت باین مراتب است نه تساهل در امر عبادات بمعاد الله قرینہ نمیشود یعنی آنکه حضرت ایشان
 چندان مقید بودند که هیچ ادب و سنت از ایشان ترک نمیشد ای آخر العمر و قرینہ دیگر آنکه میفرمودند
 او را انبیاء طاهر اعمال را منافی خیریت ایشان نیست از قید تکلیفات که این اقامت حق است بر ایشان
 اقتدا کرده شود پس معلوم شد که از خیریت مخفی اراده کرده اند که در انبیاء بود باین تمس وجود است در بیان قول پیر پاره از نغی
 و اثبات برین معنی است که طایفه اول این معنای است و این است و چون عاقد در نجار بر نه نغی اثبات نمود اجابای است میفرمودند
 اهل شهود نیست مگر ثبوت ثابت بوجهی که مثبت و مثبت یکے باشد معشوق و عشق و عاشق هر سه یکے
 است اینجا چون وصل خود گنجد بجان چه کار دارد و نیست نغی مراد سلوک را الا بر این نغی تو هم غیرت چون
 این و هم نغی شد منصفه مین ثابت آمد و نقطه موراجابای است کنایت است از بساط ذات و طرفت
 او در بیان آنچه خواجه نقشبند از بعض سلف نقل کرده اند که توحید کوه تنگ است میفرمودند در وقت

جمع کثیره صفاتی و اسمائیه از نظر عارف مستتر میگردد و خبر وحدت ذات مطالعینی کند پس این کوچه تنگ است
 اما بعد بقا و ارمطالع کثرت اسماء و صفات در وحدت میسر آید و اینجا دسته تمام است پس حال کلام آنکه
 اکتفا بر بعضی وحدت کمال نیست بلکه کمال توحید و توحید کثرت است و همین وحدت در بیان صوفیه حقیقه
 الواجب اظهار الاشياء و بعضی آنرا حقیقه الواجب یکدکله میفرمودند نظریه با اعتبار آن است که وجودش در
 در نظرها همان وجود حق است و حضرت وجود در همه ساریست و تعیین همه امر اعتبار است و عدم اولاد
 از آن جهت است که مخلوقات در مرتبه مخلوقیت بجز نرسند بی او را به نبوة خودنی شناسند ولی بولایت خود
 و نه زاهد و عالم نبرد و علم خود لیکن بعد ارتقا عجب اسکانیه و ظلمات نفسیه و تعالی بنور خود شناخته نگردد
 کما قال علیه السلام عرف ربی ابی لا بنفسه و اینجا معنی دیگر هم هست که مراد معرفت واجب با جمیع شیوانات
 او باشد و این در داریا محال است از آنکه هر یک منظر عین واحد است معرفت کل را طاقت ندارد و تجلی
 بر توفیق انی بیش نیست پس در آن وقت متوجه تفصیل شیوانات نتواند شد در توفیق معینه ذاتیه با حدیث ان شد
 سبعین الف حجاب میفرمودند قرب حضرت وجود با منظر حقیقی است اقرب امثال بود قرب کلی بخبری
 توان گفت اگر چه در آن کلیه خبریه تعالی است از جهت اقرب از اجل رسید آمد و بعد از اعتبار است بسبب کثرت
 حجاب همیشه نگاه فرمودند حضرت وجود را نسبت بنظر صریح حجاب نیست بلکه حجاب در واجب ممکن است پس
 وصول ممکن محبوب که لطافت تاثر به قاصد تصف است بسوی الله که تصف صفات و صبیبه مؤثر به است چون
 نهالغیت را زقیت بقا و قدم و غیره اصعب الحصول است بسبب کثرت سزاو لیکن آنکه مجذوب است غلبه
 آسان میکند بروی حصول چنانکه آسان میکند بر بنیده شمن بود که در میان نهند شمس و چنانکه کثیفه اندوینجا بجز حجب معنویه لطیفه
 نیست و الا او تعالی مصدق حجب جسمانی و مکانی باشد و مراد از این عدد بیان کثرت است نه تحدید در میان
 معنی نقل نوابه نقشبندی بسبب حقیقه شیوان بر و اما بسبب معرفت و علم نمیتوان رسید میفرمودند چون شمس احدی از
 کوه عارف طلوع نمود حقیقت منکشف گشت اما بسبب معرفت علم منوط است بمعرفه جمیع شیوانات و این
 محال است میفرمودند بسبب تضرر مردم صوفیه آنست که از ایشان شنوند که وی تعالی وجود مطلق
 است و نمیدانند که وجود در اصطلاح ایشان معنی موجود است و مراد ایشان از مطلق آنست که در ذات

من حیث الذات هیچ اعتباری مانع نیست نه کلیه نه جزئی و نه عموم و خصوص بلکه اعتبار اطلاق نیز در بیان قول
 صوفیه که کل نبی ولی و بالعکس میفرمودند ولایتیه اصطلاحیه شرط نبوت نیست مکن است که کسی در جمعیّت محبوب نباشد
 خدا تعالی او را نبوت و تبلیغ شرف سازد آری کل انبیاء جمیع میفرمایند در ولایتیه اصطلاحیه و نبوتیه تبلیغ چون حضرت
 پینا سر علی الله علیه آله و سلم و سایر اولوالعزم در بیان معنی قول بایزید حضرت بجز توقف الانبیاء باطله میفرمودند
 استعدا و تمییز اکل است زیرا که در هدیه محضه است نکادزیتها یعنی ولولم تقسسه فایزین ایشان لا بد اهل
 نبوت و حقیقت اند لیکن لبرنی حکمته ارشاد فرمودی آرد خدا تعالی ایشان را در مقام مشاهده پس معنی قول بایزید است
 که و تقوا بعد از اخلاص مراد از بجز شهود و وصرت است و از سال مشاهده میفرمودند ملاست حصول توفیق افعال
 است که سالک تدریجاً به حقیقت راترک کند و حاصل شود او را توکل تام و نسبت کند ضرب ضارب و انید یوفی
 و انعام نعم را حضرت قیوم تامل و علامات حصول توحید صفات است که بالغ سالک تعهد گوش را و بنیت
 تعهد چشم را هم او دادند الا انکه ظهور حضرت وجود تعین و تقدیر صورت تعین صفات و تقدیر آنها است و همچنانکه
 کسی سر بیان و جریان بجز او در هر یا چه اول مشاهده میکند او را لازم نیست که بالایی و در در حیوانات که در جهانند
 مطلع شود همچنانکه می بیند که سمع و بصیرت درین منظر است تعالی لازم نیست که مطلع شود بر جمیع سموعات و
 مبصرات زیرا که این از خواص واجب است تعالی و تقدیر در بیان حدیث ما تقرب الی عبد حب الی
 مما افترضت علیه و لا یزال عبداً یتقرب الی بالنوافل حتی اکون سمعاً له میفرمودند قرب فی القرب
 در توحید آنست که بیگانهگی حق تعالی و افعال او ایمان آرد و آنکه هیچکس تو شر در عالم و قیوم جز او نیست
 هر که این ایمان حاصل نکند و آخرت ما خود خواهد شد این قرب فرض است و قرب نوافل در توحید آنست
 که سعی کند در رفع حجب و این قرب فعل است اگر بنده آنها حاصل نکند مواخذ خواهد شد برین تقدیر یعنی حدیث
 آنست که هیچکس متقرب نکرده است بجز حق مثل آنچه فرض کرده است بر ایشان از توحید اجمالی زیرا که بر هر
 او مواخذه مترتب است و بنده پیوسته سعی می کند در توحید تفضله بر نفع حجب بر ایضات شاکه یا من
 توجیه بدان جناب اقدس تا آنکه خدا تعالی او را از خودی او بر میگردد و دوستی عبارت ازین است و چون
 این معنی کمال حاصل شد همچنانکه ذات و س ما خود شده بود صفات او نیز برگرفته شود و آنکه زعم می کنند

که صفاتش گرفته میشوند نه ذات خطاست بلکه همه حجب امر کاینه مرتفع میگردد پس چگونه گفته شود که ذاتش باقی
است کاتب خروف گوید همانا آنکه میگویی صفات گرفته میشوند نه ذات آن خواسته که وجود عنصری و روحی و
بهمین جمع لطیفات و زجارج لوجی که سابق بودند بعد توحید نیز هستند اگر بعضی آثار خارقه ظاهر شوند لامحالہ آن
از متعوله تبدل صفات خواهد بود و آنکه میگویی ذات نیز با خود میگردد و آنخواستہ که در فاسی که متعبر نزد یک رقم
است گرفته میشود فالترغ اعلی میفرمودند ما هر که در اصول بحضرت حق حاصل شد لیکن بعضی حجب و زوس
باقی است و حال آنکه بکا و حزن از او ظاهر میشود بلکه گاهی در رنگ سار مجربان میگردد و اما صاحب حق در منزل
و سے بغایت لطیف حقیقت است وی در حزن و اثنینیه هرگز نمی افتد کاتب خروف میگوید این حجاب که سبب
بکا و حزن میشود صفات و شدت همیست که در نفس سالک هم از نفس او حجابی پیدا آمد و وصل عرفان صورت
نگیرد و آنکه پیشش لطیف حقیقت است پیوسته در آن مسروری باشد و تفسیر قوله تعالی و العاصم ان
الانسان لفي حسرة الا الذين آمنوا و عملوا الصالحات و تباعوا و سررتهم و دوام اوست که ایشان توهم
غیرتیه و اثنینیه واقع است الا و اصلان کسی از حضرت ایشان سؤل کرد که نهایت سکین چیست فرمودند رفع
اثنینیه و شهود و وحده و این علی درجه است که فوق آن چیزی نیست شیخ عبداللہ کفاتی که از شاخه آن عصر گوید
توحید مقامی است که در وسط طریق می آید حضرت ایشان فرمودند خبر دمه از فوق او گفت چیزی است بس
فامض فرمودند سالک چون بوحده محضه و اهل شود کثرات از نظرش متغی میگردد و بعد از آن تنزل میکند و وحدت
در کثرات مطالعه نماید و این تنزل است نتوان گفت فوق توحید است لیس و راء عبادان فریة و الی ربک
المنتهی کاتب خروف گوید آنکه میگویی توحید مقامی است در وسط طریق رویه جمع و ذهول از کثرت خواسته
است و آن نوعی از سکون و غلبه است آنکه شهود و وحده محضه آخر طریق میگویی غیر عرضش آنست که لطیفه انانی نفس
علی لطائف است و تمیکه صاحب جمع الحج و حده و کثرت هر دو را می بیند منشار و تیه و وحده محضه لطیفه انا است
و منشار و تیه کثرت لطائف سافل اند پس تحقیقه علی مقالات همان است که در کماله لطف لطائف است و اللہ اعلم
در بیان آنچه در شغفات از بعض عرفا منقول است که من در ابتدا میگفتم ممکن عین واجب است و در انتها ظاهر شد
که واجب عین ممکن است می فرمودند فرق درین دو عبارت آنست که اول متلزم حصر و لجب است

در صفات ارکانیه و مستثنائی آنکه تعینات امور اعتباریه اند و اعدام محضه موجودی بجای واجب نیست میفرمودند
 در هر دوره چون خدا تعالی می خواهد که شیوانات را خلق فرماید نخست مثل ما که از باب انواع عبارت از دست خلق
 می فرمودند از هر نوع چون نخ و حجر و انسان و فرس و غیره نماید پس مثال نوع انسانی ظاهر میشود در نظایر بعد از آن
 خلق ارواح بعد از آن خلق برآمده میگردانند این دوره یعنی میگردد و حتی ارواح نیز بنفاسی بعد از آن دوره بر تیب که
 خلق میفرمایند در صفات و افعال حق تعالی تعطل نیست پس قول امام جعفر صادق سخن اناس سرمدیون بر طول
 مدته محمول است یا باعتبار آنکه خدا تعالی سرمدیت پس از نبوت که ابد و ازل بر او منکشف شد خود را
 سرمدی بمیداند که تب حروف گوید معنی این کلام پیش این فقیر است که تعیین حدایق کل پیش از ظهور است
 انسان است و آن تعیین ناشتقاق صوره صرف حقیقه الحقایق است بوجهی که در حیرت باطن همان باشد و در مرتب تنزل از
 آن اشتقاق را دره قوی و چه است بر او تیانض بر تیب که بیاندنجوم که در حدیثی شریف است که اگر از با تبدیل شیونجوم همان
 باشد که بود و الله اعلم بر بیان شیخ کبر العبدان و انفق الرب ان نذل سفیر مؤذکر که بر تیب عالمی ترقی کند خارج نمیشود و بر تیب
 عین خود پس جمیع کمالاتی بمقدار استعداد عین اوست و حضرت حق با صرافت و اطلاق خود است اگر چه
 در نظایر ظهور نمود است معنی این کلام پیش این فقیر است که چون خدا تعالی تعالی فرماید برای شخص یا برای
 انسان اجمالا اگر چه آن تعالی بعد متجلی له باشد سلطنت و تخی و تفر و وجوب در وی نمایان است و بنده در مقام فنا
 چند با علی مرتب رسد افعال و آثار امکان در وی هوایست و الله اعلم

تذکره پاره از کماتوبات مسوات حضرت ایشان

شیخ عبدالاحد زبیریه شیخ احمد سمنندی که از مشایخ امیر شمشاخ آن عصر بودند بحضرت ایشان نامه نوشتمند در آنچه را
 بود ثم المرجو من مکارمکم الفدویفة ان لا تنسونا من دعواتکم الصالحة فی اوقاتکم المرجوة فان
 الاموصعب فی الطریق تعوب و رعب قال علیه السلام روان امامکمه عقبه کود شعركم کفیه الوصول
 لی سعاده و دونها قتل الجبال و دونهن حتوف الرجل حافیة و مالی مرکب و الکف صفر و الطریق
 مخوف و عزیز من شفق من آنچه سخن حق است و گفت نیاید آنچه از غیر حق است چندان گفت از نشانیها

پس سخن کوتاه باید والسلام حضرت ایشان جواب آن مکتوب باین پنج مختصر فرمودند: هو لا احد
 عنایت نابتة شفقت نامه رسید رابطه مصداقت دیکتای احکام پذیرفت جزا که الله سبحانه عن الکلام
 واصلکم الله عز شان الی موابکم مرقوم بود: کیف الوصول الی سعاد و دونها قلل الجبال و دونهن
 حتوف: و الرجل حافية و مالی مرکب + و الکف صفر و الطريق مخوف + انتهى الحق که وصول بسعاد و توفیق
 ذاتیه مطبقه بالاطلاق الحقیقه بتسطیل که متنبه بر عبور شواحق جبال اعتبارات محضه اضافات و همیه صرفیه عالم
 نطق و امر است بچنین صعب الی... است زیرا که اسالک تحقیقت خود را باین خوف گردانیده است و شاعر
 و مبارک خویش را باین مفتشی ساخته و الا فالحق سبحانه فی الحقیقه من الوجه الخاص اقرب الی العبد من جبل
 الورد لانه طریق و موصوف لا ماعون و لا یخوف لا یسمع ثمه رجل حافية و لا مرکب و لا کف حافية
 ای حال یازدهم بسکن لیس له ظهور للناس فسبحان من اجتنب با شوارق نوره و اختفیه با استخراق ظهوره
 توهمت قد ملء ان لیلی بزرقت + و ان لنا فی البین یا یمنع اللثما + فلاححت فلا والله ما تم مانع + سوی
 ان عینی کان من حسنهما اعمی + + + + پرده بر خاست تا بید چشم دست باد دست کرده در غوش آن
 شناسد حدیث این است که ازین باده کرده باشد نوش + رباعی و غنی بی مننی قبلی فغیبت کما غنی +
 و کما ختما کانا و ختما کانا + روزان تو بودم و نمیدانتم + شب با تو غمخووم و نمیدانتم پنهن بودم این که من
 جمله نم + من جمله تو بودم و نمیدانتم + نوشته بودند که آنچه سخن حق است در گفت نیاید ظاهر امر و آنست که
 گفت نیاید بجهت قصور افهام تعیین کرده سخن اگر لفظ است صین گفت است و اگر نفس است فما من عیان
 الاوله بیان دو وجهه کبیره اکا که سکره هی جهاں سلسله سل + و کت بانو پیل کی سوا و کون لادی بیل +
 والسلام علی اهل الله الکوام چون نامت شیخ عبدالاحد رسید مکتوبه در رعایت فصاحت نوشته فرستادند
 و در اینجا شواهد صعوبت حصول بعد راه بسیار بیان نمودند و آن این است +

مکتوب شیخ عبدالاحد

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله وسلام علی عباده الذين اصطفى أما بعد کرامی نامه که از راه شفقت

و لطف مرسل شده بود در ویافت بطلعه آن بهره در گردید بانی بود بدین در قدایق کتابی بود مسلما معارف حقائق
 عبارت نکونیش بنفش بود اشارت با کونیش بخش با نکونیش همبهرنگ چمن که دره بر دفتر گل شش سخن جزا که الله
 سبحانه خیر الخیر و در ضاکم احسن الرضاء مرقوم نموده بود مذکور وصول بسعاد جوتیه زائیه بر سبب حصول
 است والا فالحق سبحانه اقرب الی العبید من جبل الوردین قلت هذا فی الوجود و اما فی الوجود ان فیه
 طلع الورد اثاره و در اعانوا راء برگ سیرنگی با زلفه عند سبب میوه کاین کل ما برتقا بد از زکات رنگ راه آنها
 مند بر در رنگ سبب در راه است و اثبات مانند فی اذانجا کوتاه * لا دهوران سراجی روزی بی بازگشت
 کینه تھی بنیت نکش شکم کم بگرایه بی چون چمانه * چکه ایس که من ره می طنه نه بهر بهر مانه + عطار فرموده +
 باین همه نزدیک جانان چه بے دوری در عین وصال تو گشت اینهمه مجرب مرقوم بود لا شمه طریق موصوف
 لا مامون ولا مخوف ولا یسع فیه به جل حاقیة و لا کف حاقیة نعم لیس لک طریق موصوف
 لکن دعویها * قلل الجبال و دونهن حقوف + ثم طریق الله کان واسعی ثم ثابت و الا قوام فی طاقه
 سبحان الذی امری بعد لیلایا زمریت بل ان اذ اهد الی ربی اشارتے است باں قل هذه سبیلی
 ادعوا الی الله عبارت از است فرفروالی الله و لالت برل و آن دو بیت باری که در ظهور نور مطلوب قصه
 طالع اذراک آن مرقوم بود بجایت و رفین ساخت بعد در قائمها و راقمها نم کن لک الامرفه و کما قیل انت
 التزامه علی شمسک دع نفسک و تعال و آنچه در اشعار پارسی بیافت مطلوب هم آغوش محبوب مرسوز بود بر هم
 رسوز و سینه فروز است و بنی از عرفان صل عریان است نهیا کهر اما باید دانست که اینهمه زکلهای گلشن تشبیه
 است و از شعبه نامی عالم سکوتی تمام نیمه که اقرب الی حضرت الذات است چن امور را برتقا بد + آنچه آه است
 که برتر زیان است در اینجا خبر حیرت و نکارت در دست منت و خبر جو عن درک الحقیقه تقدیرت نه سه
 فقاقتکار کس نشود دام باز چمن * کاینجا همیشه باد بدست تمام * ما للتراب و رب الارباب * تواز خوبه
 نمی کنجی ب عالم * مرا هرگز کجائی در آغوش * از اینجا است که خزن دانده ابدی و امن گیر مقربان باز گاه آمد و
 یاس و حرمان سردی خاصه تماصان در گاه گشت نفی الخیر کان علیه الصلوة و السلام و ائمه الخون متوصل
 الفکر و لها هم آه گشت و جانها همه چون * چه سیت حقیقت زین پرده بر دل و آن دوره که در بیان خوانی

این راه تخریب یافته خیل و نشین است بی تکلف همچنین است صورت این طریق بیش ازین است مانا که مخر
 صادق علیه السلام اشارت باین دشواری نمود آنجا که فرمود ان اما مکه عقبه کوه هذا لیکن هم موج زنده غایت
 موران مکنه کار پیران بی الاثار ان الله یعمل بالضعیف یا یتخیر فی القوی * مجاری عشق ای رفیق بسیار است *
 ز پیش آید این دشت بشیر ز برید و و بهره نمی گرد و پیچ کو پیل جهان رینا * بچکو کارج نه کو چو کچسیت
 پنجی دما ز رباعی زوزان تو بودم و نمیدانتم * شب با تو غنودم نمیدانتم * طن بود من که من جمله نم
 من جمله تو بودم و نمیدانتم * که رقم نموده اند نیز مخر از وصال است و از باب علیه السلام حال طر و الایس عند
 ربک صبحم و الا مساعلم یلدلم یولد عنوان صحیفه جلال دوست و لکن له کفوا احد و یا چه توقع کمال او
 سه ایرونی دوست کی شود دست کش خیال من * کس نزد است زین مکان تیر ملو بر هرف * و قایل
 و غیبی بی همتی قلبی غفیت کما غفی * و کنا حیث ما کانا و کالو حیث ما کانا بمن ذلک القبیل و الا فلیس
 هنالک قال و الا قیل و الا حیث و الا کان و لا النح لاجان کان الله و لم یکن معه شیء و الا ان مکاکا
 کریمه و ما کان لبشر ان یکلمه الله الا حیوا و من در او حجاب نهاد و جواهر ساکان است و الا نضر یوا لله
 الامثال و الله یعلم و الله تعلمون معیار طیه عارفان نبی مبنی که پیشوای ممان زخم کن ترانی برداشت و سر
 دفتر محمودان نداء لیس ملک من الا امر شیء بشنید هم پیشینیت هم بشیر غما مرقوم بود که نوشته بود ند که آنچه
 من حق است و گفت نیاید طاهر امر او است که در گفت نیاید بجهت قصور او تمام مستعین از ادراک و گزین
 اگر گفته است عین گفت است و اگر نفسی فضا من عیان الاوله بیان کلا بل المراد قصور المتکم کذا مته
 شد کذا امره فراد از سخن حق بیان حقیقت ذات است که بداتمه از طافت شبر خارج است و بلن و تخمین در انجام
 زدن سوادب فان لطن کلا یغنی من الحق شیا هویدا است که آنچه در درک ممکن و احاطه تناسی و آمده جسم
 ممکن و تناسی خواهد بود و فالواجب الغیر للتناهی تعاضد شانه عن خلك علوا کبیر حضرت خواجہ بزرگ عطر المد مضحه
 فرمودند هر چه دیده شد و شنیده شد همه غیر حق است آنرا بحقیقت کلامی باید کرد و بس بزرگ است
 یار و خواه اوست دل * قانع نشوی بزرگ گاه اسئل * فالحاصل ان ما کان منزها عن تعلق
 العلم به یکون منزها عن التکلم عنه بالاولی لا تدلک الا بصاری بصرکان من الفکر والهمم و الا نظار

چنان نشان دهم آن نشان بختیارا پس چه شرح دهد اشیان عمقارا و عزیزین انرا که خلعت کلام پرتو نیت
و نوبه ای سلفی تک بجای می و بر سالتی معزز ساقند صد البصیق صدی و لای یطلق سانه بر آوردن ارا که
بواسطه کلم عنایت کردند و تواج و معراج و بهیبت مناعتیت مكرم ساختند نداء لاهمی ثناء علیک و
دا و سبحان الله رب العرش عما یصفون سه ای از تو گمان خلق بس دور و جلوت تو از پر گس دور
بر گس کند که تو سخن گفت خود گفت و ز گفت خود آیت گفت به بر ترا از آن همه که گفتند و آنها که بید
هم بهینه توحید تو هر که زنده و بیل بر موی ز و عمارت یل اما و لکه همامن عیان الاوله بیان قال الله تعالی الرحمن
علم القرآن نعم لکن ما کما قاله من العیاک انخالی عن البیان لانه یطون بهما قال بعض المحققین قوله هم عرف الله لای الس
ذک من مرتبه الصفا و الشیون و الاعتبار اولما قوله هم عرف الله کل السان من مرتبه الذکر عن الاضافه و الاعتبار
فانه یقول کیف مطلقا قلت من الاول قوله تعالی الرحمن علم القرآن فان القرآن صفة من الصفا و لذا اصد الکونیه باسم
دو اسم ذات من التالی قوله تعالی اوحی الی عبدا ما اوحیت بهم للموحی و اضا العبد هو التی الذکر ان لکن قوله علیه
السلام هو ما اوحی الیه ای لا یتخو عن الذات تعالی فان کنر کنر تستطیعوا کشف الظلمه عن وجه الکبریا
الله در القائل سه هر چه گویم عشق را شرح و بیان به چون عشق آیم جل باشم از آن و دیگر عیای را چه بیای
کس که غریز چون نماز مقرب ترین اعمال است و مورد تجلیات و مشاهدات حدیث نفیس الصلوة
معراج المؤمن و خبر مقرب اقرب ما یكون العبد من الرب تعالی فی السجدة شاه عدل برین معارست
بسات که سالک را در صین اوار آن تو هم هم آغوشی مطلوب بے حجاب و هم و دوشی محبوب بے نقاب پیدا
شود و در نظر و ظاهرو صورت و حقیقت از فوط عشق و عطش تفرقی نماید بنیابان و ذمیمع ارکان آن حکیم
بتکبیر و تدوین و تبیح مره بعد از خرمی امر فرمودند ای ما خطرم الوصال ببالک فاعلم ان الله اکبر من ذلك وهو
سبحانه مانده عن خیالک حافظ شیراز تو هم و سهل سالک که در و تجلیات و مشاهدات ناشی میشود و
فی الحقیقت نه انجان است درین بیت خرداده سه مکن ره تو که در آئینه جام فتاد و عاف از خرد
سه در طبع خام فتاد و پینه خون دل غاف که محل نشاء محبت است که سبب بهل نقوش ماسواست مورد
تجلی ذاتی که وجه کنایت از ان است که در کیفیت باطن از اول صد خندان ترقی نماید و تنگلی تمام و فرزند

ما الکلام در آن ظهور نماید چنانچه عارف در طبع وصال و حصول سبب بے پرده لعل افق نداند التجلی تجلی
 کان لا یخلو عن شائبة الظلمة فانه ظهور الشیء فی المرتبة الثانية والثالثة **ص** خلق برار و
 کسے نماید و در تمام آئینہ در آید و فان قيل فاذا لا یکن الوصول الى الذات اصلا وقد نقل عن کثیر
 المشایخ الوصول الیه قال بعضهم **و** ذات من نیست خبر تجلی ذات **و** ذات تبیین نده است را و صفت
 و قال غیثه **ح** کما سیدویم بی **ب** اخت از اسم صفت گذشتہ تا ذات و اقوال المشایخ فی هذا الباب
 کثیره جدا حیث لا یکاد ینکر منطوقها قلنا نحن لا ینکر الوصول الى الذات مطلقا بل انما نمنع الوصول
 الى کنه الذات و در ک کیفیت بطریق الحصول و اما الوصول بلا کیف و بغير ادراک و مسکن بل واقعه
 له امارات و براهین کما تقر فی اربابها از آنجه است که مگرانی ابدی با وجود این حصول و ان گیرے باشد
 و اندوه و سخن و آئی با وجود این دولت هرگز مغایرت نمی نماید و ذلك لا مرین احد هما فقدان التلون
 والتلذذ الذي كان قبل ذلك في التجليات الصفاتية وقد يانس الباطن به متليا والثاني عدم
 احاطة السالك ذلك المقام لوسعة الذات مع کمال تطشه و تشوقه لانه وان كان ابسطة بسبب و
 لكنه اوسع و سیم و کل ذلك بلا کیف در نیت مقام عارف حکم مستقیم دارد که بالأبواب و ازاں سیر نگرند و نه ان مقام
 را که ان پدید آید نه آن را غایت نه این را نهایت نه آنرا انجام نه این را انجام **ص** میرتشنه مستقیم و دریا
 بهمنین بقی **و** شیخ عطار میفرماید **نمی بینی که شامی چون پیمیر **و** ندیده فخر گل تو رخ گم بره بیستنه و حصول تبریز**
که فوق بران تصور نباشد و در خزانه جبروت جوهر سے که توان احتیاج بدان برد باقی نماند محال است و
فوق کل ذی علم علم الگویند آنرا که ندانند و نشاند چگونه طلبند و چون و پرپی آن جگر کباب دیدہ پر آب کردند
گویم و نستن و نشستن شرط طلب نیست آواز هن شایه حریف عشق را بے قرار و بے آرام میسازد و گفت
بوی جمال محبوب سودا محب را و خوش می آمد چنین گله درین وادی بسیار میشکند چنین نیز نگهادرین راه خندان
سے ترا و این از دیوانگیها عشق بازاں است و این شیفنگیها جان گدازان **و عشق چنین بوالجیبا با**
مولوی عبدالرحمن می فرماید **نه تمنّا عشق از دیار خیر **و** بسا کین دولت از گفتار خیر **و** آه سے**
مقتضای اب این است **و لایق کبریا محبوب چنین است **و** اسے عشق ز عاشقان محبت **و****

مشوق شناسی از ادب نیست ، تم لیعلم ان الذات تعالی کما یعبود بعبادة ولا یشار باشارة كذلك
الوصول الیه لا یعبود بعبادة ولا یشار باشارة مثل الرؤية الاخریة فومن یماء ولا نشغل بکفیتها
بلابو وک اگر انیم نبود ، اگر گوید پس فرق در مبتدی منتی چیست چه بر دو و در روز و گداز اند و هر دو طالب
این راز و نیاز اگر فراق فریقین یافت مقصود است پس در هر دو مفقود است و اگر فراق دانده است خود
در هر دو کرده است گوئیم مبتدی را نیافت حقیقی است و منتی را صوری گریه مبتدی از راه جهلها است و گریه
منتی از نشانه غمگین است و گریه او هنوز در پرده سبعین الف حجاب است این در شعشاش اوقات قدم بقیاب باستی از
دوش نیندقته این بار غمگین او برداشته و از لباس مانی وخی نه برآمده این غمگین وجود موهوب کرم آمده آواز
طلال و خیال نه وارسته این اطلال مهل در گذشته او پایی از نفس م آفاق بکشیده این از همه آن بالار سیده این
بکاء المریدین بجای التبحر بالجملة در پی آن جان جهان جانی باید کند و از اسم در هم گذشته و از نام نشان وارسته قبله
توجه متنزیه مطلق و غیب صرف باید نمود ان الله یحب للمعالی الهم خوش گفت سه آن لقمه که در دهان
نخوردیم ، و فقهه الکلام این المقصود هو الوصول لا الحصول و المطلوب هو القرب لا الادراء و هر چه
ناونجا تو کا اور بارک لاکي جانو ، جاتی جهان کنه تمان نا تونه کانه تمانو ، سه گرفتیم نایا این غمقا با دم
تیند نماه داس افلام کسی را اگر چه بگی این سفر نیست ، به از سو دای او چیز سه و گریه است ، و لغتم
المکتوب بکلام المجلد الالف الثاني قد سنا الله سبحانه بسورة الاحقاسی قال رضی الله تعالی عنه
الحمد لله الذی جعل الامکان مرآة للوجوب و صید العدم منظر الوجود و الوجود انکانا صنفه
کمال له سبحانه فهو تعالی وراثتها بل وراثه جمیع الاسماء و الصفات و وراة جمیع الشیون و الاقبار
و وراة الظهور و الباطون و وراة البروز و الکون و وراة التجلیات و الظهورات و وراة المشاهدات و
المکاشفات و وراة کل محسوس و معقول و وراة کل موهوم و متخیل فهو سبحانه و وراة الوراة ثم وراة
الوراة ، چه گوئیم با تو از مرغی نشانه ، که با غمقا بود هم آشیانه ، ز غمقا هست نامی پیش مردم ، نمرغ
من بود آن نام هم گم ، فلا یصل حمل حامدالی جناب قدس ذاته بل منتهی جمیع الحمد دون سواد ذات تعالی
فهو الذی انشأ علی نفسه و حمل ذاته فهو سبحانه الحمد المحمود و ما سواه عاجز عن أداء الحمد المقصود منتهی

كلامه القدسي **هـ** هيهات قلم و قلم و كلف انذيقه كذاغت **هـ** رنگ آخر شد و زير رنگ تو تصور نشد **هـ**
 عرفان نيا تا طالب مفاوضه از راه معارضه و معاوضه نيت بلكه از باب نيم خامي و ترك جوشي است محاف
 فرمايد العذر عند كرام الناس مقبول **هـ** والسلام على من اتبع الهدى **هـ** والتمز متابعه للمصطفى عليه و
 على له الصلوات والتسليمات **العلی حضرت ايشال** بعد مطالعه نخبه نويشتند الحمد لله الذي جعلنا
 الى ذاته الاقداس عن كل تشبيه ونقصان فوجدناه اقرب من جبل الوريد بلا تمييز و تكاثره و جريان
 والصلوة والسلام على نبينا ومولا نافع **هـ** الله عن كل عارف و حيران اي جاهل لم يصل الى حقيقة الامر
 فهو يتجذب و يتجبر السلام عليكم ورحمة الله وبركاته بلغت الصيغة بجانب العبارات كويادرس خفيه ايمابو بانك
 دعوه وصول بسبب غلبه حال است سخن مغلوبه ايشبار و در و ايشال اين بطريق رمز و اشارت اشعار کرده اند و غرض **الكلاب**
 والاستعارات فهمت لمرور الاشارات كتتم اولا كيف الوصول الى سعاد و دورها و قتل الجبال و دورهم ختوف
 و الرجل حافية و ما الى مركب **هـ** و كلف صغر الطريق مخوف قلت هذا صريح في استطالة السيرة و امتناع الوصول كما كتبت
 ان الوصول المسعاه الحق الاذا بالسيرة المستطيل التي على عيش و شواهد جمال الاعتبار اعلم الخلق و الا وهو كذا الصواب و تفسير
 المحرم و تقريلا استطالة الطريق و وقوع الاقدام و تاويل الامتناع الوصول بصعوبة حصول الوصول وانما
 نصبت الطريق من الوجه الخاص ببعض الاشخاص ولا ينكرة منكر ولا يد فعدافه فلا مصادرة بانبات
 مطبق الطريق و وقوع الاقدام او كتبت و الا فالحق سبحانه و تعالى من الوجه الخاص هو الاقرب الى العبيد
 من جبل الوريد الخ اما قولكم هذا في الوجود و اما في الوجدان فهو سبحانه و وراء الوراة ثم وراء الوراة قلت
 الحق اليكم ولكن بالنسبة الى الاكثرين ولما بالنسبة الى المتوجهين ادلا الى حضرت الذات بدون جميع
 الاقتديت فكما انه سبحانه و تعالى هو الاقرب من جبل الوريد في الوجود كذلك في الوجدان
 في السريانية تجدني في سواد الليل عندي قريبا منك فا طلبي تجدني **هـ** مراندر شب تاريك ياب
 زجان غمخيش هم نزد يك يايه هم از نزدیک خود پوخته ميدان **هـ** نيداني گرداني بيابي **هـ** هر قوم منوده بود
 دوهره پيش نكش نكلم كرم كرامه جيون جهان **هـ** بيگه الكيس مكنه بين ريس ملنه نه بهر بهر باينه **هـ** بخاطر فاتر در و اند
 دوهره ساغن سيرر آياكل لاكو بهر باينه **هـ** بل مرت بهر ت نيس نيس من كيون **هـ** بخانه نوشته بودم

سه پرده بزجاست تا بدید تم به دست بادوست کرده در خوش به ایشان غنایت کردند باید دانست که
 اینم از گلهای گلشن تشبیه است - گویم هم آن خوش در عبارت شما ممول است و در عبارت من محصول
 عبارات انشائی و حسیه و احدی و کل الی ذلک الی الحال بشیر نوشته بودند سه غنای کارکن شود و ام با نیز
 کاینجی همیشه یاد بدست است و ام را به گویم مراد عدم اوراک و احاطه است ساس کما و تیر با بر ساخته به
 صید نزدیک و تود و راندانته به نوشته بودند بالقراب و رب الارباب گویم در هفته مراجعیه مذکور است که
 این از راه تا وب بود قال اللہ تعالی یا محمد انک اخترت العبودیت تا دبا انا اخترتک بجمع الکلمات
 لانیة تفضلا پس تا وب امری دیگر است تفضل امری دیگر سه خاک را چو کار با پاک او فقاد به
 پیش آدم عرش بر خاک او فقاد به نوشته بودند که حزن و اندوه ابدی و انگیزه مقربان در گاه آمد گویم
 حزن و اندوه ابدی عزیمت سردی و شمنان را با شدند دوستان را دوستان را همه ناز و نعمت
 و مقربان را همه روح و راحت خدای غریب می فراید فاما ان کان من المقربین فرح و رجحان و جنة نعیم
 آسود بکام غمخیز از وصل صیب به بنی بیم فراق است نشویش قریب به نوشته بودند
 و اما بکب گشت و جانها همچون به تا چسبیت حقیقت ز پس پرده برون به گویم راست - تا پس پرده
 جان و دل باقی است به چسبیت است حال شتاقی و لیکن چون کسی از جان و دل در گذرد در درون پرده
 رود گویم راز و درون پرده ز زردان مسته پس - کاین حال نیست ابره عا لیتقام نوشته بودند منی کردیم پیل
 به از بیابی و کیو کار نه که چو کچست سنجی و نای از حسن تقابل این دو هر چه نویسیم لیکن بخاطر فائز در او اند
 ساست سمندریم کنه نیت کم اپار کچست تنی کبشی بهر لالی ارواره نوشته بودند ولا تضر بنا الله الامت
 گویم و شد المثل الاعلی اما الشعر شعری و غنی بی متی قلبی نعینت کما غنی + و کنا حیثما کانا و کنا حیثما کانا
 فالمراد به الوفاق دون الفراق فلیس منهنه و نه العالی تشبیه و لا غریب المثل کما لیس اقتباس یعنی
 فیج ایچ که بعد معتقد مکتوب الیه اندیشخ البیقر قدس سره سه چه گویم با تو از مرغی نشانه به که با عفا بودیم
 آشیانه به ز غنقا هست نامحرم پیش مردم به مرغی من بود آن نامم هم کم به زیر که مراد از مرغ و هم آشیانگی
 او با عفا حلوشان دست سبحان و تعالی فکلامه منطق الطیران به یفهم غیر فلاخیر نوشته بودند

پیشو، مجبان زخم لن ترانی برداشت گویم منی آنست که نتواند دید در نشا دنیا و لیکن این طائفه را نشا
 آخری است نوشته بودند که سر دفتر مجبوان بلاء لیس لک من الامری بشنید گویم شان نزول ایصال
 است نه وصال زیرا که در مرتبت پیس صفت او است که میوه دنی فدی فکان قاب قوسین او است
 نوشته بودند آنرا که خلعت کلام پوشانیدند صدره بصیق صدری و لا یطلق لسانه بر آرد گویم منی آنست
 خواهیم که بیان حقایق معانیات و وقایق کشوفات در بیان آرم و لیکن زبان من که با فکر فرعون سوز گشته
 و بروی عقده افتاده است با من موافقت نمی نماید بدین سبب تنگ دل می شوم بر این معنی دلیل است
 و احل عقد من لسانی یفقهوا قولی و کریمه و انخی هارون هو افضح منی لسانا فارسله معی ردوا
 زیرا که دعوت و تبلیغ نیکو نباشد مگر از نصیح تبلیغ نوشته بودند آنرا که جوامع اکلم غایت کرده اند نداء لاجسه
 ثناء علیک ذر و او گویم معنی الاحصاء العد علی سبیل الاسته فضاء و المعظم یدخل جمیع کماله تک
 فی العیان و الثناء و البیان انما هو بعد العیان بما یدل علیه ما ترکتم من تمته الحدیث انت کما ثبتت
 علی نفسک نوشته بودم ما من عیان الا وله البیان و الدلیل علیه که میوه الرحمن علم القرآن خلق
 الانسان علمه البیان و المعنی انده سبحان بعض رحمت علم القرآن المشتمل علی جمیع المعارف الذاتیه و الصفا
 و الافعالیه خلق الانسان و تیره غیر سائر الحيوان بتعلیل البیان لما اشتمل علیه القرآن نوشته
 بودند ما کان عالیا من العیان کان محالیا عن البیان قلت الحق و لیکن لا ینافی قوله اذ معناه ما کان
 داخل تحت العیان کان داخل تحت البیان نوشته بودند دیگر عیان را چه بیان گویم عدم احتیاج بیان
 و رقی صاحب عیان هست و احتیاج بیان و رقی غیر صاحب عیان است این دیگر آن و دیگر اما فی کفر
 انما غنم الوصول الی کنه الذات و در ک کیفیته قلت علی تفادیر العطف و الارجاع یلزم اثبات کیفیه
 اما للوصول او الذات نوشته بودند وصول بمرتبه که فوق بران متصور نباشد حال است راست و لیکن در سیر صفات
 آما بعد الوصول بذات فی اعتبارات فوق بران متصور نیست و لیس و راء العبادان قریه نوشته بودند این از
 و یوانگو ای عشق تباران است + گویم طر عشق چه کار که عشق حجاب است و عاشق و محشوق بر روی حقیقت
 نقاب است و مع ذلک العشق نار فی القلوب یحوق ما سوی المحبوب فغم المحنون و نغم المحنون فی الکلام

القدسی انت عشیقی وانا عشیقک یا قلیل
 و عشق آمد و دوائی هر دوی به دل نشد به عشق هرگز مشکلی
 که عشق همی مونس و مخمخانه است غمها هر چه بود پیمانهاست
 از عقل فر و گذر که در عالم عشق به او نیز غلام دل
 است اما قولکم مثل الرویة الاخریة تو من بها ولا تستقل بکیفیتها قلت صریحی الکیفیه للرویة
 و لیست لزم المثلیة للوصول و کلاهما کیف نوشته بودند از اسم و رسم گذشته قبله توجیه تنزیه مطلق و غیب
 بایست و ان الله یحب ایما است بانکه شاد و توحید بند شده اند و ان سطراره است و خلد مال شده اید
 میاید که فوق این چیزے نیست مناسب ترقی باشد فهم ذلك من مشرب هذا القائل و اجماعه معالی
 الصم گویم توجیه بسته است بی توجیه و توجیه الیه متحقق نگردد ذات متوجه اذ لا یتصور التوجه ان من ذات
 نگویند لها متحقق صفه و هو المراد بوسم رسم است و لفظ توجیه اسم پس توجیه بی اسم و رسم ممکن نباشد
 و ایضا التنزیه و ان کان اقرب المقامات الی الذات فهو مقام و لیس فی الحقیقة مقیم و لا مقام ان الله
 یحب معالی الصم اما قولکم المقصود هو الوصول لا الحصول قلت لعله فیهم من قوله صعب الحصول قلت
 هو خیر للوصول و اما کلام الشیخ البکیر قدس سره فمن المعرفة الدقیقة و نهائیة الحقیقة و لکن قولکم آنچه
 کلام القدسی قلت اسم القدس خصوص بکلام الله سبحانه تعالی الخیر اطلاق کلام فرنیه و صفیه ذکیف علی کلام
 ولیه یا حبیبی کلین فی علمک ان عبارات التقید و المحزون الابدی و الیانس و الحومان السرمدی المعقرب
 مع مخالفتها النصوص من طلب الطالبین اص من نابا التقرب قال عز وجل اذا ساءک عبادی غی فی
 تریب فی الکلام القدسی قولی فی عباد ولا تبعدونی گفتیم ملکات را کجا جویم من و نزلت و صف
 تو چها گویم من گفتا که مرا جوئی بر عرش بهشت و نزول خود جوئی که بر تویم من یا حبیبی ما کتبتم الی کان
 الحس النصحیة سلما که الله تعالی و باقا که و ما کتبت الیک من جهة المحبة و الوداد و من سبیل الاخلاص
 و الاتحاد کاتب حروف گوید قوله الرحمن تقابل این مهره چه نویسم یعنی و مهره بهی کرد انچه با دعوی
 شما تقابل است و مثبت و صبی خاص است مر بضع عشاق قوله لیکن نجاط فآتو در و اوند سات سمد الخ
 این دو مهره حال فنا و بقا هر دو بیان میکند بخلاف دو مهره اول قوله علی تقادیر لطف الارجاع یلزم الخ
 تفصیله ان الضمیر المحور فی کیفیتها اما الرجوع الی الوصول اولی الذات بتاویل الشی و علی المقدرین اما

يكون العطف على الوصول ولكن الذات فيها اربعة تقادير احدها تمنع درك كيفية الوصول وهذا يدل
على اثبات كيفية الذات وثالثها تمنع الوصول الى درك كيفية الوصول وهذا كالاول واربعا تمنع الوصول
الى درك كيفية الذات وهذا كالثاني والله اعلم **يونس** ابن كتيوب شيخ عبد الاحد سيد درويش ان مكتوب
ويذكر تحرير يونس وبنو مكتوب شيخ عبد الاحد **بسم الله الرحمن الرحيم** الحمد لله الذي ظهر في بطوننا
وبطن في ظهورنا واشرق ظلمات العدم بنور وجوده ووجود نوره والصلوة والسلام على اسبق من سبق
واجل من جلاله وصحبه وتبعه ما خلق الا انسان في كبد ما ركع ركع وسجد ثم الى ابد الا بدلا مما قبل
وصلى الكتاب الكريم من الجناب العظيم بمحائق العرفاء ودقائق العلماء راقعة نكاته فائقة كلماته متضمنة
بانواع الضحايا مشتملا على اقسام الاكرامات احبها الذي اجنى فيه وذكر في نفسه وفي من عنده
من مقربيه ولما كان حاويا للعدا اجلت على كتابنا ونحن مع الاعتراف بقصورنا ونقص شعورنا اذنا ان
نعتق رغبتها وتنكرها بما فيها وبما عليها والعدا عند كرام الناس مقبول واسداد من الكبير ما مول فنقول
بعد السلام عليكم والتحية لديكم قولنا واما في الوجدان فهو سبحانه وراء الورا ثم وراء الورا فيق بل عبا
ونكتة صدرت من اكارا لاختيار قال الخوازمي قال فيه سيد الطائفة هو غاية لا فوق لها وسيد
الطائفة هو الذي قال فيه الشيخ الاكبر هو لسان من السنة الحق وهو الذي قال في صحفه شيخ النبيوخ
بحر لا ساحل له الوجدان عند وجود الحق مفقود وقولكم هذا بالنسبة الى الاكثرين آه قلنا بل بالنسبة الى
الكل فان المراد بالوجدان ههنا الادراك والاحاطة بالكنه وحصوله في الذهن كما ياتي فيما ياتي مفصلا و
اما الوجدان الساذج عن هذا العيدين فكونه بالنسبة الى الاكثرين غير ممنوع قولكم للعائقة في عباراتكم ما لوت
في عبارتنا محقق قلنا لا اناول فوق المحصور قد تبسرت لنا مثل هذا المحصور فما اكتفينا بمنزلة الوصول قولكم عباراتنا
شنتي حنك ولحن كل الخ الك الجمال بشير قلنا الله درمشدانه كو قال العلائي رحمه الله ثم ان كل غنا
بووارد ذكره من عجزى كفتو كاو وارده الاكثي ابيس بوهرس في بي هو في نانا نو كس الوحي كس ساكن في قولنا ما للتراج
الذنا قولكم هذا تاد من عليه السلام الفضل ارفع قلنا تكلف على الصبر والسلامة وقد لكم في رسول الله اسوة حسنة
قولنا عزن وانوه ابي وانكير تقر بان بارگاه آمد وپاس وحرمان سرمدى از وهال مطلق نامه قاصان دگام

كنت قولكم الخزن الابدى باى وجه كان الم وعدا بسمدى لا يلبق بالمؤمنين فكيف بالمقربين ومع
 ذلك مخالف للنص اقلنا ههنا ابحاث ينبغي ان نذكر منها شيئا حتى نجيل العقد لئلا يعلم ان الابد
 السرود كما يطلقان على الخلود كذلك يطلقان على مدة الحيوة يشهد به اللغة والعرف ومنه قوله تعالى
 ولا تقبلوا لهم شهادة ابدا فعلى هذا حاصل كلانا ان الخزن والهم اللازم للحب الياس عن الرضا
 المطلق الناشى من مشاهدة عظيمة المحبوب لا يفر للمقربين فاداموا في هذا النشأة وان كانوا مكرهين بالتجليات
 والمشاهدات لكن الموعود اتم من الموجود عليه يشير قوله تعالى والاخرة خير للذين من الاولى وقوله سبحانه
 من كان يرجو لقاء الله فان اجل الله لا يتم لما كان هذا الخزن والياس حاصل بعد الترتى من مرتبة
 انطال الى الاصول وبعد العروج من مدارج الصفات الى حضرة الذات واصل الاصول كان حاصته
 لا يوجد في غيرهم فرعون رانداويم يد وست دروسر زير الكراوند اشت سرور دماى ما ايها العارف بالله
 هذا مدح يشبه الذم ويكال يشبه النقص من قبيل قوله تبارك انه كان ظلوما جهولا وللعجب انكم جعلتموه
 بالمشركه الاسمية نصيا للاعداء نفيتهم من الاحباء ثم ما الكفيتهم عليه ذكرتم في اثبات المدعى ايات كريمة
 فمنها قوله من قائل كريا يا عبادى لا خوف عليكم اليوم ولا اتم تخزون قلنا لفظ اليوم قد انصرف الى الجواب كما
 اسلفنا الاشارة اول الباب معنا قوله جل جلاله لان اولياء الله لا خوف عليهم ولا هم يحزنون فكلوا ايضا
 على امر الاخرة كما ترى التفاسير مختارة عنها واهل الحقائق ايضا جعلوه من مبشرات الاخرة حتى ان بعضهم
 جواز عم الولى بولاية كونه مزيدا للخوف اللازم العبودية كما فى التعرف ومنها قوله جل ذكره فاما ان كان من المقربين
 فروح وريحان وجنة نعيم قلنا ليس للاستدلال وحنطا هراية ما فى الباب لزوم الروح والريحان
 للمقربين فى النشأة الاخرة ومن ينكر ذلك ومنها قوله تبارك وتعالى انه لا يئاس من روح الله الا القوم
 الكافرون قلنا اين هذا من الاستدلال لان المراد من الروح ان كان جميع اقسامه من حيث المجموع فحالا
 يضر الياس من بعضه وان كان المراد كل فرد فرد بطريق السلب الكلى فذاك باطل بالاجماع فان من افراده
 الرسالة ونزول الوحي ونحوه ما ان الياس منه فرض ومومن به او المراد بعض اقسامه فان كان معينا فحاصل
 ولا بد من البيان وان كان غير معين فمطلق وكلاهما لا يوجب كيم نفعا ايها العارف بالله كما ان الياس

المحض من غير حجاب كقوله بصريح الآية المذكورة كذلك الامن المطلق كقوله سبحانه انما يا من مكر الله لا
 القوم الخاسرون وقوله عز وجل وما فون ان كنتم مؤمنين ولذا قالوا الايمان بين الخوف والرجاء و
 ناهيكم قبله قوله عليه الصلوة والسلام ان الله يحب كل قلب خزين وقوله صلى الله عليه وسلم ان الله
 به خير اجزل في قلبه تايجته وما انظر عن حاله عليه الصلوات والتسليمات انه كان دائم الخوف ومتواصل
 الفكر وانه كان بكاء في الصلوة وما ذكر في سيرته عليه السلام يسام من غير ضحك ومخزون من غير
 عبوس كما في الاحياء وما روى عن داود عليه السلام انه كان يبكي فنزل عليه الامين عليه السلام
 فقال ان ربك يقرئك السلام ويسال عن بكائك وهو اعلم به فقال ابكي خوفا من الذنوب فقال بعد ذلك
 من خطيرة القدس يقول الله انا انما انجلها لاوليائي فسكن داود علي السلام ثم بعد حين جعل يبكي
 فنزل عليه الامين وقال ما يبكيك قال ابكي شوقا الى الجنة فقال يقول رب الغرة اني جعلتها الاحياء
 فسكن داود عليه السلام ثم بعد حين جعل يبكي فنزل عليه الامين وسال عنه كذلك فقال ابكي
 شوقا الى الله سبحانه فقال يقول الله تعالى فليبك اذ كيف شئت فلا نهاية له نجيا بان عمرا بد طي شد
 ما تبا تال عشق انتهى نذار وقد فرقه مارديا من المشايخ قدس سرهم فتمت قول قدوة السابق خواجه عبد
 غفراني عطر الله مضجعه وصيته يمكن من تراوي لسرك من بكه او كذا الى ان قال بايد كه دل تو هميشه اندوه گيز
 باشد و چشم تو گريان و عمل تو خالص و عادت تو بضرع و نعم قابل **ع** اخيد در در و اريان مكن به در و منزل را
 ز به در و اريان مكن به قال ايسرى نور قد لافى الليل ولا فى النهار لى فوج فلا ابالى على احد هما كما يابو
 كز الشريعة كذلك يوجب فى الحقيقة كفر الطريقة فانه كناية عن ستر بعض الحقائق منتف بعضها و لاكم
 سات سمندريم كى نيت اكم ايار كجيت تى بكنى بر لايى اروار به قلنا هذا نظرا الى استخفافه وكبريائه
 تعالى كما مرنا وقوع فى خاطرى شعران احد هما على هذا الزان لآخر فى الجواب مع انى ما قلت بالهيمه
 قبل ذلك شعر اصلا به دو هره سات سمند ريار مويون اكيانى تا نهين نيس نيا كو تى شمس ارون پار به
 پيم سمند راي سكي تها نهين جس دنار به پايگى لى لاكمول لوگ سكي اروار به قلنا لا قصر بوالله الامتال
 تولكم والله الشل للاعلى قلنا هذا الكرمية متممة عينها و ليل الكرمية السابقة فولكم ان ترانى فى هذه

النشأة الدنيا بنظر العين ولكن هذه الطائفة نشأة اخرى قلنا نعم ان هذه الطائفة العلية نشأة اخرى
 كما اول ابونا قدس سره قوله تعالى بل هم من لبس من خلق جد يدي الحجج بون عن درك الاسرار والحقائق في
 شك من نشأة جديدة وولادة ثانية ووجود موهوب بعلم الفناء وان تملأ عن الرذائل وليكن ههنا
 ايوان استغنا بلناست قال في التعريف اجمعوا على انه تعالى لا يرى في الدنيا بالابصار الا بالقلوب
 قال ابن العربي قدس سره النجلى من الذات لا يكون الا بصورة التجلي التي المتجلى له المراد غير صورته في
 مرات الحق وما راعى الحق ولا يمكن ان يراه ويحضره كما الله نفسه ثم ان موسى عليه السلام احمى بثبوت تلك
 النشأة في هذه النشأة قلنا سر دفتر محبوبان زلاء ليس لك من الامر شئيد فلكم شان النزول في
 الاصال لا الوصول قلنا بل الامر كقول الله قال الله تعالى ما كنت تدري ما الكتاب ولا الايمان و
 لكن جلسنا في انهرى به من نشأة من عبادة الى اخرى قلنا انرا كه خلعت كلام پوشانيند جمله نصيب
 صدره ولا يطلع لساني بر او رد قولكم معنى الكريمة اريدان ابين حقائق المعانيات ودقائق المكتوبات ولكن
 يطلع لساني بقدره ففحت عليها باحق جرة فرعون آه قلنا هذا كله من باب التفسير ولا ينكره مسلم
 واما ما ذكرنا من باب التاويل المخصص بالراستخين قال عليه السلام كل حرف وظهره من فقههم من الكتب يظهر
 ما هدى ومنهم من نفذت بصيرته الى البطن فكان اهدى لكل وجهة هو موليتها فاستبقوا الخيرات
 قلنا انرا كه جوامع الحكم غمايت كردند آه لا احصى ثناء عليك ورواؤك فمضى الحديث لم يدخل جميع
 كما تلك تحت العيان واستقصاء التناء بعلم العيان قلنا هذا هو مطلوبنا بعينك قولكم وايضا النظر لجمع
 الى القيد وهو انت كما اثبتت على نفسك قلنا ليس هذا على الاطلاق كما ذكرنا في قوله تعالى لا
 تاكلوا الربوا اضعافا مضاعفة ثم ارجع النظر الى القيد في الكلام المذكور غير مسلم وبحوث فيه كما ليستفا
 من حاشي تشرح المطالع وغيرها ولو سلم فهو بعد لا يخل بمطلوبنا بل مويد له فضا لننا لا علينا قلنا ريگر
 عيان راجه بيان قولكم عدم البيان للمعائن والبيان لغير المعائن واين هذا من ذلك قلنا مقولنا لك من قبل
 قوله تعالى ذلك الكتاب لا ريب فيه قلنا وصول بمرتبه كه فوق بران تصور نباشد محال است فما خوذ من
 قوله تعالى قل رب زدني علما ومن قوله عليه السلام انكم لن تستطيعوا ان تعلموا هذا الدين وكنتم

هذا في سير الصفات واما بعد الوصول الى سيرة الذات فتصور الفوق محال فلنا الوصول الى حضرت الله
 بعد انقطاع سير الصفات بالاجمال فممكن بل واقع بحسب الله سبحانه والترقي منه الى الفوق محال
 عقلا ونقلا فماذا بعد الحق الا الضلال واما الاحاطة بكمهه فكذلك محال فانه وان كان ابيسط من كل
 بسيط لكنه اوسع من كل وسيم بل غير متناه فالسير الواقعي فيه المسمي عند المحققين بالسير في الله ايضا غير
 متناه وانقطاعه محال * شربت الحب كاسا بعد كاس * فانه الشراب وماروت * بمير وشنه متشبه ووريام
 چنان باقي * قال صاحب التعرف والقول بالاصل يجب نهاية القدرة وتنفيذ ما في الخزان وتجهيز الله جل
 جلاله عن ذلك لانه اذا فعل بهم غاية الصلاحه فليس وراء الغاية شئ فلو اراد ان يزيد هم على ذلك صلا
 له لم يقدر عليه ولم يجد بعد الذي اعطاهم ما يعطيهم بما يصلح لهم تعالى الله عن ذلك علوا كبيرا حتى
 وليعلم ان الترتي في المقام شئ والترقي من المقام شئ آخر وما نحن بصدد * فمن ممنوع وفي واقعه فلو لا هذا
 كان بين الواصلين الى الذات تفاوت وكانوا متساوين في القرب وكانوا محبوسين في مقام واحد كل
 ذلك باطل فان قيل لا نسلم ان التفاوت بينهم بهذا الوجه بل بوجه آخر قلنا بعد التسليم فذل الجوابنا
 لكم في منع تصور الفوق ايها العارف بالله ليس الترتي والتفوق هنالك مثل التفوق والترقي من الصفات الى البيت منها الى السطح
 وليس المراد بالسير والسلوك الحركة الابدية بل شئ وجد زفير ياتي من ليدن ق لم يدن واقر يا يقال في رسمه انه حركة كيفية لا تتقار
 على من حقيقة الى حقيقة هذا النظر لا مرتبة الصفا واما بالنظر الى مرتبة الذات فهي عبارة عن ازيد للعرفه والاكتشاف
 ونفوذ النظر الى البطن الباطن لما يشهد به للكشف الصحيح هذا حقيقة الامر عند الغيب الشهادة تعالى
 قلنا مثل الرؤيا الاخرية نؤمن بها ولا نستغل بغيرتها ولكن هذا صريح في الكيفية الروية والتسليم
 المثلية الوصول وكلاهما بلا كيف قلنا بل مصرح بعدم الكيفية فان منع الاشتغال بالكيفية
 كناية عن انتفاء الكيفية وكثيرا ما يقع مثل هذا الشاعر في العبارات والسياق والسياق شاهد
 على المدعى قال بعض الكبراء في حق ذاته تعالى انه مجهول الكيفية اي لا كيفية لها اثر التشبيه في
 بعض الامور لا يستلزم المثلية لما بينوا في البيان وبعد التسليم فكون امرين غير متكفيين
 مماثلان غير مستلزم الكيفية كما في جميع صفاته تعالى قلنا ازامه ورسمه كذا نشه قبله توجه منسوخا

پدینیت * از مهر تا بندره و از قطر تا محیط * چون گویی در ترود و چوگان پدینیت * قال حسین بن منصور قدس سره لم یسبغه قبل ولا یقطع بعد ولا یصادره من ولا یواقفه عن ولا یلاصقه الا بحله فی ولا یامرہ ان ولا یظلمه فوق ولا یقله تحت ولا یقابلہ حذاء ولا یزاحمه عند ولا یأخذ خلف ولا یحیی امام ولا یظہرہ قبل ولا یغینہ بعد ولا یجمعہ کل ولا یوجده کان ولا یفقدہ لیس تقدیم الحد قد ملأ والعدم وجودہ لیس لذاتہ تکلیف ولا لفعلہ تکلف وقال الکلا آبادی عن بعض الکبار عرف الخلق باللہ اشدهم تحیرا فیه قال ابن العربی قدس سره فی قوله تعالی وان من شیء الا لیسر بہ ان الصمد رجع الی الشئ فان تسمیہ احد لا یصل الی جناب قدسه تعالی قال القونوی قدس سره ان الحق من حیث اطلاقه لا یصل ان یتکلم علیہ بحکم و یعرف بوصف ایضا فی الیه باضافة قال الملوی قدس سره *

۵ حق نمرة هست از هر اسم و نام * تو چو می چشته بر سرم ای ملام * هر چه گویم عشق را شرح و بیان *
 چو لبشک سیم غل باشم از ان * قال صاحب گلشن راز * بودند لیشه اندر ذات بلبل * محال محض و آن سخیل
 حال * قال المجدد الالف الثانی قدسنا اللہ بسره الالاسی هرگز نره پریم ندائی را که در حیطه شهود در آیت سخیل و تموم
 گردد * آی لقمه که در میان کجی طلبیم فهم من فهم وقال بعض اهل التصیق فی قول موسی علیه السلام
 حین بجناب فرعون وقد سأل عن ماهیة الحق بقوله وما رب العالمین فقال رب السموات والارض و
 ما بینهما هذا من باب اسلوب الحکیمة حیث سئل عن ماهیة الحق المستمع بیانہ و لجا عن اذارة الالالة
 علی صانعها * جانها پر آب گشت و در لها همه خون * تا چسبیت حقیقه ز پس پرده بروں * لشد دره چیت
 قال چسبیت و لم یقلی کسیت * قولنا المقصود هو الوصول لا الحصول قولکم لعله فهم من قولی اصعب
 الحصول قلنا بل من قوله سبحانه ولا یحیطون به علما قولکم لا یجوز اطلاق الکلام القدسی علی کلام
 تنبیه فیکف لیه قلنا ان کان فیه از صیغہ و خبر محتر فعلی الراس والعین والافلا یحکم بالحکمة فی شئ فان
 الاصل فی الاشیاء الالاباحه علی ما قالوا نعم انهم قسموا الحورث الی قدسی و غیر قدسی فلا یجوز فی الحداد
 اطلاق هذا علی ذلک الا اشتباه و حیث لا اشتباه لایس ثم لما کانت الارض مقدسه و المبلد قادیسیه
 کان کلام النبوی والولی مقدسا وقد سبیا بالاولی فان قیل القدس من اسماء اللہ تعالی فهل یجوز اطلاق

على غيرة قلنا ليس من الاسماء المختصة له تعالى لا يجوز ذلك ولو سلم فهذا من قبيل قولهم الاسرائيليات
 الالهيات نعم لا مخلوقا صلا ايها العارفين بالله اطالة اللقال وكثرة القيل والقال لا يزداد الا وحشة
 ولا يورث الا نفرة والتقليل احرى من التطويل والايجاز اقرب من الاجاز **هـ** خموشى فريض ديگر سيده
 ديوانه مارا چرخ كشته روشن بكيه ويرانه مارا ونحن لانجوا من جنابكم الادعوه صالحه فى اوقات موجو
 وهذا لسان حالنا **هـ** ما خود بگرود آن مروى نير سيم ، شايد كه گرد و آن مروى بارسد ، ثم كنا
 نريد ان نكتب بعض اشعارنا حتى يتشرف بمطالعتم لكن اعرضنا عنه خوفا من الللال واكتفينا على هذا
 الاربعة منها **هـ** كجا هر زوره دارو تاب من بي حجابش را ، كه باشد چشمه خورشيد شبنم آفتابش را ، نگويد نشاء
 حيرت درين مخانه كترت ، از اين نه شيشه بيرون يا فتم موج شراش را ، در خانه ما جلوه گران رشك چمن شت
 هر خار خوش گلشن بارگ و من شد ، عمر سبت كه در طوق زلف تو سيريم ، چمنون تر افانده ز خيره وطن شد ، سبحان
 لك رب الغرث عما يصفون وسلام على المرسلين والحمد لله رب العالمين **هـ**

فأده جليله كاتب عرف گوید چون سخن با انبار سپهلازم اند که کلمه خیزد در محاکمه لغته شود و الله اعلم بدان
 بهلك الله تعالى الى طريق الرشاد كه ايس تغيرا كا هيدره اندك كلام انما على الصلوات هيس محمول است
 بر تزيين باطن تحصيل سنيه مثل طهارت و شوع و سماجه و مد الله تعوذ انصار و انما و خدا تعالی ايشان را به ايتلين
 انجاني فرستاده قدر ايشان ازاں برتر است كه از زبان ايشان بخرانجه برآي دي مرسل اند نصير جايان با لويجا طا هرود
 بلكه انسان در آنتر احسان از مرتبه احسان تشترل صغیر میندود در رنگ عوام منومين ظاهر ميشوند و از ان مقام خبري و نيند
 تا دستور نيز ان باشد در آن مرتبه ذلك تقدير الغرير العليم پس استدلال صوفيه از كلام ايشان بر مطالب خویش از
 توجه بذات صرف و فناء و بقا و توحيد وجود و غير ذلك نه استدلال بعبارت نفس است و نه باشارت و ايمان و تقصير
 بلکه اختيار است با آنچه زديك سماع ايس نصوص بر دل ايشان مترشح ميشود بساست كه از خيره به خيره
 انتقال كند و از خيره به خبره و ديگر ايا و آرزو پس مناظره دريس باب و استبدال بتقسيم ناهض بخصم است
 نه اصل و نيز بدانكه مجذوب تمام الجذب را تا ذات بحت از باطنی خاص حاصل ميشود و با به مفتوح به گردد
 و از معرفت آي چيره به نيش همی آيد كه تقریر عليهم آن و اني نيست خواه آن را وصول و حصول اولك

نامند یانه و بر اصل این معرقة جمیع کمل شفق اندو اختلاف بعد از آن نزل لفظی است قال الشيخ عبدالصمد لانكر
 الوصول الى اللذات مطلقا لم قال الشيخ المجدد قدس الله سره الغرض من شرح شرح الرباعین و باید دانست
 که در مرتبه اربعین هر چه شود و تجویز کند اما فوق شهر و مرتب بیدار است که هر دو از مرتبه مجوز است شود
 و به نیز وصول است مرتب وصول فوق اوست اما فهم هر کس آنجا رسد بلکه نزدیک است که انکار نماید و به
 اصل آخر و نیز بدانکه محبة ذاتیه از شیخ کمال منک نمی گردد و حقیقتی آن مثل نظر است بحقیقتی دلیل خود و تعلق مانع است
 بتبوع و ارتباط تصرف است و با تصرف فیها تعلق و خرن و اندوه و وجود پس تابع مزاج کامل است علاج
 از اصل کمال می پس اگر قوه بسیمیه در مزاج وی قوی است همین محبة ذاتیه در حق وی شکل قلب و عشق و اندوه ظاهر
 میشود و اگر قوه بسیمیه است بصورت مجرد است و است ظهور نماید و نه اهل آخر و نیز بدانکه جمیع اهل کمال انعام
 دارند بر اهل که راه بسوی مرتبه ذاتیه دو است یکی راه العینه که از شاه راه وجود ترقی نماید و چون است وصول بحقیقتی
 بدان مرتبه و موفق نمیشوند بسبب که در آن راه مگر افراد و دیگر راه و سابط و همان است راه اکثر اهل وصول بدان مرتبه
 علی التعمیق نیست و اگر کسی منع معرقة ذات کرده است احاطه و ادراک را خواسته است و الاقالع فالمنزاع
 لفظی و نه اصل و بعد از آنکه این اصول ابر دست گرفتنی رنج نزل تحقق شد الا مقدمات چند و هشتم آنکه که یاد می بینا
 رنج نزل انجامی توان کرد و الحمد عند الله و بعد از این همه بیدار است که این مکاتیب سه در اول آنکه
 میان ایشان ملاقات واقع شد اتفاق افتاد بود چنانکه صریح آنچه از کتب اقل ترک کرده ایم دلالت میکند
 و چون ملاقات مآر و واقع شد و هر یک از ایشان مقام دیگری را معلوم کرد و معالجه دیگر نمود چنانکه این
 مکتوب شیخ مذکور که بجزت ایشان فرستاده بودند دلالت دارد و بعد فان کتابک کتاب الرحمن و خطابکم
 خطاب اللذات طلبک و جل الواجد عندک و من وجد الواجد طلبک والهک و الالهک من لهی عنک
 لهی عن الله ثم خولک و لمن والاک فوالاه عرف قلبه مع المعروف فینا و مع الرؤف ندیم فاعلیک بشکر
 هذه النعمة و زکوة هذه التذرة **هـ** چو با حبیب نشینی و با ده پیمانی چو بیاد آرمجان باد پیمارا چو کنون غنر
 راه نیست و جز تجلی رایح و در مراه شتاقان گنجانی نه به آن روز که شدی نمیداشتی چو کاشخت منائی عالمی
 خواهی شد و هستی و بگمراه شیخ عبدالصمد این دو بیت را در نامه خود آقباس نمودند چو یار از آغوش

دل می جوشد و در دم هنوز صد تجلی ساقی بزم است و محمود هنوز چو لیل ترانی که بر یک وادی خرابم کرده است
 سینه کاشانه یگین آتش طوم هنوز حضرت ایشان در جواب آن نامه نوشته شد و ما شتقا کار طلبت
 تا خوش دل فراموش نگردد تجلی از تجلی بحصول ناخجاند و کاشانه نماخانه آتش غیوری سوخته نشود و عروس
 رنگ از جمله حقیقت رونماید و دوری و محجوری زشت از میان برینند و سقا که دیگردها قالا بعد صحت
 بعد شتقا قالا و لا تقترقون فراقا سه بزگزید جهان و عشق دوی چه حدیث است این حدیث توفی
 و بار دیگر شیخ مذکور نوشتند الحمد لله الذی اوجلناه و جهلناه و اخرجنا من الظلمات الى النور ففرقناه
 ارسل الینا نبیاً انذیرنا فبتبعناه انزل علینا کتابا مستنبیا فتلونا تجلی لنا بجلاله و جماله و
 عزنا بنواله و وصاله قهر علی قللال و وجودنا فجعلها دکا و ظهر علی معالمه فیوما البقی منه عبدا و لا
 اثر ارانا عظمته فحیرنا زمانا استقیما فخرته فحملنا بهاء یانا رانیا به بین اللمکاشفة فضتقنا شاینا
 بصر المعاینة فشفعنا عرجه بنا من صفاته الی حضرت دانه و عامل معنا بما یجری کما لانه و
 کلماته ثم بما لا یجرب عینک و لا یشیر باشاره و من بعد هذا ما تدق صفاته و اکتمه اهل الیه
 و اجل به هذ اما العطش فباق مالم یلتف الساق بالساق و یم المتیاق و ینتهی المساق فیومئذ
 ینعدم الفراق و علی ذلك شدنا الوفاق ثم انا یا مولانا نستغفر الله علی مقولنا ذکم و علی جمیع ضیغنا
 بو سیتکم عباد الله حضرت ایشان در جواب آن جنین نوشته شد بقاء العطش دلیل بقاء العطشان
 وید علی بقاء عین المحجور بقاء اثر المجران فوجود الفراق علی معالمه القیود سفوف و ثبوت العطش عند
 قال الوجود و قوف فدهما لا یتصور مع الوقوف علی معالم القیود اطلاق کذا لک لا یتصور مع وصال
 المحبوب فراق فمع بقاء صفات المحرث الحمیم کیمکن العروج الی صفات الحش القدیم فضلا عن العروج
 الی حضرت دانه الواجب الکریم ثم التفاف الساق و انتهاء المساق فی حق بعض موهود و فی حق بعض موهود
 قال الله تعالی کلا ای حقا اذ بلغت الترقی ای اذ بلغت النفس الانسانیة اعالی صد بها لیغنی نهایتها
 و هی النقطة الاخیره من عالم الامر باشتیاقها الی مشاهدة الجلال الالهی و قبل من راق ای نوری من
 باطنها من رقیق و یشفی من سیم الفراق و الم الاشتیاق و سعت جنة الهوی کبد و فلا طبیب لها

ولاراقی + الا الحبيب الذي تنفضت به انه رضى وترى اتي + وذن انه الفرق اي فطن المتطش الى بقاء
 بحبيب ان ما تزل به من القلق والاضطرار بسبب الفراق عن جميع ما سوى المحبوب التقت الساق بالساق اي
 للجمعت ساق عالم الاكون مع ساق عالم الرحمن يعني يتشاهد همد جميعا وهذا هو مقام المشاهدة
 الى ربك يومئذ المساق اي يوم اذا كان كذا يساق الى صرف العالم الالهى فيسقى ثم بالماء الزلال ^{عظمت}
 الاحد في الوصال فلا يبقى ههنا عين ولا اثر وليس ثمه خبر ولا خبر ويسعد بالسعادة السرورية
 ولا يطرد بعد الا صطفاً من الحضرة الالهية ^ه آسوده بكام خویش از وصل حبيب + نه بيم فرقی است
 و نه تشویش رقیب + و بار و پیکر شیخ عبداللہ نوشتند یا منی الی وجد حجی و معتمری + و حج قوم الی ترب
 و احجار + لبیک لبیک من قرب و من بعد + سر ایسر و احجار ابلجہار + از سخن و جمال او سبحانہ فی کلام
 و از عظمت و جلال او جلشانہ چہ نویسم کی را بغایت لایزالی سے نواز دو کی را با استغناء و لا ابالی می گذارد
 آہ آہ از تفاوت راه دو آسن پاره از یک جایگاه کیے نعل ستوں و دیگر آئینہ شاہ + د و ہرہ بہت باہا
 کی کلرے جاگ ہی بوری + ایک جو پو کیوں جاہی سوتی لینے چکانی + و بار و پیکر شیخ مذکور نوشتند حکایت
 محبت محنت را در لوح محفوظ بدید گفت تو کیستی محنت گفت نقش من چوں نقش تو است و نقش تو چوں
 نقش من بجز در یک نقطہ تفادے پیش نیست با یکدگر عمدتند ہر جا کہ تو باشی من باشم و ہر جا کہ من باشم
 تو باشی + ظن بود مرا من کہ من جملہ نعم + من جملہ تو بودم و نیتا تم + کاتب حروف گوید ظاہر است
 کہ این بیت از جملہ حکایت نیست بلکہ فریاد است برای تنبیہ بر حضور در محبت و طلب ترقی بسوی وحدہ
 و بار و پیکر نوشتند بعرفۃ الخاصة رفع الاضافة و احتراق الانا نیتۃ توالی لمعان بروق الانیتۃ
 + طوارق انوار تلوح از ابدات + فقط کرتما نا و مخبر عن جمع + و معرفۃ خاصۃ الخاصة شہوق الضافۃ
 بعین الاحدیۃ + فامطر الکاس نار من ابار قہا + فانیت الدور فی ارض من الذهب + و بسبب
 القوم لما ن را و اعجابا + نور من الماء فی نار من القہب + **محمدرضا** سہندی بخرت ایشاں
 بطرقی اشاتۃ نوشتندہ بودند کہ ہلیدہ اسہال برائی حصول حال بکار بردہ آخر الامر و ستی اسہال حال رود
 ندادہ **حضرت** ایشاں جو لب نوشتند بہ خاطر فاتر دور و اوند کہ بردور خستہ اثر صفاوی مزاج است

حار باس که سلوک طریق حق را در غرر آمله با سبب بعضی سموات رسیه و تقایسات فاسده عقلیه اجزا
 سود آینه غیبیه که سالک را از وصول بمنزل مقصود باز دارد غالب میکند چنانچه نبود تشخیص مرض نمود بچکان
 بلبله اسود بلبله صفر براد حفظ صفا نکرده معانست سود نمود کار بر عکس اتفاقا و حال المزاج انجا سید عازقان
 طریقت و با بران تحقیقت بکجک نظر سے و عملی با شکر بملحه بالسه توفیق اللہ تعالی تبدیل مزاج کبند چنانچه
 ظاهراست که هیچ ظاهر سے چوب بی نیست او باطن است که بجز و سه چیز سے در باطن نیست قال نبینا صلی
 اللہ علیہ وسلم فی مناجاة اللہ انت الظاهر لا ظاهر فوقک وانت الباطن لا باطن دونک توهمت قدما
 ان لیل تدریعت و ان لسانی الدین ما یمنع اللثام فلاحث فلاذ اللہ ما ثم مانع سوی ان عینی
 کان من حسن ما اعمی و گرنه بنید روز ششیر چشم چخته آفتاب را چه گناه که کمالان تحقیقت عمل غیایت در چشم
 کشد و نابینایان را چشم نمیشد انی ابری الا که در الابر من عمل غیایت جز بلباس طینه و زخم نکند فهم من فهم و من
 لم یفهم لم یفهم میو یسم و اللہ الهادی کل غیایت مرکب است از دو چیز ترقیق و تسخیق ترقیق آنست
 که قلم اعلی بحروف عالیات بشکافت و در زبان شد ظاهر الوجود و باطن الوجود باطن بدو راه رفت لغرض
 پدید آید اجناس متنوعه هر کس بنشیند و مادر پیاله عکس رخ یار دیده ایم و مطرب بگو که کار جهان شد بکام ما و
 تسخیق آن باشد که او انی در اقصی و اسافل در عالی تحقیق کند و در چشم کشد بروق شود بدتر شد و ارضی قلوب
 بنور جمال مطلق متورگرد و در اشرف الارض بنور بها و صافحه سطوت احدیه ذات همتی طالب را در عالم تپتی
 بر دسر کل شی مالک او وجه نظهور پیوندد و این بهر گام هر کس مرزای خود آگاهی یابد و چه مرزای را از حد گردد
ع جز یکی نیست نقد این عالم و با زمین و بلعاش مقدوش و گل این باغ را تو بی غنچه به سر این گنجر را
 تویی سر پوشی به آن ششما سد حدیث این دل مست که از این باده کرده باشد نوش **کاتب** حرف
 گوید مراد از بلبله سهال ریاضات شاقه است که اهل سلوک ابری تخلیه باطن از زوایل و تفریح قلب از
 مجتهدا گوناگون و نقوش کونیه امر سے فرمایند قوله دسته سهال حال روئے نداینے باین اشکافات در یافتند
 پنج تخلیه و تفریح حاصل نشد بل بحسب و خود بینی و کثرت و سوسا ملآن زوایل گفت قوله صفا وی مزاج بآنکه
 خاصیت صفا گرگی و بیس و تیزی و سرعت است در هر امر پس عاشق که گری طلب دارد و سر بیج سپر

و جری القلب باشد و هم تعلقات پیرمول او نتواند گذشت مشابه صغراوی المزاج است و آنکه بشکوک شبهات
 و حین از طبع غلظت و حدیث نفس دو سوس و هجده جز فرشته مبتلا است مشابه سوداوی المزاج است هر که با تمیزی
 صغراوی المزاج افتاد در اصل فطرت سزاوار وصول و استعداد است و هر که سوداوی مزاج است محروم از وصول
 بوجه است و گاه باشد که در اصل فطرت صحیح الاستعداد بود لیکن چون بصفت مردم سوداوی نشیند و از ایشان
 امثال این شبهات و شکوک فراوانی با تمام علم غناء تمام که دین اتباع هین شبهات است و این نکات است
 و تورع است نفس نالقه این را ملکه که گردد و این هر ضعیف روحانی است و در اعضائی که از وصول باز میارود
 قوله بنائی بلبله سود بلبله هفترند و بلبله سود سهل اخلاط سوداویه است و سوس را که لازم سودا است می نشاند
 و صلیک صغیر سهل صغیر است گرمی و میس و سرعت دور میکنند این ریاضات شاقه نشاط را دور کند پس من
 بلبله صغیر باشد و اختلاف توحید و سوس را دفع می کند پس مشابه بلبله سودا باشد طریقه ای که سلوک باقیه نشاط
 و گرمی و محبت است لیکن همان مساوی است حق باشد و از ریاضات شاقه نشاط و گرمی دور می شود و قوله جاذقان
 طریقت بدانکه صوفیه در ترتیب سالکین و در مذهب دارند یک نسبت ایل که امام محمد غزالی شرح و بیان او کرده
 است که چون کسی از تقصیبات طبیعت توبه کرد و او را می فرمایند که در خلوت نشیند و بخلق نیامیزد و در جمیع
 حالات مخالفت نفس پیش گیرد و خود را چنان سازد که از شتم و ضرب نفس او شورش نکند و مدح و ذم مردم هم
 نزدیک مساوی شود و نوال اعمال بسیار کند و دقائق ریاضت سمع و غیره در نیک بگذرد و در تقصص آنها افتد
 و در لقمه احتیاط تمام نماید و محل شبهه فرو بگذارد و در قیام و شهود و اکل شرب سائر حالات ادب را لازم
 گردانی غیر ذلک درین امور استعاظا و اثباتا بما عالج است که از قبیل مذکر قضایا شعریه و عطیه از تسکمی نمایند
 چون از همه پاک شد محبت خدا تعالی راه می دهند چنانکه تفصیل در احیاء و کیمیا مبین است و دویم ندرت باخیز
 که عالمها از فیض ایشان منور شدند از غنچه نوریه قاورین و چشمتیه و آن است که چون کسی بدست ایشان توبه
 کرد اعدا با دکار و افکار که مورت حضور و از دیاد شوق و عشق و توحید و نفی اعدا و طبع محبت خلق و تعلقات
 گوناگون است میفرماید و بعد از او ای فرایض و سنن توبه که به بجزر می دیگر غیر این از کار مشغول می نمایند
 تجلی و نه نوال اعمال و نه با احتیاط در لقمه پیش از آنچه در کتب مستوفیانه هر شده و نه محافظت ادب معاش

ابی غیر ذلک چهل اور افضل اللہ گری شوق و فی محبت ما دعا حاصل شد خود بخود او صاف زودیدہ منطوس
 خواهد شد خواجہ محمد پار سادق سیدہ بانیمخی اشارت فرمودند و اشرف جارہ یا بسایں اذکار اند و حکمت نظری
 نظر قبول شیخ است و حکمت عملی گوشش او در ذکر ماگو نیم حکمت نظری انکشاف توحید است و عملی دوام
 حضور قولہ ترقیق و تحقیق مراد از کمال عنایت شہود و وحدت و کثرت و شہود کثرت در وحدت است و این
 معنی بد و غیر حاصل شود یکے بمعرفہ ظهور مبادی بصورت کثرات و نام آن ترقیق کہ مشعر بصدق امار و عدم بقا
 قوت آنها کہ از لوازم ظهور در کثرت است نمادہ شد و یکے بمعرفہ اندراج کثرت در وحدت و آن تسمیق کہ
 مشعر بتجلیل اجزاست و ملاحظہ مغایرہ ماہیہ موجود را و اندراج ماہیات قاطبہا در ماہیہ الماہیات و اظہار
 وجودات در وجود الوجودات نامیدہ شود و اللہ اعلم قولہ کہ سری از مزانی خود آگاہی یا بدینی حقیقت
 حضرت وجود است مرزا محمد گردینی حقیقت محمدیہ در ہمہ ساریت و اللہ اعلم محمد مرزا دیگر بار در نامہ
 خود ایس بیت اقتباس نمودند **مردم دیدہ تیم کند از خاک درت** ہر گویہ در خانہ خود آب
 روانہ دارد و حضرت ایشان در جواب نوشتند **مردم طہارت مجازیت مردم دیدہ طہارت**
حقیقی حاصل کنند و رگاہ اہل حقیقتہ از خاک مجاز پاک است مردم دیدہ مردم نا دیدہ آب در خانہ اندر
سراب را آب انگار د اگر آب دیدہ بودے آب دیدہ بودی مردم دیدہ آب باید کردہ خانہ خود
 طرب باید کردہ تا آفتاب احدیہ ذات از سر پر دہ غرت بتابد و اشیا یکی متلاشی شود سترن
الملك اليوم لله الواحد القهار ارتکار گردودہ **آن سرکہ از گوش شنیدیم** ز غلطی ہ از علم بیز
 آمد و از گوش ناخوش ہ کتاب حروف گوید ایس ایماست بانگ ایس اقتباس نمود او ب بود زیر کہ مردم
 دیدہ یعنی روشنی چشم سالک مردم دیدہ است یا مردم نا دیدہ است یعنی انسان کامل را شناختہ و
 معتقد کمال اہل شدہ است یا نا آنگہ مردم دیدہ است و ب در گاہ ایشان را محض حقیقت میدانند
 و فائزہ شہود اتم حاصل میکنند پس تسیم کردن در حق او توان گفت زیرا کہ تیم طہارت مجازی است و اگر
 مردم نا دیدہ است یعنی از انسان کامل بجز ظاہر حال می معلوم نکرده ہنوز در حجاب داشتہ است
 اگر آب را دیدہ بودے یعنی انسان کامل را شناختہ بودی قرۃ چشم در روشنی دیدہ بودی و اینقدر

ناقص الفهم بودی اگر چه شاعر منتهی چشم به خاک نهادن که غایت تواضع است باین سبب رخسار آورده است
 لیکن ظاهر لغزش معینش آن بود که اگر چه کمالات طریقت را از آبا و اجداد با شاخ کسب نموده ام می
 خواهم که از جناب شیخ هم بعضی فوائد اخذ نمایم پس بغرض باین خود بینی که نخل استفاده نام است واقع
 شد قرینه یعنی آنکه در آخر مکتوب نوشته شد - دو هجری

جو تو جانی ایک کر جو کے ہونی نہ سیکہ ہدویں کر اپوں ہو سو وہی مون کمنہ یکہ ہ حضرت ایشان
 دیگر بار بجز مرزا نوشتند - عشق بقدر بر اظہار اسرار و خزاین بکشود گنج بر عالم پاشید صبح ظهور نفس رو
 نسیم غایت انلی بوزید عاشق بسراب آب حیات گشت کمر شوق بر میان بست قدم صدق در رف
 طلب نهاد تخت بارگہ دیدہ بچشاد نظرش بر جمال معشوق انقاد خود آئینہ او و اور آئینہ خود یافت

عشق مشاطہ است زنگ آمیز کہ حقیقت کند رنگ مجاز تا بدم آورد دل محمودہ بطراز دشت
 زلف ایاز حضرت ایشان دیگر بار بجز مرزا از زبان حقیقت جاہلہ نوشتند هوئی یا مزرائی و یا جلالی
 تطلب حدایتی وانت تشرک انانیتک بانایتی ان هذا الاشرکیت جعلی لا تشرک فی افلا

تخاف من عزتی ولا تسبیح من فردایتی یا مرحوم انت الموهوم وانا المعلوم انا النور وانت الظہور
 انا الحق والحقیقۃ والذوالجوار الطریقۃ ان کنت تردیان تگون مجمل موجد فارفع الموهوم واقم المعلوم
 وقل تقبلک السلیم ولسیرک القدیم بلاعیب ولا ریب فی کل زمان و فی کل مکان لا هو الا انا ولا انا الا هو
 فاذا رفت البین وصلت بالعبین فان شککت فیہ فانت معلول وان ارتبت فانت مغرول ان
 قبلت بایمانک وایقانک فانت مقبول فلا تگون من اللبثین المردودین اجبت سواک برحمتی و

لکن لا تغفل عن عظمتی وعلیک ان لا تظہر ما القیت علیک عند المروجین لا مرحوم الا العاقل
 ولا مرحوم الا الواصل ان فہست کلا فی فعلیک رحمتی و سلامی و نیز دیگر بار نوشتند بسبح اللہ والصلی
 الاحد قال فی الحق والملك المطلق یا فردی و رضائے بغیرتی و بہائے کنت احد و لم یکن شیء و رائی
 و اكون شیء سوا شیء اطهرت ہذا فی من ذاتی شیونانی و صفاتی و ظہر الخلق و الخلیقۃ و انا الحق والحقیقۃ
 و انا الذات کل شیء و انا حیوۃ کل شیء فخلق کلہم قدری و الخلیقۃ کلہا امری من اراد بقائی -

خاين لقب جلائي ليند کريد کلاکو ولا جوتي ولا ملکوتی وهو لا هو الا هو من فهم کلامی فعلیه رحمتی و سلامی
 و دیگر بار نوشتند او بچوں است و همه چون نماز چو نے او پیدا و اوبی نمون است همه نمونها از بی نمونے
 بود و یا غایت بهت ایں عالی ہمتاں و نہایت تمت ایں بلند مرتبان سرمدیت احدیت ذات فیع المرآت
 است در بولمن و اسرار پے فرامخت اغیار و لیکن چون کثرت راوز ذات مقدس را نہایت وصول بخت ایت
 او علی تحقیق خبر باحدیت طریق ممکن نیست و آن عبارت است از ہتلاک کثرت اعیانہ و روحیت صراط
 مستقیم عینیہ کہ طریق جمع انبیاء و سل و راہ اولیا ائمل است و متول اہل نماز و فاتح نماز ہمان است ^{الطائفہ}
 بنیدہ س سرہ سفر ہاید التوحید معنی تضحیل فیہ الرسوم و تندرج فیہ العلوم و یكون الله لما كان في
 الازل و یكون العبد لما كان قبل ان یكون دیدہ و شربح من لم یزنی کوز غیرت بسوز متشرے شہرہ آفتاب
 فاش است بر بی نصیبی نصیب فاش است بہ حضرت ایشاں شیخ عبد الحفیظ کہ از تو اوص اصحاب ایشاں بود
 نوشتند بفرم کہ از دریاء نور نورانی جابے اکثر بنیابی و ازیں جاب رود تباہی خود را دریا بہاں نمود یا بی و
 ایں فہم را بقصد و توجہ دل بر خود نگاہداری کہ قصد و توجہ را در استقامت قلبیہ تمام است چون قصد
 شکستہ گردد و خطرہ غیر راہ یا بدنی الحان خیال باز شتابد کہ تعرف الاشیاء باصدا دہ و در ان نور اسم ذات باہ
 مستکرم و بجای تہناتاریک بدل حاضر فی العنق و الاصل علی التوالی و الاتصال بگوید بیکدیگر از خود و از ہنہم بچہ شود
 روزن دل کشادہ گردد و ارواح جملہ فرشتگان و پیغمبریں را در بیداری بند و فواید عظیمہ از ایشاں گیر و ذلک
 فضل الله یوتیہ من یشاء والله ذو الفضل العظیم ^{۱۰} چشم دل چون باز شد معشوق را در خویش دید
 سین دریا گشت چون بیدار شد چشم جاب و دیگر بار شیخ عبد الحفیظ از بعضی حدیث قدسی کہ در قصہ معراج آمد
 است حق یا محمد فان الله یصلی استفسار نمود و بود نزد حضرت ایشاں نوشتند بخاطر فائز و دادند کہ چون
 آن سیرع قاف معزقہ بر ہروی عالم خلق و امر بر و از ہنود سب جرقطہ خیرہ عالم کون و امکان رسیدہ ہوئی ل
 کشائی عالم قدس حضرت آلی و نظر آمد از بس علو بہت کہ داشت خواست کہ در ان عالم نیز طیارن نماید خطاب
 در رسید کہ قف یا محمد یعنی علی النقطة الاخیرة من عالم الامر فان احدا العبق یتدمع مشاہدہ الربوبیة فان الله
 یصلی ای بریدن بر حمدک علی العالمین بالنبوة و الرسالہ و یحیب ان یقف الرسول فی هذا البرزخ حتی

يستفيض المعارف والاحكام من الحضرة الالهية ليفيض على عالم خلقه وامره وقيامه بهرادي اجلب
الوحي عليك من قيامك بهرادي نفسك + اريد صالحه ويريد هجري + فارتك ما اريد ما يريد + فاني
في الوصول بعبيد نفسي وفي الهجران مولى للمولى + وانسب بلوهبت حضرت عليه الصلوة والسلام
انت كبعيدان طيران درهوي عالم آبي درين برزخ باز آورده خطاب فرموده باشند ومعاني ديگر
ستبعده كه فرموده تلاق تسلان بعضي صوفياں تا خرافه تميز نوشته آمد كه چون آن شاه باز بلند پرواز از هوي
كثرت اسماء وصفات آسبه در گذشته بنصوه بهر خيه كبري كه اول مراتب تعينات است و بحقيقت محتمل
سمات است و هم گرفت نو است كه بعالم تعيقت ذات مجرد پرواز نمايد خطاب بسيد كه تف يا تحمل
هذا البرزخية الكبرى التي هي منتهى مقامات العارفين فان الله يصلي اى برحمة على مثل عباده في
حل المرتبة العليا والمنزلة الزلى او برحمة على عباده بالاخر بالوقوف فان الشوق الى طلبها وانها يصح
الوقت وطلبها لا يمكن تفصيله او المعنى فان الله يصلي اى يعبد نفسه يعنى يتنى عنى كما لا تد الذاتية
وتوجه اليها عنى عز العالمين الاجمال الى جدى يتنى عن نفسه + تعالى العشق عن همم الرجال
ومن وصف التفرق والوصال متى ما جل اتى عن خيال + يجل عن الاحاطة والتمثال + بار وكيه شيخ
عبد الصمد از وجه توفيق در قول حقيقتين من الشرط الاول ان يكون محفوظا ودر انچه از بنيد قدس ستره سئل كردند
العارف زى يا ابا القاسم فاطرق مليا ثم رجع راسه فقال كان امر الله قد استقدر استفسار كرد ودر حضور
ايشان در جواب نوشتند هر دو قول صحيح وجمع عليه ثقات و اكابر است بهر چي باو گرس منافات ندارد
زيرا كه ولايت برتقلم است ولايت ايمانك و ولايت عرفاني ولايت احساني ولى بولايت ايماني و عرفاني
مفوقه نباشد از حد و در تجربه متمرد به بائى صغيره تا ولى بولايت احساني محفوظ است از حد و كبريه مطلقا و از حد
صغيره متمرد از حد ميارك ايشان منقول است كه بنه الطريفة القدسية الرضائية على عشر كلمات
تأذيه للمقصود و تفريد للهمة و تجويد للتوحيد و مطالعة للجمال في الانفس و الافاق و الاطلاق
والتفاني للاهوت و التيقا بالهاهوت و الذكر بالاجتماع و الجمع بين الوجود والاختفاء و الجمع مع الاضيقا
و الصلوة على النبي صلى الله عليه و سلم في الابداء و الانتهاء

بجمل مبارک ایشال در بعضی سبوت مرقوم است و تفسیر سبوت **الذکر العظیم الرحیم الباه** متعلقه
 عقدا عامر هو الوجود الاسم هو تجلی الذات بصفه من الصفات والله علم لذات ولجب الوجود الموجود
 بنفسه المستوی بجمیع صفات کمال المقدس عن جمیع جهات نقصان والرحمن الرحیم اسمان من الرحمن
 یعنی المنفصل والاحسان والاول باعتبار الفيض الاقدس الذي يحصل به الصور العظیمه المسماة
 بالحقایق ولما هیات مع استعداداتها والثانی باعتبار الفيض المقدس الذي به يحصل تلك الماهیات
 في الخارج مع لوازمها وتوابعها والمعنى فیاض الحقایق ولما هیات في الحضرة العلیة اولاً ونقیض الوجود علیها
 في الخارج ثانياً فیهما صفتان الاسم او بکل من منه او ببيان ان لا وجود له المقدار علی الیه او مفعولان لا یفعل
 بیا ناله و لیسما متعلقین بالجلالة لانه لیس الذات الرحمن الرحیم اسم سواهما والمعنى ان وجود کل شیء
 ظهور ذات الوجب تعالی فی حضرة الغیب الشهادة تیزم مرقوم است و تفسیر الرحمن الله الحامد المحمود
 مختصة بالله سبحانه وتعالی فهو ما من مرتبة الجمیع علی الجمیع حيث اظهر کمالات نفسه علی نفسه
 فی مرتبة الغیب المعانی بالتجلی الاول والثانی وما اشتملا علیها من الشیون والاعتبارات اولاد
 الحقایق الالهیة والکونیة ثانياً واما من مرتبة الجمیع علی الفرق فانه سبحانه اظهر بفيضه المقدس
 بخاصة قدر الوجود علی الحقایق استعداداتها الوجود وکمالاته التابعة له فی الخارج واما من مرتبة
 الفرق علی الجمیع فان الوجودات الروحانية وکمالاته والحیة نظیرون کمالات ذاته وصفاته و
 فعاله تعالی بجمیع الالسنه قولاً وفعللاً واما من مرتبة الفرق علی الفرق فان الظاهر الخلقیة
 والجمالی الكونیة وان اظهرت بالسنه الاقوال والافعال والاحوال کمالات النفسها فی الظاهر کما فی
 تحقیقة حصة سبحانه علی نفسه تیزم مرقوم است من کلمات الجمال الیهاسوی ما هت عقول الاعیار
 فی احوال الاخیار قال الفقرا ناهت عقول الابار فی اسرار الاخبار وناهت عقول الاخیار فی اسرار الابرار
 و تیزم مرقوم است الوجود عبادة عن وجب ذلك الحق باسمائه وصفاته تمهلاً فی ذلک وتكون انت لا
 انت ویکون هو هو فیکون العبد کما لم یکن ویکون الحق کما لم یزل و تیزم مرقوم است قال الفقیر التوحید
 تفزید لطیفة لانی انانیة عن التسبب والاضافات و تیزم مرقوم است قال المحققون العزیزها تیه

اهل النمايات وغاية الترقى الى الغايات ليس وراءه كما مل مرعى ولا بعدة للكمل مرتقى وليس بالعجز
 المذموم الذي يسبق الى افهام المحجوبين بل هو عبادة عن غاية الكمال بعد حصول الادراك الالهي في حضرت
 الحضرات وهي مقام او ادنى ولكن لا سبيل الى ذلك هذا الادراك الالهي فالعجز عن ذلك هذا الادراك
 محقق وكذلك قال الصديق الاكبر العجز عن درك الادراك ادراك ونعيم مرقوم است الكمال المطلق عبادة
 عن مقام ولي فيه يعطى الكمال تحايق الاشياء حقها بالتمام والكمال فيتصف بسائر صفات الربوبية
 وبجميع اوصاف العبودية في آن واحد ونعيم مرقوم است الغناء فقدان لزام البشرية اما ذهولا عن
 علمها او علما بانها ما او حلالا حقيقيا وللغناء تسع مراتب الاولى الذهول وهو عبادة عن عدم شعور
 العبد بنفسه عند الاستغراق في ذكر الحق لاهل الجوارك عند بروز انوار الجمال لاهل الكشف الثانية
 الذوات وهو فناء العبد عن افعال الشهوة وادخال الحق كالقلم بيد الكاتب قد يطلق على الترقى الثالثة السلب
 وهو عبادة عن فناء صفات الخلق بظهور صفات الحق الرابعة الاصطلام وهو فناء العبد عن ذاته
 لوجود ذات الحق الخامسة الاندماج وهو فناء العبد عن فناء فلا يبقى عنده شعور بانته فان السادسة
 السحى وهو زوال الحسن من نفس العبد فقبل الصفات الالهية من غير تعمل كما تقبل صفات نفسه
 فهو اول مقامات التحقيق بالله السابعة السحى وهو زوال المحرور الحزن من جسمانية العبد روحانية
 الثامنة الطمس هو ذهاب احكام البشرية من طبعه وعاداته فظاهرة وباطنه فلا يغيره الجوع
 العطش والسهر والدم وغيرهما التاسعة المحو وهو كمال الزوال بسائر اثار الخلق بظهور الاتار الحقيقية
 فالمراتب الخمس الاول مخصوصة باهل الفناء والثلاثة الاخيرة باهل البقاء والبقا صفة الالهية يتصف
 بها العبد بعد فناءه عن نفسه حضرت ايشان رساله اصول الولاية وتفسير كريمه يا ايها الذين امنوا
 اتقوا الله واتبعوا الوسيلة الالهية توشتمه فرائض كبري شمس است چهار شرط تريب نص اول
 ايمان تصديق دل اقرار زبان دو دم تقوى با كتاب مامورات واجتناب مخطورات سيوم طلب
 شيخ طريقه كه وسيله عبارت ازان است راه وصول بدوست از وعيان است چهارم جهاد و بارشاد
 در افكار انانيه و اثبات بنو تيه و دور كن از خود رشكاري و بقاء شهود دوست گرفتاري كه فلاح عبارت

از نیت و ولایت کبری میس است چهار سال رساله نوشته اند چون مرید صادق در خلوت در آیات اول
هنگی از ملک خود بر این غسل کامل نماید صلی و جامه پاک باید تا دست پاکی ارشاید روی نجا آرد و دو رکعت
به نیت توبه گذارد و نجات خود در ادا حقوق خلق و خالق بنمید بضرع و زاری در موضع خلوت نشیند بکبیر
تحریمه جمعه و جماعته در یاد بعد از سلام خلوت نشاید از همراه خدر نماید چپ و راست نظر نکند از نظر خلق بر نهد
و از لذت نفس گریزد و در آمد و شد غفلت نوزد خلوت که چنین نباشد هیچ نیز در کار بندگ و فراقه دوام
طهارت و انکسار محکم گیرد و در نزدیک کسل خود را از نماز نفل متلاوه و درود و استغفار خالی نپذیرد و اگر لال
نیاید تجوید و وضو نشاید اگر غلبه بر در خواب رود و انفس حدیث نکوید و بر او محصیت بنویسد ثلث میل و نماز
خواب باید تا جسد و اضطراب نیاید پیش ساعت در شب و دو ساعت در روز در هر دو جانب بقدر
درازی و کوتاهی روز و شب کم و زیاد کند و نقصان از ثلث بدریج حاصل کند پیش از غروب آفتاب
بکمال طهارت بجملی رو بقبله بندگ و مراقبه انتظار نماز مغرب کشد و میان مغرب و عشاء بندگ و نماز و قسیر
مواصله نماید که در تنویر قلب تاثیر تمام دارد چون صبح طلوع نماید این چهار دعا بخواند تا غرق دنیا گردد
و از شر نفس شیطان امان یابد اللهم یا رب انت الله عالم و انا عبد جاهل اسالك ان ترزقنی علما
نافعا حتى اعبد بعلمك و الاهلكت یا رب انت الله غنی و انا عبد فقیر اسالك ان تحفظنی حتى
لا اسأل من سواك کفافی الدنیا و الاهلکت یا رب انت القوی و انا عبد ضعیف اسالك ان
تعینی حتى اغلب الشیطان بقوتك و الاهلکت یا رب انت المقادر و انا عبد عاجز اسالك ان تجعلنی
قاهر علی نفسی حتی اقهرها بقدرتک و الاهلکت پس دو رکعت سنت فجر در خانه گذارد و پیغمبر گفت
صلی الله علیه و آله و سلم هر که میان سنت و فرض فجر چهل و یکبار بخواند یا حی یا قیوم یا خاں یا منان
یا بدیع السموات و الارض یا ذا الجلال و الاکرام لا اله الا انت اسالك ان یحیی قلبی بنور معرفتک
یا الله یا الله یا الله اگر همه دها بمیزندش نمیرد و ایمان سلامت بر دچون بقصد جماعت از خانه
بر آید گوید بسم الله و بالله و الی الله و التکلان علی الله و لا حول و لا قوة الا بالله چون بدر مسجد رسد
اللهم عبدک ببابک مذنبک ببابک ذی الذکر من سواک یستغفرک و یطلب رضاک ان لم تفتح

باب فضلك فای باب سبکبایك پای راست در سجده گوید بسم الله والحمد لله والصلاة والسلام على رسول
الله وچون در آید بگوید اعوذ بالله العظيم ووجه الكبر ووسلطانة القديم من الشيطان الرجيم ز شتر شیطان
در امان باشد وچون اندرون مسجد رود سلام گوید و اگر کسی نباشد یا نماز مشغول باشد بگوید السلام
علینا وعلی عباد الله الصالحین بعد از او اجماعت بجا خود بقبضه نشسته بذكر و مراقبه بحد تمام اشتغال نماید
که خواب درین وقت سخت مکرده است اگر خواب نماید ذکر گویاں با ستا دن و نشستن و رفع نماید تا
چون آفتاب بیکدوم نیزه بلند گردد و دو رکعت بنیت شکر او کند پس از آن هر جا که جمیعت خاطر باید در سجده یا در خلوت
بگذرد مراقبه اشتغال نماید تا بلع روزانگاه چهار رکعت نماز چاشت گذارد و اگر تعلیم یا تعلم یا کاری ضروری داشته
باشد بقدر حاجت بکار خود مشغول گردد و الا تجزید و ضو بذكر و مراقبه بنشیند اگر خوردن موجود باشد بخورد و در
وقت خوردن بزبان ذرا رویدل نیک حاضر باشد بعد از آن سجده و وضو بذكر و قیلوله و در چنانکه بیداری پیش از
زوال آفتاب بنیت شمر تا در وقت زوال آفتاب بطه کامله و بقبله بجهه ذکر و مراقبه باشد چون آفتاب گروید چهار رکعت
صلوة زوال و نماید بعد از او نماز ظهر اگر امری فوری زیارت عبات و تعلیم عیان پیش از احوال آن اشته باشد بقدر ضرورت متفرغ
نماید و شتاب از نزد ایشان بر نخیزد و استغفار کند حسنات الابرار سیئات المقربین پس
از آن تکبیل طهارت حیثا نماز عصر کند و میان عصر و مغرب بذكر و مراقبه مواصت نماید **عمر برف**
است آفتاب تیز و اندکی مانده و خواجه هنوز در دل گفت طر علم لدنی هوں است و تعلیم کن گرت
بین دست رس است و گفتم که الف گفت ذکر هیچ مگو و در خانه اگر کسی است بچرفس است

ذکر اسماء حضرت ایشان از عالم فانی بریض جنان

شیخ محمد مظفر تبکی ذکر می کند که حضرت ایشان در اوایل بسیار سفیر بودند که عمر ما بین پنجاه و شصت
سال خواهد بود و چون عمر ایشان از پنجاه در گذشت پیوسته این خطر در خاطر من خطور میکرد و چون سال
پنجاه پنجم درآمد تقریباً پیش آمد که بجانب ربه تک البته می باید رفت وقت و داع استفسار این مقدمه
کردم تبسم نمودم و از اظهار آن احواض فرمودند و گفتند شمارا بوطن می باید رفت در بند این خطر میباشد

باخرهاں کلمہ ایشان تحقق شد از گاشن شاعر شنیدم کہ می گفت در او خرایام حویہ حضرت ایشان
 شیخ عبداللہ روز سے زیارت ایشان آمدند و من نیز ہمراہ شیخ بودم چون شیخ بر ایشان داخل شدند
 دیدند برخلاف عادیہ خویش بر سر ریش نشسته اند و یاران ہمہ پین سر بر دست صحبت ایشان نشسته چون شیخ را دیدند
 تبسم کردند و بہ بتناشت تعلق فرمودند و بر صفا سر ریش نشاندند و ساتھی صحبت داشتند و هیچ کلمہ کلام
 در میان نیامد معلوم میشدہ گویا دل ایشان از ہمہ علایق و راستہ و از فرط رسیدگی نمی تواند کہ سخن مشغول
 شوند آنگاہ بر نماستند و بعلاقہ آنکہ اہل نایہ حضرت ایشان با شیخ قرابتی داشت شیخ را اندرون نماند
 و بہاں اسلوبی گفت و شنید ساتھی صحبت داشتند آنگاہ مودن از ان مغرب گفت شیخ فخر العالم
 ہمین حضرت ایشان عرض کردند کہ از ان گفتہ شد بیرون نمی باید رفت حضرت ایشان این حکمت فرمودند
 کہ با ہا سال بیرون و اندرون فرق مانده است آنگاہ بیرون آمدند و در مسجد نماز گذاروند شیخ عبداللہ
 بعد از انقضای این صحبت فرمودند کہ گویا ایشان ما را بودند بکلوس برائی ہیست و گویا موت ایشان نزدیک
 رسیدہ است و طلب بقیع اعلیٰ بر ایشان غالب آمدہ چندے ازین واقعہ گذشتہ بود کہ رحلت کردند
 جماعتہ از یاران فرکر کردند کہ حضرت ایشان اندکی کل انشدند در ان اثناء دو دستہ روز بطعام میل فرمودند و بچشم
 ایشان نہایت بے تعلقی ظاہر شد بیچ چیزے التفات نیکو کردند بعد از ان چون وقت نماز عصر بمسجد خواستند
 کہ بیامیند ان خانہ را تو دیر کردند بعد از انکہ نماز عرض خواندند مقامات حضرت خواجہ نقشبند طلبیدند و مقدار ای نزل
 خواندند یک از یاران در ان حالت ورق تمبول پیش آورد یک دو دستہ از ان تناول کردند و خندان و
 شاوان بر وسادہ کہ بر جنب ایشان بود خمیہ زدند ہماں ساعت روح از بدن ایشان مفارقت کرد و در ان
 وقت بدست اشارت کردند بسوی مخدومنا و سیدنا حضرت شیخ عبدالرحیم قدس اللہ سرہ الغریب بعضے
 یاران بطلب ایشان بر نماستند و بعضے دیگر بطن آنکہ غشی باشدہ کینف ما التفت برداشتند و بدروازہ
 خانہ آوردند و در ان حالت شیخ عبدالرحیم بر سید تقصص کردند دیدند کہ مفارقت روح واقعہ شدہ کان ذلک
 یوم السابع عشر من شهر محرم الحرام من السنۃ الاولیٰ بعد المائۃ و الالف من الحجۃ بعض یاران آن فتا
 حقیقہ تاریخ یا قدرضی اللہ تعالیٰ عنہ و ارضاہ و جعل اعلیٰ الغر دوس متوالہ باختتام انجا مید انچہ از

جمع و تالیف احوال کرامت مال حضرت مخدومنا و سیدنا شیخ ابوالرضا محمد اراده کرده بودیم و الحمد للہ و تیلوہ

القسم الثالث انشاء اللہ تعالیٰ

قسم سویم در احوال جماعہ اہل اللہ کہ این فقیر نسبت قریبہ یا بلند با ایشان واقع است شمل بر
 پنج فصل است الحمد لله الذی بنعمتہ تم الصالحات و علی فضلہ الموعول فی جمیع الحالات و ینعم اللہ الترحیم
 الترحیم و صلی اللہ علی سیدنا محمد و آلہ و صحبہ اجمعین اما بعد سیکوید فقیر ولی اللہ بن شیخ عبدالرحیم
 کان اللہ تعالیٰ لہما فی الاخرة والاوی این ورتی خید در بیان احوال بعضی اجداد این فقیر سے باہر
 فی ماثر الابداد حبنا اللہ و نعم الوکیل شخصی نماز کہ سلسلہ نسب این فقیر بامیر المؤمنین عمر بن الخطاب رضی اللہ
 تعالیٰ عنہ میرسد باین طریق فقیر ولی اللہ بن شیخ عبدالرحیم بن الشہید جہاد الدین بن سخط بن منصور بن احمد بن
 محمود بن قوام الدین عرف قاضی قادن بن قاضی قاسم بن قاضی کبیر عرف قاضی بدہ بن عبدالملک بن
 قطب الدین بن کمال الدین بن شمس الدین مفتی بن شیر ملک بن محمد عطا ملک بن ابو الفتح ملک بن عمر حاکم
 ملک بن عادل ملک بن فاروق بن جریس بن احمد بن محمد شہر یار بن عثمان بن ہامان بن ہمایون بن
 قریش بن سلیمان بن عفان بن عبداللہ بن عمر بن الخطاب رضی اللہ عنہ و عنہم اجمعین و در نسب انہما
 قدیم کہ در رتہک و در قبیلہ شاہ ارزانی ہادونے کہ نسب ہی بسالارحسام الدین بن شیر ملک میرسد موجودند
 چنین یافتہ شد و ملک در زمان قدیم لفظ تعظیم بود است مثل حال و در زمان ما و اللہ اعلم بحقیقۃ الحال مخفی نماز
 کہ از اجداد ما اول کسی کہ در بلکہ رتہک آقا تمہ اختیار کرد شیخ شمس الدین مفتی است و این رتہک بلکہ است
 مابین ہانسی و وہلی سے کہ وہ از وہلی دور بجانب قبلہ در اول کجہ ہندوستان مفتوح شد و سادات و قریش
 فراوان در آنجا وطن گرفتند بیچ بلکہ درین طرف معمور تر و بارونق تر از وی نبود و بعد در دہوہر آن
 معموری و رونق نقصان پذیرفت و این بزرگ مروی عالم و عابد بود است و اول کسی کہ از ترا و قریش
 در آن بلکہ درآمد و بسبب وی شعائر اسلام ظہور نمود و وطنیان کفر منطفی شد وی بود از عجائب روزگار و
 یکے آنست کہ بعضی مردم ذکر میکنند و اللہ اعلم کہ وصیت کرد کہ جنازہ او را بعد نماز در مسجدی کہ عبادت گاہ
 و اعکاف گاہ وی بودہ بہند و ساعتی آنرا خالی گذارند بعد از آن اگر یا بعد دفن کنند و الا باز گردند چنان

صل آوردند و بعد ساسانی چون پیش کرده پنج فرخیزه ندیدند حضرت والد بزرگوار قریب سه چوچن این کجایش
 بر رسیدند آنرا تا نیمی میفرمودند تا آنکه در کتب احوال مثل آن عصر از سلسله ختیه این واقعه دیده ام هر چند نام
 این بزرگ آنجا ثبتین نشده از پیشه قرآن چنان مفهوم میشود که در آن زمان هفتاد و هشتی از مسلمانان که در مثل
 این بلده اقامت کرده سیاست بد از جهت قضا و احتساب و اوقایبوی منقض می بود بے آنکه بنام مثنی
 و محسب او را خوانند و الله اعلم بعد از آنکه ایام حیوة این بزرگ گزین ترین اولادش کمال الدین شیخ بزرگ
 می محمد بن امیر گشت و بعد از وی سپهری و قطب الدین و بعد از وی سپهری و عبدالکاسم همین موضع ایام خود
 با ترسانیدند و بعد از زمان این فرزندان تصفیات دوری بلاد و ستور شد قاضی بدو این عبدالکاسم مذکور بخت
 نظار یا ست موروثه و وصیة قضا اختیار نمود و او را عقب از دو فرزند ماند است یکی قاضی قائم که جانشین
 پدر خود بود و بعد از انتقال وی دیگر نماند و او را عقب از سپهری ماند است که پوئین نام داشت و قاضی قائم را از
 دو فرزند عقب مانده یک قاضی قاون که جانشین پدر خود و رئیس له بود ظاهر نام وی عبدالقادر یا قوام الدین است
 بر زبان بهنود تحریف شده و الله اعلم دیگر کمال الدین و عقب وی از یک فرزند مانده است که نظام الدین نام
 داشت و قاضی قاون را از دو فرزند عقب مانده است شیخ محمود و شیخ آدم که بهائی قاضی صرف بود
 از نسلی بقیة هست شیخ محمود را هم شیر خود بود پس از اسباب قضا اختیار کرد و با همان سلطانیة مشغول شد
 و در آن میان گرم و سرد زمانه بود و مقاسات نمود ظاهر احوال وی صدیقان و متکلم بود و از دواج وی
 با فریده از بنات سادات سون تی واقع شد شیخ احمد شیخ آن از دواج آمد شیخ احمد و صغیر آن از هر تک بر آمد
 و شیخ عبدلغنی این شیخ عبدلغنی نام نشود نمایمت مشا الیاد را با جگر باره خود از دواج و او به بیست تربیت
 فرمود و بعد از آن در هر تک باز آمده بیرون قلعه عمارت ساخته احوال و مولی خود را با خود و با او را عقب شیخ
 احمد منحصراً در زرتیه دو کس از فرزندانش یک شیخ منصور که در آن مصفاات ریاست از شجاعت و علم و غیر آن بود
 اولاً بابکی از بنات شیخ عبدالغنی نام که در آن حال می باشد تزویج کرد شیخ منظم شیخ عظیم شیخ آن آمدند
 و نامیا بعد وفات وی تزویج دیگر کرد شیخ عبدالغنی و اسماعیل پیدا شدند دیگر شیخ حسین که منبسط الحال و صاحب
 بیعت بود او را دو فرزند بود محمد سلطان و محمد مراد حضرت والد بزرگوار محمد مراد دیده بودند و از قوه
 بطش

وی عجائب مشاهده کرده از آنجا که در پشت او ساسی و بیماری را در میان ابهام سبب بالیدار و واکر و سوسه چون
 حضرت و ابدا در صوفی و دیدی گفتی ازین طفل بردن من ربیبی قیمتی می آید چنانچه از دیدن جدوی شیخ منظم
 سے آمد علة نماید این نحو است که مطالعه کنندگان مطلع شود بر شدت آن نسبت که با است اولی و صلوات
 رحم و قد قال النبی صلی الله علیه وسلم تعلموا من انسابکم ما اتصلون به ارحاه که فان صلوة الواح و حبة
 فی الابل من ذوات فی المال منشاة فی الاثر و اهل التومذی و لکن اکبر این نیز از بعض اخبار شیخ عبدالغنی مذکور
 استمد نمود که در حمله الله علیه السلام و شروع بود و بطال الدین کبر بادشاه اولی و منظم و منظم و منظم و بادشاه
 الطاهر و زینت و پیش گرفت آن رسته الهت از هم گشت و فخر تمام از هر دو جانب ظهور پست بعد است
 بادشاه را هم پیش از فوج متواتر است می فرستاد و فخر میسر نمیشد و درین و الله نبی بنس نقاشان خراسان
 امام ناصر الدین سید ابن امام محمد باقر رضی الله عنهما در بیماری دید که تیبی و جماعه با آله بگام آمد و با ایشان شعلی بود
 و در قبایل خراسان و اهل شندنگان بود که مسافران که قصد زیارت دارند پیش آمد دید که آن رئیس در قبایل شند
 یکے از آن جماعه در قبر سے در آمد از بعض آن قوم سوال کرد که این تیبی کیست و این جماعه کیا گفت حضرت
 امام اند با جماعه از شندنگان سوال کرد که کجا رفت بودند و چه کردند گفت بفرجه چو رفتند و آن را در صاحت گذا از
 جانب من گذا فخر کردند شیخ عبدالغنی چون بر این واقعه بعد اطلاع یافت بشارت فخر و صورت واقعه بعین ما
 بادشاه رسانید بعد از سه صوره فخر از چشمها اسلوب معروفی گشت به کم دکاست بادشاه و از دود
 ترغای خراسان که در وقت عبدالغنی حواله نمود و خواب محمد ششم کشمی از شیخ مجدد حضرت شیخ احمد سمرندی قدس سره نقل کرد
 که ایشان فرمودند حضرت والدین بدست جویاں بودند ملاقات شیخ عبدالغنی را که در پیشی بود از شهر سون پت
 بس معروض بزرگ بهتمه استماع رازی که از او با ایشان رسید بود و آن راز را پس بود که گفتی پیرین که جباری
 من بود قریب هنگام احتضار ملایکی از بود و ایشان شوریده کار به نزد خویش خواند تا القاسی شبستی نماید
 و اعطای فرماید چون نخواست حاضر گشتم ستر سے از حقیقت این معامله بزرگان را ندک بجز استماع آن رؤیای
 دو دست از جهان پرافشاند من همچاں حیران و مسلم سید جان پر جای باندیم حضرت والد البشوقی
 استماع این سخن از دوسه خواستند که بدر باراد شوند با گاه شیخ مذکور را بجهت همی از سمرند عبور فرمایند آمد

پس از رسیدن کاروان سمرقانی از قول فرزند والد ما نیز در آنجا نشاندند و بعد از معانقت و محاسبات در
 آنجا ماندند و تمام اظهار و ادب آن سرستبراز نمودند شیخ آن بیان فرمود چون والد از ترویج شیخ بیرون
 شیخ عیال الدیر که فاضله صاحب بود از آنجا فرار کرد و از ایشان پرسید که بتفسیر آن نمودید شیخ بودند
 علی مسئله نمود که آن چه بود فرمود من مسئله که با ما در آنجا نشاندند یعنی این همه که نماید و تحقیق است
 که انبیا کثرت نمودار گشته لیکن چون آن در پیش رابوی بود سارده و این را از سفایه بگوش او سر نهاد
 و سلسله اش تحمل آنرا بر نیافت و بر او ملاکت نشاندند شیخ عبدالغنی چون عالم بود در سارنگین و آستانه
 این را از خانه برانداز بر جاست بهمان شیخ منظم بدیده قصوی از شجاعت و غیره تصف بود و خان عبیدیه
 درین باب پیش از حد احسانت حضرت والد بزرگوار میفرمودند که شیخ منصور را با یکی از اجداد ما در مقام
 لشکر شیخ منظم داوند و وی در آنوقت و زاده سال پودرجلی غلیم پیش از و از هر دو جانب بسیار متحمل شدند و در میان
 شیخ منظم گفت که شیخ منصور تیرت شهادت پشید و ساروش منظم شد عوق غیرت و بحکمت آمد تصدیق کرد و دل آن شاه که
 سرش و شد او را بجز حق تعالی یکبار استماعی بسیار باقیان را بر سرید مرد و از خداوند که در آنجا متوالی بود یکضرب شیشین تویم خست
 داخلی وجود او را زیر اسب انداخت مردمان بروی هجوم کردند آن را به هر دو رافع و زجر کرد و گفت که بیان
 شمرین چنین جوان مردی و جرات کند از عجب زبان است آنگاه هر دو دست شیخ را بر سید و بهایت
 شست اتنی کرد و سبب این غضب پرسید گفت بن خبر رسید که والدین شید شده تصد کردم که حمله کنم و
 باز گروم تا رئیس کفادر انکشم یا گشته شوم راه گفت آنس درون گفته بود والد شما زنده است و اعلام
 دست فلان جان منظر می آیند آنگاه شیخ منصور کس فرستاد که اصله گروم براسی این طفل آنچه از دست می توان
 قبل کرد و باز گشت و نیز حضرت ایشان از دهقانی کلان سالی از او تاقین موضع شکوه پور که تعلق شیخ
 منظم بود شنیده بودند که یکبار قریب تنی کس از تطابع طریق سماعی این قریه را قارت کردند و در آن وقت
 شیخ منظم نیز در آنجا بوده و چکس از اولاد و آنخوان و انبیا اعمام ایشان در آنوقت حاضر بود اینتان را این
 ما و نیز خبر کردند در آن وقت سفره آورده بودند و طعام حاضر گروم سیخ از عجلت دستتاب زوگی از ایشان
 ظاهر نشد و بتان تمام بستور قدیم از طعام فارغ شدند و دست شستند آنگاه گفتند سلاح مله بیارید

و اسپ بر این امر کنیز چون سوار شدند مجامعتی از او بقیل اسلح بستمه چو ایشان را که در مدینه آمدند بعد از آنکه در مدینه بفرستند
 بعثت تمام خواصم رفت و شما بیک اسپ من خواصند بسید الماروی که در مدینه بفرستند و شما بیک اسپ بود و او را
 گرفته تا دم رانان گیر و دانکه بیان ایشان واقع شود خبر کند پس بی تاقتند تا آن قطعی خبری در این وقتند که در آن یک
 خود در بی آینه بکلمات غیرت انگیزان جهلمه را بدیدان آوردند نگاه بیک تیر و در آن از سخن شروع کرد و چون از آن
 دو سینه تیر باین اسلوب مشاهده افتاد و بسیار غمخیم بر دلها آن جهلمه ستولی شدند و از حیاه خود با یوس شدند و در آن
 تیر یاد بر آوردند که تو به سکنیم از او در گذرانی شیخ فرمود و تو به شما است که سلاح از خود بکشید هر یک دست
 دیگری بنده روزاری و سلاح خیل خود را بیزانید تا باین قریه رسید پس آن مرد در چوئی که در این ایشان بود که
 مقربو تویم مودک یاد کردند که دیگر این قریه را بکشند و از موندید شیخ تجار و سکنند با جمعی شیخ منظم از فزاد
 الکجد رسید نو را بارسون تی که سید سے عالی نسب بود و ابارگراش کجاشیله نام تصف بودند که سپر بود
 آمدند شیخ جمال و شیخ فیروز و شیخ وجه الدین

شیخ وجه الدین

بکمال تقوی و شجاعت موصوف بود و حضرت والد قدس سره و نیز
 که والدین علیه الرحمه و طیفه دانستند که دو سپیده قرآن هر شب روزی تلاوت کنند از او حضرت و سفر و مکرده و
 شش طرز ک نمیکردند چون عمر شدند وقت بصر ضعیف شد قرآنی بخواند بی همراه خود گرفتند و در سفر هیچگاه از ایشان
 بدو شیخ میفرمودند که ایشان در زراعت کسی اسپ خودی آوردند اگر چه تمام شکر در آن زراعت میفرستند
 در بعضی اوقات جدول از راه تعارف مستغنی بود و شیخ فرمودند که در جری از حروب راحله ایشان گم شد
 اسباب آن شرب نیا گشت رفیقان مویشی قریه بنجیب نیک رفتند و میخوردند ایشان از مثل آن نوع
 کردن چون دو سینه فاقه کشیدند و قوت بر سقوط شرف شد زراعت رزاق حقیقه حبشان در این صورت ظهور
 فرمود که حسب اتفاق چنانکه در وقت فکره باشد زمین هر جا بیک کافقند از آنجا خود بقدر قوت ایشان سپید
 زمین نماند مستغنی خدا صاحبها بود آنرا نمانند و پاکیزه کردند و بسلول ساختند و ناول نمودند و شیخ میفرمودند
 که در آنکه بداند و در آنرا با عدم و شرم و عطف فروش و غیر آن میکردند و جوی از فرقی و اوصاف بود که از تقیان
 روزگار کم دیده شود و شیخ میفرمودند که در سفر به والدین علیه الرحمه از این بعضی شواهد ولایت مشاهده کردند

و بصیته آن خودند و استخوان صوفیه مشغول شدند و طویل کلام و تعزالی و صحبت تا ایام پیش گرفتند و بعضی بوی
 این شیخ را از صوفیه زمان دیده نشدند که سبب معروف گوید که پیش منظر شیخی از تلامذات ایشان از بغدادی و سپید خجسته
 درایت میکردند و نصیحت که انهر روز مشرف غیب سیراب شده باشند و از هر دو منبع زلال نغض یافته حضرت اله
 قدس سره حکایات تجامعت ایشان بسیار ذکر میفرمودند چندانکه از آن باب درین کتاب می نویسیم که بنامی باشد
 آن را این فغانه آنرا بکسب با خلاق فاضله و اما الاعمال بالنیات از آن جمله است که میفرمودند که چهار ساله بودم که
 ایشان همراه سید حسین که یکی از شجاعان آن زمان بود بجانب قصبه لامونی و غیره از زمین ملوه متوجه شدند و
 پیغمبر گرفتند آنجا کافری اشجاعت و ثبات قلب صوفی و معروف بنی و فراد پیش گرفت بعد سی بسیار
 بلاقات سید حسین آنرا عجایب خوانستند که بی یاق مجلس کردند یعنی از وی نشد چون قبل حال درین باب
 از حد تجاوز گشت سید حسین گفته فرستاد که شما سپاهی اید و چرا کثیره شرم نمی دارید از آنکه گن بسایه یاق
 در مجلس خود نینگدازید سید حسین ازین کلمه بنا شده حکم کرد که کسی تعرض یاق و نه شود و میفرمودند که مرا
 صورت بنشانت وی با امروز در تجدید حاضر است و حق قبول بخورد و آهسته آهسته پیغمبر امید که با مجلس شادی آید چون
 در الدین علیه الرحمة او را دیدند فرمودند این شخص البته درین مجلس است بروی خواهد کرد و جمل خدمتکاران طلبیدند
 بمن اشارت کردند که این طفل را بر بستان بلند استاد کن تا درین دارو گیر ضرر سے بوی نرسد چون نزدیک است
 از محل سلام تقدم کرد و حاجب گفت از همین سافت سلام کن و پیش مرد و گفته حاجب التفات نکرد و گفت که
 میخواهم که پاست سید را بوسم تا کلمات ذنوب می باشد چون نزدیکتر شد شمشیر بر سید حسین انداخت سید حسین
 بجعل تمام کشید شمشیر بر سواد سید افتاد و آنرا قطع کرد و دیگر بار شمشیر برداشت و قصد بر سید حسین کرد و الدین بهما
 ساعت بجعل تمام خود را بوی رسانیدند ضرب شمشیر بر پیش فرستادند از آن جمله است که میفرمودند در جهان ناخبر بود
 با سید حسین در روزی حاضر شدند بجعل متوقف و محالند بر کشید رئیس آنها را بر سوار شمشیر حال کرده پیش
 با و از بلندند کرده که قبال تمام درین معرکه آنها استاد هم اگر تو امید که بنشیند تو امید آنها شرط اشجاعت است که
 سید حسین آنها من سبازت کند سید را عرق ناشی در حرکت آورد اسپ خود را از صنف بر آورده بمقابله
 مشغول شد آنکافرا پاکه سی عجیب کرده بر دست شمشیر انداخت سید حسین آنرا بر سپه خود گرفت شمشیر یک

کل سپر اقطع کرد و در کل دیگر بند شد چون این شیر را بگفت تمام ازان سپر خود کشید سید از اسپ افتاد کافر و شمشیر
 بر سینہ سید حسین نشست و در فکر محرومی شد و الدین در همان ساعت بوسه رسیدند و بیک ضرب شمشیر
 جل حیاة ویرا کوتاہ ساختند چون ازان محل بر ما شدند و هر یک بجای خود قرار گرفتند سواران دیگر شمشیر بدول پیش آمد
 و باوا از بلند تدارک کرد که سن فلامم برادر مقتول تنها پیش شما ایستاده ام هر که بخوابد گویش اما شرط شجاعت است که
 قاتل برادر من با من مبارزت کند و الدین بیوفی و سے متوجه شدند و بعد از ضربات متخالفه بها ویرا سانیدند بعد از ساعت
 سوار بے سیوم بهماں بہتہ و صورت پیدا کنند مثل ہماں مبارزت طلب کرد و الدین باز تصدی متقاہہ شدند
 انکافر ہر دو مساعد ایشان را بگرفت و خواست کہ بیز میں انگنڈیا ہر اسپ خود قرار کشد ایشان اتمناع میکنند
 و فرامحت مینمودند اکثر دینند کہ کافر قوی تر است بطریق جذاع گفتند ہاں نغلاں امیر ازان عقب ایس بخش و آنجا
 چپکس نبود کافر رومی خود را باز پس کرد و در اں فرصت قوت بازوی او فی الجملہ ضعیف شد و در ازد دست
 و سے خلاص کردہ پنجبر او را بقتل فرستادند بعد ایس مبارزت نہریت بخبار افتاد و عسکر اسلام منظر و تصور ہر ازد
 خود آمدند بعد سے روز ازیں واقعہ پیر الہی ایشان پرسیاں پرسیاں تجید ایشان آمد و گفت من والد اں سے مقتولم
 عید انتم کہ از فرزندان من یکمین در جہاں شجاع تر و قوی تر نیست و رحمت خدا بر تو باد کہ از ہمہ بہتر بودہ بجائے
 ایشان تر لغو خونگم قتم از دست من آنست کہ مرا مادر خود خوانی کہ در قرین چید باشے تا ترا سیر بنیم و انتقوان
 تسلی باجم ایشان خادم خود را فرمودند کہ اسپ ملازیں کن پیش از جماعہ از اقربا کہ برادر ایشان بودند مانع اند
 و گفتند عجب است مثل شما مرد عاقل بریں حرکت اقام نماید ایشان از رخ انجامہ حسابے مگر گفتند انجامہ سیر
 انہار نمودند سید حسین تعجبیں تمام در خیمہ ایشان آمد و با میان موکہہ ایشان را ازان سمت باز داشت چون ہیچ
 علاج ندیدند اں عجزوہ را طبلیدند و گفتند یا عمہ ایس قوم مرا نیکنند ازند کہ ہمراہ تو روم آید بعد چند روز بقریہ تو خواہم
 آید بعد چند روز چوں یاراں فاعل شدند و لوشدہ بجائہ انجوزہ رفتند انجوزہ بحبت و اخلاص و تعظیم چہاں پیش آمد
 کہ از والدہ حقیقہ تمیز نباشد حضرت ایشان فرمودند کہ من بارہا بخانہ او میر قتم اورا جدہ میگفتم و سے در شفقت
 دقیقہ فریاد نیکنند است بلکہ من جدہ خود را ندیدہ بودم در صغر نمیدانتم کہ ما بجز ایس عجزوہ جدہ دیگر بود است
 و از انجند آنست کہ سیفر نمودند کہ عالمگیر باوشاہ شد و برادرش شاہ شجاع بطرف بنگالہ خروج کرد و عالمگیر کجا رسید

متوجه گشت ایشان نیز در عساکر عالمگیر بودند و محاربه قوی واقع شد هر دو عسکر خسته شدند در آخر در سهیل
 است از جانب شاه شجاع بر عساکر عالمگیر حمله کرد و عقب بر خیل جوقه از زره پوشان چون این صورت بطور آهسته
 در عساکر عالمگیر افتاد و هر کس بطرف رفت و حوالی نیل عالمگیر باقی ماندند الا آنکه در آنوقت والدین علی المرتضی و عمه
 پیرانش که بر یک ازال بچلان حمله کردند فیکال خود را گفتند که این وقت جان دادن است استقامت درین
 محل از هر کس نمی آید ازین هر که ترسید میخورد از جانب من دلیل است اگر وقت تلف کردی دیگر چه کار کنی که والدین
 من از ساهی ایشان وقتاورد داشت عینا نفس گزید بار میفرمودند که اگر کسی از فیکال ما در محبتی باشد
 باشد این چهار کس خواهند بود من جمله این چهار کس شکار بند ایشان را حکم کردند و بر خود قرار دادند که هر کجا
 ایشان باشند ما نیز همان جا باشیم بعد از آن بر فیکال که زیاده ترطیان میکرد حمله کردند و صبر کردند تا آنکه نیل
 بطول خود را از جانب ایشان برداشت و خواست که ایشان را از اسب برگرداند با انگیزان ساعت ایشان
 یکسری شمشیر فرطوم او را از جانب تحت قطع کردند نیل آواز سه شکر کرده بگریخت و ضراب و بر جوق او افتاد این
 اول فتح بود عالمگیر این محاله را چشم خود دید و بعد فرموده است که منصب ایشان زیاده کند اینغا و زیدند
 قبول کردند و از آنجمله آنست که میفرمودند که یکبار سید شهاب الدین را از جهت بادشاه محاسبه پیش آمد ایشان
 نیل او شدند و چون وی در ادائی مبلغ تساهل کرد مطالبه بایشان متوجه شد درین باب با وی سخن گفتند
 گفت با من هیچ ز نیست شمشیر حاضر است بسم کرم کردند و گفتند شمشیر گرفتن آسان است و از عمده او بروی
 بر آمدن شکل است حمیت وی بجزکت آمد و خنجر بر ایشان انداخت آن را بدست چپ بگرفتند و بدست راست
 یکچوب زوزنکوس بیزین افتاد و مبهوش شد خادمی را فرمودند که او را بر بنی مقید کند و اسب و شتر او را از طولید
 او بر آرد و بعد ساعتی مبهوش آمد فرمودند آن لاف و گرفتاری که با رفت گفت من صحیح تقصیر کرده ام دست شما
 پیش از دست من بجزکت آمد و صد مه قوی بمن رسید مبهوش افتادم تقصیر من در اینجا چیست فرمودند نیک
 سگونی خادوم را این اشارت کردند که من از وی بکشاید و خنجر و سه بدست و سه و ده آنرا گرفت و خواست که حمله
 کند و شیه بر وجود او افتاد و توانست حمله کردن حضرت این واقعه چشم خود دیده بودند و از آنجمله آنست که حضرت
 ایشان میفرمودند قوت قلب الدین تا آن حد بود که در بعض حروب متعاقباً غلیم افتاد و از جانبین جماعه کثیر

مقتول شدند و با آن حضرت سلیمان ظهور آمد چون امیر مسلمانان بدو تشریح نمودند و تبارک و تعالی جمع از اعیان عسکر
او بمشوراد و در کمیت مقتولان مناظره کردند هر کسی سخن گفت ایشان گفتند که بخاطر من میرسد که مقتولان جانبدار
معرکه و صلح باشند یا بجای نمانند این پنجس کمترین آنانکه در ضربت فرار گشته شدند حال ایشان معلوم نیست
ماضیال استبعاد کردن بخاطر ایشان از استبعاد انجاء تروی ظهور کردند و خواستند که به حقیقت حال مطلع
شوند از آن مجلس بریت کسی که برای قضا حاجت بر خیزد و برخواستند و در آن شب تاریک که ابر و عظیم
بود راه ممر که رفتند و با احتیاط تمام آنها را شمر و در آن میان دست ایشان بر مجروی افتاد که رقی از
حیات و سستی باقی مانده بود و میگرد ایشان اورتسکین کردند و نام خود او را یاد دادند بعد از آن بخاطر ایشان
رسید که بعضی تقالید در وسط و دیده واقع شده از اینز باید دانست در مواضع احتمال تجسس بلین کردند و درین اثناء
دست ایشان بر پیر زالی افتاد که وقت جنگ بگوشه پنهان شده بود از وی نیز صحنه دیده ظاهر شد و او را
نیز تسلی دادند و نام خود او را یاد دادند کمیت مقتولان موافق گفته ایشان بر آمد و بلسکر رجوع کردند و آن مجلس
را همان بیت یافتند آنچه کردند و دیدند ظاهر نمودند استبعاد آن قول زیاده تر شد و آن رئیس قریب بعد
کس را با شعلها آهین کرد و مقتولان را شمارند و آن دو کس را بیارند این جماعه از هسبت آن زمان مکان
نی تو نمانند که روند بالاخر رفتند و شمرند و آن دو کس را آوردند موافق قول ایشان ظاهر شد و آن دو بنام
ایشان اطلاع دادند و نوادر وقایع ایشان ازین قسم بسیارند و القلیل نبی عن الکثیر و العرفه یحک
عن الجهل و الجید ایشان را با جگر پاره شیخ رفیع الدین محمد ابن قطب العالم بن شیخ عبدالغفری از دواج افتاد و
سه فرزند بطهور آمدند مخدومی شیخ ابوالرضا محمد و مخدومی شیخ عبدالرحیم و مخدومی شیخ عبدالکیم حضرت ایشان نیز
که والدین علیهم السلام نبی نماز تجمید میگذاردند در سجده از آن سجدات مکث طویل واقع شد چند آنکه گمان کردم
که روح ایشان از جسد ایشان مفارقت کرده چون بافاقت آمدند از آن مکث طویل استفسار کردم
گفتند غیبی واقع شد و آنجا بر اهل خویش که شهید شده بودند مطلع شدم و درجات و مشوبات ایشان فرمود
من افتاد از جناب حضرت حق بجا نطلب شهادت کردم و الحاح از حد گذاریم تا آنکه استجابت بر من
شکستف گشت و بجانب و کن اشارت شد که جائز شهادت آنجاست بعد ازین واقعه با وجود آنکه او را

را که او بودند و از آن مثل نفرسته پیدا کرده بودند باز از سر نو اسباب سفر بهم آوردند و اسب خریدند و بجانب
آن متوجه شدند و وطن ایشان آن بود که سید را که در آن وقت مکلف بود از دوسه نسبت قاضی سلیمان خیر میتهما
بود آمد و بود و خواهر گشت چون بر ماں پور رسیدند بر ایشان شکفت شد که موضع شهادت را عقب گذاشته اند
را بخارج رجوع کردند و در آن راه با بعضی تاجران که بصفت مسلح و تقوی تصنف بود عقد موافقت بستند و از
راه قصبه هند یا خواستند که هندوستان آیند روزی در آن اثناء پیر کس سالی پیش آمد که اقبال خیران
بر ماں دس رحم کردند و مقصد و سید پدید گفت من خواهم بدلی روم فرزند هر روز سه فلوس از ملازمان مایمی گیرم
آن پیر جاسوس کفار بود چو در سرائی نوبه پارسیند که از آب برنده دو سه منزل بطرف هندوستان است جاسوس
خوان خود را خبر کرد جماعه کثیر از قطع طریق بسری آمدند و ایشان در آن وقت تبادلت مشغول بودند و دوسه کس از
جماعه پیش آمدند که وجیه الدین کلام است چو شناسند گفتند باشما بچکاره ندریم و میدانیم که باشما بیچ مال
نیست دشمارا برکی از جماعه ماتی نمک است اما این تاجران فلاں متاع با خود دارند ایشان را نیکداریم چو
ایشان را غلته غانی این سفر در نظر بود تبرک آن فاقه رضی نشند و در حد و متاع آمدند و در آن میان است
دو روز خم با ایشان رسید و در زخم آخر سر ایشان جسد جدا شد مع پناشیر گو یاں قریب یک غلوه هم تعاقب کفار کردند
بعد از آن زنی این حال دیده بشکفت آمد نگاه افتادند و همانجا مدفون شدند حضرت ایشان میفرمودند
که آخر همان روز متشل شدند و مواضع جراحات نمودند چیزی بی ثواب ایشان صدقه دوام و نیز میفرمودند که
می خواستم جسد ایشان را نقل کنم روزی متشل شدند و از آن سخن منع کردند و اجازتشان زیاد از حد اخصا

و کرمنا قبا نذان شخ رفیع الدین محمد که باب الوام حضرت و اله

بزرگوار اند قدس شاره

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
الحمد لله المنعم الوهاب على نعم التي خرجت عن العذر الحساب صلى الله على خير
من اوتى الحكمة فصل الخطاب والذوا حيا به خلاصة اولى الالباب اما بعد ميگويد فقير ولي الله محمد

کرای کلمه خدایت سملی بالنبذة الابریة فی اللطیفة الغیروة در نشر احوال شیخ عبدالغفریز دهلوی و اسلاف و
 اصناف ایشان قدست اسرارهم و ایشان جلالی حضرت و الذبیر گوارند از جنت و الله ایشاں و الحمد لله
 شیخ طاهر وطن اهلی ایشان چه ملتانست و ایشان از اولاد اعیان آنجا بودند میگویند در سیر
 حال بسیر و شکار میگذرانیدند و آن اشغال از تحصیل علم مانع آمده بود تا آنکه روزی خواهرشان از ایشان
 منتهی آیت از کتاب الله درخواست جواب آن حاضر نشد این حلوة سلسله جنباں غیرت شان گشت مصحف گرفته
 از وطن مهاجرت کردند هر جا که میرسیدند استفاده نمودند چون بهمانسیر رسیدند تفسیر آن آیت نوشته فرستادند
 بعد از آن تحصیل علم ایشان را ببلده بهار که مجمع علما بود آورد و در آنجا مناظره و تحصیل ریاضات نیز بطور سهولت
 بعد تحصیل علم قاضی بهار بجایهت و فضل ایشان را شایده کرده صبیحة خود را بقدر ایشان مرآورد و از آن زمان به پیش
 اقامت گاه ایشان شد و ایشان از آن روز به سه فرزند ظهور کردند و در آخر عمر شیخ با فرزندانش خوش شهر خویش
 اقامت اختیار کرد و همانجا وفات یافت و قبر ایشان همانجا است نیز در تبرک به شیخ محسن نیز در تبرک
 شیخ طاهر بود و در نه سالگی حفظ کتاب الله حاصل کرد در هفده سالگی کتب متداوله تحصیل نمود و بدرس مشغول
 شد و از آیام طفلی آثار طلب از وی ظاهر میشد و معتقد در ایشان می بود تا آنکه غفلت سید حامد راجی شاه
 منتشر شد شیخ حسن بطریق که متضمن نوعی از امتحان حال باشد بدین سید رفت و در رقیه اولی بموجب
 جاوید ازلی باروت سید درآمد و سید حامد راجی شاه از اعیان شایخ وقت و خلیفه شیخ حسام الدین مائیکوری
 بود و شیخ حسام الدین جامع شریعت و طریقت و ادایان شایخ چنتیه و خلیفه شیخ نور قطب العالم بود و
 شیخ نور قطب العالم از شایخ هندوستان است و صاحب عشق و محبت و ذوق و شوق و تصرف است
 و ریاضات و مجاهدت بود و او خلیفه و مدخوش شیخ علاء الحق ابن سید است که جامع علم ظاهر و باطن بود و در هر
 علوم و فاض و مشهورترین شایخ ناحیه بنگاله و پورب است و او خلیفه شیخ سراج الدین او دهری است که از
 خلفاء شیخ نظام الدین است قدس الله تعالی امر را بهم میگویند که شیخ الهام شارح هدایه و غیر آن شریک است
 و عیسی و اینس شیخ حسن بود از اقدم شیخ حسن بر مباحثت و متابعت سید استبعاد کردند زیرا که سید از
 علم کتب چنداں بهره نداشت شیخ فرمود که جماعه از اهل علم باید که بخدمت سید روند و بهر اشکال که بخواهند

سوال کنند اگر جواب با صواب حاصل شد اعتقاد باید کرد و مرید باید شد و الا غیر هم چنان کرد بعضی از ایشان را در راه شکل حل شد بعضی را بدین حال پزانوارید بعضی دیگر را بشنیدن کلام پارسا را از همه بر لقبه ارادت در آمدند بالجمله شیخ حسن مدتی بارشادطالبان در آن سرزمین مشغول بود بعد از آن بتقریب استمدحا سلطان سکندر که اعدل سلاطین دینی بوده است بدینی تشریف آورد و در کوشک بچیندل اقامت اختیار کرد و همانجا دو بیت حیات سپرد و مقبور شد میگویند فتح خاں سپهر سلطان سکندر معتقد شیخ بود اتفاقاً او عمیه بی بی بخاطرش رسید امر او مملکت باوسته متفق شدند چون از شیخ مشورت خواست از آن کار منع فرمودند و شدت این از آنچه در نظر داشت و از ندای قضیه بسبب اعتقاد سلطان گشت و نیز میگویند که چون شیخ بدین رسید با شاه در مقام بعضی از کمالات شیخ مطلع شد و بمعنی اعتقاد او اراد و بالا ساخت و ملت ایشان در سنه تسع و تسعمائة واقع شد و در آن حال وجد داشتند و این رباعی در مجلس ایشان مذکور میشد رباعی لے ساتی از آن نحو که دل دین من است و غیره متعلق الغیض در علم سلوک یادگار شیخ است شیخ چهار سپهر گذار از آنجمله از دو کس نسل مانده شیخ محمد المعروف بالحمیالی و شیخ عبد الغفر نیر

شیخ محمد حمیالی - عالی صبح و مشرب لطیف ریاضتی قوی داشت مرید والد خود بود لیکن ارتباطی بسلسله قادریه بروی غالب آمد در هر مدینه سالها بر ریاضات شاقه گذرانید بار دوم که حاجی عبدالوہاب بخجای زیارت حرمین رفت با او مشوره رسانید که خاتم نبوة علیه افضل الصلوٰة و کمال التحیات مراد معامله نمودند که این شیخ زاده نهمه مدتی بدستواری گذرانید اکنون او را بنندوستان برسان گفت تا من مامور نشوم هرگز ندرم آنرا و نیز مامور شد آنگاه حاجی او را بنندوستان آورد پهلوی پدر بزرگوار خود بچیندل آسوده است خلفار ایشان بسیارند که بترتبه کمال تکمیل رسیده اند از آنجمله شیخ آمان الشهبانی تپی و شیخ عبدالرزاق بنجھانی مشهور ترین مشایخ این ناحیه اند

شیخ عبد الغفر نیر - دو سده ساله بودند که والد بزرگوار ایشان آنجھانے شرفین ملتان شازرا شیخ قاضی خان ظفر آبادی که تلیف شیخ حسن و صاحب استقامت و کرامت مزید و تجرید ریاضت و تاثیر صحبت بود و او که در شیخ چون تن نیز رسید از جناب سید محمد بخاری ولد حاجی عبدالوہاب بخاری تحصیل علم کردند و از خدمت حاجی عبدالوہاب

فخصوص استفاده کرد و خرقة سلسله سهروردیه پوشید و حاجی خرقة از سردار جو قال که برادر خود مخدوم جهانمغالی
 و بسیار سمر غنده بود پوشید و ایشان از برادر خود مخدوم جهانمغالی و نیز از شیخ کن الدین ابوالفتح پوشیدند و سمر غندی
 ایشان مشهور است و حاجی عبدالوهاب محبت شیخ عبداللہ قریشی نیز در آنها یافته تبار از آل شیخ قاضیخان شیخ
 عبداللہ نیز خود را فرستاد و آن حواله را یاد او داد و گفته فرستاد که من سے آدم لیکن طلب شرط است شیخ عبدالغفر
 حکم این حواله متوجه نظر آباد شد و چون آنجا رسید آنچه داشت از زر و جامه و اسب همه در راه فدا صرف کرد و
 تجمیر تمام سه سال ریاضات کشید و بر تیر ارشاد تکمیل رسید آنجا به اجازت شیخ قاضیخان بر علی باز آمد و خوش
 ارشاد گشت درین فرصت در خدمت سید البرهم اریچی سید استفاده نمود و تصوف کرد و خرقة قادریه پوشید و سید البرهم اریچی
 در فنون علم کمال بود و برکات اثر جانود با صبح کرده انجست قادریه بر کوه بنا داشت و خرقة قادریه شیخ بهار الدین قادری پوشید
 با بکلیه شیخ عبدالغفر نیز ریاضت مجاهدت بود و آنچه بر خود در ایام صبا لازم کرد آن آخر وقت در عمل آورد و قضا نمود
 و در اتباع طریقه سلف دقیقه فرو گذاشت نکردی و در حفظ آداب مشایخ نهایت سعی و کوشش داشت در
 اعانت حاجتمندان نهایت سعی میفرمودند و در تواضع و انکسار و تکلف نفس علم و بردباری و سب و رضا و تسلیم
 و سایر اطلاق محموده یادگار بشایخ چشت بود واقعه و قاتش ششم جمادی اشانی ششم شعبان و شصت و شصت و شصت
 و شصت برین آیه شد فسبحان الذی بیدار ملکوت کل شیئی والیه ترجعون این فقیر در مجرب شیخ عجمی عبیدی نظر
 کرد و بخط شیخ عبدالغفر نیز سلسله قادریه فرقوم بود تبرگان سخن آنرا بعینه نقل میکند +

فصل در بیان شیخ عبدالغفر
 و در بیان شیخ عبدالغفر
 و در بیان شیخ عبدالغفر
 و در بیان شیخ عبدالغفر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذی هدانا لهذا الذی کنا لنالین
 علی نبیه محمد و آله اولی الولاية و الارشاد و صحبه الاکرامین الاکملین الاجداد و بعد فیقول العبد
 تراب اقدام خدام اهل بیت النبوی علیه الصلوٰة و السلام - زوره ناچیر عبد الغفر نیز بن حسن بصره الله
 بیسبب نفسه و جعل بومه خیرا من امه ان الله الاعز الاکرم العالم العامل افتخار الافاضل
 والا کامل سلاله الاولیة قدوة الاصغیاء شیخ عجمی بن شیخ معین الدین خالدی جعله الله تعالی
 من اهل صفوته و اصطفاه و خلوص محبت و کمال معرفت لما شرفنا بشرف حضوره و محبت و تقدر
 لدی رسوخ اعتقاده و محبة عقدت معه عقدا لا حوا له الدینیه و البسته خرقة المشایخ الصوفیه و

الله تعالى ارواحهم ونورا تشبههم وانا لبشرها بطريق الارشاد والوكالة والنيابة والاجازة والخلافة
 من شيخى ومرشدى ومخدومى وسيدى وسندى سيد السادات منبع السعادات سيد ابراهيم بن
 معين بن القادر بن مرتضى الحسينى القادرى سلمه الله تعالى وشيخى ومرشدى المشار اليه لبس من
 شيخى ومرشده ابى البركات به الملة والدين ابراهيم الانصارى القادرى افاض الله علينا شايبة
 بركاتهم وشيخه ومرشده المشار اليه لبس من شيخه السيد السند قطب الوقت ابى العباس اسد بن
 حسن الجبلى المغربى الشافعى وهو من ابىه السيد السند الشريف السيد حسن وهو من ابىه السيد
 الشريف موسى وهو من ابىه السيد السند الشريف على وهو من ابىه السيد السند الشريف محمد
 وهو ابىه السيد الشريف حسن وهو من ابىه السيد الشريف محمد صلوا على هؤلاء من ابىه السيد
 الشريف محى الدين ابى نصر وهو من ابىه السيد الشريف ابى صلمة وهو من ابىه السيد الشريف عبد
 وهو من ابىه القطب الربانى والغوث الصمدانى محى الملة والدين ابى محمد عبد القادر الحسينى
 الجبلى وهو من شيخه ابى سعيد على المخزومى وهو من شيخه الاسلام ابى الحسن على بن محمد بن يوسف
 القرشى الهكارى وهو من الشيخ ابى الفرج يوسف الطوسى وهو من الشيخ عبد الواحد بن عبد العزيز
 الينى وهو من ابى بكر الشيبلى هو من سيد الطائفة جنيد البغدادى وهو من سرى السقظى وهو من
 معروف الكرخى وهو من ابى سليمان داود بن نصر الطائى وهو من الامام على بن موسى الرضى وهو
 احد العلم والادب من والده الامام موسى الكاظم وهو من والده امام جعفر الصادق وهو من والده الامام
 محمد الباقر وهو من والده الامام زين العابدين وهو من والده الامام حسين وهو من والده الامام
 على بن ابي طالب رضى الله عنهم وهو من سيد المرسلين وخاتم النبيين جيب رب العالمين محمد
 بن عبد الله صلى الله عليه واله وعجبه الطيبين الطاهرين وهو قائل ادبى ربى فاحسن تاديبى
 انتهى كلامه وحضرت شيخ عبد الغفر زبير بن بودند انرا بنجله شيخ قطب العالم زبير ياتى فضاع علم ودرش
 وجود ونحما تار وبتشنى بود ميگويند در ميد حال از طريقه وبيد وسماع و سار او ضلع صوفيه عرض بود و
 بران انكار ميكر وچنانكه روزى در بعضى مجالس شيخ عبد الغفر زبير سره بر وى متوجه شدند و بسبب تشيخ

بنحو گذشت حاضران گفتند الحمد لله که ایشان الحال مقصد صوفیه خواهند بود و از نگاه باز خواهند آمد شیخ فرمود
 انکار وی بجایست مستحکم است و زان طلب می نرسیده است چون از آن بنحوی افاقت حاصل شد حاضران
 از آن کیفیت سوال کردند فرمود پیشتر خواب مانندی بود چه اعتبار دارد و چون شیخ عبدالعزیز بر حمت حق بیست
 شیخ نجم الحق که اعظم علماء شیخ بود زیارت مرقد شیخ خود و تغزیت تمام زدگان آمد چون از زیارت فارغ شدند
 و خواست که از آن بقعه بیرون رود و دید که شیخ قطب العالم درس میگویند بجانب ایشان بنظر التفات نگریست
 و تصرفی کرد و سوار شد پالکی ایشان دو سه تلوه تیر زرقه بود که قلق و بیقراری در شیخ قطب العالم ظاهر شد و
 آن کیفیت ساعت بساعت زیاده تر میشد تا آنکه اوقات و خیزان پیاده بسوی شیخ نجم الحق متوجه شد و از
 ایشان اندر طریقه کرد و بعد از آنکه خواب محمد باقی قدس سره بشهر طریقه نقشبندیه مشغول شدند شیخ قطب العالم
 بسیار بخدمت میرسید فیض صحبت که عمده درس طریقه همان است حاصل میکرد اگر چه در سبب حال خواب
 محمد باقی بخدمت شیخ تمذکرده اند و در خانقاه ایشان مدتی مجاورت نموده اند حضرت ایشان میفرمودند
 در آن ایام که خواب محمد باقی در خانقاه ایشان بود شیخ را وقت نیم شب منکشف شد که نصیب خواب در
 بخارا است همان ساعت بیرون آمدند فرمودند شمار امتیاح بخارایی طلبند همین ساعت روانه شوند و
 در آن وقت خرقه حاضر نبود بخارا از آنجا که از آن غایت کردند خواب آن را برسم دستار بر سر بستند و
 همان ساعت بخرم بخارایی متوجه شدند و آن خواب بکنکی رایانند آنچه یافتند و شیخ قطب العالم را پس آن بودند که
 و فضل ایشان شیخ رفیع الدین محمد است - جامع بود میان علم ظاهر و باطن و کتب تصوف را
 نیکو میدانست و برینان مراد قوم قدرت تمام داشت نخست از والد خود طریقه حشمتیه و تا در یاد
 کرد و صحبت شیخ نجم الحق را نیز دریافت بعد از آن تبرغیب الدخود صحبت خواب محمد باقی را التزم نمود و آن
 کیفیت برایشان غالب آمد حضرت ایشان میفرمودند که التفات خواب نسبت شیخ رفیع الدین محمد زیاده
 از حد بود و آنچه شیخ عرض میکرد خواب البته اجابت میفرمودند لهذا یاران خواب شیخ را مشتوق خواب گفتندی و
 نیز میفرمودند که بانو شیخ وفات یافت شیخ خواست که باصبیه شیخ محمد عارف بن شیخ خفورا اعظم پوری
 تزوج کند از خواب قدم رنج در آن مجلس عقد در خواست کرد خواب بعد ضعف آوردند شیخ گفت اگر خواب

قدم ریختی کنند نیز بآن طرف نمیروم خوابه لاجرا شدند و با عظم پور رفتند صوفیای آنجا چه چون مقدم خوابه
 شنیدند همه جمع آمدند و در نوای صد گره که کسی باشد از صوفیه که در آن صحبت حاضر نشد مجلس عجیب که هرگز
 مثل آن مسوع نشده منتقد گشت کاتب حروف گوید و الله حضرت ایشان از بلن همین زود است
 و نیز میفرمودند که از شیخ بزرگوار شیخ احمد سهندی نسبت خوابه طحی صادر شد گویند و آنرا بخدمت خوابه نقل کرد
 بر اشتغند و آنرا قمر از جبین ایشان ظاهر شد آنجا رسته افتاده بود و آنرا برداشتند و بقوت بر آن گزیدند
 شیخ که شناسا فرج خوابه بود آن رشته را با قیاط برگرفت و با خود داشت بعد چند سینه شیخ احمد سهندی
 بقض شدید متبل شدند و در تخص سبب آن افتادند چون حقیقت کار روشن شد بدلی آمدند و از ارباب
 خوابه در آن باب شفاعت خواستند هیچکس بر این معنی اقدام نکرد و ما را محل مبالغه در خلاف مرضی خوابه است
 لیکن معشوق خوابه هر چه تواند کند شیخ احمد شیخ رفیع الدین رجوع کرد و شیخ آهنی را با سلوبه
 شناسیده در خلوتی بعض خوابه رسانیدند و بعد از آن وقت بسیار برف آن حشت آوردند خوابه فرمودند
 کنم آن رشته کم شد شیخ آن رشته را حاضر کرد و بجنب خوابه آن گره بکشد و همان ساعت قیض ایشان بسط
 متبدل شد و مقصود حاصل آمد و نیز میفرمودند که شیخ فرید بخاری که از اعظم امر آن وقت بود و جامع بود
 نجابت و صلاح و تقوا و شیخ صوفیه عمارت تزیب داد کار بول سران شهر یاد گیر و الله اعلم
 و بعد فرغ آن ضیافتی کرد و شیخ شهراد دعوت نمود شیخ رفیع الدین محمد نیز حاضر آمد چون زنده سرد آغاز شد
 شخصه را از اهل مجلس حال تنبیر گشت و نغمه آستانه ورقه و خونه از و نه طاهر شد حاضران همه تواجع او
 بر خاستند شیخ از جانب خود حرکت نکرد و بعض حاضران این را محل بحث گرفتند و با یکدیگر آهسته گفتند که خلاف است
 کرد شیخ فرید چون اختلاف و قیحه ایشان دید بعد سکون آن صاحب بعد از شیخ سوال کرد که سبب تواضع نکردن
 صاحب و چه بود شیخ گفت هم از این شخص سبب تغیر و سبب استفسار کنید عذر تواضع خواهد شد شیخ فرید او را
 نزدیک خواند و سبب قص نغمه پرسید گفت من ندانم زن من دو سکه روز است که مرده است و مرا
 از این جهت در خاطر غمی و خرنی مضمر بود چون استماع این نغمات کردم آن خرن روشن تر گشت و قلبی در
 تغیر و در من ظاهر شد و آخر آنچه دیدند بظهور رسید شیخ فرمود تواضع ندانم که بجز زن خود متبل شده چند

گروهی زندگیش طریقت کجا فرموده اند آن مردم اصل وقیحت نادم شدند و از آن فوض توبه کردند و نیز
 میفرمودند که خان عالم از امر آن زمان مقتدر شیخ بود و در باغی قریب حلی و بی شخصه فقیر وضعی وارد شد نهایت منزلت
 از مخالفت انبیا و نبایات نفور و کلام دوسه بمقال اللہ و قال الرسول خان عالم اعتقاد تمام نموده
 و سه بهم برسانید شیخ رفیع الدین محمد را روزی در آن بوستان گذری واقع شد و آن شخص را دیدند و
 نه خان عالم گفتند این ماریا است از دوسه محترم میباشن نان عالم گمان کرد که این کلمه انحصار داده شده بدل التفات
 نمود و بعد زمانه با و شاه خان عالم را بسفارت ایران تعیین کرد و آن سفر را بسفلی می بایست که بدست می
 نبود ازین جهت تخریب و متروک گشت آن فقیر سر آبیگی او فطن کرده سبب آن پرسید و چون قصه تمام شنید
 مستفقا نه پیش آمد که علاج آن با من است الی غیره میآورد که انداز خالص ساخته میشود خان عالم مخرور شد
 مبلغ کثیر زیاده از کلمه رویه بدست وی داد تا اسباب آن آماده سازد و عمل جمعیته یک نمود و این همه را
 بغارت برد و بعد زمانه خود نیز مخفی شد هر چند مجتهدان یافتند از آن خطره فاسد خود نادم شدند و بعد از رجوع آن
 سفر حافظ محمد بن متنبی خان عالم بر بنویسید را دیدریش برودت تر استخیده که کلام دوسه هم در آن سوسکت سوسکت
 بنیافت که همان زرق است بانواع تغذیه بتلا ساخت باز اقرار کرد و قدری مال پیدا شد
 و باقی بدست نیامد حضرت ایشان میفرمودند که خان عالم در خواب دید که نجبرت بزرگ رسیده است و
 بیعت کرده دوسه همانا ضاعه تصویر میدانست علی الصباح شکل آن غزیر بر صفحه تصویر کرد و نجبرت حضرت
 خواب مجرب باقی فرستاد و تعبیر واقع پرسید حضرت خوابه گفته فرستادند که ما این غزیر را شناخته ایم با دوسه از تباط
 بیعت دست باید کرد و آنکا شیخ رفیع الدین اشارت فرمودند تقریب از تباط و نجبرت ایشان این بود و اسمی اعانوا و
 یکجا جماعه قطع الطریق خوانند که خان شیخ رفیع الدین را نکت بنیاب غم بسافه دوسه تیر تیر باب باستان و دیگری را بیشتر فرستاد
 شمارا آمد و رفت شناسد و از چگونگی اصل خان اطلاع دار و آنجا سوسون بن بخارا ایشان سید نابینا گشت هر طرف دست چارون
 اگر قوت چنانکه از حس می بیدار شد ندو چراغ گرفته همه اهل خانه تحقیقت حال دانستند شیخ از فریادت کردی
 که میدانست گفت متعرض حال می نشوید و بگوئید که برو گفت چگونه روم که بصارت ندارم و نه قوت فقیر
 شیخ بر سر روم آمد و عاصم و در پیشم و از نوامد سانی تا بکرت آن از آن مملکه خلاص شده بجماعه نمود و پیوست

پوست و گفت این معالجه دیگر است غیر آنچه خیال کرده اید همه نادم و خامس باز گشتند و من بعد فراموشی از آنجا
 باشانیان نرسیده حال آنکه خانه ایشان بر طرف شهر بود و عمارت بنجته ساخته بودند و متول ایشان شایع بود
 در رس نداشتند.

برخی از احوال که است اشتمال قدوة العارفين عمدة الواصلين
 مخدومی حضرت شیخ محمد که جد ابوم کاتب الحروف اند قدس الله سره الغزیر
 رَسْمُ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي اكرم اوليائه بنوف الايات واصطفاه للمقربين من عباده بانواع الكرامات وصلى الله
 على خير خلقه محمد واله وصحبه اجمعين اما بعد ميگويد فقير ولي الله بن الشيخ عبدالرحيم العمري الصلوي اين
 کلمه چنان است سماة بالطيبة الصمدية في انفاس المحررة در ذکر مناقب و نشر کرامات قدوة العارفين عمدة
 الواصلين مخدومی حضرت شیخ محمد الپلمتی قدس الله تعالی سره الغزیر که جد ابوم کاتب الحروف اند باید دانست
 اجداد گرامی ایشان اولاد رسد هر که بلده است در پورب اقامت داشتند که بر بعد کابری رفیق انوار
 محفل درسی بودند تا آنکه شیخ احمد ابن شیخ یوسف بصحبت سلطان سکندر رسید و آنجا اعتباری پیدا کرد
 و چند قریه بجانب باره مدو معاش یافت باین تقریب قریه هیلت محله حال ایشان شد و بعد زمانه اولاد
 و احوا و ایشان آنجا سکونت نمودند و از فرزندان شیخ محمود برادر شیخ احمد مذکور نیز دو کس آنجا ماندند شیخ فرید
 و شیخ محمد باجمه شیخ فرید بر طریقه آباء خویش بفضائل کسب و بهی موصوف بود سه فرزند گذاشت شیخ فرید و
 شیخ ابوالفتح و شیخ عبدالرحمان از آنجمله شیخ ابوالفتح در عنفوان شباب تحصیل علوم مشغول شد از آن باب نصیب
 کامل دریافت بعد از آن تحصیل سلوک باطن تهت عالی روی متوجه شد در تها فایده اند و صحبت سونیه زمان می بود
 چنانچه نقل صحیح ثابت شده که شیخ عبدالغزیر رسیده و استغاضه کرده به از آن بصحبت شیخ نظام نازولی که از مشاهیر
 پشتیه و از خلفا و خواجگانوی گواهی می بود پیوست و آن صحبت او را بتایت موافق افتاد و سالها با صحبت ایشان
 یافت و با نرد و صد و ارشاد تکمیل رسیده بوطن مالوف رجوع نمود و استماع افتاد که شیخ نظام بر علوم کتبیه

چندان اطلاع نداشتند علم در زمان وی فیض شیخ ابو الفتح است که کمال و تربیت او او شیخ کمر بسته در آن بزرگ
 زمان داشتند و نامدار ساخت و نیز استماع اتفاقاً که شخصی صاحب دل شیخ ابو الفتح را در خدمت نظام دیده
 تعبیر کرد و گفت آفتاب در پناه ستاره آمده است او کما قال و نیز استماع اتفاقاً که شیخ هبیت اللہ انصاری
 که از خلفای شیخ عبدالغفری متوطنان ہیلت بود وقت اقصاء و هیبت کرد که نماز جنازه سن شیخ ابو الفتح گذارو
 دور آن وقت شیخ دزار نول بود مردم انتظار میکشیدند و ضو میگردند که شیخ ابو الفتح بتجلیل تمام سید و امام عبادت
 شد گویا خاطر در دل و اتفاقاً که تبرعت تمام متوجه وطن شود نفعی که وصول و معارف این
 حال باشد و نیز روایت میکنند که هر دو شیخ با هم عهد بسته بودند که هر کس پیشتر بمردان دیگر نماز جنازه او گذارو
 چون در مرض موت شیخ هبیت اللہ و شیخ ابو الفتح غریب نار نول گردید شیخ هبیت اللہ انصاری را یاد دادند شیخ گفت
 آن عهد البتہ با تمام خواهد رسید پس حصول بہ ہیلت معارف این حال اتفاقاً و نیز استماع اتفاقاً که شیخ
 ابو الفتح را با یکی از کرام خواجہ طیفور مالال از دوح اتفاقاً در مجلس عقد فرزند غایب آمده حال شیخ ابو الفتح متغیر شد
 بود و رقص برخواست که شرب خواجہ طیفور انکار سماع و منع مستعان بود این قصه را بسبع خواجہ طیفور رسانیدند
 خواجہ آمد ملاحظہ نمود و فرمود این بجز صاحب و جتقی است انکار بران نتوان کرد و نیز استماع اتفاقاً که چون
 شیخ ابو الفتح متحضر بود برادرزاده خود را که شیخ ابوالحسن نام داشت اشاره کرد که چیزی کا از قرآن بخوان چون از تلاوت
 فارغ شد شیخ ابو الفتح دست بعاقل برداشت و معارف آنکه سبحان ربک رب العزت عما یتصفون ط
 گوید و دست بر روی فرود آورد و طائر روش از هفت بن پیران نمود شیخ ابو الفتح را در او طوطی رساله است
 بنایت لطیف بالجلد چون امام شیخ ابو الفتح سپرے شد شیخ ابوالفضل همین فرزند و سدا را ای اتفاقاً که
 و بالذاتی گشت عمرے طویل یافت و آنمہ و مرضیات آبی ترک التفات بدنیاد اہل دنیا و بدرس علوم و نیہ
 بوجہ اسمان و تحقیق و عمل بکرتب سلوک چون احیا و عین العلم گذارند آداب طریقت نیکت ہب بود فقیر شہ
 عین العلم کہ بخل شیخ مکتوب مشہور است زیارت کردہ از حسن تشیخ آن بر تحقیق و اسمان شیخ استدلال توان کرد
 استماع اتفاقاً کہ روزے شخصی را از اقطاب خود بر آوردہ چیزی فرمود و آن شخص ترے از ان نزدیک خود
 داشت و قدرے شیخ رسانید معارف این حال معلوم قیوج شد شیخ آنرا تقسیم کرد چون نوبت آن شخص

رسید اقل از سایر انصبا بوسه داد فرمود این لیلیل در مقابل آن خیانت است استماع اقا و چون عمر شیخ
 ابو الفضل باخر رسید فرزند همین وی شیخ ابوالکرم که سابقا نوکری کردی در صدد سجاده نشینی آمده انکار و بار میخواست
 که بخود متوجه کند و جمله از اقا رب بحیثی برخواستند شیخ مبارک که خادم شیخ بود این معنی دید و متفکر شد و
 بروح شیخ متوجه گشت تا بر آنکه تحقیق این معنی است مطلع شود شیخ در مقام شنام فرمود سجاده نشین من آنست
 که فردا از نیر طلال درخت طعام قسمت نماید شیخ مبارک این واقعه با جماعه اظهار کرد اتفاقا علی الصباح اتفاقا
 میباید واقعه شد که زفته زفته تقسیم طعام همانجا بدست شیخ محمد عاقل اتفاق افتاد و زفته زفته اسبابی واقع شد که بحیث
 شیخ ابوالکرم متفرق شد و با آن گذران صعب لازم درویشی است صبر نتوانست بالجمله شیخ محمد عاقل در رعایت
 حال طلبه علم و فقر و انزام و طائف و او را در دقیقه نامرعی نگذاشت و در وجود و سخا و قلت التفات بذریع
 قدیمی رفیع داشت همین فرزند و معذومی شیخ محمد از اول نشو و نما آثارش در جبین مبارکش ظاهر بود و
 اصل دل سجاش التفاتها میکردند چنانچه شیخ جلال که از خلفا شیخ آدم نبود بود و هم در آن نواحی متنبه
 کرده بود و با شیخ محمد عاقل و سنی تمام داشت چون شیخ متولد شد استبشار نمود و تصریحاً و تلویحاً خواص را
 مطلع ساخت که این مولود صاحب منزله عظیمه است و نزدیک تولد دینار سه هدیه آورد و نزدیک احتضار
 وصیت کرد که مصحفی بایشان رسانند بالجمله شیخ چون بن تمیز رسید تحصیل علم مشغول شدند و شیخ در
 نارنول و پاره پیش معذومی شیخ ابوالرضا محمد بعد از آن بصحبت قدوه ارباب کمال سید و والدی
 شیخ عبدالرحیم قدس سره رسیدند آن صحبت نهایت موافق اقا و از آنجا تحصیل علوم نمودند انگاه داعیه
 غیب نجاطیله دعوت فرمود ایشان باین مردان بسبب که در جم از آنجا استفاه کرده اند سالها
 در کشاکش طلب قدم رانح زده اشتغال تمام پیش گرفته تا آنکه تکلم - کان الله بوده در ماضی به تا که کان
 الله آمد جزا به تمام تکمیل و ارشاد یافته بطن مایوف خود کردند بالجمله سیره مرضیه ایشان آن بود که در نبل
 موجود و نفی وجود و ترک خلف و احترام شیخ خود و سعی در استرضاء ایشان چه در ایام طلب و چه در ایام
 ارشاد و در کثرت افاده طاهری و باطنی و تاثیر توجه سابقا سبقت کرده بودند و اقران را عمل مساوفه
 نگذاشتند نیز فرمودند که در اثنا تحصیل چون خاطر حضرت شیخ مادر اکثر اسباب منجذب بهتمه تجرد بود سبق یاران

بجز اندک اندک اتفاق نمی افتاد و بملا خطای منعی خرنی در خاطر راه یافت اتفاقاً روز سه همام ایام بدین
 یکی از فضلا در شهر آمدند و تلقین آنجا به برادر علی دیده غم مصمم شد که چند کتب ضروریه قرآنه و سماعا از انجا
 تلقی نموده شود چون مجلس حضرت ایشاں رسیدیم بسوی من نگاه می کردند و قلم برداشته بر کاغذ پاره دوسه
 کلمه نوشتند آنجا انداختند و بزحمته بخانه رفتند ملاحظه کردم مرقوم بود که امر در کجا رفته بودی که طلعتی در نومی بینم تو
 هر دم و از ان غم باز گشتم و باز مثل آنصورت ظاهر نشد روز سه حضرت ایشاں بعضی یاران را برسانیدن گویند
 بخانه بعضی اصحاب امر کردند وی چون راندن گویند و بر داشتند می هر دو خالی از حرج ندید و فکر آن اتفاق
 که فرد روز سه را بجز گیر دو در آن فرصت کسی بنزد بدست نیامد از بخت در آن خدمت قبور واقع شد ایشاں
 بر این قضیه اطلاع یافتند به سرعت تمام آن گویند را بر گردن نهادند و روان شدند چون باز آمدند حضرت
 ایشاں بر حال نبرد مطلع شده فرمودند که ایشاں را حسن خدمت بدو بجات مقر بین رسانید و آن را قصور
 در آن منزلت شان باز داشت فتحق ذلک میفرمودند که نیم شب بودی که کم یازیده که حضرت
 ایشاں از مسجد برخاستند چون بر دروازه خود رسیدند لمحه بر تپه مراقبه ایستادند انگاه فرمودند اگر طالبی
 بشمار جوع کند او را آنچه از ما بشمار رسیده است تلقین کنید شمارا اجازت دادیم توقف شدیم که هیچگاه این
 امر در خاطر من خطور نیکد این خطر را در یافتند و فرمودند در این وقت خلاصتالی آسامی آنانکه باشما بیست
 خواهد بود بواسطه یا بواسطه همه تعلیم فرمود اگر خواهری شمه از ان بیان کنم وقتی که امر مقدر شده باشد بجای توقف
 نیست میفرمودند که امیر محسن بول مبتلا شد هر چند معالجه کردند نفع نداد و در ان انتظار نشد باز یاد اندک
 را باجماع از مساکین اللہ اللہ گویان چنانکه طریق ایشاں بود بر دروازه آن گذر واقع شد متعلقانش دیدند
 و مبالغه کردند که اینجا بیمار نه هست در حال می همت گمارید شیخ در خانه اش داخل شد و اضطراب بیماریه
 شفقت کرد فرمود چیزه بر ای خدا بیا گفت هر قدر که فرمایند فرمود بکنار رو پهنی الحال حاضر کردند شیخ
 بیرون در دروازه ایستاده آشنای بیگانه هر که پیش آمد قیمت کرد تا آنکه باخر رسانید فرمود الحال چگونه است
 گفتند همان وضع مبتلاست فرمود یک هزار روپیه دیگر بیاید آنرا نیز آور و ندیشخ آن را نیز قیمت کرد فرمود
 الحال چگونه است گفتند همان وضع مبتلاست دست بدعا برداشت که خداوند اشرفم دارم که بار و گیر طلب

کم از فضل خود حاجت او را و کن فی الحال بول او بکشاد و شقایق منیفره نمودند هفتاد سال است که علم
 نامر خود می یابیم و این رباعی میخواندند رباعی اے دوست ترا هر مکان می ختم به و ز تو خبری نریس و آن
 می ختم به دیدم تو خوش را تو خود من بودی به خجالت ده ام که تو نشان می ختم منیفره نمودند که روزی
 در بعض واقعات حق سبحانه بصورت آشنای تجلی فرمود گویا انگشت طفلی گرفته می آرد انگاه فرمود این
 طفل را بخانه تو پیدا کنم گفتم بار خدا یا مخلوق تو است هر جا که خواهی پیدا کنی بعد از این واقعه غمگین بودم
 شاه عبید الله سلمه الله تعالی امین فرزند حضرت شیخ متولد شد منیفره نمودند که محمد سخی نام برده از اقارب
 من در ناحیه پورب شهید شده بود در ایام طلب روزی در حجره مسجد جنوب نهادنشته بودم و در او را بند
 کرده که ناگاه آن عزیز مثل شد دیدم که از لباس سلاح او شعاع بر زمین می افتد گفتم از احوال خود خبر ده
 گفت وقتی که زخم بر من میرسد لذت می یافتم و هنوز حلاوت آن زخمها در دل من باقی است الحال فرج
 بادشاه برای شکستن فلاں بتخانه برآمده ما نیز بر فاقبت ایشان مامور شدیم باین تقریب ازین راه گذر افتاد
 چون شوق ملاقات شما در شتم حجره شما درآمد چون شیخ وفات یافتند حضرت والد بزرگوار بر قبر ایشان
 نشسته یاران را بند که هر امر فرمودند و بعد از آن صحبت فرمودند که روح ایشان ظاهر شد و گفت خوابسته بودم
 که تجسد شده پیش شما ایم و قدرت این معنی مراد داده اند اما صلحت نبود الحال باره از تصرفات و توجهات ایشان
 بنویسم سید علی که از خواص مریدان ایشان است ذکر میکرد که در غنفلان شباب در شرب خمر منگام بودم
 و از هیچ مناهبی اقرار نمی کردم با خود قرار دادم که اگر بیدین عزیزه ازین مناهبی بپراشوم و داعیه قوی
 در دل متکثر شود بصحبت می التزم کنم و با او بیعت نمایم حضرت ایشان تقرب می در بر می آیدند و
 بهالقه آنکه والدین معتقد آنجناب بودند من نیز حاضر شدم حضرت ایشان بسوی من التفات کردند و فرمودند
 ما بودید و کجا نو که هستید مثل این دو سه کلمه غایت نمودند در خاطر من آنچنانی و لغزته از آن مناهبی پدید
 شد و ساعت بساعت زیاد میشد برخواستم و همه شیشهها و شراب بشکستم و همه اسباب مناهبی دور کردم
 و غسل آوردم و جامه نو پوشیدم و توبه و بیعت کردم و التزم صحبت ایشان نمودم بعد مدتی مرا اتفاق سفر
 کابل افتاد التماس کردم میخواستم که چندگاه سعادت اندوز صحبت با شتم لیکن چه کنم قسمت بکابل میکشد

بیت مشهور خوانند بیت گردیزی چو بامنی پیش نی ۴۰ در پیش منی چو بے نی درین بی ۴۰ در خست فرمودند
 بکابل فتم آنجا روزی باز در قلوته بر فرودم و داعیه فسوق بر خاطر من مستولی شد و نزد یک بود که غصه
 تو نبیجمل گرد و در آن وقت صورت مبارک ایشان حاضر شد بجز و مشاهده آن صورت شہوت از من برداشت
 در آن دنیا سیل چهار سال اندم هرگز رغبت عورت بخاطر من خطور نکرد و گمان بردم که گر خنین شدم چون بولین
 مراجعت کردم و با حلیله خود جمع شدم و اتم که غلیته نبود عصمت حق بود عظمت اللہ نام طالب علمی در زمانه
 حضرت ایشان می بود صورتی یلح داشت چون نغمه میکرد حال ایشان خوش میشد شبی ایتهاج تمام داشتند
 از وی ز فرموده خواستند خویشتن داری کرد و بسر باز زد و سه نوبت طلب کردند بر بنام لباهرا کرد و منقض
 شدند و در وی تصرف قهری نمودند و اورانی الحال حالتی عجیب در گرفت زور و شدومی لرزید و خوف
 ہلاک بروی مستولی گشت بجز جعفر که از خواص خادمان ایشان بود التجا آورد چون وی شفاعت کرد از او
 غضب درگذشتند اما فرمودند غلٹی کہ بصوتہ او داشتیم معاودت نیکند من بعد ملاحظت صوت او برفت
 و مرود و جمیع طبائع شد و بالواع فسوق و فساد عقیده متلا گشت و او را صحبہ الطینان بجامل نیامد و العیاء
 باللہ یکبارے سید برهان بنجاری را قویج عارض شد اضطراب بید کرده بھرت ایشان التجا آورد و نجاند او
 رفتند و بر بالین او نشستند و مرض او را برگزیدند شفا کلی یافت اما گاہ گاہی آن عارضه بھرت ایشان
 عارض میشد میر عبد اللہ کہ از خواص اصحاب ایشان بود ذکر میکرد کہ حضرت ایشان بموضع تشریف بردند
 و من در خدمت ایشان بودم چون داعیه مراجعت مصمم شد مرا می شدیدہ عارض گشت و طاقت حرکت
 نماند برای من سوانی جتند میر نشد فرمودند اگر می توانی پیش من پیش اسپ من میر و واقعہ عجیب خاصی دیدم
 محنت مرا ستاوه کردند و در نظر مبارک ایشان آوردند قدرے نعت ملاحظہ کردم پیش اسپ ایشان فرمودند
 کہ فتم ہر ساعت تخفیف زیادہ تر میشد تا آنکہ شفا کلی یافتم و منزل تمام رفتم در قریہ سنو تہ یکے از مخلصان
 ایشان ضیافت کرد و بلجامی کہ پانزده کس را کفایت کند بخت بر سر سفرہ آمدہ بود کہ شیخ یعقوب حاکم
 تلو بہ با جماعہ کثیر زیارت ایشان آمد صاحب طعام مضطرب شد فرمودند فکر این کار کن عمدہ این
 راست آنگاہ فرمودند بکنہا بسیار حاضر کنید ہمہ را بوفور تمام خواہد رسید و ہمہ میر خواصند شد چمنان

واقع شد از گاه بسم فرمودند و گفتند گاه گاه فقیران چنین هم میکنند شیخ الکبیر مودی بود از قبیلہ ایشان کہ
 اعتبار سے دو جاہتی داشت روزی در خدمت ایشان سفاحت کرد و گستاخی نمود و منقص شدہ
 فرمودند خداوند را وی این شخص را دیگر ننماید و ہماں وقت سوار شدند و بجائی رفتند و سے مریض شد بجات
 نزع رسید روز سویم کہ مراجعت نمودند مردہ بود بر بنوازہ او نماز گذارند شیخ عبدالوہاب کہ ابن العمیر حضرت
 ایشان بود عمارتے بنا نمود دستم نام یکے از وسایح آن نوحی در غیبت ایشان قصد ہم آں کرد این قضیہ
 را بسبع سہارک ایشان رسانیدند فرمودند بسیار نامناسب است کہ عمارتے شیخ عبدالوہاب را ہم کند
 و ما حاضر باشیم و جبگ کردن نیز کافرین نیست تصرف میکنم کہ ہرگز تا اینجا نہ رسد چون رستم بجز ہم ہم
 فوجی ہم آورد و بر آمد شخصی از عاملان سید اشکر خاں رفاقت او نکردہ بود در راہ را با وی غفغ آغاز کرد کار
 بد انجام رسید کہ بلور آں عامل کشتہ شد و در وبال این قتل با او مواخذہ کردند و در ہین مواخذہ ہم رسید محمد
 وارث ذکر کرد کہ مر اسفر سے پیش آمد بجناب ایشان رجوع کروم بشارت عافیت دادند اتفاقاً در آن سفر
 شبہ قطع الطریق ہجوم کردند و خوف ہلاک ستولی شد بجناب ایشان متوجہ شدم در آن حالت مرا عشاء گرفت
 ایشان را در نام دیدم کہ میفرمایند فلانے ترا کہ من کرده است بر خیز و برو و در حد و لد کہ قسمی است از
 حلاوت مرا عافیت فرمودند آنرا در صبح قوطہ نگاہ داشتم چون بیدار شدم آں دو عدد را بنیہ یافتم بر خواستم سوار
 شدم و راہ خود گذر فتم ہمہ قطع طریق از من مافل ماندند و چکس متعزز نشد آں لذوہ تھا با سن ماند چون
 ایشان ازین عالم انتقال کردند آنرا بخوردم عجزہ را از مخلصات ایشان بعد وفات ایشان تپ لرزہ
 ور گرفت و بنیات نزار گشت شبی ہوشیدم آب و پوشیدم لحاف متحاج شد و طاقت آن نہ داشت
 کسی حاضر نبود ایشان تشل شدند و آب دادند و لحاف پوشانیدند آن گاہ غائب شدند وقتی کہ شاہ عالم و علم
 با ہم سے جنگیدند یکی از مخلصین بخدمت حضرت ایشان عرضیدہ نوشت کہ ازین ہر دو فتح ہر کہ مقدر باشد
 تسلیم فرمایند تاز فبق او شوم تبصریح نوشتند کہ فتح شاہ عالم راست صحنان نظر آورد چون نگار ناکیاں کہ
 اتباع کردہ بودند اکثر بلبلان این نوحی را بدان کردند اہل قریہ ہمہ مضطرب گشتہ است مدعا دعا و ہتمہ نمودند فرمودند
 پیش ازین بہر خبر کہ می خواستیم ہمہ متعلق میشد حالاً ہمتی و قصد سے بنامندہ است کہ نہ پیر سے متعلق شود

اما انشا لا اله الا الله باسما او تعالی تسک باید نمود انگاه خواندن ختم خوابگان مشغول شدند و بعد فراغ فرمودند
 و عاصحاب گشت و حق سبحانه آن قوم را از جانب با باز گردانید و روزی چند بر نیامد که همین صورت واقع شد
 حضرت ایشان چون در حق کسی بنظر قبول التفات میفرمودند زود بخیبت میرسید و حالات عجیبی روئید و با
 یکبارگی سکنه موضع شبلیه استوار توجیه و تاثیر نمودند یک نظر مبارک ایشان سید نور علی دسیدستانی
 و غیر هما جمعده کس بنمود افتادند و یکبارگی شیخ مانده از ساکنان قصبه لاور بخدمت ایشان آمد و گفت
 حضرت من برای ایشان توجیه و تاثیر آمده ام حضرت ایشان بوسه متوجه شدند از وقت اشراق تا وقت
 غروب بنحو افتاده بود و چون خورشید داوود و تهنیه ساختند نیز ستانه پیرفت بعد ویرسید چون بحال خود انداز
 پرسیدند گفت اگر ساعتی دیگر متوجه ماندم روح من از بدن مفارقت میکرد و سید عبدالرحیم رسید ما ششم بخدمت
 ایشان رسیدند و از جهت بیعت و صحبت ارتباط پیدا کردند تا تاثیر صحبت ایشان در هر یک کلماتی عجیب
 ساریت کرد و سید عبدالرحیم اکشف خاطر و کشف قبور حاصل شد بهر قبری که رسیدند حقیقت او بگفتی
 یکبارگی قریب کما تولى گفت می بینم که شعله از زمین برآمده است و آسمان پیوسته چون بقبر رسید
 گفت شعله ازین قبر برنی آمد چون تفحص کردند صاحب آن قبر بظلم و فسق متصف بود و بسا بود که بشخصه مقابل
 شدی و مکتون خاطر او بگفتی رفته رفته از عقل گرفته شد و مجدوب الحور میگردد و مادرش بخدمت حضرت ایشان
 الحاح تمام کرد فرمودند باید که مدتی در حضور ما باشد و او را مدتی در نظر مبارک ایشان داشتند در چند روز
 بافاقت آمد و سید باشم هر که اجنبی ضبط کرده و در نظروى آورده کنجی میگرفت عالمها بسبب نظر او از
 آسیب جن خلاص می یافتند رفته رفته او را نیز جذب واقع شد بصحرا و بیابان میگشت گونید شیبی بتکیه
 فقیرى هند که تقدیر نمود بود رسید او صحرا کرد بهر غریب آواز مودر چه هاشک بر سنگ نریا شنیده میشد
 رے هیچ التفات نکرد بعد از آن دینے شکل گما و بنشین پر میب تشل شد و بروی حمله کرد و سستی تمام
 حق سبکفت و بسوی و س میگردد و ساعتی هبا بنشور اگشت چهل هند و این واقعه مشاهه که در مسلمان
 شد یکبارگی شخصه عبدالسجان نام بالمشکل پیوست تهرنی فرمودند یک نوع توحید بروی منکشف شد
 دیوانه وار بکوب و بازاری گشت و همه چیز را فدا می گفت و از همه آداب شرعی و عرفیه برآمد و ما از نمیستی تنگ

آمدند و او را بگردن نظر مبارک ایشان آوردند آنهمه کیفیت را جذب فرمودند بافاقت آمد سید خبایث اللہ ساکن
 سنبلہیہ را توجہ ایشان در اندک زمانی کشف خصیای حاصل شد گویند یکبارے ہمسار بود حضرت ایشان
 بیادوت اورقند اور از وقت سوار شدن تا بخانہ اور سیدین ہمد احوال نکشف شد گویند یکم سے بنید چون سوار
 شدند گفت حال سوار شدند آنگاہ گفت حال افلاں جا رسید بعد از ان گفت حال ابشہر ما آمدند پاران زود
 باستقبال روید بعد از ان گفت حال بردروانہ ما آمدند منشا نید سید ملتان بی صحبت ایشان پیوست
 قیمت عجیب اور حاصل شد شور و شغب خلیق احساس نیکو در تو حید بروے غالب آمد کسی از وی مثال
 تو حید پرسید گفت از ریگ سبوی پر کردند آب در ان ریگ ریختند ہر جزو آب در ہر جزو ریگ سرایت
 کرد محمد محسن با ایشان پیوست در اندک زمانے با گاہی شرف شد و حضرت ہمد دست بروے غالب آمد
 ایشان محمد جعفر را بروی مقید ساختند تا نماز از وی فوت نشود بعد چند روز ان سکر قدرے افاقت دست
 اور بعد از ان در اندک مدت توجہ محمد محسن بجای رسید کہ مردی بجهت زنے متلاشد و دیوانہ وار گریاں گریاں گشت
 بعضی پاران بوی گفتند خیف باشد کہ انہم در دست بروی محمد محسن نزدیک خودش خواند و یک دو ساعت بروے
 توجہ شد نظرہ آن محبت بکلید زایل گشت و محبت آسمی بجایش نشست عبدالمادی نام مردی سکر سماع و وجد در
 خانقاہ ایشان نزول کرد ایشان اتفاقاً روزے در مجلس سماع مدعو شدند اتنا راہ بوجہ طیب با وی فرمودند
 گاہے وجد کردہ گفت نہ فرمودند منجواھی کہ وجد کنی استبنا کرد وقت سماع بسوئے و نظر بڑا شد و در و
 تھرقی کردند حرکات ستانہ ازو سے ظاہر شدن گرفت و ساعت بساعت زیادہ پیشد و روز ہچمان پنجو
 اند نہونام مردے از ساخان جہاں آباد با ایشان پیوست بروی توجہ شدند پنجو گشت در ان اشارہ کہ
 برے نظرے کردتا شرمیشہ بالجمہ تصرفات و توجہات ایشان حد سے و احصائی نہار و القلیل الخیر عن
 کثیر و الغرفۃ بنبی عن الہی الکبیر توفی الشیخ فی الیوم الثامن جمادی الاولی سنۃ خمس و عشرين من
 القرآن الثانی عشر رضی اللہ عنہ وارضاه و الحقنا بہ +

سبزی از احوال تہا خزین شایخ خزین محترمین قدس اللہ تعالیٰ عنہم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي جعل الحرمين خير بلادة واسكن فيهما في كل قرن صفوة

عبادة وصلی الله علی سیدنا محمد وعلیه واهله وصحبه اجمعین اما بعد میگویذ فقیر ولی الله عنی عن ایں کلمه چند است سنی بانسان بعین فی شاخ الحرمین در ذکر بعض مشایخ صوفیه و علمای محدثین از اصل خزانه شریفین که سلسله خرقه صوفیه و اسناد حدیث ایں فقیر را بواسطه ایشان رسیده است جزا هم الله تعالی عنی خیر الخیراء *

ذکر مشایخ احمد شناسی

دے سپر علی بن عبدالقدوس بن محمد عباس شناسی است آبا اگر امیش از کبار اولیا بودند شیخ عبد الوہاب
 شعراوی پاره از احوال ایشان نوشتہ جامع بود در علم شریعت و تحقیق علم حدیث از شمس علی و از والد خود
 و از سید غنیمت و از شیخ محمد بن ابی الحسن بکرے روایت کرده و از والد خود خرقه پوشید بعد آن صحبت سید
 بسنتہ اللہ را لازم گرفت و از دست دے خرقه پوشیدہ و از صحبت وی بدرجات عالیہ رسید و خلیفہ
 شد در تربیت سالکین از دے آمد کہ گفت لوکان الشعراوی حیلاما و سبعة الا اتباعی دے کہ گفتہ
 عهد نا حفظ وان لم یحفظ کاتب حروف گوید قبول بیعت را در عرف تاخرین اصل حرمین اخذ نمود گویند
 یعنی ہر کہ مشایخ صوفیہ بیعت او قبول کردند بکہ مشایخ آن طریقہ چہ اچھا و چہ اسوات شامل حال دنی می شود
 دے گفت لا یدخل النار من رانی و رای من رانی الی یوم القیمۃ گویند روزے در حجرہ خود نغمہ بود کہ
 وزخی را دید کہ برد پوار حجرہ میرود بکلم شرع خواست کہ اورا بختہ و شہود و وحدت ایں داعیہ را مفہم ساخت باز
 خواست کہ اورا بختہ از شہود و وحدت آن داعیہ را مفہم ساخت بالجملہ بیان ایں دو خطرہ متروک شد و تاخر
 امثال شرع را صمیم ساخته نگے بجانب او انداخت آن سنگ خطا شد و وزغ بگوشمت بسیار خوش وقت
 شد و گفت الحمد لله الذی جمع لنا بین الامرین شیخ احمد قشاشی عقب ایں حکایت گفت اگر آنجا من
 می بودم بیچ توقف نیکردم و سر آن وزغ را بسنگ میگویم کاتب حروف گوید مراد قشاشی آنست کہ وحدت
 در حقیقت بوجہی واقع است کہ با کثرت و احکام آن شیخ متغنی نزد گوآب و ناسمہ در وجود یکی باشند اما چوں ہر
 یکی نوار فضیعی خاص شد و فلما استعداوی خاص آمد آب از آتش معدوم شود و آتش از آب نطفے میگرد

حکم شرع در ضبط احکام این کثرت است و شهود کامل آنست که آن حدت کثرت را فراموش نکند و نه کثرت
و حدت را سه چونکه بیریگی اسیر رنگ شد موسوی با عیسوی و رنگ شد توفی سنه ثمان و هشتاد

بعد الف و دفن بالیقع * ذکر شیخ احمد قشاشی

وی پسر محمد بن یونس القشاشی الملقب بعبد البنی ابن ایشخ احمد الدجانی است و عاقله بنفیف جیم قریه است
از قره بیت المقدس شیخ احمد دجانی از انجاست بسیار بزرگ بود شیخ عبدالوهاب در طبقات ترجمه وی
نوشته و شیخ یونس را عبده بنی ازان گویند که مردمان را بفرودگفتی تا در مسجد نشیند و بر نبی صلی الله علیه و آله و سلم
فرستاد قشاشی ازان گویند که برای ستر و اتقاد در مدینه قشاشه فروشی کرد و قشاشه سقط متلع را گویند چون
رواها و با پوش کهنه و مانند آن و محمد منی نیز عالم بود و صلح و شیخ احمد قشاشی امام بود در علم تحقیق و شریعت
چون در حقائق سخن گفتی آیات و احادیث آنرا بر من ساختی صحبت بسیار شایخ دریافت خرقد از والد خود پوشید
و خرقد کار و سب بر دست شیخ احمد شناساوی شد و خود را بوی منسوب کردی گویند شیخ احمد قشاشی بیاعت رفته
بود با شایخ صوفیه را در یاد چون بازگشت و بجهه رسید درخواست او را نمودند که شیخ احمد شناساوی استاده
است و منی از ذکر و سیلان میکند و پائے و جاهمائی او متعلق شده اند چون بیدار شد دانست که شیخ
بمرتبه تکمیل رسیده لیکن کسی فرزند معنوی و سب پیدا نشده بسوی و سب مبادرت کرد شناساوی چون او را
دید گفت مرحبا بمن جابر القیس شناسا و غیر گویند که و سب شبه بنیاب دید که شیخ حمی الدین بن عربی او را
خرقد پوشانید و خواهر خود در عقد و سب آورد دانست که ویرا معرفت و حدت و خود درست شده است
و خواهر شیخ ابن عربی است بطریق قشاشی یافته شده الذی یتحقق وجدانه ان ینجمه الخاصه مرتبه
الهیة ینزل بها کل احد لها حسب و قته و زمانه غیر منقطعاً ابداً الابد الی ان لا یبقی علی وجه
الارض من یقول الله الله لعدم مخلوق الا الهیة عن القائمین بها حتی یصیر القائم بها بصر
الحافظ المرتبه العبد دیمای قبله و بعداً با نقاسه تتم المصلح و تقضی الحاجات و انهم الف الف فی
عید هم ماد الی واحد و بلاحد و قد تحققتنا بذلك حقا و نزلنا ه منازل صدقاً فافمن تعنی

فان منى ومن عصافى فانك غفور رحيم ومن رايته من مشايخي من اهل الختمية المذكورة سندا
متصلا منا اليه من غير انقطاع باذن الله تعالى خمسة النفس سادسهم كلهم لارجما بالغيب انهي
وزير كونيده وراجبتي از حاجت خود كا غذا پاره نوشت كه يا رسول الله صلى الله عليه وسلم عليك انت اقرب
الي مني امر هذا فيمن قربك مني وان بعدت الا ما شفعت في ذني فضلا حتى كلها الدنيوية والاخروية
لي ومن احب امين بعد از ان شبش ماه سيد محمد بن علوي بوي نوشت رايه النبي صلى الله عليه وسلم يقول
بي سلم لي على احمد القشاشي ولبشر بالشفاعة وفردا آن روز آمده گفت رايه النبي صلى الله عليه وسلم
ثانيا سمعت يقول سلم لي على احمد القشاشي وقبل له انه جليسي في الفردوس كونيده چون ذكر تعامات
در میان آدمي شيخ احمد گفتي نحن لا مقام لنا الا من اهل يثرب وقال الله تعالى يا اهل يثرب لا مقام
لكم كواياتارت سيكرو بمقام بي نشانه وآنكه وي بر قدم حضرت خاتمتهاست صلى الله عليه وآله وسلم از عجايب
روزگار نشاشي بي آنت قرآن تبهام در تمام حضرت پيغامبر صلى الله عليه وسلم خوانده بود همچنين قدمه نما ويزنه
بايكه شيخ ابراهيم منقول است كه روزي قشاشي در مجلس دينديت ذكر كرد كه ما على احد كرميكون في بيتك محل محل
ثلاثة همذ انما سمعنا من قدامك لم نر غيرك انما هو اذ او سمع كرميكون باش بعد از ان قدامك كرميكون كرميكون كرميكون
قشاشي برين خاطر مشرف شد وگفت كرميكون احمد بن ابي سعيد والثاني ابا الحسن والثالث ابا الهيثم مرتبه همين مرتبه
مشفق شد هم از شيخ ابراهيم منقول است كه قشاشي روزي بر خاطر من سخن گفت بدل من خطور كرد كه كاش
اين معالمة پيش از من وقت بودي شيخ بن التفات نكرو و فرمود لو شاء الله ما لوتنه عليك ولا ادركتم
به و مثل اين اشرفات و تصرفات از قشاشي بسيار روايت كرده اند بالجملة سيرت قشاشي آن بود كه نه بر نبط
تعمها زمانه بودي و نه بر وضع زاهد متمشقه بلكه بر طريقه توسطه و بي تخلفي كه نج ستم همانست و هرگز بخانه امر
نهفتي و اگر ايشان زيارت دسي آمدندي خوش عوسي به شاشت ملقي كردي و بقدر منزلت هر كي معالمة
فرمودي و كريم قوم را بر يد اكرم مخصوص كردي و امر معروف بنمايدين ادا كردي و زياران خود را از نصيحت تمام
نگذاشتي شيخ عيسى مغربي گفت ما خرجت من عند القشاشي قط الا والديا في عيني احقر من كل حقير نفسي
اول من كل ذليل ولو تكررت دخولي عليه مرات ثلثي ورحمة الله تاسع عشر من ذوالحجة سنة احدى في

دكر
نيكيد
ساجد
فداو
رادر
نكنه
مريض
رايت
نرس
اشرا
بفر
نند
نپود
س
ر
شده
نا
سج
ابراهيم
شي

ذکر سید عبدالرحمن الایوری الشہید بالمحجوب رحمہ اللہ

دین شہیکہ ولادت سے درکناسہ ازہلا و مغرب بودہ است و در مغرب مصر و روم و شام سیاحت کرد
 بعد از آن بحرین سالماجاورت نمودہ بعد از آن ہمین رفت برای زیارت اولیاد آنجا زیرا کہ میگوید بلین
 بیت فیہ اولیاء کما یبنت فی الارض البقل و او را با ایشان وقایع عجیبہ و معجزات رنگین پیش آمد بعد از آن
 کہ با نام در محل اقامت انداخت اہل مکہ از وسعے استفیہ شدند و خرقد پوشیدند و از وسعے کرامات بسیار
 دیدت کنند نتیجہ زمین العابدین شامعی مفتی مدینہ را شنیدیم کہ از پدر خود نقل کرد و وسعے خادم سید محمد معتقد
 بود کہ شریف الشرفا کہ حاضر و رتے پیش آمد سید عبدالرحمن محجوب رجوع کرد و دعانخواست سید ساعتی شہید
 فکر انداخت بعد از آن فرمود کہ در قلاں محلہ از محلات مکہ غانہ است کذا و کذا صاحب بیت المال باید کہ
 از آنجا قدر سے کہ شریف را لا بدست بگیرد و باقی ہمانجا با احتیاط بگذارد فی الحال رقتند خانہ ہماں صفت
 یا تختہ و از آنجا بہت ہزار او کما قال برداشتند و بر صندوق مہر نمازند و بسید آوردند شریف را و او تا در آن
 ضرورت خرج کند وقت دیگر شریف خواست کہ باقی را نیز در تصرف آوردنہ خانہ را یافت و نہ آن مال
 حیران شدند و از سید سر آن پرسیدند فرمود شخصی از عجایب نبی ایرانیان در بلاد خویش برود و اورا میچکس
 وارث نبود تصرفی کردم کہ خانہ او بکہ پیداشد از آنجا کہ تہذیب و کفر تہذیب بجمع حاجت بجائی خویش رفت گویند وی زہرا
 فرسیدے اچہن ملوان رفت سیدے آنچہ خادم خود را در نام بقدم سید فراد و گفت فراد استقبال
 و تنظیم وسعے بجای خادم باستقبال بیرون شہر رفت ہر چند شخص کہ عنیافت و نو سید شدہ باز آمدید کہ سید قبہ
 تہرنتشہ و دروازہ بند بود و کلیدان بدست خادم شیخ ابو طاهر ذکر سے کردند کہ یکبار شیخ ابراہیم اقبسی پیداش
 شش ماہ پیوستہ میگرفت و چکس سبب آن نمیدانست چوں موسم حج رسید بعضی تلامذہ وسعے از شام در
 قافلہ حج آمدند براسے وسعے از شیخ قشاشی اذن خواستند تا بیخ رود شیخ قشاشی اذن داد چوں عبدالرحمن برادر
 شیخ ابراہیم خواست کہ کتابہارا از بجائی نشستن شیخ ابراہیم بردارد زیرا کہ کتابہا کاغذ پارہ یافت بخط شیخ
 قشاشی یا ابراہیم قداغرقنا نصفک فان لم ترجمہ اعرفنا کلاک انکاد و نشند سبب یکبار بیت چوں شیخ

ایر ایهم بکرم رسید و بر سید عبدالرحمن محبوب داخل شد سید برسم گلاب آب بر شیخ ایر ایهم پاشیدن شروع کرد زیرا
 که محرم بود و ممنوع از استعمال طیب متعارن آب انداختن قبض شیخ ایر ایهم تفع میشد تا آنکه بحال الصلی خود باز آمد
 گویا صلح بود که سید در میان قشاشی و شیخ ایر ایهم آورد و همچنانکه سید بحالات باطنه متصف بود و کمالات
 ظاهره نیز بود کمال داشت در کرم وجود بنظر بود برآمده و صبح و شام جماعت کثیره حاضر می شدند و وی
 با همه بر بشارت و خوش خلقی پیش آمد و از اطراف دیدار اسلام ندور برائی و سعی آوردند همه آن را بر
 تقرب صرف میکرد و قریب و و صدتن را آزاد کرده بود و هر که با او نشست مفارقت دوست نداشتی بجهت عزت
 گفتار و نیک خلقی او و عاقل بود و قوی الفطرت هر که با وی ملاقات کردی اگر چه در موسم حج باشد او را بازمی
 شناخت هر که زیارت و سعی بقدر استعدادش بر وجه خیر دلالت میکرد و در دو تلاوت و استغفار
 و او را و هر که استعدادی بر مطالعه کلام صوفیه و اعتقاد ایشان خصوصاً شیخ اکبر ابن العربی قدس سره تحریر
 فرمودی و به تعلیم می نمود هر چند از حل که محبتش کردم محقق نشد اما از احتمال قریب است که نزدیک
 سماع روسته خود را به پوشید چون گرم میشد پروه از چهره می افکند انوار عجیب ظاهر میشد و اثر و
 مجلسیان در میگرفت باین معنی شیخ احمد علی اشاره کرده و الله اعلم

ذکر شمس الدین محمد بن العلاء البلیغ

حافظ حدیث بود و زمانه خود استاد مصر و حرمین و با خلاق مرضیه مثل تواضع وجوده فهم و تود و غیر آن
 متصف بود گویند در مبداحال شب قدر را دریافت و بعض آثار عجیب آن شب مشاهده نمود در وقت
 دعا کرد که باز خدا یا ما را نماند حافظ ابن حجر عسقلانی گرواں این معاصی مستجاب شد از و سعی آید گفت
 لا یولف احد تالیفا الا فی احد اقسام سبعة اما ان یولف فی شئی لم یسبق الیه تحفده او شئی ناقص
 تمامه او شئی مغلق بشرحه او طویل مختصره دون ان یخل من معانیه بشئی او شئی غمطه بر تنبه او شئی
 اختلافه مصنف بینه او شئی متفرق یجمعه و الاکان اضاعة الوقت صحیح بخاری و موطا و سایر کتب از
 سالم سوری و غیره روایت کرد و مسلمات صحیح دارود موطا و بخاری و بعض کتب دیگر تسلسل

مباح جمع حاصل کرده بود شیخ علی مغربی اسانید وی در رساله ضبط کرده و گویا اصل تبهات تا آخرین همان
 است مصداق قول حضرت پیرا بر صلی الله علیه و سلم نصر الله امر الله سمع منی الحدیث از جلاله و عظیته و بر
 تمام امر عجب داده شده بود شریف الشرف و باشوات و ذرا همه بوسه تبرک می جستند و از قول
 آن اشرف نمی توانستند بر تلاوت قرآن غلیم سوخت داشت توفی نسیح و سبعین و القابل بی است

ذکر شیخ علی الجعفری المغربي

زاده و منشا وی مغرب است قرآن و چند متن از علوم متعارفه همان جایا گرفت - بعد از آن بخوار
 رفت و بر جمله ای زیاده از ده سال صحبت داشت و نزدیک وی تبحر شد و از علماء قسطنطنیه و مصر و جزیر
 نیز روایت کرد و مکمل گفت سمع دار سخی مغلیه الا سانید بالجملیه یکی از علماء متیقین بود و نسیح استاد
 بود اصل حرمین امت و یکی از اوعیه حدیث و قراة سید عمر با حسن و تقی می گفتی من اراد ان ینظر الی
 شخص لا یشک فی و لایینه فیلینظر الی هذا و سید محمد بن علوی گفتی هر زوق زمانه از عمل بر حینه و مو اطبته
 حضور جماعت و کثرت طواف و صیام و قیام چیز عجب یرا روزی شده بود و متوسط بود و جمیع امور
 نه سالفه و رنگ داشت نه تسهل از تباط با مثل شیخ بسیار پیدا کرده بود اما اخرا ب شاذ لیه را لازم گرفت
 تا آخر عمر و آن طریق بر وی غلبه داشت سندے بلے امام ابی حنیفه تالیف کرده در اینجا عنقه متصله
 ذکر کرده در حدیث از انجا بطلان زعم کشائی که گویند که سلسله حدیث امروز متصل نمائده واضح میشود سنه
 ثمانین و الف برفت از دنیا

ذکر محمد بن محمد بن سلیمان المغربي

- حافظ حدیث بود و با نفع فنون علم و ریاست
 دین و دنیا هر دو جمع کرده بود در قدیمه داشت از جهت شیخ ابودین مغربی بحقیقت طریق تصحیح کتب
 حدیث و نسخه نبویه و اتفاق در معرفت آن بحرین وے آورده است استاد جمهور اصل حرمین بود و یکی
 از ثقات بتحرین گویند با سلام بول زنده بود آنجا شخصی نسخه نبویه می فروخت قدر شناسی و حرص علم
 و یرا بر آن داشت که مبلغ کثیر قریب هزار شخص صرف کرد و آن را بدست آورد و بدل نسخه شغفه تمام

داشت گویند یکبار در مسجد الحرام میل آمد و خوف غرق بر اهل آن جا مستولی شد محمد بن سلیمان زود نسخه بنویس بر سر نهایی
 و بطواف مشغول شد تا اگر ویرانها گاه در حسن احوال باشد این فقیر زیارت این نسخه کرده است و غیره در این نسخه
 خوانده شیخ تاج الدین قلعی میگفت که چنانکه شیخ محمد بن سلیمان علم روایت بحال داشت صناعات مجیدیه علوم پیوسته
 غریبه نیز میدانت و مصداق قول حضرت حق تعالی و زاده بطله فی العلم و الجسم اقاده بود و عقل معاش نیز شیخ
 بر کمال داشت با فضل و عقده که مظهر بود افتاد و حاسدان راه یافتند و شد آنچه شد و الله اعلم این فقیر است
 محمد و قد الله این شیخ مذکور اجازت جمیع مرویات والدش حاصل کرده بحق اخذ من والده قراة و سماعا و دیدم
 اجازة و نیز موطا می بنی بنی تمامه برایشان خواندم بحق سمعنا من جميعه من الشيخ حسن العجمي غیره من نوادرم

المشائخ و لهم الله +

دکتر شیخ ابراهیم کردی

قدس سره عالم بود و عارف در فنون علم از فقه شافعی و حدیث و عربیه و نقلیه
 حاصلین ید طولی داشت و در هر یک تصانیف دارد و در بلاد خویش تحصیل علم کرده بدندان بقصد حج بیرون آمد
 دو سال کما بیش در بغداد ساکن شد و بر قبر سید عبدالقادر قدس سره متوجه میشد و ذوق این راه از آنجا
 پیدا کرد و چند سال بنشام ماند و بصر بگذشته بجزین آمد و نقاشی ملاقات کرد ویرا با نقاشی و نقاشی را
 با دست خصومتی عجیب پیدا شد و از وی حدیث روایت کرد و خرخره پوشید و در صحبت وی بحالات طایفه
 تنقی کرد زبان فارسی و کردی و ترکی و عربی همه میدانست و بتوجه حسن و بجز علم وزهد و تواضع و صبر و علم
 متصف بود گویند در ایام اقامت شام بقبر شیخ محی الدین بن عربی متوجه شد تا مطلع شود بر آنکه غرم سفر
 در آن وقت کند یا نه شیخ را دید که غبار از پا پوش او دو سه کند دانست که با قامت میفرمایند شیخ ابوطاهر
 میگفتند در ایام نزول حج مصره بدمینه شرف شیخ ابراهیم با اصحاب و احباب خویش خواست که بملاقات
 جامعه اهل مصر رود و گذرایشان بر قیامات افتاد که بنها و لعب مشغول بودند سید محمد برزنجی که یکی از اجلاء
 تلامذه شیخ بود عصا برداشت و بر بنی منکر مشغول شد شیخ از آن کار منع کرد که درین هنگامه خوف فتنه
 متصوّر است سید محمد برزنجی فی الجمله پس مراجع داشت ازین منع بنیابت تشکل شد چون مجلس مقصود رسیدند
 یکی از قیامات در غار خود این بیت آغاز کرد شعرون شرع و اساطیر و غریب و بیرون عاشره و زینب و

نوار آمد
 نقلیه
 بیرون
 شیخ
 اس
 از
 وسط
 از
 مائ

علی و علی و او بیت بر قاعده محمود عرض نیست بروق عرف متاخر ایشان است چون شیخ ابراهیم رسید
 حال وی تغییر شده و روی خود را پوشید و گریستن آغاز کرد و در آن مجلس هر که صوت شیخ شنید باصورت او دید همه می
 گریستند رقیب القلب قابسی القلب هر یک سال و سید محمدرزایی نیز گریستن آمد و آن انکار همه از دل وی نداشت
 شد شیخ ابوطاهر که می کردند که استاد با دوشاه روم آنرا حمل آن دیار خوبه میگویند بزیارت مدینه منوره آمد و
 صحبت شیخ ابراهیم با جماعه کثیر از علماء و بالاصحیہ عظیم رسید و چون ملاقات شیخ دریافت گفت من در شام بدعتی آشکارا
 ریسم و در قلع و قمع آن سعی مینماید که شیخ فرمود آن بدعت چه بود گفت ذکر حجر در مساجد میکردند شیخ این آیت
 بر خواند من اظلم من نعم مساجد الله ان ینذکرها فیها اسماء و سعی فی خواها ما قیامه خوبه تغییر شد و بروی نبات
 و شوار آمد و بعضی نقول فقه که از فتاوی قاضیان ذخیر آن نوشتند بود از حجب بر آورده بدست شیخ و او شیخ فرمود
 که بتقلید من میگویند من متفکرم کسی محبت شما بر من لازم نیست و اگر از تحقیق سخن میگویند اینک گوی
 و میدان من عنقریب درین باب رساله جافله تحریر نمود و از شهادت آن خوبه اجوبه قاطعه ذکر فرمود و یاران شیخ از
 تغییر فرزند خوبه که در دولت عثمانیه پایه بلند داشت ملاحظه کردند و شیخ گفتند چندان مبالغه در رو مناسب نیست
 شیخ گفت از حق نتوان گذشت هر چه شود و گو شود با جمله آخر خوبه و اصحاب و سخنی نتوانستند گفت و سهوت
 مانند و کلمه الحق یحیی و لا یحیی بطور پیوست و نیز شیخ ابوطاهر ذکر می کردند که شیخ نجفی شادوی بحرین آمده بود
 در شیخ ابراهیم ملاقات کرده بعد از آن بروم رفت وزیر روم که متقدیم شیخ ابراهیم بود ویر گفت کیف وجدت
 شیخ شما مثلا ابراهیم گفت و جدته مجسمه از بزرگوار آمد و او از آن مجلس با نیت اخراج کرد بعد از آن واقعه نجفی شادوی
 در شیخ ابراهیم صدقوی افتاد و خواست که بقصد نندارد بحرین آید این قصیده را بسع شیخ رسانید نفرمود و بیجسته
 جالس الفیل و چون بطور رسید بیار شد و همان جا ازین عالم انتقال کرد و فی الجمله سیرت شیخ ابراهیم آن بود
 که از زعم متفق روزگار و متصوفه آن از بکره عماره و تطویل انکام و لباس صوفی و کاوک نیز از بود تیاب
 متوسطه و عماره منقار به و پشت صوفی منقطه و کوفیه لایه چنانکه عامل لیل حجاز عادت و از ندی پوشید و هرگز اطفا
 خود از حیثیت تصد در مجلس و تقدم در کلام و امثال آن نمیکرد و افاده وی اصحاب خود را بر بهیت سناطه و
 می بود میگفت اما هو کذا و کذا الیس تنهم من کذا و کذا و کذا و چون در سناطه وی کسی او فی امر محبت
 در طائف

کروے متوقف میشد تا آنکه بطریق تحقیق و انصاف رفیع آن اشکال کند عبد اللہ عیاشی گفت کہ کان مجلسہ روضۃ
 من ریاض الجنۃ چوں تقریر مسائل حکمت کردی البتہ تعاقب صوفیہ و ضمن آن ذکر کردی و ترجمہ کلام صوفیہ بر تحقیق
 آنها بیان فرمودی و گفتی هولاء الفلاسفة قاربوا عنورا علی الحق ولم یجتنبوا الیہ تاریخ وفات یکی از خطباء زاری
 اش ازین لفظ بر آورد و الله انا علی فراقک یا ابراهیم المحزون

و ذکر شیخ حسن عجمی رحمه اللہ یکے شیخ حدیث و جامع فنون علم دقایق در فضائمه و مخطوطه وجوده
 فهم بود اکثر صحبت و استفادہ سے با شیخ میلے مغربی است و با شیوخ بسیار مثل شیخ احمد قشاشی و شیخ محمد
 بن العلاء بابلی و شیخ زین العابدین ابن عبدالقادر طبریزی منقہ شافعیہ امام ایشان صحبت داشته در روایت کرده
 شیخ ابوطاہر ذکر سے کردند کہ شیخ حسن عجمی با شیخ نعمت اللہ قادری و غیر آن از صوفیہ ملاقات کرده بود و دعوت
 اسمائیر میدانت و نیز میگفتند کہ شیخ حسن ضعی بود اما در سفر جمع میکرد در میان ظهر و عصر و میان مغرب و عشاء
 و در حالت اقتداسورہ فاتحه میخواند و ما را بصیت میکرد کہ نسا خود را تنگ گیرید بعضی از خصم منیفہ ایشان را
 فرامید تا نماز تو انرا کردینے در سلسلہ نجاست قدر در ہم و مثل آن کاتب حروف گوید عرض آنت کہ با وجود این
 ہمہ عالم التزام ندب مین در جمیع امور لازم نمیدانت و تلیف جبار میداشت بے ملاحظہ آنکہ حقیقت متذکر بود
 فرقی بین تحقیق شود یا نہ و اللہ اعلم و نیز می گفتند کہ لم یکن سیدی حصن العجمی مجبیل و کانت فی حینہ فہنہ
 و کان مع ذلک اذا اولی الدینت رای علی فوجہ الا نوار و صائدک اجمل من رای فی الدنیاء ذلک سر قولہ صلی اللہ
 علیہ و سلم نصر اللہ عبد الحکیم است اسانید خود در رسالہ ضبط کرده از انجا قوت تجر سے معلوم توان کرد
 میگفت یقول الناس ولد العالم نصف العالم و صد قوافان العالم له نصفان عالم لو لیس لولحد منها
 معنی کما تم قالوا ولد العالم لامعنه له ہر سال در ماہ ربیع زیارت مدینہ مشرف می آمد و در مسجد نبوی علی صہبہ
 الصلوٰۃ و التسلیات یک کتاب از کتب مستطریق سر و ختم میکرد و اصل مدینہ از وسے روایت میکردند و
 قاری وسے شیخ ابوطاہر سے بود و اگر دیگر سے قراوت کہ نے خوش نمیشد باید دانست کہ درس کتب مشہور
 را نزد یک علما و عرین سہ طریق است یکی طریق سر و کہ شیخ مسیح یا قاری وسے تلاوت کتاب کند بے تضر
 مباحثہ لغویہ و فنیہ و اسماء رجال و غیر آن دیگر طریق بحث و حل کہ بعد تلاوت یک حدیث بہ لفظ غریب و

العارفين
 بوعیص
 متوسط
 علی بہا
 استعمال
 سلسلہ
 تخرین
 بنوعی
 گردن
 در علم
 اورا
 س و اللہ
 با تحقیق
 ان اللہ
 بعض
 مال
 ت خائف
 یم اذ
 بنے
 نہ ش
 سے
 نائف

تلیف

کیسب عویص واسم قلیل الوقوع از اسماء اسناد و سول ظاهر الورد و مسئله منصوص علیہا توقف کند و آنرا بر
 کلام متوسط حل نماید و انگاہ پیش رود و علی ہذا القیاس بیچم طریق اسحاق و تعلق کہ برہر کلمہ ما لھا و علیہا و
 ما یخلق بہا بسیار ذکر کند مثلاً در کلمہ غریبہ و ترکیب عویص شواہد ان از کلام شعر و ادوات کلمہ در استتقاق و
 حال استعمال وی ذکر کند و در اسماء الرجال احوال این قوم و سیرت ایشان بیان نماید و مسائل فقہیہ را
 بر آن مسئلہ منصوص علیہا تخریج نماید و باونی مناسبتہ قصص عجیبہ و حکایات غریبہ بگوید تا بچہ بدین ماند از علماء
 برین محترمین این بہرست وضع دیدہ شد فقہار شیخ حسن عجمی و احمد قطان و شیخ ابوطاہر و غیر ایشان طریقہ سوز
 نسبتہ خواص متبحرین تازہ و دسماع حدیث و سلسلہ روایت درست کنند و باقی مباحث را بر شروع حوالہ
 سے کردند زیرا کہ ضبط حدیث امروزہ در آن برتبغ شروع است و نسبتہ بتیزین و اہل توسط طریقہ بحث تا
 آنچه در علم حدیث ضروری است احاطہ کنند و فائدہ گیرند و این صورت غالباً شرحی از شروع و نظر میدارند
 و بدان در اثنا بحث رجوع میکنند آنما طریقہ ثالثہ طریقہ قصاص است کہ قصد از ان اطراف فضیلت و علم است
 بنیر آن واللہ اعلم و روایت تحصیل علم و در ذیل این کلمات باید دانست کہ اشتغال محدث باحوال رجال
 شد بدین تعقیب اسماء انہما و معرفتہ و ثلوق نشان خصوصاً در صحیحین و مثل آن و بتاویل لفظ لیس منامن فعل کذا
 لفظ شان اللہ قبل وجہہما و انذال و بفروع فقہیہ و بیان اختلاف مذاہب فقہا و توفیق در اختلاف آیات
 و توجہ بعض احادیث بر بعض از اسحاق و تعلق است و او اہل ائمہ مرحومہ بدین امور مشغول نبودند آری فقہیان
 از کلمات درین امر غرض سے کنند امروزہ بران حاجت نماندہ است واللہ اعلم شیخ حسن نسبتہ مشائخ خود
 بنایت خافض النجاشی لکن الجانب بودی و در مرعات خواطر ایشان غایت سعی بجای آوردی وی گفت کہ از شیخ
 پرسیدم اذاکان الانسان شیخ فهل لہ ان یدخل علی شیخ آخر گفت الاب و احد والاعمام شی کی کتاب حروف
 گوید یعنی این کلام آنست کہ قدر شیخ اول کہ سبب وی از بضیہ بشریت خروج کردہ یاد و علم ظاہر جریح شدہ
 نسبتہ مشائخ دیگر کہ از ایشان فوائد دیگر خارجہ از اہل خروج از بضیہ بشریہ یاد و تجربہ در علم باقیمتہ باید دانست و
 باوسے سببی کہ مناسب و الذاست باید کرد و با دیگران معاملہ امام شیخ حسن در آخر عمر سکنی کہ متوقف شدہ
 در طائف گوشہ نشینی اختیار کرد و گفت لیس مکتبہ من لیس لیبہ و ہم در طائف متوفی شدہ و قریب تر تبران جہاں

مدون گشت سنه ثلثه عشر بعد الف والمائيه

ذکر شیخ احمد نخعی

جان بود میان علم ظاهر و باطن و صحبت بسیار سے از مشایخ طریقت علما و سادات
 دریافتہ بود خرقہ از سید عبدالرحمن محبوب و سید محمد زینی سید عبداللہ ستاف و سید کلان میر محمود بلخی و
 غیر ایشان وارد و حدیث از محمد بن الطاهر الباطنی شیخ عیسیٰ مغربی و طبقہ ایشان روایت کرده و تسلسل در
 سماع بخاری و موطا حاصل نمود و از باب مشایخ طریقیہ بسیار داشت از اول نشو و نما بصلاح و محبتہ علم و
 علماء و التزام صحبت ایشان و تحقیق و مشایخ صوفیہ و تقویت بر اعمال اشغال ایشان تصنف بود و با کثرت مشایخ
 حرمین و واردین بحرین صحبت مستوفی داشته باجمہ کی از اعیان مکہ معظمہ مشہور برکت و استجابت دعوت
 بود شیخ عبدالرحمن نخعی ولد شیخ احمد نخعی ذکر کرد کہ پدر شیخ احمد نخعی را فرزند زنده نمی ماند و ازین راه بسیار مخزون
 سے بود چون شیخ احمد متولد شد بر لے و سے از اہل اللہ استمداد عاقد عاقد و از ایشان استمداد و طلب بہت
 سے نمود و در اہم جہہ بخدمت شیخ تاج سہیلی سے فرستاد و اتفاقاً روزی شیخ تاج تامل کرد و بدست غلامی کہ بہر
 و سے بود گفتہ فرستاد ہذا للطفل لیس منک بل هو افضل و اسعد منک غیر انہ لیس لدن العز الا
 الشئ القلیل چون غلام بمولی خود رسید و حقیقت حال باز گفت مولی او را باز گردانید و گفت از جانب من
 در خدمت شیخ التماس کن یا سید سے انی اعطیت عمری ہذا للطفل والی استشفع بک فی ہذا الامر چون
 ایں پیغام شنید متوجہ شد و بعد ساعتی خبر داد کہ آن نیت مقبول شد از نزدیک خویش سہ ماہ غمایت کرد تا
 درال مدت استعداد سفر آخرت کند پدر شیخ احمد بہماں میجا و از عالم فانی انتقال کرد و شیخ احمد نوہ سال عمر یافت
 و نیز شیخ عبدالرحمن ولد شیخ احمد نخعی ذکر کرد کہ وکیل والد خود در محالمت و استقراض من بودم چون شیخ را عمر
 آخر شد و ضعف غالب آمد روز سے در خدمت و سے از جہہ مطالبہ اہل یوں شکایت کردم و گفتہ می ترسم
 ناگاہ حادثہ پیدا شود و ہمہ آں دیون و بر عہدہ من شوند و اقرار بن این و کالت مرا سبزیلند شیخ فرمود
 ازین براہ بر خاطر خود شدہ را راہ مدہ آسید وارم کہ نمیرم تا آنکہ جمیع دیوں من ادا شود و گمان من آنست کہ
 شب سے کہ بیج دین بزرگ من نباشد آن شب آخر عمر من باشد بعد از آن نزدیکے فات از آنجا کہ متوقع نبود و ا
 دین و سے حاصل شد و شب سے کہ مذموی از دیون فارغ شد آخر شب بود از شہداء دنیا شیخ احمد نخعی گفت

شیخ سن در طریقه خلوتیه شیخ عیسی بن کنان خلوتی چون ملاجرات طریقه خلوتیه و او را خلیفه خود ساخت بکه
 نظریه باخلوتیاں ہمہ پیش من جمع شوند و بر ضعی کہ مقرر این طائفه است بعد نماز تجرد با در او مشغول شوند و این
 شیخ بر خاطر سن بنیاد ترویج آمد زیرا کہ میل دل من بکلی طریقه نقشبندیہ بود و مخالف شیخ نیز نمی توانستم کرو
 جانب حضرت خاتمه علی صاحبها الصلوات و التسلیمات توجه کردم و در آن سال زیارت روضه مقدسه
 شرف شدم روز جمعہ قبل از نماز صبحہ جناب آنحضرت راضی اللہ علیہ وسلم دیدم گو یا در زیارت عثمانیہ باطلفا
 بہ حاضر اند باں جانب مبادرت کردم و قبیل یہ شریفیہ و ایدے خلفاء کرام بترتیب شرف شدم بعد از
 حضرت صلی اللہ علیہ وسلم دست مرا گرفتند و بر سجاده جدیدہ کہ نزدیک اس بقبر شریف محاذی صف اول
 فروش است آوردند و فرمودند ہذا سجادۃ الشیخ تاج اجلس علیہا و انتم کہ اشارت بطریقه نقشبندیہ است

و اجازت است در آن طریقه *

ذکر شیخ عبداللہ بن سالم البصری ثم الملکی

احیاء بسیاری از کتب حدیث کہ در آنجا
 است امام احمد کہ نزدیک بود کہ برو جراض آنجا کاملہ از آن یافتہ نشود وی از مصر عراق و شام از خزانہ
 قدیم اطراف و اجزاء آن جمع کرد و از انہم نسخہ نوشت و آن را صحیح کرد و اصل ساخت و از کتب ستہ نیز مہول
 صحیح ساخت و از نسخہ بنویسہ بخط خود فرعی نوشت بہتر از اصل و بر بخاری شری داروسے نصیحا السارے کہ
 بسبب ضعف پیری تمام آن نتوانست کرد و ہمہ عمر بروایت کتب حدیث سر داد و بخاندانید با بچہ کجھت
 حافظہ دریں زمانہ متاخر وے بود تفصیل این اجمال شرح این مقال آنست کہ ضبط کہ وصحت حدیث
 ہنوز است آزاد است مرحومہ سہ حال گذشتہ است حال اول آن بود کہ در زمان ہجرت و تابعین احادیث
 یاد میباشند و ضبط آن وقت در جوت حفظ بود و حال دوم آنکہ در زمان تبع تابعین و اوائل محدثین تا
 بہتہ سابقہ و نامنہ آن را می نوشتند و ضبط آن وقت در بین جبط و احتیاط در لفظ و حرکات سکات
 و تصور پر حرف و مقابلہ بر اصول صحیحہ و حفظ کتاب احوال طاریہ مثل آن و حال سیوم آنست کہ حفاظہ
 حدیث در اسماء رجال و غریب و ضبط الفاظ مشککہ آن تصانیف ساختند و شروع مفضلہ نوشتند و
 در اینجا بآنچه تعرض سے کردند پس اجمال ضبط آنست کہ کسی آن تصانیف و شروع را در نظر داشتہ بر حسب

آن روایت کند لهذا اصل حدیث الحال تساهل کردند و آنچه قدما در آن تشدد میکردند چنانکه متوسطین تساهل کردند و حفظ و اکتفا کردند بر حفظ و لذت ایشان شد در ایشان وجبات و اجازة مجردة مثل آن بخلاف طبقات ستم جاهل آنکه این قسم ضبط نزدیک شیخ عبداللہ بر وجه کمال بود و سبب تقاریر این سلسلہ می شد از ابتداء صحبت ستم علم و علما بزصلاح و ورع پیشہ مرصید و سے بود هر روز ده سیپاره از قرآن خواندی چون پیر شد آنچه می توانست میخواند و هیچ وقت خالی نبود سے از درس یا تلاوت یا نماز یا سخن ضروری شنیدم که چون شیخ سالم پسر شیخ عبداللہ در سرب کار شریف الشرفاء را خدمت کرد و اکبر هم شیخ عبداللہ آن بود که در طعام شیخ سالم مخلوط نشود و نم لعل و توابان و یا انوار کبیر میخ بخاری را در جوف کعبه مظلوم ختم کرد و یکبار چون ترمیم کعبه میکردند و دیگر بار چون دروازه اش درست میساختند آنرا بباری و سند امام احمد بن حنبل را بعد تصحیح و جمع آن نزدیک سر مبارک حضرت پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم از مسجد شریف در پنجاه و شش روز خواند عمرے طویل یافت و آنهمه در مصیبات الهی گذشت تا آخر عمر بوقوع عقل و حفظ و صحت حواس متصف بود و الا سامعه که فی الجمله متوریا قبه بود در آخر عمر شیخ عبداللہ مغربی کتب ستمه را بروی خواند و اهل مکہ اکثر ایشان بروی سماع کردند را بعد رجب سنه اربع و ثلثین بعد الالف و المائتہ برفت از دنیا

شیخ ابوطاهر محمد بن ابراهیم الکردی المدنی رحمه اللہ

از ابتداء حال راغب در علم و علما می بود حرفه از پدر خود پوشید و والد بزرگوارش برای و سے خرقة و اجازت از بزرگان بسیار گرفت از جمله شیخ محمد بن سلیمان مغربی و کتب عربیه از سید احمد اورین مغربی که سیبویه زمان آن خود بود خواند شیخ ابوطاهر از سید احمد اورین ذکر کردند که امامی از تلامذه و سے در محراب شریف سورۃ تبت خواند چون نزدیک سید آمد سید برو سے بسیار عتاب کرد گفت لا اراک تقربا بین یدی رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم سورۃ ذکر فیما عمه بعدا ذکر فان اللہ یحاطب سوله بما شاء و لیس ذلک من کتاب حروف گوید اشالی این چیزها اگر چه ناشی از صحبت پیغمبر صلی اللہ علیہ وسلم سے شوند اما از باب تمقنی الدین اند میزادین چیزها عادات صحابه و تابعین است چه انگونه که درین سورۃ منقبت عظیمه فضل کبیر است حضرت پیغمبر اعلی اللہ علیہ وسلم بزرگوار در نیجا خدا تعالی لعنت کرده است اعدا ما وادی آنجناب را بسبب سواداب و سے

جناب وفقہ شافعی از شیخ علی طوبونی مصری گرفت و مقول از پنجم باشی کہ از شاہر تہجدان روم بود۔ و علم
 پیش از والد خود اخذ کردہ بعد از ان از شیخ حسن عجمی و بروئے است اکثر استفادہ سے و بعد از ان از احمد
 بن یونس عبد اللہ بصری بر شیخ عبد اللہ بصری شمال النبی صلی اللہ علیہ وسلم خواندہ از و سے منہ نام احمد در اقل از
 سن استماع کردہ و از اردین بحرین بسپا اخذ کردہ از انجملہ شیخ عبد اللہ لاہوری و کتب عبد الحکیم سیالکوٹی
 و سے روایت کند عن الشیخ عبد اللہ اللیب عن مولانا عبد الحکیم و کتب شیخ عبد الحق دہلوی ہمیں واسطہ از
 مولانا عبد الحکیم روایت کند و سے از شیخ عبد الحق اجازتہ در روایتہ و از انجملہ شیخ سعید کوکبی بعض کتب عربیہ و قد
 شیخ فتح الباری بروی خواندہ بالجمہ تصنف بود بصفت سلف صلح از ورع و اجہاد و در طاعت و اشتغال
 برب و انصاف در مذاکرہ و در ادنی مہجرت تا تامل و انفی نکردی و متنوع کتب نمودی جواب ندادی و رقیق القلب
 بود چون احادیث رفاق خواندی چشم پرکب کردی و در لباس و غیر آن تکلف نہ داشت و با خدمت و تلامذہ خود
 و غیر ایشان بجز تواضع پیش نیامدی وراثت ہی قرآۃ صحیح بخاری سخن در اختلاف روایات احادیث وفقہ اقاو
 شیخ ابوطاہر گفتند اینہما از انست کہ تحقیقت شہ حضرت صلی اللہ علیہ وسلم در نہایتہ جمعیت است از فرط جمعیت
 اند و ارجح می توان کردہ او کما قال ابن کثیر عمقہ و ارد و قدر بر روزی سخن در احوال صوفیانیاد و آنکہ بعض ایشان با
 بعض نقاری داشتند و این نقار و تابعان نفوذ میکنند شیخ ابوطاہر گفتند سن از انکا صوفیہ نہایت میترسم و چہ
 بعض اسلاف من بالبعض نقاری داشتہ باشند من هیچگونہ با ان بعض گراں خاطر نیباشم انکاہ قصہ آغاز کردند کہ
 شیخ کبھی شاوی با والدین نقاری داشت و گویا بتاثر نفس من بگذشت از دنیا کما تم تفضیلہ مع ہذا چون او را
 بدیدمتے از قبر بر آوردند سالم برآمد گویا امر و زفقہ است از اینجا معلوم شد کہ بر کسی طعن نہ باید کرد بسبب آنکہ
 منک بعض عارفان بود است انکاہ گفتند کہ شیخ محی الدین بن العربی درین باب وصیت عجیبی فرمودہ است
 انکاہ باب الوصیۃ از فتوحات کہ بجز اصنف بود بر آوردند و آن صحبت خواندند حالش آنست کہ فریغ فرمودہ
 کہ با حقے عدوت داشتیم بہتہ آنکہ طعن میکرد در شیخ ابو سعید مغربی و کنت علی بصیرتہ منہ روزے حضرت
 پینیا سبر اصل اللہ علیہ وسلم خواب دیدیم گویا می فرمایند لم انقضت فلانا لکنتم لانہ بینض ابامدین و اننا
 علی بصیرتہ منہ قال ایس نجیب اللہ و رسولہ قلت نعم قال فلما انقضت لکنضہ ابامدین ولم تعیبہ

تجد رسول الله صلى الله عليه وسلم قال فثبت الى الله من تلك البقعة وطلعت عليه في داره وبارك
 واقذرت اليه وقصصت القصة واهدت اليه توباعاليا واسترضيته وسالته ما كان سبب بل ختم
 وقوعه في الی مدین فذكر سببالا يصلح لتوثيقه ففهمته متبقة الحال فتاب الى الله ارجع عما كان يردى
 يقول وسرت بركة رسول الله صلى الله عليه وسلم في الجميع والحمد لله روزی که این فقیر برائے و در این بیار شد
 نزدیک شیخ ابوطاهر رفت این بیت برخواند نسبت کل طریق کنت اعرف الا طریقا یقین بنی لربکم بحجرتی و در خواب
 آن بجا بر شیخ غالب آمد و بغایت متاثر شد نو فی شیخ ابوطاهر فی رمضان سنه خمس و اربعین بعالمایه و قرآن خواند
 در شب آن

شیخ تاج الدین قلعی حنفی

مفتی مکہ و سپر قاضی عبدالمحن است بصحبت بسیاری از مشایخ حدیث رسیده و از ایشان اخذ علم کرده و از ائمه
 و از هر یک اجازت یافته است وی خود سال بود که پدرش از شیخ حنفی مغربی لبرئی او اجازت گرفت وی بود و
 گفت که در مجلس درس شیخ محمد بن سلیمان مغربی وقت نظم سنن نسائی حاضر شدم و در آن مجلس آن جمیع فرموده اند
 خدا جلوس خود را اجازت داد و من نیز مشمول آن اجازت شده ام اکثر تعلم وی در علم حدیث بخیر است شیخ علی بن
 بن سالم بصری است میگفت عم این کتب را بر پنج بحث و تنقیح در پیش و سه گذرانیده ام و صحیحین را هم مالک
 شیخ محیی خوانده و اجازة جمیع یاصح له و ائمه از وی حاصل کرده است دیگر بملازمت شیخ صالح زنجانی مدتی گذرانید
 و استفادائی عظیم نموده و خطی کامل در علم فقه از وی یافته است و نیز از شیخ احمد غزالی اجازت و روایت دارد و شیخ
 احمد قطان نیز از مشایخ او است سالها با وی صحبت داشتند طریق درس از وی آموخته است میگفت که
 بعد انتقال شیخ احمد قطان ازین عالم همه مشایخ من کثیر شیخ عبداللہ بصری و شیخ احمد غزالی و غیره با شنیداعت شد
 مرا که بر مقام شیخ احمد زریسایه کعبه بصلی ماکی بنشینم و قراة کنم چنانکه عادت شیخ بود لیکن مرا اقدام باین امر
 عظیم القدر با وجود این اکابر و حضور ایشان دشوار نمود لہذا قبول نیکوم سعدہ از جانب ایشان دین باب
 مسالنه از حد گذشت و شیخ حسن محبی که در آن هنگام بطرف طائف بود برای او نمخنی نوشتم و اشاره کردم و
 نیز تاکید اجابت امر شیخ در جواب مکتوب نوشت لابد بعد استمداد از هر باب و استجاره از هر طریق امتثال امر را کرد

بادوم و باشاره غزيران بر مقام شيخ شروع بقراة بخاري كردم و از آنجا كه قراة شيخ منتهي شده بود آغاز نمودم
 در مجلس ختم همه علماء و مشايخ حاضر بودند و از شيخ ابراهيم كودي اجازت همديں علوم نيز حاصل كرده و حديث سلسل
 اوليد زوي اخذ نمود و كاتب حروف حكايه غريب از شيخ تاج الدين استماع نمود و آن آنست كه گفت وقتي
 بت بيمار شدم و بيمارے بطول انجاميد شغف و ناتواني طاقت حركت دست و پا نگذاشت و در حالت
 بے در خواب مي بنيم كه گوياسي آمد و ميگويد كه براي شفايے اين مريض بيداريد كه ما كيانے نخته شود و بر دے
 هم قرآن خوانده شود تا اين بيمار از آن بخورد و شفا يابد چون بيدار شدم غم مضم شد كه موجب امر و يا مهمل
 با و در شب آينده باز چون خواب فتم ديدم كه گوياما امام محمد بخاري نجانها آمد و بدست خود ديگي راست كرد
 يراں آشي افروخت و ما كياني از صبح تا شام در آن ديگ نخت و پيش من نهاد و فرموده كه ما برين مطبخي نما
 ان خواندم پس بخور و من داو من آنرا بخور و م بافاقت آدم و در حالت افاقت آدم كه صبح اثرے از ان اثر
 من نبود همچو و تندرت بر خاستم و در خواب شاشته دسر و رازيں واقعه كه حضرت امام بخاري بايں در لطف
 فرموده اند زياده تر از ان يافتم كه از جهت ازاله مرض و بيماري يافته ميشد كاتب حروف در مجلس درس
 شيخ تاج الدين در ان آياعه كه ذكر بخاري ميكرد و در سه روز متصل حاضر شد و اطراف كتب بسته و طرفے از
 در ان امام مالك مسند دارمي و كتاب الامار امام محمد و موطاي او از وي سماع نمود و اجازت سائل كرنت همچو

در مجلس داد و ايس جماعة فقير نيز ذل ان جماعة بود و حديثي بالحدیث سلسل الاوليين الشيخ ابراهيم و هو اول
 حديث سمعته منه بعد عودے من زيارة النبي صلى الله عليه وآله واصحابه وسلم

الحمد لله الذي بدأ بالنعمة قبل استحقاقها و خص من شاء بمعرفة الاسماء و اذواقها و الصلوة
 والسلام على سيدنا محمد النبي الامين الكرام و اطواقها المكوم بصنوف الطيبا و اطباقها و صلى الله و اصحاب الذين يتقون
 الله و ربه اسواقها ما بعد سيرة فقير ولي الله بن عبد الرحيم غفر الله له و لوالديه احسن الصيام و اليه ايس كلمة خيرة استسقى
 في اللطيف في ترقب العبد الضعيف بايدو انست كه ولادت ايس فقير و ز چهارشنبه چهارم شوال متعلق طلوع شمس بر ابرع عشر
 از قرن و دوازدهم واقم شد بعضي اخر شناسان بصناع نمود ارات حكم كردند كه طلوع ولادت دوم در اجزوت بود و در
 و طلوع و زهره در ششم آن و عطا او در بخت و حكيم آن ز صل و در و هم در جمل و مشترقي در پانزدهم آن آن سال سال قرن

شرح و تالیف و هاید تمام الاطرفی بسیر از هر دو خوانده شد و از اصول فقه حاشی آن و طرفی صالح از توضیح
 و از منطق شرح ششمیه همایش طرفی از شرح سطرالع و از کلام شرح عقائد همایش باطنی از خیالی و شرح موا
 از آن و از سلوک طرفی از عرف و پاره از رسائل نقشبندیه و غیر آن و از حقائق شرح رباعیات مولانا جامی
 شرح و مقدمه شرح لغات و مقدمه نقد النصوص و از خواص اسما و آیات مجموعه خاصه حضرت ایشان و مانده تواند و
 از تفسیر چند نوبت اجازت داد و از طب موجز القانون و ادب حکمت شرح هاید حکمت و غیر آن و از نحو کافی و شرح
 و از معانی عظیم از مطول و از مختصر معانی آن قدر که ماکشیه ملازاده بر آنست و از هند سو حساب
 و رسائل مختصره و درین میان سخنان بلند در بهر فن بخاطر میر رسیدند و از کوشش زیاد تر کشادگان بنظری آید
 و از مقدم از عمر فقیر حضرت ایشان مرض شدند و در بهمان مرض بر حمت حق پیوستند و در مرض موت
 از نسبت بیعت و ارشاد دادند و کلمه یکبندی مکرر فرمودند یعنی که از همه عالی باید شمرد آنست که حضرت ایشان
 رعایت رضائنی به نسبت این فقیر بودند و در نهایت رضائندی بگذشتند و توجه ایشان باین فقیر هیچ
 و آبا باینانی است با اینم هیچ پدری را هیچ استوار و را هیچ مرشدی را ندیدم که به نسبت ولد و
 خود اینقدر فائق شفقت و موی وارد که حضرت ایشان نسبت این فقیر اللهم اغفر لی و لوالدی و اجمعهما
 بیانی صغیرا و جاز هم با کل شفقت و رحمت و نعمه مهیما علی ما عه الف اضعافها انک قریب مجیب
 از وفات حضرت ایشان دو از ده سال کما بیش سن کتب نیمی و عقلمه مؤظمت نمود و در هر عملی خوض واقع شد
 چه بقر مبارک پیش گرفت و در آن ایام فتح توحید و کشاد راه خراب و جانبی عظیم از سلوک میر آمد و معلوم و جانیه
 از فوج نازل شدند و بعد از آنکه کتب مذاهب اربعه و اصول فقه ایشان و احادیثی که متمسک ایشان است
 را در او خاطر بد و توفیقی روش فقها و محدثین افتاد بعد از آن دو از ده سال شوق زیارت حرمین تحریرین در مصر افتاد
 از حرمین ثلاث و البعین پنج شرف شد و سال اربع و البعین بجاوردت بکه منظمه و زیارت مدینه منوره و روایت حدیث
 شرح ابوطاهر قدس سره و غیر از مثل حرمین تحریرین موفق گشت در انبیا بر و ضمه منوره حضرت سید البشر علیه الصلا
 و التیمات متوجه شد و فیصفا یافت و با متوطنان حرمین از علماء و غیر ایشان صحبتهای رنگین اتفاق افتاد و خرقه جامه
 شرح الباطن که حاوی جمیع خرقه صوفیه توان گفت پوشید و آخر این سال حج گذارده و اوایل سال حسن اربعین متوجه

وطن مالوف شد و روز جمعه چهارم رجب در کشف صحت و سلامت بوطن رسید و آنگاه بنعمت ربك حجرت نمید
 غطلی برین ضعیف آنت که او اخلاصت فالتحیة دادند و فتح دوره باز پسین بردست وی کردند و ارشاد فرمود
 که مرضی در فقه حقیقت آنرا جمع کرده فقه حدیث از سببها و کرد و اسرار حدیث و مصالح احکام و ترغیبات و سایر آنچه فضل اللہ علیہ
 حضرت پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم از خدا تعالی آورده اند و تعلیم فرموده اند او آن فنی است که پیش ازین فقیر ضعیف چه باشد شرمی ما
 تیرا سخن این فقیر کسی آن را نکرده است با وجود جلالت آن فن اگر کسی را درین حرف شبهه باشد گو کتاب عمل غیر صاحب
 قواعد گیری به بین که شیخ غزالدین انجامه جدا کرده بستر عشیرین فن فایز نشده و طریق سلوک که این ربان مرضی صاحب ک
 حق است و درین دوره فائز بشیوه و الهام فرمودند آنرا در دور ساله ضبط کرده لمبغات و الطاف القدس مسلمی
 و عقائد قدما اهل سنت بدلائل و حجج اثبات کرده و آن را از ضحکات کمال بحالت معقولیان پاک ساخت و
 بوحی مقرر نمود که مثل محبت نماند و علم کمالات اربعه منی ابداع و خلق و تدبیر و تدلی با این عرض و طول و علم استعداد
 نفوس انسانیه جمیعها و کمال و مال هر کی افاضه فرمودند و این هر دو علم جلیل اند که پیش ازین فقیر کسی برگروان نگشته
 و حکمت عملی که صلاح این دوره در آنست بوستی تمام افاده نمودند و توفیق تشدید آن بختاب و سنت و آثار اللہ
 دادند و بر تیز آنچه علم دین است منتهول از حضرت پیامبر صلی اللہ علیہ وسلم آنچه بدخول است و محرف و آنچه
 است و آنچه هر فرقه بدعت کرده است افاده ساختند و لو ان لی فی کل نبیة شجرة لسا انما الاستی فیته
 واجب حملہ و الحمد لله رب العالمین ۞

اوله و ثانیه و سومی و چهارم هر قسمی که کتابیون مسلمه کاپته
 الناظر بنکنا ایچنسی مکهنر

تمت بالخیر

تکمّل ہندی در علم ویدک

فضل اللہ یوتیہ من لیشاء شاہ ولی اللہ صاحب کے مقدس خاندان میں جو اباب علم و کمال گذرے ہیں انکی
 چھوٹا مائتہ بڑی بات ہے انیس ہر ایک بابرکت شخص آفتاب و احتساب تھا شاہ ولی اللہ صاحب کے عالی گوہر صاحب زادہ
 عبد الغفر صاحب و شاہ رفیع الدین صاحب وغیرہ سے تو عرب و ہندوستان انگلیتان واقف ہو ہی گیا ہے۔ مگر شاہ
 اللہ صاحب کے برادر و شاہ اہل اللہ صاحب بھی اس خاندان میں ایک ایسے ذی علم و باکمال شخص گذرے ہیں۔ جو
 علوم و فنون میں تبحر رکھتے تھے۔ علاوہ علم ذہنی کے آپ علم ویدک کے جو ہندوستان کا فن طب ہے بڑے علم
 تھے اور اس فن میں گویا اپنے وقت کے دھنستروید تھے۔ جسکی تشخیص و تجویز نے ہزاروں بیماروں کو جو بگور چکے
 پھر زندگی بخشی تھی۔ چنانچہ آپنے ایک رسالہ تکملہ ہندی نام فن ویدک میں لکھا ہے جسکی خوبیاں اسکے پڑھنے سے متعلق
 ہیں۔ اس رسالہ میں باکمال مصنف نے یہ خوبی رکھی ہے کہ ان ہندی دواؤں کے افعال و خواص و ماہیت تحریر کی ہے
 نہ آپ کے فخرن میں ہونہ تھے ہیں اور پھر اس رسالہ میں از سر تا پای جمع امراض کے ہندی دواؤں سے ایسے مجرب نسخہ تحریر
 کر کے آئے استعمال سے لیک ہی باریں انشاء اللہ تعالیٰ شفا ہو جاتی ہے۔ اور وہ کم قیمت اور پراثر اثر ایک اونے سے
 بھی ہر وقت مل سکتے ہیں۔ اور شہر نے ارباب ذوق کی قدر وانی کی امید پر وہ رسالہ طبع بھی کر دیا ہے۔ امید ہے کہ
 نیاقی اور یونانی طب کے از رو مند اس بے نظیر رسالہ کو دست بدست خرید فرمائیں گے اور خلق خدا کو فائدہ پہنچا۔ اور میں
 ہوں کہ علاوہ اطباء ہند کے یہ کتاب عام حضرات کے واسطے بھی نہایت مفید ثابت ہوگی۔ اور وہ کوڑیوں میں اپنا
 خاندان کا علاج اس سالہ کے ذریعہ سے آسانی کے ساتھ کر لیا کریں گے ہمتیت ۳

یہ رسالہ ہندی در علم ویدک کے نام سے مشہور ہے اور اس کے مصنف نے اس میں بہت سی خوبیوں کا ذکر کیا ہے اور اس کے فائدہ کو بھی بتایا ہے۔

ب فخریہ - صلواتے عام ہے احباب چشتیہ کیلئے یہ حضرت چشتیہ کے بنائے اور سجاتے ہوئے لہلماتے اور سربراہان فیہ طفولت
 کی سیرت و آپ مت سے کر رہی ہیں اور انہیں سے فیض اور فائدہ کے تر و تازہ پھول بھی جن خیاں بہ عقیدت کی جیبے ستار میں خوب بہرہ نہیں
 پکے ساتھ ایک بال تازہ اور اونکا گلہ تہ پیش کرتا ہوں جن میں سے ہر ایک کلی ہر ایک پھول ہر ایک تپہ ہر ایک پنکھری و صحت وجود اور شہر کی
 شرف کی خوشبو دی رہی ہے۔ یہ دراصل ایک مختصر رسالہ ہے جسکا ناقص نام ہے اور جناب قدوہ البرکین زبدۃ العارفین مولانا خضر الدین صاحب
 اور اللہ قدوہ کے اشادات و حمیدہ و نوازل و کرامات وغیرہ سے پڑھو اسکے مصنف جناب نواب غازی الدین علی صاحب مرحوم جناب مولانا صاحب مرحوم کے
 عقیدت مند اولاد و رفقا میں جو میں نے جو وقتا فوقتاً مولانا صاحب کے کلمات لیتا ہوں سننا کہ آپ کے کلمات و خوارق بالتحقیق معلوم کر کے نقل فرمائیں
 مولانا صاحب کی دولت گرامی میری مع و شنائی تحمل نہیں ہے۔ البتہ میں اتنا کہہ سکتا ہوں کہ جناب مولانا صاحب متاخرین چشتیہ میں ایک نواب

التماس ضروری

الحمد لله والصلوة والسلام على رسول الله انا بعد فقیر سید ظہیر الدین احمد خلیف مولوی سید مفر الدین صاحب مدظلہ
 نواسہ حضرت مولانا شاہ رفیع الدین صاحب محدث و صلی رحمہم مقیدین و متوسلین شائقین تفضیلات مخدومی غانی فی
 باقی باللہ حضرت مولانا شاہ ولی اللہ صاحب مولانا شاہ اہل اللہ صاحب و مولانا شاہ عبدالعزیز صاحب مولانا شاہ فقیر الدین
 صاحب و دیگر حضرات خاندان محمد اللہ علیہم السلام کی خدمت سامی میں بصدواب گزارش کرتا ہے کہ احقر کے پاس ان حضرات عالی
 درجات کے اکثر رسائل پیش بہاؤ بیخیر موجود ہیں۔ جنکو اہل بصیرت کو حشر بچلغ اور حل ابدار کہہ سکتے ہیں۔ اگر آپ صاحب
 قدر دانی اور توجہ فرمائیں اور تمینا و تبرگہ کا ایک ایک رسالہ کی خریداری سے فقیر کو مطلع فرمائیں۔ تو فقیر اپنے مکرم اور معزز قدر دانوں
 کی خدمت میں ایک رسالہ ماحولہ طبع کر کے روانہ کر سکتا ہے۔ اور ان رسائل کی اشاعت کے بارہ میں فقیر کو ایک دلی گوشہ
 اور شوق ہے۔ اب صرف اتنی ہی دیر ہے کہ آپ بمقتضائے تعاون علی البر والیتقویٰ ان رسائل کی خریداری کی درخواست
 فقیر کے پاس تہ سے جو ذیل میں درج ہے یہیں اور فقیر انکو طبع کر کے باہو آپ کی خدمت میں بالالتزام بھیجا کرے اور
 چند خوش بود کہ برآید بیک کرشمہ دو کار کا نیک اثر ظاہر ہو۔ دوسری التماس آپ کے ملاحظہ فرماتے کے لائق یہ بھی ہے کہ فی اللہ
 زور لایحکمہ الا بالذنر کو بعض حضرات نے گرہ باندھی ہے۔ اور دنیا کمانے کے واسطے حضرات موصوفین کی رسالہ
 تمہیں منسوب کر کے چھاپ دی ہیں جو کسی طرح ان حضرات کی تصنیف میں سے نہیں ہیں اور ارباب بصیرت انکو چرہ کوشہ
 عجیب اور منافس کو سی طرح جان لیتے ہیں بطرح ایک تجربہ کار نقاد کہہ کرے کھوٹے کو کسوٹی پر لگا کر پہچان لیتا ہے۔ ہر چہ
 بنوائے العوام کا لانعام بچا ہے اردو پڑھنے والے علم سے بہرہ لوگ اکثر ان جعلی اور مصنوعی رسائل کو پڑھ کر فضیلت
 و گمراہی میں مبتلا ہو جاتے ہیں۔ اس واسطے میرا فرض ہے کہ میں ان رسائل کے نام اس کا تذکرہ میں لکھ دوں۔ اور اپنے
 ہمتیوں کو ارباب زمانہ کی گندم نمائی و جو فروشی سے آگاہ کر دوں گے آپ عمل کرنا انکا نفع ہے۔ منت اپنی حق
 گفتہ تمام ہو تو دانی و گرجد ازین السلام

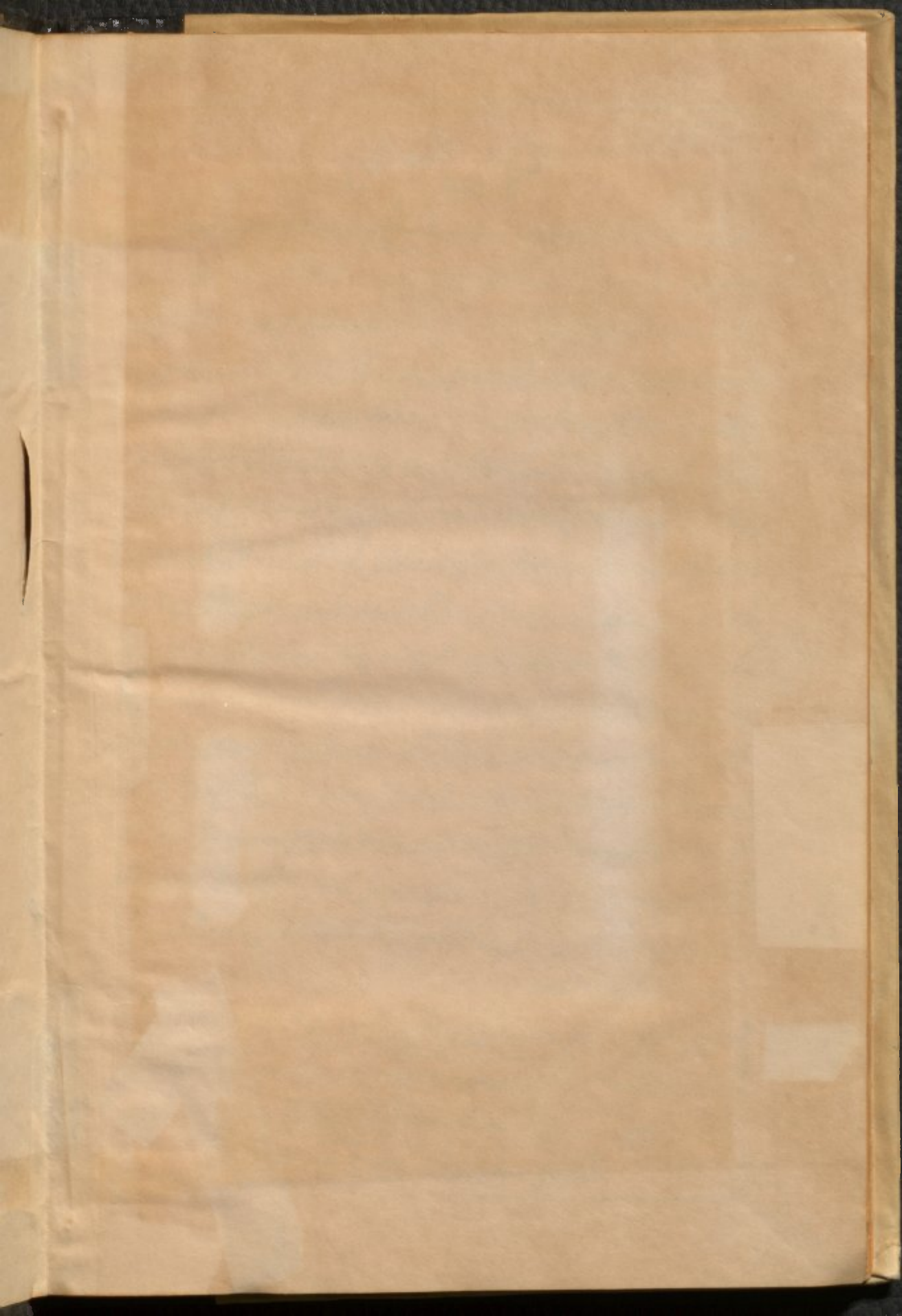
اور وہ جعلی و مصنوعی رسائل یہ ہیں۔ تحفۃ المومنین مطبوعہ المصل المطابع دہلی۔ بلاغ المبین مطبوعہ لاہور۔ حضرت مولانا

شاہ ولی اللہ صاحب۔ تفسیر مضمون القرآن مطبوعہ مطبعہ خادم الاسلام دہلی منسوب بطرف مولانا شاہ عبدالعزیز صاحب

ملفوظات۔ مطبوعہ میرٹھ۔ منسوب بطرف حضرت مولانا شاہ عبدالعزیز صاحب رحمہ اللہ تعالیٰ

المستہر سید ظہیر الدین احمد مالک مطبع احمدی دوکان اسلام آباد علی

Small white label on the left edge of the page.